

وزارت تحصیلات عالی
معینیت علمی
ریاست انکشاف برنامه های علمی

نصاب تحصیلی رشته اقتصاد و توسعه زراعتی

سال ۱۳۹۸ هـ ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیام وزیر تحصیلات عالی

انکشاف پایدار کشور و جامعه مستلزم ایجاد نهادهای باکیفیت آموزشی از سطح پایین تا بالاست، تا بتوانند افراد جامعه را مجهز با دانش و مهارت‌های مورد نیاز جامعه تربیت کنند. وزارت تحصیلات عالی به‌منظور نیل به این امر مهم برنامه‌های بنیادی را روی دست گرفته است که یکی از آن‌ها تدوین نصاب پویا که پاسخ‌گوی نیاز محصلان و در نهایت پاسخ‌گوی نیاز جامعه بوده و با تطبیق آن اهداف نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور برآورده شده بتواند، است. نصاب تحصیلی که در نتیجه‌ی تطبیق آن افرادی به جامعه تقدیم شوند که با دانش مسلکی، علمی و فنی خویش در بازار کار به سطح کشور و منطقه موقعیت خود را تثبیت کرده بتوانند و از لحاظ فرهنگی و اخلاقی، هموطن خوب برای هموطنان، هم‌شهری خوب برای هم‌شهریان و سرانجام پدر و مادر خوب برای فرزندان خود بار آیند.

در پلان استراتژیک ملی وزارت تحصیلات عالی، تدوین نصاب تحصیلی معیاری به‌عنوان یکی از اهداف اصلی در نظر گرفته شده است و بنابراین به کمیسیون ملی نصاب تحصیلی وظیفه سپرده شد تا رهنمود انکشاف و بازنگری نصاب تحصیلی را ترتیب نموده، به‌منظور آغاز روند بازنگری اساسی و توحید نصاب ملی در دسترس همه‌ی پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی کشور قرار دهند. روند بازنگری نصاب تحصیلی تمام رشته‌ها در اوایل سال 1397 از مرحله‌ی نیازسنجی از سطح دیپارتمنت‌ها، پوهنچی‌ها و پوهنتون‌ها و به اشتراک کارشناسان از نهادهای دولتی و خصوصی آغاز و همچنان مدل‌های متعددی سایر کشورها نیز مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت.

خرسندیم که روند بازنگری نصاب‌های تحصیلی رشته‌های مختلف پوهنچی‌های زراعت کشور؛ مبتنی بر رهنمود بازنگری نصاب، همت و همکاری همه‌جانبه‌ی مسئولین و اعضای کادر علمی پوهنچی‌های زراعت پوهنتون‌های کشور در رشته‌های مربوط با تلاش‌های مستمر، صادقانه و تخصصی همکاران ما در نهادهای یادشده در تمامی مراحل از جمله مرحله نیازسنجی، بررسی‌های مسلکی در کمیته‌های تخصصی و برگزاری کلسترهای ملی تکمیل گردید.

اکنون با افتخار نصاب‌های بازنگری شده‌ی رشته‌های اگراونومی، اقتصاد و توسعه زراعتی، بایوتکنالوژی و تولید تخم‌های بذری، تکنالوژی مواد غذایی، حفاظه نباتات، جنگلداری و منابع طبیعی، خاکشناسی و آبیاری، علوم حیوانی، هارٹیکلچر و مدیریت و تجارت محصولات زراعتی را منحصیث نصاب نهایی‌شده در وزارت تحصیلات عالی افغانستان، جهت تطبیق در تمام پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی تقدیم جامعه علمی خویش می‌نماییم. امید با تطبیق آنها بسا از خلاها و کاستی‌های قبلی رفع گردیده، خدمات با کیفیت بهتر و بازدهی مؤثرتر در عرصه‌ی تحصیلات عالی صورت گیرد.

در پایان از همه دست‌اندرکاران برنامه‌ی ملی بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی، به‌خصوص از استادان پرتلاش شامل در این روند، رؤسای پوهنچی‌ها و آمرین بخش‌های مربوطه، اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب تحصیلی و همکاران ریاست انکشاف برنامه‌های علمی که در تدوین نصاب‌های تحصیلی هرکدام به سهم خویش توان و استعداد خود را به خرج داده‌اند، کمال قدردانی و سپاس‌گزاری می‌نمایم و از آفریدگار جهان برای همه موفقیت‌های بیشتر از پیش را استدعا دارم.

پوهنمل عبدالنواب بالاکرزی

معین علمی و سرپرست وزارت تحصیلات عالی

برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب های تحصیلی

نصاب تحصیلی از عناصر مهم و کلیدی برنامه های علمی در وزارت تحصیلات عالی است. تطبیق نصاب تحصیلی معیاری منحصیث نقشه راه برای محصلان و تربیه نیروی بشری کشور، از یک سو باعث بهبود کیفیت تدریس و آموزش در نهاد های تحصیلی گردیده و از سوی دیگر فارغان با دانش و شایسته طبق نیاز بازار کار را به جامعه تقدیم میکند. از همین رو، وزارت تحصیلات عالی به عنوان اساسی ترین نهاد تنظیم کننده امور تحصیلات عالی در کشور، روند بازنگری و انکشاف نصاب های تحصیلی پوهنتون های کشور با اهداف تنظیم آن مطابق به نیاز بازار کار، ضرورت استخدام کنندگان با رعایت معیار های پذیرفته شده جهانی در هر رشته تحصیلی را با شعار "ملت واحد- نصاب تحصیلی واحد" در تمامی پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی از سطح دیپارتمنت، پوهنچی، پوهنتون تا وزارت تحصیلات عالی، آغاز نموده و قرار است یکصد و شصت و پنج رشته مختلف فارغ ده دوره لیسانس موجود در کشور تحت پوشش این برنامه قرار گیرند.

روند انکشاف نصاب با مرحله نیاز سنجی آغاز گردید که در آن به منظور تشخیص نیاز بازار کار، اعضای کادر علمی موسسات تحصیلات عالی اعم از دولتی و خصوصی با ادارات ذیدخل، نخبه ها و مراجع استخدام کننده نشست های مشورتی را دایر نموده و بعد از جمع آوری نظریات آنها، آنها را به عنوان مواد کار در کلسترهای تخصصی رشته توسط متخصصین نصاب سازماندهی و تجزیه قرار داده و در تنظیم نصاب های تحصیلی جدید از آن استفاده صورت گرفته است.

کلستر بازنگری نصاب های تحصیلی عبارت از گروهی از افراد متخصص، مجرب و ذیدخل در رشته مربوطه اعم از استادان صاحب نظر پوهنتون های دولتی و خصوصی، نمایندگان استخدام کنندگان (دولتی و خصوصی)، متخصصین ورزیده از پوهنتونهای خارجی، نماینده فارغ التحصیلان سالهای اخیر و نماینده کمیسیون ملی نصاب وزارت تحصیلات عالی اند که بعد از مرور سایر نصاب های موجود و ریفرنس های بین المللی نیازسنجی ها را کارشناسی نموده و در چندین مرحله نصاب ها را انکشاف میدهند.

در بازنگری نصاب های تحصیلی که براساس اهداف آموزشی هر رشته نصاب ترتیب شده و برای هر مضمون و درس اهداف آموزشی تعریف شده که با اهداف آموزشی رشته مطابقت دارد، بر علاوه سایر نصاب های رایج در کشور، ریفرنس های معتبر رشته های مشابه در دیگر کشور ها نیز مورد مطالعه قرار گرفته و از آن ها استفاده شده است. توجه به مهارت ها و توانایی های محصلان مانند، مهارت استفاده از تکنالوژی معلوماتی، طرز تفکر انتقادی یا (Critical thinking)، توجه به کار عملی (Internship)، مهارت محاوره و ارتباطات، بلدیت با کار گروهی و روحیه همکاری، تقویه خلاقیت و نو آوری، مهارت های حل مشکل، مهارت های آموزش مادام العمر (Life Time Learner)، آگاهی از کلتور های متفاوت جهانی، تقویه حس وطن دوستی و روحیه اسلامی و علاوه بر آن به معیارهای که توسط سازمان یونسکو به عنوان مهارت های قرن بیست و یکم تعریف گردیده نیز پرداخته شده و رعایت گردیده است. برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی به همکاری کمیسیون ملی نصاب تحصیلی توسط ریاست انکشاف برنامه های علمی وزارت تحصیلات عالی تطبیق میگردد. جا دارد که از همکاری اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب و سایر اعضای ذیدخل برنامه که با زحمات خستگی نا پذیر خویش در اکمال این برنامه ملی سهم داشته اند، اظهار سپاس و قدر دانی نماییم.

پوهنمل خواجه زبیر صدیقی

رئیس انکشاف برنامه های علمی

پیشگفتار

فراگرفتن آموزش های معیاری و عصری در عرصه های علوم زراعتی و تربیه متخصصین در بخش های مختلف زراعت رسالت مهمی است که پوهنخی های زراعت به عنوان نهاد های تحصیلات عالی عهده دار آن هستند.

نهادهای علمی زمانی میتوانند در اجرای رسالت خویش موفق باشند که علاوه بر ارائه آموزش های نظری به ارتقاء مهارت های عملی محصلان و اصلاح نصاب درسی به منظور فراهم آوری فرصت های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان بیش از پیش عطف توجه نمایند. در تحصیلات عالی هر کشور نصاب تحصیلی (Curriculum) یک رکن اساسی میباشد. نصاب تحصیلی در واقعیت امر بیوگرافی (شناسنامه) مشخصات و خصوصیات هر مضمون (کورس) بوده که به منزله رهنمود فشرده و جامع برای موضوعاتی که قرار است تغییر در فهم، سلوک و مهارت مسلکی محصلان به شکل مطلوب مطابق به اهداف مطروحه فراهم سازد، می باشد.

در سطح هر یک از پوهنتون ها، پوهنخی ها کمیته های نصاب تحصیلی موجود میباشد و این کمیته ها وظیفه دارند تا نصاب تحصیلی را که در سال های گذشته تدریس می گردید مورد ارزیابی، بازنگری و انکشاف قرار داده، مطابق نیاز جامعه، بازار کار، پیشرفت تکنالوجی، آخرین دستاوردهای علمی و بلاخره مطابق به استندرد ها و معیار های محلی، ملی و جهانی عیار سازند. وزارت تحصیلات عالی نیز بر همین موارد تاکید مینمایند.

کمیته های بازنگری نصاب در سطح پوهنخی ها و پوهنتون ها با تدوین و توزیع پرسشنامه از اعضای کادر علمی، فارغ التحصیلان، محصلین بر حال و استخدام کننده های دولتی و خصوصی در زمینه نقاط ضعف، قوت، فرصت ها و چالش های موجود در نصاب های درسی رشته های مختلف معلومات مورد نیاز خود را جمع آوری مینمایند. تجزیه و تحلیل این پرسشنامه ها و مصاحبه ها در هرشته نقاط ضعف و قوت را مشخص و فرصت ها و چالش های موجود را انعکاس میدهند. بر همین مبنی برای اصلاح و بازنگری نصاب تحصیلی پلان های عملیاتی طرح و اولویت ها مشخص گردید.

در پوهنخی زراعت کار بازنگری، توحید و معیاری سازی نصاب درسی بالای ده رشته مختلف آغاز گردید. در این روند نصاب های تحصیلی پوهنخی های دولتی در سطح وزارت تحصیلات عالی مورد بازنگری و انکشاف قرار گرفت. که در سه مرحله کلستر های پوهنخی های زراعت در سطح ملی، مطالعه نیاز های بازار کار و بررسی الگوهای مختلف از سایر کشور ها؛ تدوین نصاب واحد معیاری در سطح ملی به انجام رسید.

توقع می رود با تطبیق نصاب جدید پوهنخی زراعت، دانش آموخته گان رشته های مورد نظر با دانش عمیق تر، مهارت های بیشتر، نگرش مسئولیت پذیری و تعهد صادقانه طوریکه بتوانند با سهولت های بهتری وارد عرصه کار گردیده، خدمات با کیفیت و تخصصی را به جامعه انجام دهند. آرزو داریم این دانش آموخته گان دارای مهارت مسلکی بالا، آشنایی با مهارت های کامپیوتر و انترنت همچنان مسلط به زبان های بین المللی، اعتماد به نفس، صداقت، توانمند به انجام تحلیل و تجزیه علمی مسایل اجتماعی می باشند.

فهرست مندرجات

پیام وزیر تحصیلات عالی	ب
برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب های تحصیلی	ج
پیشگفتار	د
فهرست مندرجات	ه
مقدمه	1
دیدگاه	1
ماموریت	2
اهداف آموزشی	2
نتایج متوقعه	2
معرفی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی	2
نیاز سنجی	3
معرفی محتوی	3
موجودیت کار آموزی یا انترنشیپ و سیر علمی	4
تناسب کارهای عملی و نظری	5
روش های آموزش و تدریس	5
شیوه های ارزیابی محصلان	5
پالیسی حاضری	5
پالیسی نمره دهی	6
جدول توحیدی مضامین هشت سمستر	7
مفردات مضامین اختصاصی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی	15
مفردات مضمون مبادی ترویج زراعتی	15
مفردات مضمون حسابداری زراعتی	22
مفردات مضمون مبادی اقتصاد زراعتی	26
مفردات مضمون مدیریت فارم	32
مفردات مضمون اقتصاد انکشاف زراعتی	39
مفردات مضمون مبادی احصائیه زراعتی	45

53	مفردات مضمون اقتصاد کلان/PPP
60	مفردات مضمون مدیریت پروژه
69	مفردات مضمون بازاریابی محصولات زراعتی
77	مفردات مضمون سازمان های دهقانی
83	مفردات مضمون روش تحقیق
90	مفردات مضمون پلانگذاری پروگرام های زراعتی
94	مفردات مضمون جامعه شناسی روستایی
100	مفردات مضمون مدیریت معاملات زراعتی
106	مفردات مضمون روش های احصائیوی
114	مفردات مضمون اقتصاد تولید زراعتی
120	مفردات مضمون تجارت بین المللی محصولات زراعتی
126	مفردات مضمون انتشار و قبول نوآوری ها
134	مفردات مضمون انکشاف دهات
140	مفردات مضمون مونوگراف
145	مفردات مضمون مدیریت تمویل زراعتی
151	مفردات مضمون پالیسی های زراعتی
159	مفردات مضمون اقتصاد منابع طبیعی
166	منابع استفاده شده در تهیه نصاب تحصیلی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی
167	لست اعضای اشتراک کننده گاه جلسه تدوین، تنظیم و صحافت نصاب تحصیلی رشته اقتصاد و توسعه زراعتی
167	لست مضامین پوهنتون شمول
169	مفردات درسی مضامینی که توسط سایر دیپارتمنت های پوهنخی زراعت تدریس میگردد

مقدمه

دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی یکی از دیپارتمنت های مهم پوهنځی زراعت شمرده می شود. هدف اساسی تاسیس این دیپارتمنت، فراهم نمودن زمینه آموزش مسلکی (نظری و عملی) برای محصلین رشته اقتصاد و توسعه زراعتی جهت کمک به جامعه دهقانی و مالداري و سکتور خصوصی کشور در تشخیص و حل مشکلات سکتور زراعت و مدیریت بهتر منابع تولید جهت ارتقای مؤلدیت، مصؤنیت غذایی و ارتقای سطح زندگی جامعه دهقانی و رشد پایدار اقتصاد ملی می باشد.

ساختار، محتوا و بازدهی نصاب درسی در نظام تحصیلات عالی یک کشور اگر بر اساس معیار های علمی و بین المللی باشد؛ عامل توسعه همه جانبه جامعه و پدید آورنده افق های روشن برای نسل های بعدی است. برای رسیدن به این اهداف، بازنگری و تجدید نظر به صورت مستمر در نصاب های درسی به عنوان یک عنصری تاثیر گذار و سودمند، پذیرفته شده است. چنانچه بازنگری نصاب درسی در پوهنتون ها و نهاد های تحصیلات عالی در سطح جهان امر مهم و مداوم شمرده می شود. پرداختن به مشکلات جامعه و ارائه راهکار های عملی برای رفع آن ها بدون داشتن نصاب تحصیلی به روز شده و معیاری امکان پذیر نمی باشد. تلاش های دوامدار تحصیلات عالی افغانستان، از سطح دیپارتمنت ها تا مقام وزارت تحصیلات عالی نیز بر این مهم استوار است که نقشه راه تحصیلات عالی؛ داشتن نصاب تحصیلی معیاری در تمامی رشته ها زراعت است.

تیم های تخصصی تدوین، تدقیق و نهایی سازی نصاب رشته های زراعت پوهنتون های دولتی و خصوصی کشور افتخار دارند که در پرتو قوانین و پالیسی های وزارت محترم تحصیلات عالی، تحت نظر ریاست محترم انکشاف برنامه های علمی، مبتنی بر استراتیژی پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی مربوطه خویش و استادان پوهنتون های دولتی و خصوصی مرکز و ولایات در قالب کمیته های تخصصی بازنگری نصاب تحصیلی رشته های مختلف زراعت کارهای خود را به صورت دقیق و همه جانبه منسجم نموده است.

به منظور توحید و بازنگری نصاب تحصیلی رشته های زراعت در سطح دیپارتمنت های پوهنتون ها مختلف مرکز و ولایات آغاز گردید. در این مرحله نیاز سنجی از محصلین، اعضای کادر علمی، ذینفع های محلی، ملی و بین المللی از طریق توزیع پرسشنامه ها، انجام مصاحبه ها و تدویر ورکشاپ ها انجام یافت. همچنان به هدف بهره گیری از تجربیات سایر کشورها؛ مطالعه نصاب های تحصیلی برخی پوهنتون های معتبر کشورهای منطقه و جهان شامل پوهنتون های از کشورهای هندوستان، پاکستان، ایران، مالیزیا، ایالات متحده امریکا، جاپان و پوهنتون های اروپایی نیز صورت گرفت. همچنان از تجربیات برخی از متخصصین اصلاح نصاب تحصیلی داخلی و خارجی که در زمینه انکشاف تحصیلات عالی افغانستان به خصوص رشته های مورد نظر، دارای تجربه و تخصص بودند، استفاده بهینه صورت گرفته است.

دیدگاه

ارتقاء ظرفیت علمی و اکادمیک دیپارتمنت منحیث یک نهاد علمی، تحقیقاتی و انکشافی در عرصه اقتصاد و توسعه زراعتی به سطح ملی، منطقوی و بین المللی.

ماموریت

تقدیم نمودن متخصصین ورزیده به جامعه در سطح لیسانس در عرصه اقتصاد و توسعه زراعتی، کمک به دانش و پالیسی سازی از طریق انجام تحقیقات علمی و سهمگیری در پروسه انکشاف اقتصادی.

اهداف آموزشی

- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع تولید، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با درنظر داشت تقاضای بازار.
- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی- اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.
- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.

نتایج متوقعه

محصلین این رشته در طول چهار سال از مهارت های مختلف برخوردار می شوند. آن ها در مدیریت منابع تولید و منابع طبیعی کشور، اقتصاد زراعتی کشور، روش های ترویج تکنالوژی و میتود های کشت و تولید محصولات زراعتی، طرح و تطبیق پروگرام های زراعتی، پالیسی و ستراتیژهای زراعتی، مدیریت پروژه های زراعتی، مدیریت فارم ها و مزارع کشور، بازاریابی و ارزش افزایی محصولات زراعتی، مدیریت تشبثات زراعتی، سیستم های تولیدات زراعتی در کشور، نقش سکتور زراعت و مالداری در اقتصاد خانواده ها و اقتصاد ملی، مشکلات و چالش های عمده سکتور زراعت و انکشاف دهات کشور معلومات ضروری را فرا میگیرند. همچنان با روش و طبقه های انجام دادن تحقیقات علمی، مطالعات مختلف ارزیابی پروژه ها، مطالعه امکان پذیری، مطالعه چالش های و فرصت های سکتور زراعت و انکشاف دهات، سروی های تخنیکی، تحلیل و تجزیه ارقام، نوشتن راپور های علمی، و ارائه مونوگراف ها آشنایی حاصل می کنند.

بعد از چهار سال تحصیل؛ فارغین این رشته می توانند با استفاده از مهارت ها، معلومات و دانش حاصله خویش مانند کارمندان تخنیکی و مدیریتی در ادارات دولتی و غیر دولتی کار نمایند و در بهبود وضعیت دهاقین کشور و رشد اقتصاد ملی نقش خویش را ایفاء نمایند. و یا اینکه به شکل مُتَشَبِّث در بخش های مدیریت تولید محصولات زراعتی و همچنان در بخش بازاریابی محصولات زراعتی و مالداری از قبیل جمع آوری، سورت و درجه بندی، پروسس (تغییر شکل)، ذخیره و انتقال محصولات زراعتی فعالیت نمایند و همچنان می توانند در پروسس و تغییر شکل مواد غذایی از قبیل رُب سازی، مربا، آچار، کنسروهای مواد غذایی و غیره (مصروف کار شوند.

معرفی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی یکی از دیپارتمنت های مهم پوهنخُی زراعت شمرده می شود. این رشته اساسات اقتصاد و ترویج در سکتور زراعت را مطالعه میکند و سعی میکند که دانش تکنالوژی های جدید و مناسب را به شکل درست به دهاقین کشور انتقال دهد، همچنان میخواهد که از منابع موجود تولید (زمین، آب، علفچر ها، جنگلات، قوای بشری و غیره) کشور به خاطر بهبود وضعیت اقتصادی دهاقین و رشد اقتصاد ملی استفاده

اعظمی صورت گیرد. هدف اساسی تاسیس این دیپارتمنت، فراهم نمودن زمینه آموزش مسلکی (نظری و عملی) برای محصلین رشته اقتصاد و توسعه زراعتی جهت کمک به جامعه دهقانی و مالدار و سکتور خصوصی کشور در تشخیص و حل مشکلات سکتور زراعت و مدیریت بهتر منابع تولید جهت ارتقای مؤلدیت، مصئونیت غذایی و ارتقای سطح زندگی جامعه دهقانی و رشد پایدار اقتصاد ملی می باشد.

ساحه کار این دیپارتمنت وسیع بوده، محصلین این رشته در طول چهار سال از مهارت های مختلف برخوردار میشوند، آنها در مدیریت منابع تولید و منابع طبیعی کشور، اقتصاد زراعتی کشور، روش های ترویج تکنالوژی و میتود های کشت و زرع محصولات، طرح و تطبیق پروگرام های زراعتی، پالیسی و ستراتیژی های زراعتی، مدیریت پروژه های زراعتی، مدیریت فارم ها و مزارع کشور، مدیریت تولید محصولات زراعتی، بازاریابی و ارزش افزایی محصولات زراعتی، مدیریت تشبثات زراعتی، سیستم های تولیدات زراعتی در کشور، نقش سکتور زراعت و مالدار در اقتصاد خانواده ها و اقتصاد ملی، مشکلات و چالش های عمده سکتور زراعت و انکشاف دهات کشور معلومات ضروری را فرا میگیرند. همچنان با روش و طریقه های انجام دادن تحقیقات علمی، مطالعات مختلف ارزیابی های پروژه ها، مطالعه امکان پذیری، مطالعه چالش های و فرصت های سکتور زراعت و دهات، سروی های تخنیکی، تحلیل و تجزیه ارقام، نوشتن راپور های علمی، و ارائه سیمینار های علمی و مونوگراف ها آشنایی حاصل میکند.

نیاز سنجی

برنامه نیازسنجی به هدف بررسی میزان مطابقت نصاب تحصیلی موجود پوهنخی های زراعت با انتظارات و نیازمندی های ذینفعان اعم از مفید بودن و کاربردی بودن مضامین، عصری و معیاری بودن مفردات، منابع تحصیلی، شناسایی نقاط ضعف و قوت نصاب تحصیلی پوهنخی های زراعت و همخوانی نصاب ها با معیار های بین المللی، راه اندازی گردیده بود. فعالیت های گروهی و تجزیه و تحلیل آن به هدف سنجش نیازهای اساسی جامعه و بازار کار و فراهم آوری فرصت های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان رشته های مختلف پوهنخی های زراعت با توجه به اشباع شدن بازار کار تدویر گردید. نیاز سنجی برای تجدید نصاب رشته اقتصاد و توسعه زراعتی به اساس موارد زیر صورت گرفته است.

- نیازهای آموزشی در رشته اقتصاد و توسعه زراعتی.
- عصری سازی و مرور مفردات تمامی مضامین تخصصی اقتصاد و توسعه زراعتی.
- نیاز سنجی به اساس معیارهای مطرح شده علمی و نیاز های جامعه و بازار از جانب اشخاص ذیدخل (Stakeholders).
- بازنگری با در نظر داشت پیشنهادات پوهنتون های کشور و اشخاص ذیدخل (Stakeholders) در تجدید نصاب تحصیلی رشته اقتصاد و توسعه زراعتی.
- تجدید و انکشاف نصاب تحصیلی با در نظر داشت شیوه ها و مدل های جدید آموزشی محصل محوری یعنی (OBE-SCL).

معرفی محتوی

أ. مدت دوره تحصیلی: برای دوره لیسانس دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی پوهنخی زراعت چهار سال (هشت سمستر تحصیلی ۱۶ هفته ای) در نظر گرفته شده است.

ب. **کریدیت و کد نمبر مضامین:** در این نصاب تحصیلی مجموعاً ۱۴۳ کریدیت در گتگوری های چهارگانه تقسیم شده است.

ت. هر کریدیت در دروس نظری ۱۶ ساعت و در دروس عملی ۳۲ ساعت درسی را در بر می گیرد.

ث. **مضامین درسی (کتگوری ها و فیصدی آنها):** دوره لیسانس رشته اقتصاد و توسعه زراعتی ۱۴۳ کریدیت میباشد.

مضامین شامل در نصاب تحصیلی رشته اقتصاد و توسعه زراعتی به اساس ایجابات تخصصی رشته و الزامات سیستم کریدیت قرار ذیل تقسیم گردید:

- **مضامین اساسی:** ۵۲ کریدیت که ۳۲،۵۳ فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد.
- **مضامین تخصصی:** ۶۸ کریدیت که ۴۱،۵۱ فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد.
- **پوهنتون شمول:** ۲۰ کریدیت که ۱۲،۴۷ فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد.
- **مضامین اختیاری:** ۱۸ کریدیت که ۱۱،۳۱ فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد.
- **مضامین کار عملی و مونوگراف:** ۴ کریدیت که ۲،۵۱۶ فیصد مجموع کریدیت های این رشته را تشکیل میدهد.

مضامین اساسی			مضامین تخصصی			مضامین پوهنتون شمول			مضامین اختیاری			مضامین کار عملی و مونوگراف			مجموع		
تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی	تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی	تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی	تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی	تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی	تعداد مضامین	تعداد کریدیت	فیصدی
۱۸	۵۲	۳۲،۵۳	۲۹	۶۸	۴۱،۵۱	۱۵	۲۰	۱۲،۴۷	۷	۲۱	۱۱،۳۱	۲	۴	۲،۵۱۶	۷۱	۱۶۵	۱۰۰

نوت: شایان ذکر است که از جمع (۷۱) مضمون (۷) مضمون اختیاری برای رشته های مختلف میباشد. محصل در مضامین اختیاری مختار میباشد که آنرا تعقیب میکند یا خیر؟ ولی به تعداد (۱۴۳) کریدیت را باید در طول دوره تحصیل تکمیل نماید.

موجودیت کار آموزی یا انترنشیپ و سیر علمی

مجموعاً در این نصاب ۷ کریدیت به کار های عملی که شامل فعالیت های مختلف منجمله کارهای

تحقیقی ساحوی و کتابخانه ای، کارهای لابراتواری کمپیوتر و سیر علمی میباشد، اختصاص داده شده.

دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی پوهنخی زراعت برنامه های ارتباطی و هماهنگی با وزارت خانه های زراعت، انکشاف دهات، اقتصاد و سایر ادارات و موسسات زراعتی را مورد توجه قرار داده است تا فارغان این دیپارتمنت فرصت های کار آموزی را در ادارات مختلف بدست بیاورند. سیر علمی و آموزشی در طول دوره تحصیل یکی از برنامه های عمده آموزشی میباشد که در حد توان و به پیمانه موجودیت امکانات محصلین به شکل گروپی و گاهی به شکل انفرادی از فعالیت ها و برنامه های موسسات مختلف بازدید بعمل می آورند تا از یک سو ارتباط موثر میان محصلین و ادارات و نهاد های کاری بوجود آید و از سوی دیگر دانش و تجارب عملی محصلین ارتقا یابد. همچنان تحقیقات ساحوی نیز در کارهای عملی گنجانیده شده است.

تناسب کارهای عملی و نظری

مضامین دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی مخصوصاً آنهایی که ایجاب کارهای عملی و ساحوی را مینمایند در یک هفته در برگیرنده دو ساعت کریدیتی لکچر و یک ساعت کار ساحوی می باشند که هر ساعت کریدیتی کار ساحوی معادل دو ساعت کریدیتی لکچر میباشد. در ضمن برنامه های سیر علمی و نیز پروژه های تحقیقی در نصاب تحصیلی جدید چهار کریدیت در نظر گرفته شده است که خود بیان گر متمرکز بودن کار های ساحوی و عملی میباشد. دیپارتمنت باورد دارد که آموزش در عمل پروسه یادگیری را ساده تر و موثرتر میسازد. لذا روی برنامه های عملی توجه زیاد مبذول داشته است.

روش های آموزش و تدریس

روش های آموزش و تدریس در این دیپارتمنت نظر به خصوصیات مضامین متفاوت بوده و در مجموع روش های بهتری که متمرکز به محصل محوری باشد مورد توجه میباشد:

- مضامین بصورت عموم به شکل لکچر و استفاده از پاورپاینت، ضمیمه تهیه مواد درسی و ممد درسی مرتبط به موضوع اجراء گردیده، تدریس میگردد.
- در جریان دروس به منظور تقویه روند یادگیری محصلان، استفاده از راهکارهای علمی که اذهان محصلین را بیشتر به تکاپو وامیدارد، مانند مطالعات بالمثل (Interactively Manner) یا ایراد سوالات و پرسشهای مورد استفاده صورت میگیرد. همچنان سهمیم سازی محصلین در پروسه تدریس محصل محوری.
- کار های گروهی و صنفی و کار خانگی از روش های دیگری آموزش در دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی میباشد.
- نظر به خصوصیات مضامین آموزش به صورت عملی و نظری به پیش برده میشود که در اکثر مضامین کار های ساحوی و عملی مورد توجه اساتید میباشد.

شیوه های ارزیابی محصلان

اعضای کادر علمی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی از شیوه های مختلف ارزیابی برای فهم میزان درک و یادگیری محصلین استفاده می نمایند که شامل ارائه کار های گروهی، کار خانگی، کار های صنفی و ساحوی در جریان سمستر و نیز امتحان های صنفی، امتحان وسط سمستر و امتحان پایان سمستر میباشد. آماده نمودن پاورپاینت ها روی موضوعات مختلف، ارزیابی موضوعات و نحوه ارائه آن توسط اساتید شکل دیگری از ارزیابی از میزان درک و عمل محصلین میباشد.

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین مطابق لایحه وزارت تحصیلات عالی صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

پالیسی نمره دهی

نحوه ارزیابی در مضامین دو کریدите مطابق لایحه امتحانات قرار ذیل صورت می گیرد:

- کارهای خانگی و عملی ۱۰٪
- امتحان وسط سمستر ۲۰٪
- امتحان نهایی سمستر ۷۰٪
- مجموع = ۱۰۰٪

نحوه ارزیابی در مضامین سه کریدите مطابق لایحه امتحانات قرار ذیل صورت می گیرد:

- کارهای عملی (لایبراتور، بازدید از ساحه، فعالیت های ساحوی و تحقیقی) مضمون ۲۰٪
- امتحان وسط سمستر ۲۰٪
- امتحان نهایی سمستر ۶۰٪
- مجموع = ۱۰۰٪

وزارت تحصیلات عالی

پوهنځی زراعت

نصاب درسی صنوف اول و دوم عمومی

جدول توحیدی مضامین هشت سمستر

معرفی جدول: دوره لیسانس اقتصاد و توسعه زراعتی در هشت سمستر تحصیلی ۱۶ هفته ای با سیستم کريدیت برگزار میگردد. دوره لیسانس دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی مجموعاً ۱۴۳ کريدیت را دارا می باشد.

سمستر (1) (سال اول سمستر اول)										
شماره	موضوع	کد	کتگوری مضمون	ساعات درسی				تعداد کريدیت	ديپارتمنت و پوهنځی عهده دار تدريس آن	ملاحظات
				په	ت	م	ن			
1	ثقافت اسلامی (1)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ندارد
2	لسان انگلیسی عمومی (1)		پوهنتون شمول	2	0	0	2	2	انگلیسی، ادبیات	ندارد
3	تاریخ معاصر افغانستان (1)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	تاریخ، علوم اجتماعی	ندارد
4	کیمیای عمومی		اساسی	2	2	0	4	3	کیمیا، ساینس	ندارد
5	نباتات عمومی	AgAgron 111	اساسی	2	2	0	4	3	اگرونومی، زراعت	ندارد
6	زولوژی عمومی	AgAnSc 112	اساسی	2	2	0	4	3	علوم حیوانی، زراعت	ندارد
7	ریاضیات عمومی		اساسی	2	0	0	2	2	ریاضی، ساینس	ندارد
8	آموزش کمپیوتر (1)		پوهنتون شمول	1	2	0	3	2	کمپیوتر ساینس	ندارد
مجموعه				13	8	0	21	17		

شماره	نوع مضمون	کريدیت	فیصدي نظر به مجموع کريدیت ها
1	پوهنتون شمول	6	3.727%
2	تخصصی	0	0.000%
3	اساسی	11	6.832%
4	اختیاری	0	0.000%
مجموعه		17	10.559%

شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کريدیت
1			
2			
3			

سمستر (2) (سال اول سمستر دوم)											
شماره	مضمون	کود	رتبگی مضمون	ساعات درسی				تعداد کردیت	دیپارتمنت و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	علی	سنتز	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (2)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی 1	
2	لسان انگلیسی عمومی (2)		پوهنتون شمول	2	0	0	2	2	انگلیسی، ادبیات	انگلیسی 1	
3	فزیک		اساسی	2	0	0	2	2	فزیک، ساینس	ندارد	
4	کیمیای عضوی		اساسی	2	2	0	4	3	کیمیا، ساینس	کیمیای عمومی	
5	سیستماتیک نباتی	AgFNR 213	اساسی	2	2	0	4	3	جنگلداری، زراعت	نباتات عمومی	
6	حفاظت محیط زیست	AgFNR 214	پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	جنگلداری، زراعت	ندارد	
7	آموزش کمپیوتر (2)		پوهنتون شمول	1	2	0	3	2	کمپیوتر ساینس	آموزش کمپیوتر (1)	
8	مصونیت غذایی	AgFT 215	پوهنتون شمول	2	0	0	2	2	تکنالوژی غذایی، زراعت	ندارد	
9	مبادی ترویج زراعتی	AgEcEx 216	اساسی	2	2	0	4	3	اقتصاد و توسعه زراعتی	ندارد	
	مجموعه			15	8	0	23	19			

رتبگی	نوع مضمون	کردیت	فیصدی نظر به مجموع کردیت ها	رتبگی	مضامین اختیاری	کود	تعداد کردیت
1	پوهنتون شمول	8	4.969%	1	مدیریت فارم های مالدار	AgAnSc 217	2
2	تخصصی	0	0.000%	2			
3	اساسی	11	6.832%	3			
4	اختیاری	2	1.242%				
	مجموعه	21	13.043%				

سمستر (3) (سال دوم سمستر اول)											
شماره	مضمون	ردیف	کنگوری مضمون	ساعات درسی				تعداد کردیت	دیارتمنت و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	عملی	سنتز	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (3)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی (2)	
2	لسان انگلیسی (3)		تخصصی	2	0	0	2	2	انگلیسی، ادبیات	لسان انگلیسی عمومی (2)	
3	مبادی خاکشناسی	AgSS 318	اساسی	2	2	0	4	3	خاکشناسی، زراعت	ندارد	
4	مبادی ماشین آلات زراعتی	AgAgron 319	اساسی	2	2	0	4	3	اگرونومی، زراعت	ندارد	
5	مایکروبیولوژی	AgAnSc 320	اساسی	2	2	0	4	3	علوم حیوانی، زراعت	ندارد	
6	مبادی مالداري	AgAnSc 321	اساسی	2	2	0	4	3	علوم حیوانی، زراعت	ندارد	
7	حسابداری زراعتی	AgEcEx 317	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	ندارد	
مجموعه				13	8	0	21	17			

شماره	نوع مضمون	کردیت	فیصدی نظر به مجموع کردیت ها	شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کردیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1	بایوتکنالوژی	AgBT 323	3
2	تخصصی	4	2.516%	2	مبادی علم و تکنالوژی مواد غذایی	AgFT 324	3
3	اساسی	12	7.547%	3	مبادی تجارت محصولات زراعتی	AgABM 531	3
4	اختیاری	3	1.887%				
مجموعه		20	12.579%				

سمستر (4) (سال دوم سمستر دوم)

شماره	مضمون	کود	گروهی مضمون	ساعات درسی				تعداد کریدیت	دیارتمنت و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	تاییدات
				نظری	عملی	سنتز	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (4)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی (3)	
2	لسان انگلیسی (4)		تخصصی	2	0	0	2	2	انگلیسی، ادبیات	لسان انگلیسی (3)	
3	مبادی علم حشرات	AgPP 425	اساسی	2	2	0	3	3	حفاظه نباتات، زراعت	ندارد	
4	مبادی نباتات مزروعی	AgAgron 426	اساسی	2	2	0	4	3	اگرانومی، زراعت	ندارد	
5	مبادی هارتيکلچر	AgHort 427	اساسی	2	2	0	4	3	هارتيکلچر، زراعت	ندارد	
6	مبادی اقتصاد زراعتی	AgEcEx 418	اساسی	2	2	0	4	3	اقتصاد و توسعه زراعتی	ندارد	
7	اساسات جنگل داری	AgFNR 429	اساسی	2	2	0	4	3	جنگلداری و منابع طبیعی، زراعت	ندارد	
8	مبادی علم امراض نباتی	AgPP 430	اساسی	2	2	0	4	3	حفاظه نباتات، زراعت	مایکروبیولوژی	
مجموعه				15	12	0	26	21			

شماره	نوع مضمون	کریدیت	فیصدی نظر به مجموع کریدیت ها	شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کریدیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1			
2	تخصصی	2	1.258%	2			
3	اساسی	18	11.321%	3			
4	اختیاری	0	0.000%				
مجموعه			21				
			13.208%				

سمستر (5) (سال سوم سمستر اول)

شماره	مضمون	کد	گروهی مضمون	ساعات درسی				تعداد کریدیت	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	عملی	سنتز	مجموع			
1	اسلامی ثقافت (5)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	اسلامی ثقافت (4)
2	زراعت پایدار	AgAgron 536	تخصصی	2	0	0	2	2	اگرانومی، زراعت	ندارد
3	مدیریت فارم	AgEcEx 519	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی
4	اقتصاد انکشاف زراعتی	AgEcEx 520	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی
5	مبادی احصائیه زراعتی	AgEcEx 521	تخصصی	2	2	0	4	3	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی
6	غذا و تغذیه	AgAnSc 544	تخصصی	2	2	0	4	3	علوم حیوانی، زراعت	ندارد
7	اقتصاد کلان / PPP	AgEcEx 522	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی
8	مدیریت پروژه	Ag EcEx 523	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	ندارد
مجموعه				15	4	0	19	17		

شماره	نوع مضمون	کریدیت	فیصدی نظر به مجموع کریدیت ها	نقطه	مضامین اختیاری	کود	تعداد کریدیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1	زراعت مناطق خشک	AgAgron531	2
2	تخصصی	16	10.063%	2			
3	اساسی	0	0.000%	3			
4	اختیاری	2	1.258%				
مجموعه			19				
سمستر (6) (سال سوم سمستر دوم)							

شماره	مضمون	کد	گروهی مضمون	ساعات درسی				تعداد کریدیت	دپارتمان و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	عملی	سنتز	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (6)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی (5)	
2	بازاریابی محصولات زراعتی	AgEcEx 624	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
3	سازمان های دهقانی	AgEcEx 625	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
4	روش تحقیق	AgEcEx 626	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی احصائیه زراعتی	
5	پلانگذاری پروگرام های زراعتی	AgEcEx 627	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
6	جامعه شناسی روستائی	AgEcEx 628	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی ترویج	
7	مدیریت معاملات زراعتی	AgEcEx 629	تخصصی	3	0	0	3	3	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
8	روشهای احصائیوی	AgEcEx 630	تخصصی	2	2	0	4	3	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی احصائیه زراعتی	
مجموعه				16	2	0	18	17			

شماره	نوع مضمون	کریدیت	فیصدی نظر به مجموع کریدیت ها	شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کریدیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1	مبادی وراثت	AgBT 632	3
2	تخصصی	16	10.063%	2	علم چراگاه	AgFNR 642	2
3	اساسی	0	0.000%	3			
4	اختیاری	3	1.887%				
مجموعه		20	12.579%				

سمستر (7) (سال چهارم سمستر اول)											
شماره	مضمون	کد	گروهی مضمون	ساعات درسی				تعداد کریدیت	دبیرتمنت و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	عملی	ستار	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (7)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی (6)	
2	اساسات آبیاری	AgSS 741	تخصصی	2	2	0	4	3	خاکشناسی، زراعت	ندارد	
3	اقتصاد تولید زراعتی	AgEcEx 731	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
4	تجارت بین المللی محصولات زراعتی	AgEcEx 732	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	اقتصاد کلان و بازاریابی محصولات زراعتی	
6	غله جات	AgAgron 743	تخصصی	2	2	0	4	3	اگرانومی، زراعت	مبادی نباتات مزروعی	
7	انتشار و قبول نوآوری ها	AgEcEx 733	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی ترویج	
8	انکشاف دهات	AgEcEx 734	تخصصی	2	0	0	4	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی ترویج	
9	مونوگراف	AgEcEx 735	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	روش تحقیق و روش های احصاییوی	
مجموعه				15	4	0	21	17			

شماره	نوع مضمون	کریدیت	فیصدی نظر به مجموع کریدیت ها	شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کریدیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1			
2	تخصصی	17	10.692%	2			
3	اساسی	0	0.000%	3			
4	اختیاری	0	0.000%				
مجموعه			18				
			11.321%				

سمستر (8) (سال چهارم سمستر دوم)											
شماره	مضمون	کد	گروهی مضمون	ساعات درسی				تعداد کریدیت	دیارتمنت و پوهنخی عهده دار تدریس آن	مضامین پیش شرط	ملاحظات
				نظری	عملی	سنتز	مجموع				
1	ثقافت اسلامی (8)		پوهنتون شمول	1	0	0	1	1	شرعیات	ثقافت اسلامی (7)	
2	ذخیره و پروسس محصولات هاریکلچری	Ag Hort 844	تخصصی	2	2	0	4	3	بایو تکنالوژی، زراعت	مبادی هاریکلچر	
3	مدیریت تمویل زراعتی	Ag EcEx 836	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
4	نباتات صنعتی	AgAgron 846	تخصصی	2	2	0	4	3	اگرانومی، زراعت	نباتات مزورعی	
5	پالیسی های زراعتی	AgEcEx 837	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	اقتصاد کلان	
6	اقتصاد منابع طبیعی	AgEcEx 838	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	مبادی اقتصاد زراعتی	
7	حفاظت خاک و آب	AgSS 848	تخصصی	2	2	0	4	3	خاکشناسی، زراعت	ندارد	
8	مونوگراف	AgEcEx 735	تخصصی	2	0	0	2	2	اقتصاد و توسعه زراعتی	روش تحقیق و روش های احصائیوی	
	مجموعه			15	6	0	21	18			

شماره	نوع مضمون	کریدیت	فیصدی نظر به مجموع کریدیت ها	شماره	مضامین اختیاری	کود	تعداد کریدیت
1	پوهنتون شمول	1	0.629%	1	مدیریت منابع بشری	AgBM844	3
2	تخصصی	17	10.692%	2			
3	اساسی	0	0.000%	3			
4	اختیاری	3	1.887%				
	مجموعه	21	13.208%				

مفردات مضامین اختصاصی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

مفردات مضمون مبادی ترویج زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: مبادی ترویج زراعتی	
کود مضمون: AgEcEx 216	
تعداد کريدت: 3	
کتگوری مضمون: اساسی	
پیش نیاز مضمون: ندارد	
صنف (دوم)	
سمستر (اول)	

1. شرح مختصر مضمون

دهاقین در شرایط حاضر با تکنالوژی های جدید ضرورت دارد که از این تکنالوژی ها بتوانند در بلند بردن کیمیت و کیفیت محصول شان و بالاخره در بلند بردن عاید شان نقش عمده بازی نمایند. در این راستا محصلان و فارغین فاکولته زراعت با آموختن میتودها و روش های جدید ترویج زراعتی نقش عمده و کلیدی در امر انتقال دانش و اندوخته های شان در بخش ترویج زراعتی به دهاقین کمک نموده تا باشد سبب پیشرفت فعالیت های شان گردد. بنابراین کورس مبادی ترویج زراعتی که در آن تعلیم و تربیه و انواع آن و دیگر فعالیت های مربوط به زراعت را فراگیرد و با استفاده از این اندوخته های شان در بهبود کیفیت و کمیت محصولات زراعتی دهاقین در سطح فارم و جامعه نقش ایفا نماید. در این کورس موضوعات از قبیل تعریف، معرفی، تاریخچه، تیوری های ترویج، روش و میتود های ترویجی، تشکیلات ترویجی، اداره و منجمنت، نظارت و ارزیابی سیستم های ترویجی در افغانستان، وضعیت کنونی سیستم های ترویجی در سطح کشور، معرفی سیستم های ترویجی مدرن نظر به نیازمندی دهاقین افغانستان و غیره مسایل مربوط به ترویج زراعتی تدریس میگردد.

2. اهداف آموزشی

در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم و اساسات ترویج زراعتی را فراگیرند؛
- روش و میتودهای ترویجی را توضیح دهند؛
- تشکیل، اداره و مشکلات ترویج در کشور تحلیل نمایند.

3. شیوه های تدریس و آموزش

در تدریس این کورس از روش ارایه لکچر آزاد و به شکل فاورپاینت استفاده میشود و برای حمایت فعال از پروسه آموزش محصلین در جریان سمستر به بعضی نهاد های دهاقین برده میشوند تا بامسایل تشکیل و فعالیت این نهاد ها آشنا شوند. همچنان مواد درسی مضمون که مطابق به مفردات درسی تهیه میشود برای آنها توزیع میگردد. پالیسی کورس در روز اول با محصلین درمیان گذاشته خواهدشد.

4. شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مبادی ترویج زراعتی را مؤفقا نه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروسه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی فعالیت های انفرادی و گروهی (کار عملی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5. پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم و اساسات ترویج

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف
- اساسات ترویج
- تاریخچه
- اهداف و ساحات کار ترویج زراعتی
- تیوری های ترویج
- اخلاق ترویج
- وضع کنونی ترویج و روند تغییرات آن در جهان
- نتایج متوقعه از فعالیتهای ترویج
- سوالات فصل

فصل دوم: تعلیم و تربیه ترویجی

اهداف آموزشی

- نقش تعلیم و تربیه ترویجی در انکشاف زراعت
- انواع تعلیم و تربیه
- عوامل تاثیر گذار بالای ترویج زراعتی
- عوامل اجتماعی

- عوامل اقتصادی
- عوامل سیاسی
- عوامل جغرافیایی
- سوالات فصل

فصل سوم: مفاهیم ترویجی

اهداف آموزشی

- تعریف افهام و تفهیم
- عناصر افهام و تفهیم
- چهار جنبه یک پیام
- پروسه افهام و تفهیم
- اشکال افهام و تفهیم
- اشتباهات معمول در افهام و تفهیم
- وسایل ارتباط جمعی
- وسایل اطلاعات جمعی سمعی - بصری
- سوالات فصل

فصل چهارم: انتشار و قبول نوآوری ها

اهداف آموزشی

- قبول نوآوری ها
- مفهوم قبول نوآوری ها
- عناصر نوآوری ها
- سوالات فصل

فصل پنجم: روش ها و مدل های ترویجی

اهداف آموزشی

- انواع روش های ترویجی
- روش انفرادی
- روش گروهی
- روش کتلوی
- نمایشات
- سوالات فصل

فصل ششم: پلان کردن برنامه های ترویجی

اهداف آموزشی

- برنامه ریزی

- ضرورت طرح یک برنامه ترویج
- اصول پلانگذاری برنامه
- مراحل پلانگذاری یک برنامه ترویج
- مشخصات پروگرام خوب
- پروگرامهای ترویج زراعتی
- تطبیق کردن پروگرام های ترویج
- پروگرام های زراعت برای خانم ها
- چالشهای عمده
- رهنمود برای مامورین ترویج جهت تشخیص نیازها
- ساحه عملی برنامه های ترویج زراعتی و ستراتیژی ترویج زراعتی وزارت زراعت
- سوالات فصل

فصل هفتم: نظارت و ارزیابی برنامه های ترویج

اهداف آموزشی

- اساسات نظارت
- شاخصهای نظارت
- طروق نظارت
- هدف ارزیابی برنامه های ترویج
- مراتب ارزیابی
- مراحل ارزیابی برنامه
- تکنیک های شناسایی و ارزیابی سریع
- تقویت ظرفیت نظارت و ارزیابی
- فرق میان نظارت و ارزیابی
- طروق جمع آوری معلومات برای ارزیابی
- سوالات فصل

فصل هشتم: سهم گرفتن دهقان در پروگرام های ترویج

اهداف آموزشی

- سهم گرفتن دهقان یعنی چی؟
- چرا دهقان در پروگرام های ترویجی سهم میگیرد؟
- نقش دهقان و کارمند ترویجی در پلان کردن پروگرام های ترویجی
- موسسات غیر دولتی و ترویج
- اصول و انواع موسسات غیر دولتی
- فواید و زیان های موسسات غیر دولتی

• سوالات فصل

فصل نهم: نقش ترویج زراعتی

اهداف آموزشی

- در تغییر زراعتی عنعنوی به زراعت عصری
- در انکشاف سکتور زراعت
- در انکشاف اقتصادی
- در انکشاف جامعه
- در توانمندی زنان و جوانان روستایی
- در اقتصاد خانواده
- سوالات فصل

فصل دهم: تشکیل و وظایف کارمندان ترویج

اهداف آموزشی

- تشکیل و خصوصیات آن
- انواع تشکیل
- مراحل ساختن تشکیل
- وظایف اداره ترویج و مشکلات ادارات ترویجی
- عوامل تاثیر گذار بالای فعالیت های ترویجی
- لایحه وظایف/ مسولیت های کارکنان ترویج
- مشخصات کارکنان ترویج
- سوالات فصل

6. جدول مفهومی مضمون

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون مبادی ترویج زراعتی	موضوع
-------------------	---------------------------------------	-------

	در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:		
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
1	مفاهیم و اساسات ترویج زراعتی را تشریح کنند؛	3	3
2	روش و میتودهای ترویجی را توضیح کنند؛	3	3
3	تشکیل، اداره، و مشکلات ترویج در کشور تحلیل نمایند.	3	3
مجموع		3.0	3.0
اوسط عمومی		3.0	
3= اعظمی ترین اشتراک 2= اشتراک متوسط 1= کمترین اشتراک			

7. مأخذ اصلی

1. فضل، فضل الدین و کریمی، پریسا. (1396). مبادی ترویج زراعتی. نشرات پوهنتون کابل.

2. مین، سید محمد کبیر. (1392). کرنیز ترویج. ملالی مطبعه. کندهار، افغانستان.

8. مأخذ فرعی

1. A.W. van den Ban and H.S. Hawkins. (2002). *Agricultural Extension Textbook* (Ed. 2). CBS PUBLISHERS & DISTRIBUTORS PVT LTD, INDIA
2. T. Wesa,. (2009). *Afghan Agricultural Extension System: The Impact of Neglect and Prospects for the furtur*. LAMBERT Saarbruken.
3. S. N. Khaild, and Sh. Sherzad. (2019). *Agricultural Extension Manual For Extension Worker* . UNFAO.

مفردات مضمون حسابداری زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: حسابداری زراعتی	
کود مضمون: AgEcEx 317	
تعداد کريدت: 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: ندارد	
صنف (دوم)	
سمستر (اول)	

1- شرح مختصر مضمون

این کورس طوری طراحی گردیده که محصلین را با نظریات و روش‌های تحلیلی کارا در عرصه حسابداری زراعتی آشنا می‌سازند. در این کورس اساسات و اهداف حسابداری زراعتی به شاگردان معرفی می‌گردد. از معرفی حسابداری، مفاهیم و قوانین حسابداری، ثبت معاملات در ژورنال، سیستم حسابداری ساده و حسابداری استهلاک جهت تصامیم مدیریتی استفاده می‌کند.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- با مفاهیم اساسی حسابداری زراعتی آشنایی حاصل کنند؛
- اهمیت و انواع مختلف حسابداری را فراگیرند؛
- معلومات در مورد انکشاف اساسات حسابداری زراعتی معلومات بیشتری کسب نمایند.

3- شیوهای تدریس و آموزش

روش تدریس این مضمون به اصل شاگرد محوری استوار است. تدریس کورس بصورت نظری و عملی صورت می‌گیرد. در بخش تدریس نظری، مواد درسی با استفاده از پروگرام پاورپوینت و پروجکتور در صنف به محصلین ارائه میگردد و استاد مضمون موضوعات مختلف درسی را با سهم گیری فعال محصلین تشریح نموده و مثالهای عملی را کار میکند. پالیسی کورس در روز اول با محصلین در میان گذاشته خواهد شد. همچنان لکچرنوت مضمون فصل وار قبل از قبل به محصلین توزیع میگردد تا آنها درسهای را بطور همزمان تعقیب نمایند. در بخش عملی تدریس، محصلین به گروپهای کوچک تقسیم گردیده و تمرینات مربوط درسهای نظری را تحت استاد تمرین مینمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون حسابداری زراعتی را مؤفقا نه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی

محصلان قرار ذیل میباشند:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5 - پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی حسابداری زراعتی

اهداف آموزشی

- انگشاف بخش حسابداری
- وظایف حسابداری
- مفیدیت های حسابداری
- انواع حسابداری
- تمرینات فصل

فصل دوم: مفاهیم و قوانین حسابداری

اهداف آموزشی

- مفهوم و مشخصات اساسات حسابداری
- انواع حسابداری
- مفهوم حسابداری
- قوانین حسابداری
- تمرینات فصل

فصل سوم پروژه سیستم ثبت معاملات مصارف در روزنامهچه

اهداف آموزشی

- سند مصارف (Voucher)
- روزنامهچه (Journal)
- طبقه بندی صورت حساب
- حساب کالاها
- نکات مهم ثبت معاملات تجارتي
- تمرینات فصل

فصل چهارم: مجوز های ارسال به دفتر کل و بیلانس آزمایشی

اهداف آموزشی

- ارسال به دفتر کل

- اصول و قوانین ارسال به دفتر کل
- بیلانس آزمایشی
- اهداف بیلانس آزمایشی
- تمرینات فصل

فصل پنجم: کتاب های کمکی و متمم حسابات

اهداف آموزشی

- کتاب خرید (Purchase book)
- کتاب بازگشت خرید (Purchase return book)
- کتاب بل گیرنده (رسیدات) Bill receivable book
- کتاب بل پرداخت ها (Bill payable book)
- ژورنال (Journal proper)
- تمرینات فصل

فصل ششم: آماده نمودن حساب مفاد ضرر و بیلانس شیت

اهداف آموزشی

- حساب تجارتي
- بستن مطالب حساب معاملات
- حساب تولید
- حساب مفاد ضرر
- نکات مهم حساب مفاد ضرر
- بستن حساب مفاد ضرر
- بیلانس شیت
- طبقه بندی دارایی ها و بدهی ها
- مرتب کردن دارایی ها و بدهی ها
- تمرینات فصل

فصل هفتم: سیستم حسابداری ساده

اهداف آموزشی

- خصوصیات مهم سیستم ساده
- معایب و مزیت سیستم ساده
- محاسبه مفاد ضرر
- میتود افزایش ارزش خالص
- میتود تبدیل
- تمرینات فصل

فصل هشتم: حسابداری استهلاك

اهداف آموزشی

- اسباب استهلاك
- ضرورت برای ارایه معلومات در مورد استهلاك
- عناصر استهلاك
- روشها
- ثبت استهلاك
- روشهای محاسبه استهلاك
- تمرینات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون حسابداری زراعتی	شماره
-------------------	------------------------------------	-------

در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.		
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
	2	2	2
	2	1	3
1	2	2	2
2	1	2	2
3	1	2	2
مجموع			1.6
اوسط عمومی			1.6
3= اعظمی ترین اشتراک			1.8
2= اشتراک متوسط			1.6
1= کمترین اشتراک			1.6

7. مأخذ اصلی

1- فاضلی، عبدالستار. (1398). *لکچر نوت محاسبه زراعتی*. پوهنتون هرات. افغانستان

8. مأخذ فرعی

1. Ashish K. Bhattacharyya. (2013). *Bookkeeping financial and Management*. UNFAO.
2. P.K. Sirohi. (2018). *Agricultural Finance and Management*. Nisha Publication.
3. Shashi K. Gupta. (2012). *Contemporary Issues in Accounting*. New Delhi.
4. R. Narayanaswamy. (2003). *Financial Accounting Prentice*. Hall of India. New Delhi.

مفردات مضمون مبادی اقتصاد زراعتی

()

پوهنتون:

پوهنخی:

()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

کود مضمون: AgEcEx 418

تعداد کریدت: 3

کتگوری مضمون: اساسی

پیش نیاز مضمون: ندارد

صنف (دوم)

سمستر (دوم)

1 - شرح مختصر مضمون

در این کورس روش های استفاده از اصول و نظریات علم اقتصاد در سکتور زراعت مطالعه می گردد. این یک کورس مقدماتی اقتصاد زراعتی است که محصلین را در شناخت بهتر منابع تولید سکتور زراعت، روش های مؤثر و پایدار استفاده از این منابع را با در نظر داشت ارزشها و ضرورت های حفاظتی محیط زیست قادر میسازد. همچنان در این کورس محصلین با انواع عوامل تولید، توابع تولید، توابع مصرف، بودیجه سازی مزرعه، فرصت ها، محدودیت ها و انتخاب های مناسب در شرایط در حال تغییر محیط تولید و بازار آشنا میشوند و مبادی مدیریت مزرعه، تمویل مزرعه و بازاریابی محصولات زراعتی را می آموزند.

2 - اهداف آموزشی

- در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:
- مفاهیم اساسی اقتصاد و اقتصاد زراعتی را فراگیرند؛
 - وضعیت سکتور زراعت چالش ها و فرصت های بالقوه را تحلیل نمایند؛
 - عوامل تولید را لست و وضعیت آن در کشور تحلیل نمایند؛
 - پروسه تولید را تشریح نمایند و عرضه و تقاضای محصولات زراعتی را تحلیل نمایند
 - مصارف تولید را محاسبه نمایند.

3 - شیوهای تدریس و آموزش

در تدریس این کورس از میتودهای نوین زیر و محصل محوری استفاده گردد .

- ارائه لکچر نوت ها، استفاده از فاورپاینت
- مباحثات گروهی
- طوفان مغزی
- تحلیل قضیه ها
- کار های گروهی و انفرادی

مواد درسی مضمون که مطابق به مفردات درسی تهیه میشود برای محصلین تهیه و توزیع میگردد. پالیسی کورس در

روز اول با محصلین در میان گذاشته خواهد شد.

4- شیوه های ارزیابی محصلان: برای این که محصلین بتوانند مضمون مبادی اقتصاد زراعتی را مؤفقانه سپری

نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس

روزمه مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشند:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی فعالیت های انفرادی و گروهی (کار عملی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم اساسی اقتصاد (Economics of Principles)

اهداف آموزشی

- تعریف اقتصاد
- ضرورت پیدایش علم اقتصاد بحیث یک دسپلین مستقل
- تقسیم علم اقتصاد
- الف: اقتصاد کلان
- ب: اقتصاد خرد
- سوالات فصل

فصل دوم: زراعت و اقتصاد زراعتی

اهداف آموزشی

- اقتصاد زراعتی
- سیر تکامل اقتصاد زراعتی بحیث یک دسپلین جداگانه
- چالش های داخلی سکتور زراعت
- چالش های خارجی سکتور زراعت
- اهمیت اقتصاد زراعتی در کشور های روبه انکشاف
- رابطه بین زراعت و صنعت
- وقع فعلی زراعت افغانستان و اولویت های انکشافی سکتور زراعت افغانستان
- سوالات فصل

فصل سوم: اقتصاد عوامل تولید

اهداف آموزشی

- مفهوم عوامل تولید
- مشخصات عوامل تولید
- طبقه بندی عوامل تولید
- سوالات فصل

فصل چهارم: اقتصاد تولید

اهداف آموزشی

- پروسه تولید
- مسایل اساسی تولید (چه تولید شود؟ چی مقدار تولید شود؟ از کدام روش و تکنالوژی استفاده شود و غیره)
- مراحل تولید
- تابع تولید
- انواع تابع تولی
- قانون بهره نزولی
- تولیدمجموعی، تولیدوسطی و تولید نهایی
- رابطه بین تولید مجموعی، تولیدوسطی وتولید نهایی
- تابع تولید بااستفاده ازدوعامل متحول تولید ومنحنی تولید یکسان
- قابلیت تعویض عوامل تولید
- منحنی مصارف یکسان
- ترکیب مطلوب عوامل تولید با کمترین تمام شد
- سوالات فصل

فصل پنجم: مصارف تولید

اهداف آموزشی

- مفهوم مصارف تولید
- انواع مصارف تولید (ثابت، متحول، فرصتی، مجموعی و مصارف نهایی)
- مشتقات مصارف تولید و محاسبه آنها
- مصارف ثابت متوسط
- مصارف متغیر متوسط
- مصارف مجموعی متوسط
- رابطه بین مصرف و عاید
- محاسبه عواید، مصارف و مفاد خالص یک محصول در چارچوب یک تابع معین تولید و شرایط متغیر نرخ بازار
- سوالات فصل

فصل ششم: عرضه و تقاضا

اهداف آموزشی

- مفهوم عرضه
- جدول عرضه
- حرکت روی منحنی عرضه و تغییر موقعیت منحنی عرضه
- ارتجاعیت عرضه
- مفهوم تقاضا
- جدول تقاضا
- حرکت روی منحنی تقاضا و تغییر موقعیت منحنی تقاضا
- ارتجاعیت تقاضا
- سوالات فصل

فصل هفتم: مدیریت مزرعه

اهداف آموزشی

- مفاهیم اساسی مدیریت مزرعه
- مراحل عمده و مهم تصمیم گیری
- دفترداری مزرعه
- عناوین مهم دفترداری مزرعه (موجودی، صورت عواید و مصارف، مراحل برآورد مصارف و عواید مزرعه)
- هدف و مقدار پرداخت ها
- سنجش مفاد و ضرر مزرعه
- تعیین ارزش استهلاک دارایی ها مزرعه
- سوالات فصل

فصل هشتم: تمویل مزرعه

اهداف آموزشی

- مفهوم تمویل
- تمویل در سطح ملی و سطح یک تصدی
- منابع تمویل در سطح اقتصاد کلان
- منابع تمویل در سطح مزرعه (پس انداز مزرعه، قرضه، هدف قرضه، انواعه قرضه ها
- بررسی سیستم مالی افغانستان و دسترسی دهاقین به آنها
- سوالات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون مبادی اقتصاد	نتایج متوقعه رشته
---------------------------------	-------------------

1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.		2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.		3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارت ها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبّات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.		زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر				
3	3	3	1	مفاهیم اساسی اقتصاد و اقتصاد زراعتی را توضیح نمایند؛		
3	3	3	2	وضعیت سکتور زراعت چالش ها و فرصت های بالقوه را تحلیل نمایند؛		
3	3	3	3	عوامل تولید را لست و وضعیت آن در کشور تحلیل نمایند؛		
3	3	3	4	پروسه تولید را تشریح نمایند و عرضه و تقاضای محصولات زراعتی را تحلیل نمایند.		
3.0	3.0	3.0	5	مصارف تولید را محاسبه نمایند؛		
3.0	3.0	3.0	مجموع			
3.0			اوسط عمومی			
1=کمترین اشتراک			2=اشتراک متوسط		3=اعظمی ترین اشتراک	

7. مأخذ اصلی

1. بلوچ، غلام نبی. (1395). د کرنیز/اقتصاد مبادی. ننگرهار پوهنتون. مومند خپرندویه تولنه. جلال آباد.

2. فضل، فضل الدين و اکبرزاد، نصرت الله. (1393). *مبادئ اقتصاد زراعتی*. انتشارات قرطبه. کابل. افغانستان

3. مین، سید محمد کبیر. (1394). *کرنیز اقتصاد*. رحیمی مطبعه. کندهار. افغانستان

8. مأخذ فرعی

1. R.K. Lekhi and J. Singh .(2012). *Agricultural Economics: an Indian Perspectives*. (Ed.8). Kalyani Publishers. New Dilhi. India.
2. S. Subba Reddy and etal. (2018). *Agricultural Economics*. (Ed.2). Oxfor & IBH. New Delhi.
3. V.T. Raju and D.V.S. Rao. (2015). *Economics of Farm Production and Management*. Oxfor & IBH, New Delhi. India.

مفردات مضمون مدیریت فارم

(	)	پوهنتون:
(	)	پوهنځی:

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: مدیریت فارم

کود مضمون : AgEcEx 519

تعداد کريدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (اول)

1- شرح مختصر مضمون

مدیریت فارم یک کورس اختصاصی است. در این کورس محصلین با مدیریت فارم ها و مزارع، وضعیت و مشخصات مزارع کشور، تصمیم گیری دهاقین به حیث یک مدیر فعال، تهیه، تدارک و اختصاص منابع و عوامل تولید برای تولیدات فارم، مشخصات منابع و عوامل تولید، محاسبه عواید و مصارف فارم، تعیین نمودن ارزش دارایی ها و پرداخت های فارم، پلان کردن فعالیت های فارم، ترتیب نمودن پلان های فارم از قبیل پلان عمومی، بودجه، پلان عملیاتی، پلان بازار و غیره، ترتیب نمودن صورت حساب مالی، محاسبه استهلاک و موضوعات دیگر آشنایی حاصل می کند.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم اساسی اداره و منجمنت و مدیریت فارم را توضیح نمایند؛
- وضعیت و خصوصیات فارم های کشور را تشریح نمایند؛
- روش ها و تکنیک های استفاده اعظمی از فارم را تشریح نمایند؛
- عوامل پیشرفت و عقب ماندگی فارم را تحلیل نمایند.

3- شیو های تدریس و آموزش

در تدریس این کورس از میتودهای نوین زیر و محصل محوری استفاده میگردد .

- ارائه لکچر نوت ها، استفاده از فاورپاینت
- مباحثات گروهی
- طوفان مغزی
- تحلیل قضیه ها
- کار های گروهی و انفرادی

مواد درسی مضمون که مطابق به مفردات درسی تهیه میشود برای محصلین تهیه و توزیع میگردد. پالیسی کورس در روز اول با محصلین درمیان گذاشته خواهد شد.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مدیریت فارم را مؤفانیه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی

مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشند:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی فعالیت های انفرادی و گروهی (کار عملی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: اساسات اداره و منجمنت

اهداف آموزشی

- اداره و منجمنت
- عناصر اداره و منجمنت
- اداره منجمنت منحیث عامل تولید
- مشخصات مشترک و تفاوت های اداره و منجمنت
- مشخصات اداره سالم، اصول اساسی اداره
- تمرینات فصل

فصل دوم: مدیریت فارم

اهداف آموزشی

- مسایل اساسی مدیریت فارم
- تعریف فارم
- فارم به شکل یک سیستم
- فارم به شکل یک تشبث
- ارتباطات داخلی و خارجی فارم
- بخش های مختلف فارم
- تصمیم گیری دهاقین
- اهداف فارم
- مشخصات و وظایف اساسی مدیر فارم
- تمرینات فصل

فصل سوم: مشخصات و سیستم های فارم ها و مزارع کشور

اهداف آموزشی

- اقلیم

- وضعیت خاک
- محصولات عمده زراعتی
- انواع مزارع و فارم ها
- فارم و محیط
- جوانب ذیدخل فارم ها
- مشکلات و فرصت ها
- تمرینات فصل

فصل چهارم: عوامل تولید در فارم و مدیریت آن ها

اهداف آموزشی

- عوامل تولید
- مشخصات عوامل تولید
- مدیریت زمین، آب، قوای بشری، سرمایه
- دسترسی دهاقین با عوامل تولید
- تمرینات فصل

فصل پنجم: پروسه تولید

اهداف آموزشی

- موضوعات وابسته به تولیدات فارم و پروسه تصمیم گیری،
- کیفیت محصولات فارم
- تمرینات فصل

فصل ششم: اقتصاد فارم

اهداف آموزشی

- عواید و مصارف فارم
- انواع مصارف، مصارف ثابت، متحول، مصرفی
- محاسبه عاید ناخالص و خالص فارم
- تمرینات فصل

فصل هفتم: وسایل برای ارزیابی فارم

اهداف آموزشی

- ترتیب نمودن صورت حساب های مالی فارم
- ورق بیلانس فارم
- صورت حساب عواید و مصارف و راپور جریان نغده
- اهمیت صورت حساب های مالی فارم
- تمرینات فصل

فصل هشتم: استهلاك

اهداف آموزشی

- استهلاك
- عوامل استهلاك دارایی های فارم
- محاسبه استهلاك دارایی فارم
- تمرینات فصل

فصل نهم: پلان فارم

اهداف آموزشی

- بهتر ساختن مدیریت فارم
- موثریت اقتصادی و تخنیکي فارم
- پلان کردن فعالیت های فارم
- مشخصات و انواع پلان های فارم
- بودجه فارم و مراحل ترتیب نمودن بودجه
- فارمت پلان فارم
- پلان تولیدی، عملیاتی ، جنتری نباتی یا موسمی و بازاریابی، پلان استخدام کارمندان فارم
- تمرینات فصل

فصل دهم: مدیریت خطرات فارم

اهداف آموزشی

- خطر
- مدیریت خطرات فارم
- انواع خطرات فارم
- تمرینات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

مجموعه	نتایج متوقعه مضمون و رشته	نتایج متوقعه رشته		
		1- سهم گیری فعال در پروژه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.
	نتایج متوقعه مضمون مدیریت فارم در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	ن.م.ز.	ن.م.ز.	ن.م.ز.
1	مفاهیم اساسی اداره و منجمنت و مدیریت فارم را توضیح نمایند؛	3	2	2
2	وضیعت و خصوصیات فارم های کشور را تشریح نمایند؛	3	3	2
3	روش ها و تکنیک های استفاده اعظمی از فارم را تشریح نمایند؛	2	2	2
4	عوامل پیشرفت و عقب ماندگی فارم را تحلیل نمایند.	2	2	3
مجموع		2.5	2.2	2.2
اوسط عمومی		2.3		
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط		1= کمترین اشتراک

7. مأخذ اصلی

1- حسین خیل، میرآقا. (1398). د فارم مدیریت لکچرنوت، کابل پوهنتون. کابل. افغانستان

8. مأخذ فرعی

- 2- S.S. Chhina and N. Singh. (2018). *Farm Management in India*. Kalyani Pub. New Delhi-India.
- 3- Dr. P.K. Sirohi. (2018). *Agricultural Finance and Management*. Nisha Publ. New Delhi-India
- 4- Ronald K and W. M, Edwards. (2010) *Farm Management. Textbook*.
- 5- W. M. Rivera. (2015). *Farm Management Manual*. UNFAO.

مفردات مضمون اقتصاد انکشاف زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: اقتصاد انکشاف زراعتی	
کود مضمون : AgEcEx 520	
تعداد کريدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی	
صنف (سوم)	
سمستر (اول)	

1- شرح مختصر مضمون

اقتصاد انکشاف زراعتی از مضامین مهم دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی است. هدف عمده تدریس این مضمون، آشنا ساختن محصلین دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی با اساسات، تیوری ها، استراتیژی ها و مشکلات انکشاف اقتصاد زراعتی می باشد. سکتور زراعت بخش مهم اقتصاد ملی کشورهای روبه انکشاف چون افغانستان را تشکیل میدهد. تجارب کشورهای پیشرفته نماینگر نقش کلیدی سکتور زراعت در مراحل ابتدایی انکشاف اقتصادی میباشد. انکشاف اقتصادی افغانستان بدون انکشاف پایدار سکتور زراعت دشوار به نظر میرسد. از اینرو انکشاف زراعت در صدر اولویت های دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد. موجودیت نیروی بشری مجهز به دانش اقتصاد انکشاف زراعتی یکی از پیش شرط های مهم انکشاف زراعت میباشد. از اینرو تدریس مضمون اقتصاد انکشاف زراعتی در دیپارتمنت های اقتصاد و توسعه زراعتی پوهنتونها صورت میگیرد تا از یکطرف نیروی بشری مورد نیاز سکتور زراعت آماده گردد و از طرف دیگر فرصتهای مناسب کاری برای فارغین این دیپارتمنت فراهم شود.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم، اساسات، تیوری ها و استراتیژی های انکشاف اقتصاد زراعت را توضیح نمایند؛
- خصوصیات مشترک و تفاوتیهای ساختاری کشورهای روبه انکشاف را تحلیل نمایند.
- معیارهای اندازه گیری درجه انکشاف اقتصادی را تشریح نمایند.
- چالش هایی عمده اقتصاد انکشاف زراعت را توضیح نمایند.
- چالش ها و فرصتهایی انکشاف زراعت افغانستان را تشریح نمایند.

3- شیو های تدریس و آموزش

در تدریس این کورس از میتودهای نوین زیر و محصل محوری استفاده میگردد .

- ارائه لکچر نوت ها، استفاده از فاورپاینت
- مباحثات گروهی
- طوفان مغزی
- تحلیل قضیه ها
- کار های گروهی و انفرادی

مواد درسی مضمون که مطابق به مفردات درسی تهیه میشود برای محصلین تهیه و توزیع میگردد. پالیسی کورس در روز اول با محصلین درمیان گذاشته خواهد شد.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون اقتصاد انکشاف زراعتی را مؤفقا نه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم و اساسات اقتصاد انکشاف

اهداف آموزشی فصل

- تعریف انکشاف و اقتصاد انکشاف
- تعریف اقتصاد انکشاف زراعتی
- تفاوت میان رشد و انکشاف اقتصادی
- موضوعات مورد بحث انکشاف اقتصاد
- اهمیت آموزش اقتصاد انکشاف
- ماهیت انکشاف
- سه ارزش و هدف عمده انکشاف اقتصادی
- اهداف انکشاف پایدار و رابطه آن با سکتور زراعت
- معیارهای اندازه گیری درجه انکشاف اقتصادی
- مشخصات مشترک کشورهای روبه انکشاف
- تفاوتی ساختاری میان کشورهای روبه انکشاف

• سوالات فصل

فصل دوم: مشکلات عمده مورد بحث انکشاف اقتصاد زراعتی

اهداف آموزشی

- گرسنگی، سوءتغذی و چاقی
- فقر
- مقیاسهای اندازه گیری گرسنگی، سوءتغذی و فقر
- رشد نفوس و تقاضا برای مواد غذایی
- امنیت و مصونیت غذایی
- مؤلدیت پائین زراعت
- قوت پائین رقابت در بازار های جهانی
- زراعت سنتی و معیشتی
- مشکلات ساختاری و پالیسی
- مهاجرت هایی روستا به شهر
- سوالات فصل

فصل سوم: چالشها و فرصتهای انکشاف زراعت در افغانستان

اهداف آموزشی

- پس منظر تاریخی انکشاف زراعت در کشور
- موانع عمده صد راه انکشاف زراعت
- فرصتها و ظرفیت هایی انکشاف زراعت
- دیدگاه، ماموریت و اهداف انکشافی سکتور زراعت
- بررسی ستراتیژیهای انکشاف زراعتی در کشور
- ساختار تشکیلات و طرز فعالیت وزارت زراعت
- نقش سکتور خصوصی و موسسات همکار در انکشاف زراعت
- سوالات فصل

فصل چهارم: نقش زراعت در انکشاف اقتصادی

اهداف آموزشی

- اهمیت زراعت در انکشاف
- همکاریهای سکتور زراعت به انکشاف اقتصادی
- چگونگی رابطه سکتور زراعت با دیگر سکتورها
- درجه های انکشاف زراعت
- نقش تحقیق و ترویج در انکشاف
- نقش زراعت در تقویت اقتصاد روستایی

- توسعه پایدار

- سوالات فصل

فصل پنجم: تیوریه‌ها و ستراتیژیهای انکشاف اقتصادی و زراعتی

اهداف آموزشی

- تحول ساختاری اقتصاد (The Economic Transformation)
- تحول ساختاری اقتصاد چیست؟
- فکتورهای تاثیر گذار بر تحول ساختاری اقتصاد
- سکتور زراعت و تحول ساختاری اقتصادی
- منابع رشد اقتصادی
- تحول ساختاری اقتصاد در افغانستان
- تیوریه‌ها و ستراتیژیهای انکشاف اقتصادی
- تیوریهایی کلاسیک انکشاف اقتصادی
- تیوریهایی عصری انکشاف اقتصادی
- تیوریه‌ها و ستراتیژیهای انکشاف زراعتی
- تیوریهای انکشاف زراعتی
- مراحل انکشاف زراعتی
- موانع صد راه انکشاف زراعتی
- چگونگی تبدیل زراعتی عنعنوی و معیشتی به زراعت عصری و تجارتی
- سوالات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون اقتصاد انکشاف زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	نتایج متوقعه رشته		
		1- سهم گیری فعال در پروژه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با درنظر داشت تقاضای بازار.
		ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	مفاهیم، اساسات، تیوری ها و ستراتیژی های انکشاف اقتصاد زراعت را توضیح نمایند؛	2	2	1
2	خصوصیات مشترک و تفاوتهایی ساختاری کشورهای روبه انکشاف را تحلیل نمایند.	1	3	1
3	معیارهای اندازه گیری درجه انکشاف اقتصادی را تشریح نمایند.	2	2	2
4	چالش هایی اقتصاد انکشاف زراعت را توضیح نمایند.	3	2	2
5	چالش ها و فرصتهایی انکشاف زراعت افغانستان را تشریح نمایند.	2	2	2
	مجموع	2.0	2.2	1.6
	اوسط عمومی	1.9		
3= اعظمی ترین اشتراک 2= اشتراک متوسط 1= کمترین اشتراک				

7- مأخذ اصلی

1. فضل، فضل الدین. (1396). *اقتصاد/انکشاف زراعتی*. نشرات پوهنتون کابل.
2. احمدزی، خال محمد. (1398)، *لکچرنوت اقتصاد/انکشاف زراعتی*. پوهنتون کابل.
3. Norton, W., Alwang, J. and Masters, W. A. (2015). *Economics of Agricultural Development. World Food System and Resource Use*. New York: Routledge.

8- مأخذ فرعی

1. Ray, D. (2011). *Development Economics*. Oxford: Oxford University Press.
2. Taylor, J. and Lybbert, T J. (2015). *Essentials of Development Economics*. California: The Univ. of California Press.

مفردات مضمون مبادی احصائیه زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: مبادی احصائیه	
کود مضمون: AgEcEx 521	
تعداد کريدت: 3	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی	
صنف (سوم)	
سمستر (اول)	

1. شرح مختصر مضمون

مبادی احصائیه زراعتی از مضامین بسیار مهم برای محصلین پوهنځی زراعت می باشد. هدف عمده تدریس این مضمون آشنایی محصلین با اساسات علم احصائیه و کاربرد عملی آن در عرصه تحقیقات علمی و سروی های اقتصادی می باشد. همچنان مبادی احصایه زراعتی یک مضمون پیش شرط برای مضمون روشهایی احصائیوی برای محصلین دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی و مضمون طرح تجارب زراعتی برای محصلین سایر دیپارتمنت های پوهنځی زراعت می باشد. مبادی احصائیه زراعتی عمدتاً موضوعات مربوط احصائیه تشریحی، تیوری احتمالات و محاسبه احتمالات از طریق پخش نارمل و باینومیل را مورد بحث قرار می دهد. محتویات این کورس مطابق تقاضایی بازار کار، ضروریات دوره لیسانس و طول سمستر ترتیب گردیده است.

2. اهداف آموزشی

- در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:
- اساسات و مفاهیم احصائیه زراعتی را تشریح نمایند؛
 - میتودهای جمع آوری و تحلیل ارقام احصائیوی را توضیح نمایند؛
 - روش های محاسبات احصائیوی را تشریح و در عمل پیاده نمایند؛
 - برای انجام دادن محاسبات احصائیوی از پروگرام های کمپیوتر استفاده کرده بتوانند.

3. شیو های تدریس و آموزش

روش تدریس این مضمون به اصل شاگرد محوری استوار است. تدریس کورس بصورت نظری و عملی صورت میگیرد. در بخش تدریس نظری، مواد درسی با استفاده از پروگرام پاورپوینت و پروجکتور در صنف به محصلین ارائه میگردد و استاد مضمون موضوعات مختلف درسی را با سهم گیری فعال محصلین تشریح نموده و مثالهای عملی را روی تخته و کمپیوتر (Excel) کار میکند. پالیسی کورس در روز اول با محصلین در میان گذاشته خواهد شد. همچنان لکچرنوت مضمون فصل وار قبل از قبل به محصلین توزیع میگردد تا آنها درسهای را بطور همزمان

تعقیب نماید. در بخش عملی تدریس، محصلین به گروههای کوچک تقسیم گردیده و تمرینات مربوط درسهای نظری را تحت استاد لابراتوار عملاً روی تخته و Excel کار میکند. همچنان در لابراتوار برای محصلین تمرینات اضافی داده شده تا در کتابچه های تمرین آنها حل نماید. برای آشنایی محصلین با چگونگی کار کرد ریاست احصائیه مرکزی و احصائیه زراعتی ، یک کارمند مجرب این ادارات را منحیث استاد مهمان برای یک ساعت دعوت میشود.

4. شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مبادی احصائیه زراعتی را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5. پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم عمومی احصائیه

اهداف آموزشی

- سیر تاریخی علم احصایه
- معنی کلمه احصایه
- تعریف احصایه
- حدود علم احصایه
- احصایه علم است یا هنر؟
- بخش های علم احصایه
- اهداف علم احصایه
- اهمیت علم احصایه
- وظایف علم احصایه
- محدودیتهای علم احصایه
- میتودهای تجربی و احصائیوی
- استقرار و قیاس
- تمرینات فصل

فصل دوم: مفهوم، میتودها و وسایل جمع آوری ارقام

اهداف آموزشی

- تعریف اصطلاحات کلیدی
- مقیاسهای اندازه گیری (Measurement Scale)
- روشهای جمع آوری ارقام
- تقسیم بندی آمار و ارقام به اساس منبع
- تقسیم بندی آمار و ارقام به اساس زمان
- میتود های جمع آوری ارقام اولی
- منابع جمع آوری ارقام ثانوی/دومی
- پرسشنامه و چگونگی ترتیب نمودن آن
- سرشماری مکمل و نمونه گیری
- ویژه گیهای یک نمونه مطلوب
- مزیت های نمونه گیری
- روشهای احصائیوی نمونه گیری
- طرح و تطبیق سروی
- تمرینات فصل

فصل سوم: طبقه بندی، جدول نمودن و ارائه گرافیکی ارقام

اهداف آموزشی

- طبقه بندی ارقام
- اهداف طبقه بندی ارقام
- انواع طبقه بندی ارقام
- جدول نمودن ارقام و انواع جدولها
- ارائه گرافیکی ارقام و انواع گرافها
- پخش دفعات ارقام (Frequency Distribution)
- انواع پخش دفعات به اساس متحول ها
- پخش دفعات ارقام غیرمسلسل
- طریقه ترتیب نمودن پخش دفعات ارقام غیرمسلسل
- پخش دفعات ارقام مسلسل
- طریقه ترتیب نمودن پخش دفعات ارقام مسلسل
- هستوگرام و پولیگان پخش دفعات ارقام
- پخش دفعات نسبی (Relative Frequency Distribution)
- پخش دفعات تجمعی (Cumulative Frequency Distribution)
- تمرینات فصل

فصل چهارم: مقیاس های اوزان وسطی (Measures of Central Tendency)

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف اوزان وسطی
- انواع معمول اوزان وسطی
- اوسط حسابی
- تعریف اوسط حسابی
- محاسبه اوسط حسابی در ارقام ساده
- محاسبه اوسط حسابی در ارقام طبقه بندی شده
- مشخصات ریاضیکی اوسط حسابی
- اوسط حسابی وزن دار
- ارتباط بین اوسط حسابی ساده و وزن دار
- میانه
- تعریف میانه
- محاسبه میانه در ارقام طبقه بندی نشده
- محاسبه میانه در ارقام طبقه بندی شده (پخش دفعات ارقام)
- موارد استعمال میانه
- مقیاسهای موقعیتی دیگر (کوارتایل، دیسایل و پرسنتایل)
- گراف باکس (Box Plot) و خلاصه پنج رقمی (Five Numbers Summary)
- عدد کثیرالوقوع (مُود)
- تعریف مُود
- محاسبه مُود در ارقام ساده
- محاسبه مُود در ارقام طبقه بندی شده
- میتود گروپ نمودن محاسبه مُود
- اوسط هندسی
- تعریف اوسط هندسی
- محاسبه اوسط هندسی در ارقام ساده
- محاسبه اوسط هندسی در ارقام طبقه بندی شده
- اوسط هارمونیک
- تعریف اوسط هارمونیک
- محاسبه اوسط هارمونیک در ارقام ساده
- محاسبه اوسط هارمونیک در ارقام طبقه بندی شده
- تمرینات فصل

فصل پنجم: مقیاسهای درجه انحراف یا پراگندگی (Measures of Dispersion)

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف مقیاسهای درجه انحراف
- اهمیت اندازه گیری درجه انحراف ارقام
- انواع معمول مقیاسهای درجه پراگندگی
- فاصله (Range)
- تعریف فاصله
- محاسبه فاصله در ارقام ساده
- محاسبه فاصله در ارقام طبقه بندی شده
- انحراف کوارتایل (Quartile Deviation)
- تعریف انحراف کوارتایل
- محاسبه انحراف کوارتایل در ارقام ساده
- محاسبه انحراف کوارتایل در ارقام طبقه بندی شده
- انحراف وسطی (Mean Deviation)
- تعریف انحراف وسطی
- محاسبه انحراف وسطی در ارقام ساده
- محاسبه انحراف وسطی در ارقام طبقه بندی شده
- مزیت ها و محدودیت های انحراف وسطی
- انحراف میزانی (Standard Deviation)
- مفهوم و تعریف انحراف میزانی
- تفاوت بین انحراف میزانی و وسطی
- محاسبه انحراف میزانی در ارقام ساده
- محاسبه انحراف میزانی در ارقام طبقه بندی شده
- مشخصات ریاضیکی ورنس و انحراف میزانی
- مقیاسهای نسبی درجه انحراف
- تعریف مقیاسهای نسبی درجه انحراف
- مقیاس نسبی (ضریب) فاصله
- ضریب انحراف کوارتایل
- ضریب انحراف وسطی
- ضریب انحراف میزانی (ضریب تفاوتها یا CV)
- تمرینات فصل

فصل ششم: مقیاسهای درجه عدم تناظر و کشیدگی (Measures of Skewness and Kurtosis)

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف درجه عدم تناظر
- انواع پخش ها از نقطه نظر درجه عدم تناظر
- تشخیص پخش غیر متناظر
- مقیاسهای اندازه گیری درجه عدم تناظر
- مقیاسهای مطلق و نسبی درجه عدم تناظر
- ضریب عدم تناظر کارل پیرسن
- ضریب بیتا ۱ و گاما ۱ (β_1 و γ_1)
- مفهوم و تعریف درجه کشیدگی
- انواع پخش ها نظر به درجه کشیدگی
- مقیاسهای اندازه گیری درجه کشیدگی
- ضریب بیتا ۲ (β_2)
- ضریب گاما ۲ (γ_2)
- تمرینات فصل

فصل هفتم: تیوری احتمالات (Theory of Probability)

اهداف آموزشی

- مفهوم احتمالات
- اهمیت تیوری احتمالات در احصایه
- تاریخچه مختصر انکشاف تیوری احتمالات
- درجات توقع در مورد وقوع یک حادثه
- تعریف اصطلاحات کلیدی (آزمایش، حادثه، نتیجه، سیت نتایج ممکن)
- تقسیم بندی حادثات احتمالی
- تعریف کلاسیک احتمالات
- روشهای تعیین احتمال وقوع حادثات
- قوانین شمارش حادثات آزمایش ها
- شمارش حادثات آزمایش های مرحله وار
- ترکیب ها (Combinations)
- ترتیب ها (Permutations)
- قانون اعداد بزرگ و احتمال تیوریتیکی حادثات
- سمبول های ضروری در حل مسایل احتمالات
- قواعد تیوری احتمالات
- تمرینات فصل

فصل هشتم: پخش نارمل (Normal Distribution)

اهداف آموزشی

- مفهوم و ماهیت پخش نارمل
- مشخصات پخش نارمل
- اهمیت پخش نارمل
- منحنی نارمل و منحنی نارمل استاندارد
- تاثیر تغییر در تعداد مشاهدات، اوسط و انحراف میزانی بالای پخش نارمل
- متحول استاندارد نارمل (Standard Normal Variate or Z)
- منحنی استاندارد نارمل (Z Distribution)
- جدول منحنی نارمل استاندارد (Z-table)
- تشخیص ساحه تحت منحنی طبیعی
- محاسبه احتمالات مختلف از طریق پخش نارمل استاندارد
- استفاده از قیمت ها Z جهت مقایسه دو یا چندین پخش ارقام
- تمرینات فصل

فصل نهم: پخش باینومیل (Binomial Distribution)

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف پخش باینومیل
- آزمایش باینومیل یا برنولی
- فرضیه هایی آزمایش باینومیل
- مشخصات پخش باینومیل
- توضیح مشخصات دوگانه پخش باینومیل
- محاسبه احتمالات مختلف از طریق پخش باینومیل
- تخمین پخش باینومیل از طریق منحنی طبیعی
- تمرینات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه مضمون مبادی احصائیه زراعتی	نتایج متوقعه رشته
--------------------	---	-------------------

در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.			3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تئوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف			2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.			1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.		
	ن.م.ر.			ن.م.ر.			ن.م.ر.			ن.م.ر.		
	3			3			3			3		
	3			3			3			3		
	3			3			3			3		
1	اساسات و مفاهیم احصائیه زراعتی را تشریح نمایند؛			3			3			3		
2	میتوذهای جمع آوری و تحلیل ارقام احصائیوی را توضیح نمایند؛			3			3			3		
3	روش های محاسبات احصائیوی را تشریح نمایند؛			3			3			3		
4	برای انجام دادن محاسبات احصائیوی از پروگرام های کمپیوتر استفاده کرده بتوانند.			3			3			3		
مجموع				3.0			3.0			3.0		
اوسط عمومی				3.0								
3=اعظمی ترین اشتراک				2=اشتراک متوسط			1=کمترین اشتراک					

7. مأخذ اصلی

1. حسن زوی، نجیب الله. سالاری طارق. (1398). *لکچرنوت مبادی احصائیه زراعتی*. پوهنتون کابل
2. مین، سید محمد کبیر. (1396). *کرنیزه احصائیه*. رحیمی مطبعه. کند هار. افغانستان

8. مأخذ فرعی

1. Bluman, Allan G. (2007). *Elementary Statistics: A Step by Step Approach*. (Ed. 7). Mac GrawHill: USA.
2. Gupta, S C and Kapoor, V. (2010). *Fundamentals of Mathematical Statistics*. Sultan Chand & Sons, New Delhi, India.
3. Gupta, S P. (2010). *Statistical Methods*. Sultan Chand & Sons, New Delhi, India.

مفردات مضمون اقتصاد کلان/PPP

()

پوهنتون:

پوهنخی:

()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: اقتصاد کلان

کود مضمون : AgEcEx 522

تعداد کریدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (اول)

1- شرح مختصر مضمون

مضمون اساسات اقتصاد کلان جدیداً به نصاب تحصیلی دوره لیسانس دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی علاوه گردیده تا محصلین در کنار مفاهیم اقتصاد خرد که در مضمون اقتصاد زراعتی تدریس می شود، با مفاهیم مربوط به اقتصاد کلان نیز آشنا شوند. بناءً، این مضمون یکی از مضامین اختصاصی بسیار مهم برای دیپارتمنت مذکور دانسته می شود. محتویات این کورس با در نظر داشت تقاضای بازار کار، ضروریات دوره لیسانس و طول یک سمستر در هفت فصل تنظیم گردیده است.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم، تیوری ها و محدوده اقتصاد کلان را تشریح نمایند؛
- مفاهیم عاید ملی، تابع مصرف، پس انداز و سرمایه گذاری را تشریح کنند؛
- مفاهیم بزنس سایکل و انفلاسیون، و چگونگی تنظیم و کنترل آن ها را تحلیل کنند؛
- چگونگی تأثیر تغییرات کلان اقتصادی بالای سکتور زراعت و تشبثات زراعتی را تحلیل خواهند کرد.

3- شیوهای تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون اقتصاد کلان را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی و ماهیت اقتصاد کلان

اهداف آموزشی

- تعریف اقتصاد کلان
- مقایسه اقتصاد خرد و کلان
- ارتباط بین اساسات اقتصاد خرد و کلان
- اقتصاد کلان ستاتیک و دینامیک
- سیستم های اقتصادی
- مدل ساده کارکرد اقتصاد ملی
- تمرینات

فصل دوم: عاید ملی و چگونگی محاسبه آن

اهداف آموزشی

- تعریف عاید ملی
- روش های محاسبه عاید ملی
- محدودیت ها در محاسبه عاید ملی
- محاسبه عاید ملی
- جریان دورانی عاید
- رفاه اقتصادی و عاید ملی
- تمرینات

فصل سوم: تیوری و مفاهیم مربوط استخدام

اهداف آموزشی

- تیوری کلاسیک استخدام
- تیوری استخدام کینز
- انواع بیکاری
- رابطه بیکاری و تورم
- علل بیکاری و راه های حل آن
- معنی استخدام کامل

- اقدامات ضروری برای دست یافتن به استخدام کامل
- تمرینات

فصل چهارم: عرضه و تقاضای جمعی

اهداف آموزشی

- تعریف عرضه ای جمعی
- تعریف تقاضای جمعی
- مفهوم تقاضای مؤثر
- اهمیت تقاضای مؤثر
- درک عرضه و تقاضا، و اثرات پالیسی آن
- عرضه ای جمعی و استخدام کامل
- چگونگی عرضه و تقاضای جمعی برای محصولات زراعتی
- تمرینات

فصل پنجم: مصرف، پس انداز و سرمایه گذاری

اهداف آموزشی

- تابع مصرف
- تیوری مصرف کینز
- عوامل تعیین کننده مصرف پلان شده
- تابع پس انداز
- عوامل تعیین کننده پس انداز پلان شده
- تابع سرمایه گذاری
- تیوری معاصر سرمایه گذاری
- عوامل تعیین کننده سرمایه گذاری پلان شده
- Multiplier Effects
- تیوری عاید، تولید و استخدام کینز
- تمرینات

فصل ششم: تیوری پول و مفاهیم مربوط آن

اهداف آموزشی

- ماهیت و مفهوم پول
- تعریف های پول
- خنثی بودن و نبودن پول
- معنی ارزش پول
- تیوری پول و قیم کینز

- عرضه و تقاضای پول
- بانک مرکزی و وظایف آن
- کار کرد بانک های تجارتي
- صندوق وجهی پول
- اهمیت بانکداری
- پالیسی مالی و پولی
- تیوری سود یا ربح
- تمرینات

فصل هفتم: بزنس سایکل و انفلاسیون

اهداف آموزشی

- تعریف بزنس سایکل
- انواع بزنس سایکل
- مشخصات بزنس سایکل
- مراحل بزنس سایکل
- تیوری بزنس سایکل
- تعریف انفلاسیون
- انواع انفلاسیون
- کنترل انفلاسیون
- تمرینات

مشارکت عامه و خصوصی در زراعت

(Public-Private Partnerships in Agriculture)

فصل اول: معرفی مشارکت عامه و خصوصی در زراعت

اهداف آموزشی

- PPP چی است؟
- اصول و اساسات PPP
- سوالات فصل

فصل دوم: چوکات قانونی PPP

اهداف آموزشی

- پالیسی و قوانین PPP
- سوالات فصل

فصل سوم: تحلیل و مشخص کردن خطر PPP

اهداف آموزشی

- تحلیل خطر: تیوری و میتودولوژی
- مشخص کردن خطر: مرحله عملیاتی
- نقش بیمه
- سوالات فصل

فصل چهارم: قرارداد های PPP

اهداف آموزشی

- میکانیزم قرارداد ها
- تغییرات در شرایط
- لغو کردن قرارداد
- حمایت سکتور عامه برای قرارداد های PPP
- مدیریت قرارداد های سکتور عامه
- سوالات فصل

فصل پنجم: دیدگاه سکتور خصوصی

اهداف آموزشی

- حمایت کننده گان و سرمایه گذاران
- امور مالی پروژه ها PPP
- ساختار مالی
- سوالات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون اقتصاد کلان در اخیر این مضمون محصلین قادر	۵ ۴۰
-------------------	---	---------

خواهند بود:	خواهند بود:				
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر		
	2	2	2		
	2	2	2		
	1	2	2		
	2	2	2		
مجموع			1.8	2.0	2.0
اوسط عمومی			1.9		
3= اعظمی ترین اشتراک			2= اشتراک متوسط		
1= کمترین اشتراک					

7- مأخذ اصلی

- 1- Bonilla. D, and Eugenio. (2015). *Macroeconomics, Agriculture, and Food Security: A Guide to Policy Analysis in Developing Countries*. International Food Policy Research Institute (IFRI), Washington D.C., USA.

- 2- David, S. and C, Wendy. (2008). *Macroeconomics: Imperfections, Institutions, and Policies*. Oxford Univ. Press: New York, USA.

8- مأخذ اصلی

- 1- Jhingan, M. L. (2010). *Macroeconomic Theory*. Virinda Publications (P) Ltd., Delhi, India.
(2003). *Principles of Macroeconomics*. South-Western College Publications, Mankiw, N. Gregory.

مفردات مضمون مدیریت پروژه

پوهنتون: ()
پوهنځی: ()

دیارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: مدیریت پروژه

کود مضمون : Ag EcEx 523

تعداد کريدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون:

صنف (سوم)

سمستر (اول)

1- شرح مختصر مضمون

مضمون مدیریت پروژه به اساس نیازمندی های امروز سکتور های زراعت و انکشاف دهات دیزاین گردیده است که با آموزش اصول و اساسات مدیریت پروژه که در این کورس جای داده شده است، فارغان می توانند پروژه ها را ترتیب و به منظور تمویل به منابع تمویل کننده ارایه نموده و در تطبیق آن ها سهم بگیرند. همچنین، این مواد درسی می تواند در تحلیل اقتصادی-اجتماعی، ارزیابی و جوانب دیگر مدیریت و همچنان نحوه تحریر پیشنهاد پروژه ها و اجراءات بعدی مورد استفاده قرار گیرد. این کورس از نظر علمی و عملی در رابطه به ترتیب پروژه ها برای فارغان موسسات تحصیلی که در وزارت خانه ها، ادارات سکتوری و موسسات خصوصی کار و فعالیت می کنند، و حتی محصلینی که در جریان تحصیل، پروژه ها را عملی می کنند، کورس خوبی به شمار می رود.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم عمومی، تعریف، وسعت و خصوصیت، مبدأ و منشأ شناخت پروژه، تشخیص نیازها و شناسایی منابع مورد نیاز را خواهند آموخت؛
- با طرح، تطبیق، جدول منطقی، چوکات برنامه ریزی و دوران پروژه آشنایی حاصل خواهند کرد؛
- با مهارت های جدید مدیریت پروژه ها و همچنان طرق نظارت و ارزیابی پروژه آشنا خواهند شد.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین در اخیر مضمون فرصت این را خواهند داشت تا به بازدید از پروژه های در حال تطبیق رفته و نحوه مدیریت پروژه را عملاً ارزیابی نمایند. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مدیریت پروژه را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی پروژه

اهداف آموزشی

- تاریخچه پروژه
- تعریف پروژه
- ویژه گی های عام پروژه
- ضرورت پروژه
- مدیریت پروژه
- اهمیت مدیریت پروژه
- مدیر پروژه و نقش آن
- انجمن های علمی مدیریت پروژه
- تمرینات فصل

فصل دوم: دوران حیات پروژه

اهداف آموزشی

- تعریف چرخه حیات پروژه
- مراحل چرخه حیات پروژه
- اجزای مراحل چرخه حیات پروژه
- دوران حیات مراحل پروژه
- چرخه حیات محصول پروژه
- تمرینات فصل

فصل سوم: مطالعه قابلیت تطبیق پروژه

اهداف آموزشی

- پلان کردن مطالعه قابلیت تطبیق پروژه

- تحلیل شرکای کاری پروژه
- تعیین نمودن نیازمندیهای مستفیدین و مشتریهای
- ارزیابی موانع
- ارزیابی گزینه ها
- مدیریت ارزش
- تحلیل سود و زیان
- ارزیابی پایداری پروژه
- تمرینات فصل سوم

فصل چهارم: انتخاب پروژه

اهداف آموزشی

- انتخاب پروژه
- روشهای غربال نمودن و انتخاب پروژه
- مدل های کمی انتخاب پروژه
- معیار های تعیین روش انتخاب پروژه
- تهیه نمودن پیشنهاد پروژه
- چارچوب منطقی پروژه
- تمرینات فصل

فصل پنجم: ساختن تیم پروژه، حل منازعات و مذاکره

اهداف آموزشی

- ساختن تیم پروژه
- اهداف و فواید ساختن تیم
- ویژه گیهای تیم مؤثر پروژه
- دلایل ناکامی و موفقیت تیم پروژه
- مراحل انکشاف تیم پروژه
- ساختار تشکیل پروژه
- ساختار وظیفوی تشکیل پروژه
- ساختار ماتریسی تشکیل پروژه
- فرهنگ سازمانی
- مدیریت حل منازعات
- مذاکره
- رهبری و مدیر پروژه
- تمرینات فصل

فصل ششم: تخمین مصارف و بودیجه سازی

اهداف آموزشی

- مدیریت مصارف
- تخمین مصارف
- میتود های تخمین مصارف
- بودیجه سازی پروژه
- روش های بودیجه سازی
- تخمین بودیجه احتیاطی
- حسابهای مالی پروژه
- تمرینات فصل

فصل هفتم: زمان بندی و تنظیم فعالیتهای پروژه

اهداف آموزشی

- زمان بندی پروژه
- مفاهیم کلیدی
- ساختار تقیسم بندی فعالیتهای
- انکشاف دادن شبکه فعالیتهای
- تخمین مدت زمانی فعالیتهای
- تعیین نمودن مسیر مشخص فعالیتهای
- جدول تدارک
- مدیریت منابع
- تمرینات فصل

فصل هشتم: نظارت و ارزیابی پروژه

اهداف آموزشی

- تعریف نظارت
- ضرورت نظارت
- محدوده نظارت
- دوران نظارت
- انواع نظارت
- ارزیابی پروژه
- تعریف ارزیابی
- تهیه مفردات ارزیابی
- اساسات ارزیابی

- اهمیت ارزیابی
- نوشتن گزارش
- مدیریت ارزش حاصله (Earned Value Management)
- فکتور انسانی در ارزیابی و کنترل پروژه
- مدیریت خطر در پروژه
- تمرینات فصل

فصل نهم: مدیریت محدوده پروژه

اهداف آموزشی

- مدیریت محدوده پروژه
- تعریف نمودن محدوده پروژه
- کنترل تغییر در محدوده پروژه
- اختیاری کار
- راپوردهی محدوده پروژه
- سیستم های کنترل
- مدیریت زمان پروژه
- ختم پروژه
- تمرینات فصل

فصل دهم: مدیریت ارتباطات پروژه

اهداف آموزشی

- مدیریت ارتباطات پروژه
- تیوری ارتباطات
- پلان ارتباطات
- سیستم معلومات و کنترل پروژه
- کنترل اسناد
- ملاقات های پروژه
- تمرینات فصل

فصل یازدهم: هم مدیریت منابع بشری پروژه

اهداف آموزشی

- تعریف
- انتخاب پرسونل
- تربیه پرسونل
- ارزیابی اجزئات پرسونل

- تمرینات فصل

فصل دوازدهم: پیشنهاد پروژه

اهداف آموزشی

- پیشنهاد پروژه
- تعاریف و مفاهیم
- ویژه گی های پیشنهاد پروژه
- رمز موفقیت در نگارش پیشنهاد خوب
- انواع پیشنهاد ها
- الف: پیشنهاد پروژه های سفارشی
- ب: پیشنهاد پروژه های ابتکاری
- ج: پیشنهاد پروژه های امدادی
- تمرینات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون و رشته	نتایج متوقعه رشته		
		1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تئوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.
1	مفاهیم عمومی، تعریف، وسعت و خصوصیت، مبدأ و منشأ شناخت پروژه، تشخیص نیازها و شناسایی منابع مورد نیاز را خواهند آموخت؛	2	3	3
2	با طرح، تطبیق، جدول منطقی، چوکات برنامه ریزی و دوران پروژه آشنایی حاصل خواهند کرد؛	2	3	2
3	با مهارت های جدید مدیریت پروژه ها و همچنان طرق نظارت و ارزیابی پروژه آشنا خواهند شد.	3	2	2
مجموع		2.3	2.7	2.3
اوسط عمومی		2.4		
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط		1= کمترین اشتراک

7- مأخذ اصلی

1. ادريس، روف و حلیمی، غلام حضرت. (1398). لکچرنوت مدیریت پروژه. پوهنتون کابل.

8- مأخذ فرعی

1- Larson, E. (2017). *Project Management: The Managerial Process*, (Ed. 6). Mgh

مفردات مضمون بازاریابی محصولات زراعتی

پوهنتون: ()
پوهنځی: ()

دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: بازاریابی محصولات زراعتی

کود مضمون: AgEcEx 624

تعداد کريدت: 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (دوم)

1- شرح مختصر مضمون

درین کورس محصلین با موضوعاتی همچون مفاهیم عمومی بازاریابی، رابطه بین تولید و بازاریابی محصولات، روش های بازاریابی، چالش های بازاریابی، فعالیت ها و واسطه های بازاریابی، مصرف کننده های محصولات زراعتی و حیوانی و مشخصات آن ها، مدیریت محصولات زراعتی بعد از رفع حاصل، مدیریت خطر، تعیین ستندرد برای محصولات زراعتی و کنترل کیفیت آن ها، جمع آوری اطلاعات و انجام دادن تحقیقات بازار، قیمت های محصولات زراعتی و عوامل نوسانات آن ها، و مصارف بازاریابی آشنایت حاصل می کند. با یاد گیری و آموزش موضوعات فوق محصلین با جریان محصولات بین دروازه فارم تولیدی تا مصرف کننده های نهایی و نیز تغییراتی که در جریان محصولات زراعتی توسط کمپنی ها و واسطه های بازاریابی روی محصولات اضافه می شود، آشنا می شوند.

2- اهداف آموزشی

در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- در رابطه به مسایل بازاریابی محصولات زراعتی، چالش ها و فرصت ها معلوماتی حاصل نمایند؛
- مفهوم ارزش افزایی محصولات، تحقیقات بازار و بازاریابی محصولات زراعتی را تشریح کنند؛
- فعالیتها و واسطه های بازاریابی، قیم و عوامل نوسانات آن ها را بیان کنند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین در اخیر مضمون توانایی این را خواهند داشت تا عملیات مختلف

بازاریابی محصولات زراعتی و مفاهیم ارزش افزایی را عملاً مشاهده نموده به معلومات خویش بیافزاند. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون بازاریابی محصولات زراعتی را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم اساسی مارکتینگ

اهداف آموزشی

- مارکیت چه است
- اقتصاد مارکتینگ
- اهمیت اقتصادی مارکتینگ
- سیستم مارکتینگ
- انکشاف مارکتینگ
- مارکتینگ مولد است
- موثریت مارکتینگ
- رابطه زارع و مارکتینگ
- چالش های عمده تولید و بازار یابی
- تدابیر عملی جهت رفع چالشها
- سوالات فصل

فصل دوم: مسایل اساسی مارکتینگ و روش های مطالعه آنها

اهداف آموزشی

- روش های اساسی مطالعه مارکتینگ
- بررسی و مطالعه هر محصول بصورت جداگانه
- بررسی مسایل مارکتینگ از طریق مطالعه فعالیت ها
- وظایف تبادلوی
- وظایف فزیک

- انتقال محصولات (حمل و نقل)
- ذخیره
- پروسس
- وظایف تسهیلاتی
- طرح و تطبیق قوانین و مقررات تجارتي
- طرح و تطبیق ستندرد ها و كنترول کیفیت
- تمويل
- بیمه
- جمع آوری و انتشار اطلاعات مارکیتی و پخش آنها به تمام طرف های معامله
- تحقیقات مارکیتی
- انواع خطر
- سوالات فصل

فصل سوم: مصرف کننده های محصولات زراعتی و تحلیل تقاضا و رفتار آنها

اهداف آموزشی

- تشخیص احتیاجات مصرف کننده ها
- ضروریات فردی
- ضروریات بیالوژیکی
- ضروریات سایکولوژیکی
- اقناع ضروریات
- مصرف
- موقعیت مصرف کننده در مارکیت
- طرز مصرف
- طبقه بندی اشیا
- انگیزه های خرید مصرف کننده ها
- سوالات فصل

فصل چهارم: تولید و مدیریت محصولات زراعتی بعد از رفع حاصل

اهداف آموزشی

- مراقبت محصول بعد از رفع حاصل
- پلانگذاری تولید و رفع حاصل
- دلایل ضایعات بعد از رفع حاصل
- تکنیک های جلوگیری از ضایعات
- روش های جمع اوری محصول

- بسته بندی محصول
- پروسس محصولات زراعتی
- پرابلم های تصدی های پروسس در افغانستان
- سوالات فصل

فصل پنجم: ستندرد نمودن و درجه بندی محصولات زراعتی

اهداف آموزشی

- معنی و مفهوم ستندرد
- فواید ستندرد نمودن و درجه بندی محصولات زراعتی
- اوصاف ستندرد های مطلوب
- فکتور های ستندرد و کیفیت
- ستندردهای کیفیت مواد غذایی
- سورت و درجه بندی
- پرابلم های ستندرد نمودن و درجه بندی محصولات زراعتی
- تعیین حدود سورت
- مسئولیت و امنیت مواد غذایی (Food Security and Food Safety)
- اداره نورم و ستندرد افغانستان (انسا)
- وظایف و مسولیت های اداره ستندرد در قبال محصولات زراعتی
- سوالات فصل

فصل ششم: عمده فروشی و پرچون فروشی

اهداف آموزشی

- عمده فروش
- انواع تشکیلات عمده فروشی از نگاه مالکیت
- عمده فروشان بین المللی
- از نگاه حجم و مقدار خدمات نیز عمده فروشان طبقه بندی شده میتوانند
- خدمات عمده فروشان به پرچون فروشان و سایر مشتریها
- پرچون فروشی
- طبقه بندی پرچون فروشی ها از نگاه مالکیت و پالیسی های اداره و مدیریت
- کانال های توزیع
- کانالهای توزیع مواد استهلاکی
- کانال های توزیع مواد صنعتی
- کانالهای توزیع محصولات زراعتی
- مارکیت های عمده فروشی محلی

- فعالیتهای مارکیت های محلی
- انواع واسطه ها در مارکیت عمده محلی
- انواع میانجی ها در مارکیت های عمده مرکزی
- مارکیتهای عمده فروشی مرکزی دومی
- مارکیتهای عمده کوپراتیف ها
- سوالات فصل

فصل هفتم: تحقیق و جمع آوری اطلاعات مارکیتی

اهداف آموزشی

- تحقیقات بازار یابی اساس جمع آوری ، تحلیل و انتشار اطلاعات مارکیتی
- تحقیقات مارکیتی چیست؟
- پلان تحقیق مارکیتی
- اهمیت اطلاعات مارکیتی
- حدود اطلاعات مارکیتی
- دیزاین تحقیق
- پرابلم جمع آوری و انتشار اطلاعات در مورد نرخها
- نمایندگی های جمع کننده و انتشار دهنده اطلاعات مارکیتی
- معیارهای ارزیابی اطلاعات مارکیتی
- رقابت در بازار
- اشکال رقابت در بازار
- شرایط انحصار کامل
- سوالات فصل

فصل هشتم : عرضه و تقاضا محصولات زراعتی

اهداف آموزشی

- مفهوم تقاضا
- قانون تقاضا
- سه نکته مهم در مورد تقاضا
- تقاضای انفرادی و تقاضای بازار
- منحنی تقاضا
- حرکت روی منحنی تقاضا
- عرضه
- منحنی عرضه
- منحنی های عرضه و تقاضا

- نرخ معادل
- تاثیر تغییر موقعیت منحنی عرضه و تقاضا بالای نرخ معادل
- ارتجاعیت عرضه و تقاضا
- انواع ارتجاعیت تقاضا
- ارتجاعیت عرضه نظربه قیمت
- سوالات فصل

فصل نهم: مسایل قیم محصولات زراعتی

اهداف آموزشی

- قیم محصولات زراعتی
- نرخ چيست
- ارزش
- نرخ حقیقی یا بازار Real price
- نرخ عادی Normal price
- وظایف نرخها
- عوامل که بالای قیم محصولات زراعتی تاثیرات میکند
- نوسانات نرخها
- نوسانات موسمی Seasonal Fluctuation
- نوسانات دورانی Cyclical Fluctuation In Price
- نوسانات طویل المدت نرخها Long Trend Fluctuations
- سوالات فصل

فصل دهم: مصارف مارکیتنگ

اهداف آموزشی

- مصارف
- انواع مصارف
- مصارف حمل و نقل
- مصارف پروسس
- مصارف ذخیره
- مصارف جمع اوری محصولات در مراکز تولید.
- مصارف عمده فروشی
- مصارف پرچون فروشی
- تقلیل مصارف مارکیتنگ
- سوالات فصل دهم

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نوع فعالیت	نتایج متوقعه رشته		
	تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و آموزش	تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و آموزش	انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.
نتایج متوقعه مضمون بازاریابی محصولات زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	در رابطه به مسایل بازاریابی محصولات زراعتی، چالش ها و فرصت ها معلوماتی حاصل نمایند؛	3	3
2	مفهوم ارزش افزایی محصولات، تحقیقات بازار و بازاریابی محصولات زراعتی را تشریح کنند؛	3	3
3	فعالیتها و واسطه های بازاریابی، قییم و عوامل نوسانات آن ها را بیان کنند	3	3
مجموع		3.0	3.0
اوسط عمومی		3.0	
3= اعظمی ترین اشتراک			

7- مأخذ اصلی

1. طیب، محمد. (1393). د کرنیز محصولاتو بازارموندنه. ننگرهار پوهنتون. مومند خپرونډویه تولنه. جلال

آباد. افغانستان

2. فضل، فضل الدین. (۱۳۹۵). مبادی مارکیتنگ محصولات زراعتی. نشرات پوهنتون کابل. افغانستان.

8- مأخذ فرعی

1. Andrew W. Shepherd. (2007). *A guide to MARKETING COSTS and how to calculate them*. FAO Publication.
2. A.C. Broadway and Arif A. Broadway. (2019). *Agri Business Management*. Kalyani Publisher.
3. I.M Crawford. (2006). *Agricultural and Food Marketing Management*. FAO Publication.
4. Richard L. Kohls and Joseph N. (2015). *Marketing of Agricultural Products* (Ed.9), Pearson Publisher.

مفردات مضمون سازمان های دهقانی

(	)	پوهنتون:
(	)	پوهنځی:
		دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی
		اسم مضمون: سازمان های دهقانی
		کود مضمون: AgEcEx 625
		تعداد کريدت : 2
		کتگوری مضمون: تخصصی
		پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی
		صنف (سوم)
		سمستر (دوم)

1- شرح مختصر مضمون

سازمان های دهقانی مضمون اختصاصی می باشد. در این کورس محصلین با نهاد های مختلف که توسط دهاقین به سطح قریه، ولسوالی، ولایت و یا ملی ایجاد می شوند آشنایی حاصل می کنند و با موضوعاتی همچون انواع، طرز تشکیل، ایجاد و ثبت سازمان های دهقانی، مدیریت مالی و منابع، ارتقا ظرفیت اعضا، ترتیب نمودن اساسنامه و پلان تجارتي سازمان های دهقانی، ارتباط با مارکیت و وضعیت موجود سازمان های دهقانی در کشور آشنا می شوند.

2- اهداف آموزشی: در اخير اين مضمون محصلين قادر خواهند بود تا:

- مفهوم، اهمیت و ضرورت ایجاد سازمان های دهقانی را تشریح کنند؛
- مسایل اداره و مدیریت، امور مالی و حسابی سازمان های دهقانی را بیان کنند؛
- فعالیتها و میکانیزم فعالیت های سازمان های دهقانی را تشریح کنند.
- چالش ها و فرصت های سازمان های دهقانی را تحلیل کنند.

3- شیو های تدریس و آموزش

کتاب درسی کورس مطابق به مفردات کورس آماده گردیده و در دسترس محصلین قرار دارد. استاد مضمون لکچرهای آزاد به شکل Power Point روی موضوعات مهم کورس ارایه میدارد. برای اجرای فعالیت های حمایتی تدریس، محصلین در گروه ها تقسیم میشوند و هر گروه روی یک موضوع که برای شان داده میشود یک تحقیق کتابخانه یی انجام میدهند و بعد نتیجه کار خود را در معرض تمام شاگردان کورس ارایه میدارند. همچنان در اخير کتاب درسی تمام منابع معتبر علمی ذکر گردیده است تا محصلین بتوانند در صورت علاقه به آن مأخذ مراجعه و در باره مضمون معلومات بیشتر حاصل نمایند. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد.

4-شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون سازمان های دهقانی را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم عمومی سازمان های دهقانی (Farmers' Organizations)

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف
- تاریخچه
- مشخصات
- اهمیت اقتصادی و اجتماعی
- سوالات فصل

فصل دوم: انواع و مشخصات سازمان های دهقانی

اهداف آموزشی

- انواع
- مشخصات
- تفاوت ها
- سوالات فصل

فصل سوم: شرایط و مراحل ایجاد سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- شرایط ایجاد
- مراحل ایجاد
- نقش موسسین در ایجاد
- سوالات فصل

فصل چهارم: شرایط عضویت و حقوق اعضا در سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- موسسین
- شرایط عضویت

- قطع عضویت
- اخراج، حقوق اعضا
- مسئولیت های اعضا
- سوالات فصل

فصل پنجم: ساختار تشکیلاتی و مدیریتی سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- مجمع عمومی
- صلاحیت ها
- وظایف و طرز العمل دایر نمودن جلسات مجمع عمومی
- هیئت مدیره
- طرز انتخاب
- صلاحیت ها و وظایف هیئت مدیره
- هیئت نظار
- طرز انتخاب و وظایف هیئت نظار
- مدیر عامل، مشخصات و وظایف مدیر عامل
- کمیته های مختلف
- سوالات فصل

فصل ششم: امور مالی، دفترداری و حسابداری سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- امور مالی و تعهدات مالی اعضا
- حق شمولیت
- حق العضویت
- محاسبه عواید و مصارف
- تقسیم عواید خالص
- طرز تادیه مالیات
- امور دفترداری و حسابداری
- یادداشت کردن معاملات، صورت حساب عواید و مصارف، ورق بیلانس، دفاتر مربوطه
- سوالات فصل

فصل هفتم: تهیه کردن اساسنامه و پلان تجارتي سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- اساسنامه
- ضرورت به اساسنامه

- مراحل ترتیب نمودن اساسنامه
- محتویات اساسنامه
- پلان تجارتي
- ضرورت به پلان تجارتي
- بخش های پلان تجارتي
- فارمت پلان تجارتي
- سوالات فصل

فصل هشتم: اسناد تقنینی و مرجع ثبت سازمان های دهقانی در کشور

اهداف آموزشی

- قوانین و مقررات
- اساسنامه
- طرز العمل ها
- مرجع ثبت،
- مراحل ثبت
- اسناد ضروری برای ثبت
- سوالات فصل

فصل نهم: الحاق، ادغام و انحلال سازمان دهقانی

اهداف آموزشی

- یک جا شدن به نهاد دیگر
- تقسیم شدن
- انحلال
- تصفیه حسابات و کمک های انجام شده
- سوالات فصل

فصل دهم: ارتباطات سازمان های دهقانی با ادارت دولتی و غیر دولتی

اهداف آموزشی

- ارتباطات با ادارت دولتی
- ارتباطات با سکتور خصوصی و بازار
- ارتباطات با دهاقین
- ارتباطات با مراکز تحقیقاتی
- ارتباطات با موسسات انکشافی
- سوالات فصل

فصل یازدهم: وظایف ادارات دولتی در قبال سازمان های دهقانی

اهداف آموزشی

- تهیه نمودن کمک ها
- ارتقا ظرفیت اعضا،
- رهنمایی، ثبت و نظارت
- ارائه خدمات عام المنفعه
- ارائه خدمات
- ترتیب اسناد تقنینی و پالیسی ها
- سوالات فصل

فصل دوازدهم: وضعیت موجود سازمان های دهقانی در کشور

اهداف آموزشی

- ضرورت به سازمان های دهقانی در کشور
- گروههای دهقانی و انجمن های زراعتی، آبیاری، حفاظت جنگلات و منابع طبیعی و انجمن های قوریه داران
- اتحادیه ها و فدراسیون ها
- مشکلات و فرصت های نهادهای دهقانی در کشور
- سوالات فصل

فصل سیزدهم: سازمان های دهقانی در سطح جهان و نقش آن در انکشاف سکتور زراعت

اهداف آموزشی

- انجمن جهانی دهاقین
- اتحادیه جهانی کوپراتیف ها
- شبکه کوپراتیف های زراعتی جاپان
- اتحادیه کوپراتیف های اروپا
- نقش سازمان های دهقانی به سطح جهان
- سوالات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون سازمان های دهقانی	شماره
-------------------	--------------------------------------	-------

1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.	در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	
			1	مفهوم، اهمیت و ضرورت ایجاد سازمان های دهقانی را تشریح کنند؛
			2	مسایل اداره و مدیریت، امور مالی و حسابی سازمان های دهقانی را بیان کنند؛
			3	فعاليتها و میکانیزم فعالیت های سازمان های دهقانی را تشریح کنند؛
			4	چالش ها و فرصت های سازمان های دهقانی را تحلیل کنند.
			مجموع	
3.0	3.0	3.0	اوسط عمومی	
3.0			2= اعظمی ترین اشتراک	
1= کمترین اشتراک			2= اشتراک متوسط	

7- مأخذ اصلی

1- حسین خیل، میرآقا. (1399). لکچرنوت سازمان های دهقانی. پوهنتون کابل. افغانستان

2- Datta, P. (2018). A Guide Book for Producer Organization and Producer Group. LAP LAMBERT Academic Publishing.

8- مأخذ فرعی

1. David W. cobia and Bruce. Anderson (2000). *Cooperative, An Economic and Management perspective*.
2. UNFAO (2011) *Farmer Organizations and Cluster Management (Concepts and Experiences)*.
- 3- Govt. of India, Department of Agriculture and Cooperatives. (2013). *Policy & Process Guidelines for Famer producer Organizations*.
3. Tchami, G. (2007). *Handbook on cooperative for use by worker organization*. International labor organization.
4. Hussain Khail, M. (2012). *Roles of Agricultural Cooperatives for Rural Development and Their Challenges in Afghanistan*. Ph.D. degree Dissertation, Tokyo University of Agriculture and Theology, Tokyo- Japan.

مفردات مضمون روش تحقیق

()

پوهنتون:

پوهنخی:

()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: روش تحقیق

کود مضمون : AgEcEx 626

تعداد کریدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی احصائیه زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (دوم)

1- شرح مختصر مضمون

یک کورس ابتدایی روش تحقیق است که برای محصلین در باره تحقیق ذهنیت می دهد تا در آینده بتوانند پروژه های تحقیقاتی را به شکل خوبتر طرح و تطبیق نمایند. در این مضمون اساسات تحقیق اجتماعی تدریس می شود. بخش اول به عمومیات و کلیات مضمون مانند پس منظر تحقیق، ارزش، اهداف، مشکلات و وظایف تحقیق تخصیص داده شده. بخش دوم از انواع و اخلاق تحقیقات علمی بحث می کند. بخش سوم میتودولوژی و دیزاین تحقیق بیان می کند مانند طرح مشکل تحقیق، دیزاین تحقیق، وسایل جمع آوری معلومات تحقیقاتی، نمونه گیری، نوشتن پروپوزل تحقیق، جمع آوری معلومات تحقیق، تحلیل و تجزیه معلومات و همچنان راپور تحقیق را در بردارد.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- با مفاهیم تحقیق، اهداف، وظایف، انواع و اهمیت تحقیقات زراعتی آشنایی حاصل کنند؛
- به ارتباط طرح مشکل تحقیق علمی و ترتیب پروپوزل تحقیق علمی معلومات حاصل کنند؛
- در رابطه به طرح سوالات، فرضیه ها و موضوعات مرتبط به تحقیق علمی را به صورت درست آموخته و تطبیق کنند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قراردادده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین در اخیر مضمون توانایی این را خواهند داشت تا مراحل مختلف یک پروسه تحقیقی را فراگرفته و در قسمت ترتیب و تهیه پروپوزل تحقیق و کار های تحقیقی مهارت های کافی را کسب خواهند نمود. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان: برای این که محصلین بتوانند مضمون روش تحقیق را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشند:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تحقیقات جز زندگی

اهداف آموزشی

- مفهوم تحقیقات علمی
- خصوصیات تحقیقات علمی
- وظایف تحقیق
- اساسات تحقیق
- اهمیت تحقیق علمی
- موانع تحقیق علمی
- سوالات فصل

فصل دوم: انواع تحقیقات علمی

اهداف آموزشی

- انواع تحقیقات به اساس اهداف
- انواع تحقیقات به اساس طرز استفاده
- انواع تحقیقات به اساس ساختار
- اخلاص تحقیق
- سوالات فصل

فصل سوم: پروژه تحقیق

اهداف آموزشی

- فورمول بندی مشکل تحقیق
- مطالعه آثار گذشته (بررسی ادبی)
- مشکل تحقیق
- طرح اهداف تحقیق
- طرح سوالات تحقیق

- انتخاب متحولین
- انواع متحولین
- طرح فرضیه ها
- سوالات فصل

فصل چهارم: دیزاین تحقیق

اهداف آموزشی

- انتخاب دیزاین تحقیق
- دیزاین تحقیق کمی و کیفی
- سوالات فصل

فصل پنجم: وسایل جمع آوری معلومات و ارقام

اهداف آموزشی

- منابع اولی و دومی
- مشاهده، مصاحبه
- پرسشنامه، فوکس گروپ
- سوالات فصل

فصل ششم: نمونه گیری

اهداف آموزشی

- مفهوم نمونه گیری
- اساسات نمونه گیری
- فکتورهای تاثیر گذاری بالای نمونه گیری
- اهداف نمونه گیری
- انواع نمونه گیری
- سوالات فصل

فصل هفتم: طرح پروپوزل تحقیق

اهداف آموزشی

- موضوعات که در پروپوزل تحقیقی جابجا می شود:
- مقدمه
- بیان مشکل
- اهداف تحقیق
- فرضیه
- میتودولوژی
- نمونه گیری

- جمع آوری معلومات
- تحلیل و تجزیه
- موانع و محدودیت ها
- ضمایم
- پلان کاری
- خلاصه
- سوالات فصل

فصل هشتم: جمع آوری معلومات و ارقام

اهداف آموزشی

- جمع آوری ارقام
- اخلاق تحقیق
- جمع آوری معلومات
- سوالات فصل

فصل نهم: تحلیل و تجزیه ارقام و معلومات

اهداف آموزشی

- ادیت
- کودینگ
- اهمیت احصائیه در تحقیق
- نمایش دادن ارقام
- متن
- جدول و گراف ها
- سوالات فصل

فصل دهم: نوشتن گزارش تحقیق

اهداف آموزشی

- تحریر مسوده تحقیق
- اصول ترتیب نمودن گزارش تحقیق
- مراحل ترتیب نمودن مسوده تحقیق
- نمونه مسوده تحقیق
- سوالات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون روش تحقیق	۵ ۴ ۳ ۲ ۱
-------------------	------------------------------	-----------------------

1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشاف	در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:		
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
	2	2	3
	2	3	3
	3	2	2
2.3	2.3	2.7	مجموع
2.4			اوسط عمومی
1=کمترین اشتراک			2=اعظمی ترین اشتراک

8- مأخذ اصلی

- 1- آریوبی، حسین گل و سالاری، طارق (1398). *لکچرنوت روش تحقیق*. پوهنتون کابل. کابل، افغانستان
- 2- Anol, B. (2012). *Social Science Research: Principles, Methods, And Practices*. University of South Florida. Florida, USA.

8- مأخذ فرعی

- 1- Bahram. Gh. M. and Tokhi. (2015). *Research Methodology and Project Analysis*. Qartaba Publications. Kabul- Afghanistan.
- 2- Earl, B. (2012) . *The Basics of Social Research*. Wadsworth, USA

- 3- Ranjit, K. (2015). *Research Methodology: a step by step guide for beginners*. SAGE Publications Ltd, London.

مفردات مضمون پلانگذاری پروگرام های زراعتی

پوهنتون: ()
پوهنځی: ()

دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: پلانگذاری پروگرام های زراعتی

کود مضمون : AgEcEx 627

تعداد کريدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (دوم)

1- شرح مختصر مضمون

در این مضمون موضوعات تحلیل اقتصادی- اجتماعی، ارزیابی و جوانب دیگر مدیریت و همچنان نحوه تحریر پیشنهاد پروژه ها و برنامه ریزی برنامه های زراعتی و اجراءات بعدی مورد بحث قرار می گیرد. این کورس از نظر علمی و عملی در رابطه به ترتیب پروژه ها، پروگرام های زراعتی برای فارغان موسسات تحصیلی که در وزارت خانه ها، ادارات سکتوری و موسسات خصوصی کار و فعالیت مینمایند و حتی محصلین که در جریان تحصیل پروژه های را عملی می کند، یک کورس خوب می باشد.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- با مفاهیم پروگرام، پلان و پروژه سازی آشنایی حاصل نمایند؛
- با پروگرام های ملی زراعت و انکشاف دهات آشنایی پیدا کرده و عملاً از پروگرام ها بازدید نمایند؛
- طرح و پلان کردن پروگرام ها زراعتی را بیاموزند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا مراحل مختلف تهیه و ترتیب یک پلان را آموخته و مهارت های انکشاف پلان های توسعه وی را کسب خواهند نمود. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون پلانگذاری پروگرام های زراعتی را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تغییر اقتصادی و اجتماعی و پلان

اهداف آموزشی

- ماهیت پلان
- سیستم تغییر اجتماعی
- انواع تغییر در سکتور زراعت
- تیوری های تغییر اجتماعی
- تمرینات فصل

فصل دوم: خصوصیات پلان عمومی

اهداف آموزشی

- مفهوم، خصوصیات و تعریف پلان
- پروژه
- جوانب
- اهداف و مراحل پلان
- پلان و پروگرام و ترتیب نمودن پلان
- تمرینات فصل

فصل سوم: پلان گذاری

اهداف آموزشی

- پلانگذاری ملی
- ارتباط میان واحد های پلانگذاری
- سیستم های پلان گذاری ملی
- انواع پلانگذاری
- تمرینات فصل

فصل چهارم: پلانگذاری پروگرام های زراعتی

اهداف آموزشی

- مدل پلانگذاری انکشاف و رشد زراعت افغانستان
- تیوری های انکشاف و رشد سکتور زراعت
- وضعیت عمومی سکتور زراعت در کشور
- مدل های پلانگذاری
- پلانگذاری مرکزی
- پلانگذاری سکتوری
- پلانگذاری محلی
- تمرینات فصل

فصل پنجم: پلان گذاری مزرعه

اهداف آموزشی

- ترتیب پلان
- سیستم معلوماتی
- اهداف و وظایف پلان مزرعه
- بودجه
- ارتباط بین عامل تولید و تولید
- تمرینات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ملاحظات	نتایج متوقعه رشته		
	1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.
1	2	2	1
2	2	1	2
3	2	2	1
مجموع	2.0	1.6	1.3
	1.6		
	اوسط عمومی		
	3= اعظمی ترین اشتراک 2= اشتراک متوسط 1= کمترین اشتراک		

7- مأخذ اصلی

1- بهرام، غلام محمد. (1395). د کرنیزو پروگرامونو پلانول. کابل پوهنتون. کابل - افغانستان

8- مأخذ فرعی

1- Agricultural Education Program Planning Handbook.

مفردات مضمون جامعه شناسی روستایی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
د پیاوړتیا: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: جامعه شناسی روستایی	
کود مضمون : AgEcEx 628	
تعداد کړیدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی ترویج زراعتی	
صنف (سوم)	
سمستر (دوم)	

1- شرح مختصر مضمون

درین کورس ساختار جامعه روستایی که برای کارمندان ترویج و انکشاف روستایی بسیار لازم است، بررسی و مطالعه می گردد. در جریان تدریس کورس محصلان با بافت و ساخت جامعه روستایی آشنا می گردند. همچنان پروسه تاریخی انکشاف جوامع روستایی، عناصر تشکیل دهنده جامعه روستایی، بافت و ساخت آن و نیز عوامل ثبات، استحکام و پایداری آن ها مطالعه می گردد.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- با مفاهیم و تعریفات جامعه شناسی و جامعه شناسی روستایی را بهتر تفکیک کرده و معلومات بیشتری را کسب نمایند؛
- با بافت و ساخت جامعه روستایی و ارزش های جامعه افغانی آشنایی حاصل نمایند؛
- با ظرفیت های بالقوه جامعه روستایی و طرح برنامه های عمرانی روستایی آشنایی و معلومات حاصل نمایند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. محصلین در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا مراحل مختلف تهیه و ترتیب یک پلان را آموخته و مهارت های انکشاف پلان های توسعه وی را کسب خواهند نمود. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون جامعه شناسی روستایی را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تعریفات عمومی

اهداف آموزشی

- تعریف مردم شناسی
- جامعه شناسی
- جامعه شناسی شهری و روستایی
- ده و روستا
- روستا شناسی
- تمرینات فصل

فصل دوم: روستانشینی

اهداف آموزشی

- تاریخچه روستانشینی
- سازماندهی جامعه
- ماهیت جامعه
- عناصر تشکیل دهنده جامعه
- عوامل عمده سیستم جامعه
- انکشاف جامعه
- فامیل
- خصوصیات فامیلی
- خانواده سالم
- نوعیت و محلات رهایشی
- مسکن متحرک
- نشینی
- زندگی نیمه متحرک یا روستائی
- مساکن ثابت یا زندگی در شهر
- تمرینات فصل

فصل سوم: شهر و ده از دیدگاه جامعه شناسان

اهداف آموزشی

- از دیدگاه ابن خلدون
- از دیدگاه امیل دورکیم
- از دیدگاه فرانسیسکو خولیان
- از دیدگاه چارلز کولی
- تمرینات فصل سوم

فصل چهارم: روابط کوچی ها و روستائیان

اهداف آموزشی

- زندگی چادر نشینی
- روابط گسسته
- روابط پیوسته
- روابط جامعه روستائی با ترویج زراعتی
- رابطه ترویج زراعتی و همیاری باخود
- تمرینات فصل

فصل پنجم: وضع قرار گرفتن مساکن در دهات افغانستان

اهداف آموزشی

- به شکل کالونی یا جمع در کنار یکدیگر
- به شکل پراکنده دور از هم
- عوامل تاثیر گذار روی مساکن به صورت پراکنده و تمرکز یافته
- ساختار مساکن در دهات.
- تمرینات فصل

فصل ششم: گروپ های اجتماعی و انواع گروپ ها

اهداف آموزشی

- گروپ های اجتماعی
- انجمن ها
- طبقات اجتماعی
- انواع گروپ ها
- گروپ های فامیلی
- گروپ های اقتصادی
- گروپ های تعلیمی و تربیتی
- گروپ های مذهبی

- تمرینات فصل

فصل هفتم: نظام کار در خانواده روستائی

اهداف آموزشی

- کار مرد
- کار زن
- کار اطفال
- کار گروهی (حشر)
- تمرینات فصل

فصل هشتم: تحرک جغرافیائی و مهاجرت در روستا

اهداف آموزشی

- مهاجرت مردم از روستا به شهر
- مشکلات که توسط مهاجرت ها در شهر و روستا به میان می آید.
- تمرینات فصل

فصل نهم: قشر بندی اجتماعی در جامعه دهاتی

اهداف آموزشی

- موقف در اجتماع
- موقف کسبی
- دهاقین
- دهاقین مرفه
- دهاقین میان حال (متوسط)
- دهاقین خرده پا (بخونمیر)
- موقف غیر کسبی
- خوش نشینان روستائی
- کارگران روستائی
- سوداگران روستائی
- تمرینات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون جامعه شناسی	شماره
-------------------	--------------------------------	-------

روستایی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:		1- سهم گیری فعال در پروژه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	ن.م.ر
		2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیزی ها.	ن.م.ر
		3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.	ن.م.ر
1	با مفاهیم و تعریفات جامعه شناسی و جامعه شناسی روستایی را بهتر تفکیک کرده و معلومات بیشتری را کسب نمایند؛	2	2
2	با بافت و ساخت جامعه روستایی و ارزش های جامعه افغانی آشنایی حاصل نمایند؛	3	2
3	با ظرفیت های بالقوه جامعه روستایی و طرح برنامه های عمرانی روستایی آشنایی و معلومات حاصل نمایند.	2	3
مجموع		2.3	2.3
اوسط عمومی		2.3	
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط	1= کمترین اشتراک

مأخذ اصلی

1- حسین خیل، میرآقا و هنریار، غلام. لکچرنوت جامعه شناسی روستایی. پوهنتون کابل. افغانستان

2- تقوی، نعمت‌الله. (1389). *جامعه‌شناسی روستایی*. انتشارات دانشگاه پیام نور. تهران: ایران.

7- مأخذ فرعی

1- ملک، حسن. (1395). *جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی*. انتشارات دانشگاه پیام نور. تهران.

2- ویسا، توریالی. (1392). *کلیوالی تولنپوهنه*. دافغانستان د کرنیزو علومو او تکنالوژی ملی پوهنتون.

مفردات مضمون مدیریت معاملات زراعتی

پوهنتون: ()
پوهنځی: ()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: مدیریت معاملات زراعتی

کود مضمون : AgEcEx 629

تعداد کریدت : 3

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی

صنف (سوم)

سمستر (دوم)

1- **شرح مختصر مضمون :** زراعت و تربیه حیوانات یکی از فعالیت های اقتصادی ابتدایی بشر بشمار میرود. زراعت و تربیه حیوانات در اوایل بگونه سنتی (عنعنوی) صورت میگرفت و هدف تولید صرف تکافوی ضروریات اولیه زارعین را تشکیل میداد. با گذشت زمان این سکتور شکل تجارتی را به خود اختیار کرد و تولید برای بازار جهت مفاد صورت گرفت. در امتداد زنجیره ارزش زراعت و تربیه حیوانات یک تعداد فعالیت های گوناگون تولیدی و خدمات تجارتی صورت میگیرد تا تولیدات زراعتی را به اشکال مختلف به مستهلکین و مصرف کننده گان برساند. همچنان تعداد زیادی از تشبثات در تولید محصولات زراعتی، ترویجی و در بخش خدمات تحقیقی کار می نماید. بنابراین یک تعداد زیاد از تشبثات در سیستم غذایی (Food System) مصروف فعالیت می باشد. آغاز، مدیریت و به پا ایستاد کردن این چنین تشبثات یا معاملات لازمی است تا به برخی از اساسات و مهارت های علمی خود را آگاه ساخت.

2- **اهداف آموزشی:** در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- با ماهیت، مفهوم و برنامه های معاملات زراعتی آشنایی حاصل کنند؛
- با امور مالی و حسابی معاملات زراعتی، بازاریابی محصولات و عوامل تولید معلومات کسب کنند؛
- با ماهیت و مفهوم زنجیره عرضه و ارزش بیشتر آشنایی حاصل کنند.

3- **شیو های تدریس و آموزش**

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط

محصلین در صنف پیشکش می‌گردد. محصلین در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا مراحل مختلف تهیه و ترتیب یک پلان را آموخته و مهارت های انکشاف پلان های توسعه وی را کسب خواهند نمود. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون جامعه شناسی روستایی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- مفردات درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی معاملات زراعتی

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف معاملات زراعتی
- اقتصاد زراعتی و معاملات زراعتی
- سیستم معاملات زراعتی
- اقتصاد معاملات زراعتی
- سیستم اقلام خوراکی
- جدا کردن معاملات زراعتی از معاملات دیگر
- وضعیت معاملات زراعتی در کشور
- سوالات فصل

فصل دوم: مدیریت معاملات زراعتی

اهداف آموزشی

- خصوصیات مدیریت معاملات زراعتی
- چهار وظیفه اساسی مدیر معاملات زراعتی
- سوالات فصل

فصل سوم: تنظیم و برنامه ریزی معاملات زراعتی

اهداف آموزشی

- تعریف و خصوصیات متشبت
- چالش های تشبُت
- تحقیق قبل از آغاز تشبُت
- عوامل عمومی ناکامی تشبُت
- ساختن پلان تجارتي
- اقسام معاملات زراعتي
- اقسام معاملات زراعتي از روی ملكيت
- سوالات فصل

فصل چهارم: تمويل معاملات زراعتي و حسابداري

اهداف آموزشي

- ضرورت كريدت به معاملات زراعتي
- سه اصول اساسي كريدت
- اساسات منطقي قرضه گيري
- سه مرجع گرفتن قرضه براي معاملات زراعتي
- اقسام قرضه از نگاه وقت
- نهاد هاي قرضه دهنده (رسمي و غير رسمي)
- نگهداري حسابات و حسابداري
- ساختن بوديجه براي يك تشبُت
- محاسبه استهلاك و تثبيت ارزش دارايي يك تشبُت
- حساب عايد و مصرف يك تشبُت
- بيلانس شيت و حساب نقد تحليل مالي حسابات
- سوالات فصل

فصل پنجم: بازاریابی عوامل تولید و محصولات زراعتي

اهداف آموزشي

- بازار و بازاریابی
- بازاریابی عوامل تولید و محصولات زراعتي
- بازاریابی و فروش انفرادي
- اجزای سازنده بازار
- اقسام بازار
- وظايف اساسي بازاریابی
- بازاریابی میکس (Marketing Mix)
- تحليل و تجزيه بازار (Market Analysis)

- بازاریابی استراتژیک
- ساختن پلان استراتژیک بازاریابی
- تعیین قیمت محصولات برند (Brand) و مدیریت برند (Brand Management)
- زنجیره ارزش (Value Chain) زنجیره عرضه (Supply Chain)
- سکتور عرضه عوامل تولیدات زراعت
- معاملات زراعتی خصوصی
- فواید تجارت زراعت بین المللی
- فرصت ها و چالش ها برای شرکت های کوچک در بازار های بین المللی
- استراتژی داخل شدن شرکت های کوچک به بازار بین المللی
- سوالات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون مدیریت معاملات	نتایج متوقعه رشته
-----------------------------------	-------------------

	زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:			
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
	2	2	3	1 با ماهیت، مفهوم و برنامه های معاملات زراعتی آشنایی حاصل کنند؛
	2	3	3	2 با امور مالی و حسابداری معاملات زراعتی، بازاریابی محصولات و عوامل تولید معلومات بیشتری کسب کنند؛
	3	2	2	3 با ماهیت و مفهوم زنجیره عرضه و ارزش بیشتر آشنایی حاصل کنند.
	2.3	2.3	2.6	مجموع
	2.4			اوسط عمومی
	1=کمترین اشتراک			2=اشتراک متوسط
				3=اعظمی ترین اشتراک

7. مأخذ اصلی

1. احمدزی، خال محمد. (1399). لکچرنوت مدیریت معاملات زراعتی. پوهنتون کابل. کابل. افغانستان

8- مأخذ اصلی

- 1) Acharya, SS and Agarwal, NL. (2010). *Agricultural Marketing in India* (Ed. dition). Oxford & IBH Publishing Co. Pvt. Ltd., New Delhi, India.
- 2) Barnard, F., Akridge, J., Frank, D., and Foltz, J. (2012). *Agribusiness Management*. New York: Routledge Taylor and Francis Group.
- 3) Chand., N., Raghuram, G. 2014. *Agribusiness Supply Chain Management*. Florida:
- 4) Fleet, D. D. V., Fleet, E. W. V., and Seperich, G. J. 2014. *Agribusiness: Principles of Management*. New York: Delmar.

مفردات مضمون روش های احصائیوی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: روش های احصائیوی	
کود مضمون : AgEcEx 630	
تعداد کريدت : 3	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی احصائیه زراعتی	
صنف (سوم)	
سمستر (دوم)	

1- شرح مختصر مضمون

مضمون روش های احصائیوی از مضامین اختصاصی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی می باشد. این کورس به تعقیب مضمون مبادی احصائیه تدریس می شود تا محصلین را به روش ها و تیوری های نسبتاً پیشرفته تر احصائیه آشنا سازد. مضمون مبادی احصائیه زراعتی موضوعات مربوط احصائیه تشریحی و مسایل احتمالات را مورد بررسی قرار می دهد، اما مضمون روشهای احصائیوی اصول و روشهایی احصائیه استنباطی را مورد بحث قرار می دهد. محتویات این کورس با در نظر داشت تقاضایی بازار کار، ضروریات دوره لیسانس و طول یک سمستر در شش فصل تنظیم گردیده است. فصل اول نمونه گیری و پخش هایسمپلنگ را توضیح می کند؛ فصل دوم تخمین های احصائیوی و اصول امتحان فرضیه های احصائیوی را به بررسی میگیرد؛ فصل سوم نتیجه گیریهای احصائیوی در مورد پارامترهای مختلف نفوس بحث می کند؛ فصل چهارم روش تحلیل ورینس در مورد یک عامل تجربوی را تشریح می کند؛ فصل پنجم تمایل و همبستگی ساده را بررسی می کند؛ و فصل ششم تحلیل سلسله های زمانی و شاخص های احصائیوی را مورد بحث قرار می دهد.

2 - اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- مفهوم و کاربرد عملی پخش سمپلنگ، نمونه گیری ساده اتفاقی و روشهای انتخاب ساینز نمونه، روشهای تخمین واحد و انتروالی احصائیوی را به صورت درست فرا بگیرند؛
- اصول امتحان فرضیه های احصائیوی، روش تحلیل واریانس در مورد یک و دو عامل تجربوی را خواهند آموخت؛
- امتحان نمودن فرضیه هایی احصائیوی در مورد پارامترهای مختلف احصائیوی (اوسط، انحراف میزانی، واریانس و نسبت) و نتیجه گیریهای احصائیوی، روشهای تحلیل سلسله های زمانی و قیمت های محصولات را خواهند آموخت.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قراردادده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا مفاهیم پیچیده تر احصائیه را فراگرفته و تجزیه و تحلیل اوسط، انحراف میزانی، واریانس و نسبت را به صورت درست فراگیرند. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون روش های احصائیوی را مؤفقا نه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروسه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمسستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: نمونه گیری و پخش های سمپلنگ

اهداف آموزشی

- نمونه گیری (Sampling)
- مفهوم و تعریف نمونه گیری
- قوانین پایه نمونه گیری
- ستاتیستیک و پارامتر
- اشتباه هات نمونه گیری و غیر نمونه گیری
- روش نمونه گیری ساده اتفاقی
- میتود های نمونه گیری ساده اتفاقی
- مشخصات نمونه ساده اتفاقی
- روش های انتخاب نمونه ساده اتفاقی (لاتری و استفاده از اعداد اتفاقی)
- چگونگی نمونه گیری از نفوس نامحدود
- روش های تعیین اندازه نمونه برای تخمین اوسط و نسبت نفوس
- پخش های سمپلنگ (Sampling Distributions)

- مفهوم و تعریف پخش سمپلنگ
- پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها (Sampling Distribution of Sample Means)
- اوسط پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها
- انحراف میزانی (اشتباه ستندرد) پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها
- تیوری مرکزیت و اشکال پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها
- ارزش عملی پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها
- پخش سمپلنگ نسبت نمونه ها (Sampling Distribution of Sample Proportions)
- اوسط پخش سمپلنگ نسبت نمونه ها
- انحراف میزانی (اشتباه ستندرد) پخش سمپلنگ اوسط نمونه ها
- تمرینات فصل

فصل دوم: تخمین احصائیوی و مفاهیم امتحان فرضیه های احصائیوی (Statistical Estimation and Concept of Test of Hypothesis)

اهداف آموزشی

- ارتباط نتیجه گیری احصائیوی (statistical inferences) با تخمین و امتحان فرضیه ها
- تخمین احصائیوی (Statistical Estimation)
- تعریف و مفهوم تخمین احصائیوی
- تخمین و تخمین کننده (Estimate and Estimator)
- اقسام تخمین های احصائیوی (تخمین واحد و تخمین انتروالی)
- تخمین انتروالی (Interval Estimation)
- مراحل بدست آوردن تخمین انتروالی
- مشخصات یک تخمین کننده خوب
- امتحان فرضیه های احصائیوی (Test of Hypothesis)
- مفهوم و اهمیت فرضیه های احصائیوی
- تعریف فرضیه و امتحان فرضیه احصائیوی
- اقسام فرضیه های احصائیوی
- اهداف امتحان فرضیه های احصائیوی
- چگونگی ساختن فرضیه های خنثی و بدیل
- پیامد های چهارگانه امتحان فرضیه های احصائیوی
- اشتباه نوع اول و دوم در امتحان فرضیه ها
- درجه ثقیق (level of significance)
- احصایه امتحان (Test Statistic)
- نتایج ممکن در مورد امتحان فرضیه احصائیوی

- روش های امتحان فرضیه های احصائیوی (کلاسیک و پی والیو)
- تمرینات فصل

فصل سوم: امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد پارامتر های نفوس

(Statistical Tests of Hypothesis about Population Parameters)

اهداف آموزشی

- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد پارامتر های نفوس واحد
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد اوسط نفوس در صورتیکه σ معلوم باشد
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد اوسط نفوس در صورتیکه σ نامعلوم باشد
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد نسبت نفوس
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد ورینس و انحراف میزانی نفوس
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد پارامتر های دو نفوس
- نمونه های آزاد و وابسته
- امتحان فرضیه ها در مورد اوسط های نفوس با استفاده از دو نمونه وابسته
- امتحان فرضیه ها در مورد اوسط های نفوس با استفاده از دو نمونه مستقل
- امتحان فرضیه ها در مورد نسبت های نفوس با استفاده از دو نمونه مستقل
- امتحان فرضیه ها در مورد نسبت دو ورینس با استفاده از دو نمونه مستقل
- تمرینات فصل

فصل چهارم: تحلیل ورینس در مورد یک و دو عامل تجربوی (One Way ANOVA)

اهداف آموزشی

- مفهوم تحلیل ورینس
- پخش F و چگونگی استفاده آن در تحلیل ورینس
- جدول تحلیل ورینس و محاسبه اجزایی آن
- امتحان فرضیه های احصائیوی در مورد بیشتر از دو اوسط
- منطق تحلیل ورینس
- مثال های عملی تحلیل ورینس در مورد یک عامل تجربوی
- روش LSD و انتخاب تفاوت میان اوسط ها
- تمرینات فصل

فصل پنجم: همبستگی و تمایل ساده (Correlation and Regression)

اهداف آموزشی

- همبستگی ساده خطی (Simple Linear Correlation)
- مفهوم و تعریف همبستگی
- انواع همبستگی بین دو متحول

- گراف پاشان (scatter plot) و همبستگی
 - ضریب همبستگی (Coefficient of Correlation)
 - تخمین ضریب همبستگی
 - متحول غایب (lurking variable) و همبستگی
 - همبستگی و رابطه علت و معلول
 - امتحان درجه ثقیث ضریب همبستگی
 - همبستگی متحول های کیفی (Rank Correlation)
 - ضریب همبستگی Spearman
 - تخمین ضریب همبستگی Spearman
 - امتحان درجه ثقیث ضریب همبستگی Spearman
 - تمایل ساده خطی (Simple Linear Regression)
 - مفهوم و تعریف تمایل
 - اشکال معادلات تمایل
 - میتود حداقل مربع تفاوتها (Least Square Method)
 - بهترین خط تمایل (The Line of Best Fit)
 - تخمین پارامترهای معادله تمایل
 - امتحان درجه ثقیث پارامترهای معادله تمایل
 - گراف پاشان (scatter plot) و بهترین خط تمایل
 - معادله تمایل و پیشبینی
 - تمرینات فصل
- فصل ششم: تحلیل سلسله های زمانی و شاخص های احصائیوی**
- اهداف آموزشی

- تحلیل سلسله های زمانی
- تعریف سلسله های زمانی
- اهمیت تحلیل سلسله های زمانی
- اجزای سلسله های زمانی
- تغییرات زمانی درازمدت (Secular Trend)
- تغییرات فصلی (Seasonal Variations)
- تغییرات دورانی (Cyclical Variations)
- تغییرات نامعین (Irregular Variations)
- روشهای تحلیل روندها (trends)
- روشهای تحلیل تغییرات فصلی

- روشهای تحلیل تغییرات دورانی
- شاخص های احصائیوی
- مفهوم و تعریف شاخص ها
- موارد بکار برد شاخص ها
- نقاط که باید در ساختن شاخص ها در نظر گرفته شود
- میتود های ساختن شاخص ها (شاخص های ساده و وزن دار)
- انواع شاخص ها به اساس هدف اندازه گیری
- تعیین درست بودن یک شاخص
- شاخص ها با اساس متحول (Chain Index Numbers)
- شاخص قیم مستهلک (Consumer Price Index/CPI)
- تمرینات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته				نتایج متوقعه مضمون روش های احصائیوی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	شماره
1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.			
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر			
2	2	3			
				1	مفهوم و کاربرد عملی پخش سمپلنگ، نمونه گیری ساده اتفاقی و روشهای انتخاب ساینز نمونه، روشهای تخمین واحد و انتروالی احصائیوی را به صورت درست فراگیرند؛
				2	اصول مربوط امتحان فرضیه های احصائیوی، روش تحلیل واریانس در مورد یک و دو عامل تجربوی را خواهند آموخت؛
				3	امتحان نمودن فرضیه هایی احصائیوی در مورد پارامترهای مختلف احصائیوی (اوسط، انحراف میزانی، واریانس و نسبت) و نتیجه گیریهای احصائیوی، روشهای تحلیل سلسله های زمانی و قیمت های محصولات را خواهند آموخت.
				مجموع	
2.3				اوسط عمومی	
1= کمترین اشتراک				2= اشتراک متوسط	
				3= اعظمی ترین اشتراک	

6- مأخذ اصلی

- 1- حسن زوی، نجیب الله. (1398). *لکچرنوت روش های احصائیوی*. پوهنتون کابل. کابل، افغانستان
- 2- Anderson, David R., Sweeney, Dennis J., and Williams, Thomas A. 2008. *Statistics for Business and Economics*. Thomson South-Western: USA.

7- مأخذ فرعی

- 1- Bhatti, Iqbal Ahmad. 2003. *Elementary Statistics*. Bhatti Publishers, Lahore, Pakistan.
- 2- Bluman, Allan G. 2007. *Elementary Statistics: A Step by Step Approach* (Ed. 7). Mac:USA.
- 3- Freund, Rudolf J., and Wilson, William J. 2003. *Statistical Methods* (Ed. 2):. USA.
- 4- Gupta, S C and Kapoor, V K. 2010. *Fundamentals of Mathematical Statistics*. Sultan Chand & Sons, New Delhi, India.
- 5- Triola, Mario F. 2012. *Elementary Statistics*. Pearson Education, Inc.: USA.

مفردات مضمون اقتصاد تولید زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیپارتمنت:	
اسم مضمون: اقتصاد تولید زراعتی	
کود مضمون: AgEcEx 731	
تعداد کريدت: 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی	
صنف (سوم)	
سمستر (دوم)	

1- شرح مختصر مضمون

این کورس جنبه اقتصادی تولیدات زراعتی را مورد مطالعه قرار می دهد. مفاهیم اقتصادی و جوانب عملی مربوط به تبدیل نمودن عوامل تولید (زمین، کارگر، سرمایه و مدیریت) به محصولات زراعتی بحث عمده این کورس می باشد. این مفاهیم و اساسات بیشتر در رابطه به تصمیم گیری در مورد مدیریت تولید توسط اشخاص و فارم معلومات فراهم می سازد. این کورس به ادامه کورس مقدماتی اقتصاد زراعتی به معلومات حاصلین علاوه نموده، آن ها را بیشتر و عمیقتر به اقتصاد تولید آشنا می سازند.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون حاصلین قادر خواهند بود تا:

- مفاهیم اساسی و تکنیکی اقتصاد تولید و تحلیل مسایل اقتصادی را فراگیرند؛
- تصمیم راجع به عوامل تولید و تبدیل کردن عوامل تولید به محصولات زراعتی را بیاموزند؛
- تکنیک های استفاده از شیوه ها و وسایل تحلیلی و مدل سازی ارقام را فراگیرند.

3- شیوه های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس حاصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال حاصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار حاصلین قرارداده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به حاصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط حاصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون حاصلین توانایی این را خواهند داشت تا مفاهیم اساسی و تکنیکی اقتصاد تولید و تحلیل مسایل اقتصادی را فراگیرند. حاصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون اقتصاد تولید زراعتی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: اقتصاد تولید

اهداف آموزشی

- تعریف اقتصاد
- استدلال و منطق تیوری اقتصاد
- تیوری اقتصاد بطور خلاصه
- مقایسه تیوری اقتصاد با مدل اقتصاد
- ارایه تیوری اقتصاد
- مقایسه اقتصاد مصرف با اقتصاد تولید
- مقایسه اقتصاد کوچک با اقتصاد بزرگ
- ستاتیک در برابر دینامیک
- مقایسه اقتصاد عمومی با اقتصاد زراعتی
- اقتصاد تولید زراعت
- فرضیه رقابت خالص
- بدست آوردن رقابت خالص
- تمرینات

فصل دوم: تولید توسط یک عامل متحول

اهداف آموزشی

- تابع تولید
- عوامل متحول و عوامل ثابت
- قانون بهره نزولی
- محصول فزینگی اضافی و متوسط
- تابع محصول اضافی

- تابع تولید (Neoclassical)
- محصول فیزیکی اضافی و متوسط در تابع تولید (Neoclassical)
- علامه، میلان و انحنا توابع
- ارتجاعیت در تابع با یک عامل متحول
- ارتجاعیت در تابع تولید (Neoclassical)
- معلومات بیشتر راجع به ارتجاعیت تابع تولید
- تمرینات

فصل سوم: اعظمی ساختن مفاد با یک عامل تولید

اهداف آموزشی

- مجموع تولید فیزیکی به مقایسه ارزش مجموعی تولید
- مصارف مجموعی عوامل تولید
- ارزش تولید اضافی و مصارف اضافی عوامل تولید
- تعادل ارزش اضافی تولید و مصارف اضافی
- محاسبه اندازه مطلوب عوامل تولید بمنظور بدست آوردن مفاد اعظمی
- شرایط عمومی برای بدست آوردن مفاد اعظمی
- شرایط ضروری و کافی برای بدست آوردن مفاد اعظمی
- سه مرحله تابع تولید (Neoclassical)
- معلومات بیشتر در مورد سه مرحله تابع تولید
- محاسبه ارزش یک واحد اضافی عامل تولید
- تمرینات

فصل چهارم: مصارف، عواید و مفاد تولید

اهداف آموزشی

- تعاریفات اساسی
- اعظمی ساختن مفاد تولید
- دوگانگی تابع مصارف و تابع تولید
- معکوس تابع تولید
- رابطه بین مصارف و تولید در توابع
- تابع عرضه برای واحد اقتصادی Firm
- حل تمرینات

فصل پنجم: تولید با استفاده از دو عامل تولید

اهداف آموزشی

- Isoquant و درجه تعویض اضافی MRS

- Ridge lines و Isoquant

- درجه تعویض اضافی MRS و محصول اضافی
- مشتقات نسبی و مجموعی و درجه تعویض اضافی
- نتیجه گیری و خلاصه فصل
- تمرینات

فصل ششم: اعظمی ساختن مفاد با دو عامل تولید

اهداف آموزشی

- مقدمه/معلومات ابتدایی در مورد مطلوب سازی
- نقطه اعظمی توابع
- چند مثال از اعظمی ساختن مفاد
- الجبر متریکس
- اعظمی ساختن توابع با دو عامل متحول
- نتیجه گیری و خلاصه فصل
- تمرینات

فصل هفتم: برنامه ریزی خطی و تحلیل حاشیه ایی (Linear programming and marginal analysis)

اهداف آموزشی

- معلومات مقدماتی
- مطلوب سازی و برنامه ریزه خطی (Classical optimization and linear programming)
- فرضیه ها برای برنامه ریزی خطی
- شرایط تخنیکی و توابع نسبی ثابت
- اعظمی ساختن در صورت محدودیت ها
- نتیجه گیری و خلاصه فصل
- تمرینات

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون اقتصاد تولید	
-------------------	---------------------------------	--

زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:					
دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.					
3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تئوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف			ن.م.ر		
2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.			ن.م.ر		
1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.			ن.م.ر		
مجموع			2.6		
2.3			2.3		
2.4			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3			2.3		
2.3					

مأخذ اصلی

- 1- بلوچ، غلام نبی. (1398). د کرنیز محصولاتو د تولید/اقتصاد لکچرنوت. ننگرهار پوهنتون. جلال آباد
- 2- حلیمی، غلام حضرت. (1398). لکچرنوت/اقتصاد تولید زراعتی. پوهنتون کابل. افغانستان
- 3- دیودل، دبیریتن. (2012). د کرنیز تولید/تو/اقتصاد. دوهم چاپ. ژباړه. مین، سید محمد کبیر.

7- مأخذ فرعی

- 1- David, L. Debertin. (2012). *Agricultural Production Economics*. (Ed. 2). University of Kentucky.

مفردات مضمون تجارت بین المللی محصولات زراعتی

پوهنتون: ()

پوهنځی: ()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: تجارت بین المللی محصولات زراعتی

کود مضمون : AgEcEx 732

تعداد کریدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: اقتصاد کلان و بازاریابی محصولات زراعتی

صنف (چهارم)

سمستر (اول)

1- شرح مختصر مضمون

این کورس طرح شده تا محصلین را با پالیسی های مختلف تجارتی که سکتور زراعت را متاثر می سازد، آشنا بسازد. در این کورس، تاثیرات پالیسی های مختلف تجارتی بالای مصرف کننده و تولید کننده با استفاده از مفاهیم و ابزار تجارت بین الملل ارزیابی می گردد.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- اهمیت و تغییر در ماهیت بازارهای جهانی محصولات زراعتی را خواهند آموخت؛
- روش های ارزیابی چالش های مرتبط به تشخیص روند تجارت محصولات زراعتی را فراگیرند؛
- با ارزیابی تاثیرات پالیسی های تجارتی و پالیسی های داخلی روی بازار محصولات زراعتی، و تشخیص موثریت تحلیل اقتصادی منحنی ابزاری برای درک این چالش ها آشنایی حاصل خواهند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرارداده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا اهمیت بازارهای جهانی محصولات زراعتی درک کرده، به ارتباط ارزیابی تاثیرات پالیسی های تجارتی روی بازار محصولات زراعتی معلومات حاصل خواهند کرد. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون تجارت بین المللی محصولات زراعتی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تیوری تجارت بین الملل

اهداف آموزشی

- تیوری اساسی تجارت بین الملل با استفاده از عرضه و تقاضا
- چرا کشورها تجارت میکنند: مفیدیت نسبی
- تجارت: نقش اساسی موجودیت عوامل تولید
- فواید تجارت
- رشد اقتصادی و تجارت
- سوالات فصل

فصل دوم: سازمان تجارت جهانی و پالیسی تجارت و زراعت

اهداف آموزشی

- تاریخچه
- موافقتنامه زراعت، مرحله یوروگوایی
- اجندای توسعه یی دوحه
- برنامه های کنونی
- موافقتنامه های دوجانبه
- پالیسی داخلی و پالیسی تجارتی
- مشکلات پالیسی
- سازمان تجارت جهانی و پالیسی زراعتی داخلی
- سوالات فصل

فصل سوم: پیش بینی تقاضا غذایی آسیا

اهداف آموزشی

- آسیا و بحران مالتوسین Asia and Malthusian crises

- بحران غذایی و بحران نفتی
- بحران دوم غذایی و بحران مالی آسیا
- پیشبینی های لیستر برون
- چین و هندوستان در بحران غذائی سالهای 2007 – 08
- پیش‌بینی تقاضای غذایی
- روش های پیش‌بینی
- ارتجاعیت عواید و تغییرات دموگرافیکی
- پیش‌بینی تجارت زارعتی چین و هندوستان
- تغذیه 9 میلیارد نفوس در سال 2050
- سوالات فصل

فصل چهارم: پالیسی تجارتی

اهداف آموزشی

- تحلیل تعرفه
- سایر موانع تجارتی
- مباحث روی موانع تجارتی
- پالیسی افزایش صادرات
- سبب‌سیدی صادراتی
- پالیسی های تجارتی برای کشورهای روبه انکشاف
- مهاجرت و انتقال عوامل تولید
- پالیسی تجارت و صنعتی سازی در کشورهای کمتر توسعه یافته
- تجارت پالیسی تجارت و صنعتی سازی
- صنعتی سازی برای تعویض واردات
- صنعتی سازی تشویق صادرات
- سوالات فصل

فصل پنجم: نرخ تبادل اسعار

اهداف آموزشی

- پرداخت ها بین کشورها
- مارکیته تبادل اسعار
- سرمایه‌گذاری بین المللی
- عوامل تعیین نرخ تبادل اسعار
- پالیسی حکومت و نرخ تبادل اسعار
- قرضه های بین المللی و بحران مالی

- سوالات فصل

فصل ششم: پالیسی ها برای اقتصاد باز و بسته

اهداف آموزشی

- بازار آزاد چگونه فعالیت میکند
- تعادل در اقتصاد باز و بسته
- جدول عرضه و تقاضا
- کشورهای کوچک در مقایسه کشورهای بزرگ
- دیاگرام یک و دو پنل
- قدرت بازار در تجارت
- سوالات فصل

5. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نوع	نتایج متوقعه مضمون و رشته	نتایج متوقعه رشته		
		1- سهم گیری فعال در پروژه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبُّثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.
1	اهمیت و تغییر در ماهیت بازارهای جهانی محصولات زراعتی را خواهند آموخت؛	3	2	2
2	روش های ارزیابی چالش های مرتبط به تشخیص روند تجارت محصولات زراعتی را فراگیرند؛	3	3	2
3	با ارزیابی تاثیرات پالیسی های تجارتي و پالیسی های داخلی روی بازار محصولات زراعتی، و تشخیص موثریت تحلیل اقتصادی منحيث ابزاری برای درک این چالش ها آشنایی حاصل خواهند.	3	2	3
مجموع		3	2	2
اوسط عمومی		2.4		
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط		1= کمترین اشتراک

6- مأخذ اصلی

- 1- حلیمی، غلام حضرت و خال محمد، احمدزی. (1399). لکچرنوت تجارت بین المللی محصولات زراعتی. پوهنتون کابل. کابل. افغانستان

7- مأخذ فرعی

- 1- Thomas A. Pugel. (2016). *International Economics*, (Ed. 14), Hill/Irwin, Chicago.
- 2- James, R. (2015). *International Trade*.

مفردات مضمون انتشار و قبول نوآوری ها

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: انتشار و قبول نوآوری ها	
کود مضمون : AgEcEx 733	
تعداد کريدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی ترویج زراعتی	
صنف (چهارم)	
سمستر (اول)	

1. شرح مختصر مضمون

در این کورس تاریخ، فلسفه، تیوری ها، انواع نوآوری، اهداف نوآوری، مفاهیم نوآوری، فرق بین نوآوری و تکنالوژی، مراحل تطبیق نوآوری ها، انواع واقسم نوآوریها، مفهوم تکنالوژی مناسب، صفات تکنالوژی مناسب، پروسه انتشار و توافق مفکوره جدید، مراحل تطبیق نوآوری ها انتشار تکنالوژی ها زراعتی وروش ها ومیتوده های جدید ترویج زراعتی تدریس می گردد. تامحصلین عزیز با فرا گرفتن این میتودها وروش های جدید زراعتی بتواند تغییرات مثبت در استفاده از تکنالوژی های در توسعه وترویج زراعتی بکار گیرد.

2. اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- با مفاهیم اساسی تکنالوژی و انواع تکنالوژی و نوآوری ها آشنایی حاصل کنند؛
- با روش ها، میتودها؛ تکنالوژی ها نوآوری های جدید ترویج زراعتی آشنایی حاصل کنند؛
- با تطبیق تکنالوژی ها و نوآوری های جدید و مناسب در سکور زراعت کشور بلدیت حاصل نمایند.

3 - شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرارداده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروپی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا با روش ها، میتودها؛ تکنالوژی ها نوآوری های جدید ترویج زراعتی آشنایی حاصل کنند. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4 - شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون انتشار و قبول نوآوری ها را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5 - پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم اساسی انتشار و قبول نوآوری ها

اهداف آموزشی

- تاریخچه
- مفهوم تکنولوژی
- مفهوم نوآوری
- ارتباط نوآوری و یادگیری
- اهمیت نوآوری
- نقش مامور ترویج درانتشار تکنالوژی
- مراحل انتشار و تطبیق Diffusion and diffusion process
- انتشار Diffusion
- عناصر انتشار
- مراحل انتشار Diffusion process
- تطبیق و مراحل آن Adoption and adoption process
- مراحل تطبیق
- انتشار نوآوری ها: Diffusion of Innovations
- جریان انتشار نوآوری
- اقدامات عملی برای نوآوری
- عوامل شکست نوآوری
- تعریف افهام و تفهیم
- فرق میان افهام و تفهیم و انتشار
- سوالات فصل

فصل دوم: انواع و اقسام تکنالوژی و نوآوری

اهداف آموزشی

- انواع نوآوری
- انواع تصمیم گیری جهت تطبیق نوآوری
- مراحل انکشاف نوآوری
- 3-مدل های عرضه نوآوری
- دوران حیات تکنولوژی Technology Life Cycle
- چهار مرحله دوران حیات تکنولوژی
- دینامیک چشم انداز تکنولوژی
- سوالات فصل

فصل سوم مفهوم تکنولوژی مناسب

اهداف آموزشی

- ارزیابی نیازهای تکنالوژی
- ارزیابی روندهای محیطی تکنالوژی
- نحوه تصمیم گیری در مورد نوآوری های تکنالوژی
- امکان سنجی تکنولوژیکی
- توجیه اقتصادی
- توسعه تکنالوژی و اهمیت آن برای آینده:
- تناسب سازمانی
- سوالات فصل

فصل چهارم: مفهوم قبول نوآوری ها

اهداف آموزشی

- نوآوری یا مفکوره جدید
- منفعت نسبی
- سازگاری
- مغلقیت
- آزمایش پذیری
- قابل دید
- صنف بندی اجرا کنندگان
- خصوصیات اجرا کنندگان
- میتودهای تاثیر افکن بالای سلوک انسان
- سوالات فصل

فصل پنجم: پروسه انتشار و توافق مفکوره جدید

اهداف آموزشی

- مرحله آگاهی
- علاقمندی
- ارزیابی
- آزمایش
- به اجرا گذاشتن
- مراحل به اجرا گذاشتن مفکوره جدید
 - جلب توجه
 - علاقمندی
 - میل داشتن
 - اطمینان کامل
 - تطبیق کردن
 - قناعت
- موانع در انتقال تکنالوجی
 - موانع اساسی
 - موانع تکنالوجیکی
 - موانع اداری
 - موانع توسعه
 - موانع اجتماعی
- عوامل تاثیر گذار بالای مرحله قبول و تطبیق مفکوره جدید
- سوالات فصل

فصل ششم: رهبران محلی و نقش آنها در انتشار تکنالوژی

اهداف آموزشی

- تعریف رهبری
- انواع رهبری
- تعریف رهبری محلی
- میتودهای شناسایی رهبران محلی
- نقش رهبران محلی در انتشار تکنالوژی
- کار با رهبران محلی
- استفاده از دانش محلی در طرح برنامه های انکشاف زراعت
- سوالات فصل

فصل هفتم : تصمیم گیری

اهداف آموزشی

- تعریف تصمیم گیری
- خصوصیات تصمیم گیری
- تیوری های تصمیم گیری
- مراحل تصمیم گیری
- عواقب تصامیم در مورد تکنالوژی
- سوالات فصل

فصل هشتم میتودها وروش های جدید ترویج زراعتی

اهداف آموزشی

- مکتب ساحوی دهاقین FFS
- هدف از ایجاد مکتب ساحوی دهاقین
- چگونگی ایجاد مکتب ساحوی دهاقین
- همکاری دهاقین، مامور ترویج ومنابع ذیدخل در این سیستم
- مرکز تماس دهاقین Call center
- چگونگی استفاده از مرکز تماس دهاقین
- بخش های مرکز تماس دهاقین
- سوالات فصل

فصل نهم: مرکز منابع معلومات دهاقین RLRC

اهداف آموزشی

- هدف از ایجاد مرکز منابع معلومات دهاقین
- چگونگی ایجاد مرکز منابع معلومات دهاقین
- بخش های مرکز مابع معلومات دهاقین
- سوالات فصل

فصل دهم: اهمیت تکنالوژی اطلاعاتی در بخش زراعت

اهداف آموزشی

- تاثیرتکنالوژی اطلاعات در بخش زراعت
- کاربرد اینترنت در آموزش زراعت
- کاربرد اینترنت برای دهاقین
- تکنالوژی اطلاعات و تغییرنحوه کاروبار زراعت
- تجارب و دستاوردهای کشورهای مختلف در استفاده ازتکنالوژی اطلاعات
- سوالات فصل

فصل یازده هم: مدیریت تغییر (Change Management)

آهداف آموزشی

- مدیریت تغییر تکنالوژی (Technology change management)
- گرایش بازار به تکنالوژی
- نقش تغییرات اجتماعی در تحولات فرهنگی (Social changes)
- سازمان های دهقانی و نوآوری های زراعتی
- مطالعه موردی در بنین، راواندا و تانزانیا
- سوالات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

اهمیت	نتایج متوقعه رشته		
	نتایج متوقعه مضمون انتشار و قبول نوآوری ها در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تئوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع، مدیریت تشبّات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.	1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشاورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.
	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
	2	3	2
1	مفاهیم اساسی تکنالوژی و با انواع تکنالوژی و نوآوری ها آشنایی حاصل کنند؛	2	ن.م.ر.
2	روش ها، میتودها؛ تکنالوژی ها با نوآوری های جدید ترویج زراعتی آشنایی حاصل کنند؛	2	2
3	تطبیق تکنالوژی ها و نوآوری با های جدید و مناسب در سکور زراعت کشور بلدیت حاصل نمایند.	2	2
مجموع		2.0	2.0
اوسط عمومی		2.6	
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط	
		1= کمترین اشتراک	

7- مأخذ اصلی

- 1- مین، سید محمد کبیر. (1395). د نوښتونو خپریدل او قبول. رحیمی مطبعه. کندهار، افغانستان
- 2- Dahlman, C, L. (2006). *Technological Change in Industry in Developing Countries*. New York, Columbia University Press.

8- مأخذ فرعی

- 1- Hidalgo, A., & Albors, J. (2008). *Innovation Management Techniques and Tools*:
- 2- Khurana, V. K. (2009). *Management of Technology & Innovation*. Ane Books Pvt Ltd.
- 3- Rojers, E. M. (2010). *Diffusion of Innovation*. Simo and Schuster.

مفردات مضمون انکشاف دهات

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
د دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: انکشاف دهات	
کود مضمون : AgEcEx 734	
تعداد کړیدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی ترویج زراعتی	
صنف (چهارم)	
سمستر (اول)	

1- شرح مختصر مضمون

انکشاف دهات یکی از مضامین مهم دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی شمرده می شود. هدف عمده این مضمون عبارت از آگاهی محصلین از خصوصیات جوامع دهاتی ، مشکلات و فرصت های موجوده می باشد. با در نظر داشت وقت و ظرفیت محصلین هفت فصل برای این مضمون در نظر گرفته شده است، این مضمون ابعاد مختلف جوامع دهاتی را مورد بحث قرار می دهد. بخش اول این مضمون به مفاهیم اساسی جوامع دهانت اختصاص داده شده. همچنان این کورس مهاجرت های دهاتی و فقر را نیز مورد بحث قرار می دهد. تیوری ها و روش های انکشاف دهات، انکشاف مشارکتی، نهادهای دهاتی، انکشاف پایدار دهات و معیشت دهات درین مضمون تدریس می شود.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- با مفاهیم اساسی جوامع دهات بلدیت حاصل نمایند؛
- با فقر دهاتی و عوامل آن و پیامد های مهاجرت های دهاتی معلومات حاصل نمایند؛
- روش های مختلف انکشاف دهات، معیشت دهات و اهمیت نهادهای دهاتی را به صورت درست درک نمایند.

3- شیو های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا روش های مختلف انکشاف

دهات، معیشت دهات و اهمیت نهادهای دهاتی را به صورت درست درک نمایند. محصلین میتوانند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نمایند.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون انکشاف دهات را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تاریخچه زندگی دهات

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف قریه
- تفاوت و خصوصیات دهات و شهر
- عناصر تشکیل دهنده جوامع دهاتی
- جامعه و جامعه شناسی
- جامعه شناسی روستایی
- تاریخچه جامعه شناسی روستایی
- اهداف جامعه شناسی روستایی
- سوالات فصل

فصل دوم: انکشاف

اهداف آموزشی

- افاده انکشاف
- ابعاد انکشاف
- انکشاف دهات
- اصول انکشاف جوامع
- اهداف انکشاف جوامع
- تیوری های انکشاف
- انکشاف پایدار

• سوالات فصل

فصل سوم: مهاجرت های روستایی

اهداف آموزشی

- مفهوم مهاجرت
- انواع مهاجرت
- عوامل مهاجرت
- فواید و اضرار مهاجرت ها
- سوالات فصل

فصل چهارم: فقر روستایی

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف فقر
- انواع فقر
- عوامل فقر
- عوامل زیاد شدن فقر
- ابعاد فقر
- تاثیرات فقر
- فقر در مناطق روستایی افغانستان
- استراتژیهای از بین بردن فقر
- سوالات فصل

فصل پنجم: روش های انکشاف دهات

اهداف آموزشی

- روش های بالا به پایین
- میکانیزم
- اصول
- اهداف
- روش پایین به بالا
- میکانیزم
- اصول
- اهداف
- روش مختلط
- اشتراک روستایی
- خصوصیات

- اهداف
- پیش نیاز های اشتراک
- اصول
- درجات و روش های اشتراک روستایی
- ارزیابی سریع روستایی
- ارزیابی مشارکتی روستایی
- وسایل ارزیابی مشارکتی روستایی
- سوالات فصل

فصل ششم: نهادهای جوامع روستایی

اهداف آموزشی

- مفاهیم و انواع نهادهای روستایی
- نهادهای روستایی
- شورای انکشافی قریه
- شورای ولسوالی
- شورای ولایتی
- کوپراتیف
- اتحادیه دهاقین
- میر آب
- گروههای کمک کننده گان خودی
- سوالات فصل

فصل هفتم: معیشت دهات

اهداف آموزشی

- تعریف
- مفهوم و اصول معیشت
- روش های تحلیل معیشت دهات
- چارچوب تحلیل پایدار معیشت دهات
- روش تحلیل اقتصاد خانواده ها
- اجزای چارچوب تحلیل پایدار معیشت دهات
- آسیب پذیری
- پالیسی
- استراتیژی
- منابع و نتایج

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون و رشته	نتایج متوقعه رشته		
		ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	با مفاهیم اساسی دهات بلدیت حاصل نمایند؛	3	3	3
2	با فقر دهاتی و عوامل آن و پیامد های مهاجرت های دهاتی معلومات حاصل نمایند؛	3	3	3
3	روش های مختلف انکشاف دهات، معیشت با دهات و اهمیت نهادهای دهاتی را به صورت درست درک نمایند.	3	3	3
مجموع		3.0	3.0	3.0
اوسط عمومی		3.0		
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط		1= کمترین اشتراک

7- مأخذ اصلی

1. بهرام، غلام او پریرسا، کریمی. (1392). انکشاف جامعه دهات. کابل پوهنتون.

2. سالاری، طارق و حسین خیل، میرآقا. لکچرنوت انکشاف دهات. پوهنتون کابل. کابل. افغانستان

8- مأخذ فرعی

1. Cavaye. J. (2011). *Rural Community Development New Challenges and Enduring Dilemmas*.
2. Martin. J. (2019). *Sustainable Rural Community Development*. La Trobe University. Bendigo.
3. ویسا، توریالی. (1392). کلیوالی تولنپوهنه. د افغانستان د کرنیزو علومو او تکنالوژی ملی پوهنتون.

مفردات مضمون مونوگراف

پوهنتون: ()

پوهنځی: ()

دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی

اسم مضمون: مونوگراف

کود مضمون : AgEcEx 735

تعداد کريدت : 2

کتگوری مضمون: تخصصی

پیش نیاز مضمون: روش تحقیق و روش های احصائیوی

صنف (چهارم)

سمستر (اول و دوم)

1- شرح مختصر مضمون : مونوگراف مضمونی است که در آن محصلین در دو سمستر آخر روی موضوع تحقیق به طور عملی کار می کنند. در سمستر اول، محصلین با همکاری استاد رهنما موضوع تحقیق را انتخاب و پروپوزل های خویش را آماده می سازند. پس از تایید پروپوزل ها توسط کمیته تعیین شده دیپارتمنت، محصلین معلومات را جمع آوری می کند. در سمستر دوم، معلومات را تحلیل و گزارش تحقیقی خویش را می نویسند. همچنین نتایج تحقیق به شکل کنفرانس ارائه می شود.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- با مفاهیم مونوگراف، کنفرانس و سیمینار آشنایی حاصل نمایند ؛
- با طرز نوشته کردن پروپوزل تحقیقی، تهیه سوالنامه ها و تحریر مونوگراف آشنایی حاصل نمایند؛
- نتایج تحقیقی خویش را به شکل کنفرانس ارائه بدارند.

3- شیو های تدریس و آموزش: تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری میباشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا با طرز نوشته کردن پروپوزل تحقیقی، تهیه سوالنامه ها و تحریر مونوگراف آشنایی حاصل نمایند. محصلین میتواند در جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مونوگراف را مؤفقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی نمرات سمستر اول
- فیصدی نمرات سمستر دوم

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: تعریفات

اهداف آموزشی

- مفهوم و تعریف مونوگراف
- کنفرانس، ورکشاپ و سیمینار
- سوالات فصل

فصل دوم: تعیین موضوع و تهیه پروپوزل

اهداف آموزشی

- چگونگی تعیین موضوع
- اهمیت تعیین موضوع
- محتویات عمده پروپوزل تحقیقی
- طرز نوشتن پروپوزل
- سوالات فصل

فصل سوم: جمع آوری ارقام و معلومات

اهداف آموزشی

- جمع آوری ارقام و معلومات
- انتخاب روش جمع اوری معلومات
- پلان گذاری سروی
- تهیه پرسش نامه ها
- سوالات فصل

فصل چهارم: تحلیل و تجزیه معلومات و ارقام

اهداف آموزشی

- تحلیل و تجزیه معلومات و ارقام
- طبقه بندی ارقام

- اسکرین کردن ارقام
- تهیه دیتابیس ارقام
- سوالات فصل

فصل پنجم: نوشتن گزارش/راپور تحقیقی

اهداف آموزشی

- نوشتن گزارش/راپور تحقیقی
- فارمت گزارش تحقیقی
- محتویات گزارش تحقیقی
- سوالات فصل

فصل ششم: ارایه و دفاع نتایج تحقیق

اهداف آموزشی

- تهیه پرزنتیشن
- نقاط که در ترتیب کردن پرزنتیشن در نظر گرفته می شود
- مشخصات یک پرزنتیشن خوب
- ارایه کردن پرزنتیشن
- نقاط که در وقت ارایه کردن در نظر گرفته میشود.
- مشخصات یک ارایه کننده خوب
- سوالات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مونوگراف	نتایج متوقعه رشته
-------	-----------------------	-------------------

در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.		
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
	3	2	2
	2	2	2
1	مفاهیم مونوگراف، کنفرانس و سیمینار با آشنایی حاصل نمایند؛	3	2
2	با طرز نوشته کردن پروپوزل تحقیقی، تهیه سوالنامه ها و تحریر مونوگراف آشنایی حاصل نمایند؛	3	2
3	نتایج تحقیقی خویش را به شکل کنفرانس ارائه بدارند.	2	3
مجموع		2.6	2.6
اوسط عمومی		2.6	
3=اعظمی ترین اشتراک 2=اشتراک متوسط 1=کمترین اشتراک			

7- مأخذ اصلی

- 1- آریوبی، حسین گل و سالاری، طارق. (1398). رهنمود ترتیب نمودن مونوگراف. پوهنتون کابل. کابل، افغانستان

- 2- Ranjit, K. (2015). *Research Methodology: a step by step guide for beginners*. SAGE Publications Ltd, Lond.

8- مأخذ فرعی

- 1 - Anol, B. (2012). *Social Science Research: Principles, Methods, And Practices*. University of South Florida. Florida, USA.
- 2 - Bahram. Gh. M. and Tokhi. (2015). *Research Methodology and Project Analysis*. 1st edition, Qartaba Publications. Kabul- Afghanistan.

مفردات مضمون مدیریت تمویل زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: مدیریت تمویل زراعتی	
کود مضمون : AgEcEx 836	
تعداد کريدت: 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی	
صنف (چهارم)	
سمستر (دوم)	

1- شرح مختصر مضمون : این کورس طوری طراحی گردیده که محصلین را با نظریات و روش‌های تحلیلی که در عرصه مدیریت مالی در زراعت کارایی دارد، آشنا می‌سازد. در این کورس اساسات و اهداف مدیریت مالی در زراعت به شاگردان معرفی می‌گردد. کورس از اظهارنامه مالی، تحلیل جریان پول، نواقص مالی و سایر عناصر در تطبیق تیوری سرمایه گذاری پولی جهت تصامیم مدیریتی استفاده می‌کند.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا:

- به مفاهیم اساسی مالی و مدیریت مالی در زراعت بلدیت حاصل نمایند؛
- با نحوه استفاده از ابزار مالی تا چالش‌های زراعتی را حل و تصامیم درست و معقول اتخاذ نمایند؛
- در تصامیم ساختار پولی فارم و تحلیل اظهارنامه‌های مالی و بلند بردن سطح دانش بودجه‌سازی و تحلیل سرمایه گذاری پولی درک، درجه بندی و طرح ستراتیژی کاهش خطرات مالی قابلیت‌های کسب نمایند.

3- شیو‌های تدریس و آموزش

تدریس این مضمون مبتنی بر نتایج و شاگرد محوری می‌باشد. لکچرنوت از قبل در دسترس محصلین قرار داده میشود و لکچرها از طریق پاورپوینت با اشتراک فعال محصلین توسط استاد مضمون پیشکش میگردد. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد شد. کارخانگی‌هایی انفرادی و گروهی جهت یادگیری بهتر مضمون به محصلین داده میشود. تمامی کارخانگی‌ها توسط استاد با دقت کامل چک گردیده و توسط محصلین در صنف پیشکش میگردد. در اخیر مضمون محصلین توانایی این را خواهند داشت تا در تصامیم ساختار پولی فارم و تحلیل اظهارنامه‌های مالی و بلند بردن سطح دانش بودجه‌سازی و تحلیل سرمایه گذاری پولی درک، درجه بندی و طرح ستراتیژی کاهش خطرات مالی قابلیت‌های کسب نمایند. محصلین میتوانند در

جریان ساعتهای درسی و وقت گرفتن از طریق ایمیل مشکلات شان را با استاد مضمون حل نماید.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون مدیریت تمویل زراعتی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی مدیریت مالی در زراعت

اهداف آموزشی

- علم مالی چیست؟
- کدام معضلات مالی برای مدیران مهم است؟
- برنامه ریزی مالی
- کنترل مالی
- تصمیم گیری مالی
- ابزار مدیریت مالی
- نظریه سود و ارزش زمانی پول
- تمرینات فصل

فصل دوم ارزش زمانی پول

اهداف آموزشی

- جریان پول نقد cash flow stream
- عواید سالانه Annuity
- سود ساده Simple Interest Rate
- سود مرکب Compound Interest Rate
- تمرینات فصل

فصل سوم اظهارنامه مالی Financial Statements

اهداف آموزشی

- بیلانس شیت
- اساسات معادله حسابداری

- دارایی ها و صنف بندی دارایی ها
- قروض، قیمت گذاری قروض و درجه بندی قروض
- اسهام یک شرکت و انواع آن
- دیبت و کریدت
- تحلیل بیلانس شیت
- Income Statement مفاد و ضرر
 - میعاد حسابداری
 - روش های حسابداری
 - نگاه اجمالی بر اصول حسابداری
- Statement of Owner Equity بیلانس سهم سهامداران
- (Statement of Cash Flow) بیلانس جریان پول نقد
 - بررسی بیلانس پول نقد و طبقه بندی آن
 - اجزای جریان پول نقد
 - تهیه بیلانس پول نقد
 - بودجه سازی جریان پول
 - تمرینات فصل

فصل چهارم تحلیل اسناد مالی

اهداف آموزشی

- تکنیک های تحیل اسناد مالی
- روش مقایسوی
- معیار های اندازه گیری مفاد
- معیار اندازه گیری دارائی های جاری
- نقدینگی، و قدرت پرداخت قرضه liquidity and solvency
- تمرینات فصل

فصل پنجم تحلیل سرمایه گذاری

اهداف آموزشی

- روش های تحلیل سرمایه گذاری
- نرخ بازده
- مدت بازده
- Net Present Value
- تمرینات فصل

فصل ششم مدیریت خطر یا ریسک در زراعت

اهداف آموزشی

- انواع ریسک در زراعت
- ریسک تولید
- ریسک مارکیت
- ریسک مالی
- ریسک نهادی و تغییر پالیسی
- ریسک تکنالوژی
- استراتیژی کاهش ریسک
- تمرینات فصل

فصل هفتم ضرورت و نقش کریدت در سکتور زراعت

اهداف آموزشی

- نقش کریدت
- تقسیم‌بندی کریدت
- عوامل تاثیرگذار در مصرف کریدت
- انگیزه کریدت
 - اهداف مدیریت
 - حساب پولی و الزامات حقوقی
 - وسایل کریدت و اسناد حقوقی
- سیستم کریدت فارم کمکی
 - اداره کریدت فارم
 - سیستم کریدت فارم تمویلی
- شاخص های ابتدایی قرارداد
- تمرینات فصل

فصل هشتم بیمه محصولات زراعتی

اهداف آموزشی

- فواید بیمه محصولات زراعتی
- انواع بیمه
- تمرینات فصل

6- جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه رشته		
		1- سهم گیری فعال در پروسه انکشاف اقتصادی با عرضه خدمات مشاورتی و مشارکت در تطبیق پروژه های انکشافی.	2- انجام تحقیقات علمی برای حل مشکلات اجتماعی - اقتصادی، بهبود روند آموزش، انکشاف زراعت و تهیه مواد برای ساختن پالیسی ها.	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری (تئوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.
		ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
		2	2	2
1	به مفاهیم اساسی مالی و مدیریت مالی در زراعت بلدیت حاصل نمایند؛	2	2	2
2	با نحوه استفاده از ابزار مالی تا چالش های زراعتی را حل و تصامیم درست اتخاذ نمایند؛	3	2	2
3	در تصامیم ساختار پولی فارم و تحلیل و بلند بردن سطح اظهارنامه های مالی دانش بودجه سازی، درجه بندی و طرح ستراتیژی کاهش خطرات مالی قابلیت های کسب نمایند.	2	2	3
مجموع		2.3	2.0	2.3
اوسط عمومی		2.2		
3= اعظمی ترین اشتراک 2= اشتراک متوسط 1= کمترین اشتراک				

7- مأخذ اصلی

1- حلیمی، غلام حضرت و احمدز ی، خال محمد. (1398). *لکچرنوت مدیریت تمویل زراعتی*. پوهنتون کابل.

کابل، افغانستان

- 2- S.S. Reddy & P. Raghu Ram. (2015). *Agricultural Finance and Management*. Oxford & IBH Publishing Company.

8- مأخذ فرعی

- 1- Ahmadzai, H. (2014). *Agricultural Finance Lecture Note*. Kabul University. Kabul, Afghanistan.

مفردات مضمون پالیسی های زراعتی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دیپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: پالیسی های زراعتی	
کود مضمون : AgEcEx 837	
تعداد کريدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: اقتصاد کلان	
صنف (چهارم)	
سمستر (دوم)	

1- **شرح مختصر مضمون :** مضمون پالیسی های زراعتی و مواد غذایی یک مضمون اساسی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی پوهنځی زراعت تمامی پوهنتون های کشور می باشد. هدف عمده تدریس این مضمون آشنایی محصلین با مفاهیم، اساسات و مسایل عمده پالیسی هایی عامه سکتور زراعت می باشد. محتویات این کورس مطابق تقاضایی بازار کار، ضروریات دوره لیسانس و ساعت درسی در یک سمستر در شش فصل جابجاء گردیده است. فصل اول مفاهیم اساسی و ماهیت پالیسی های عامه را تشریح می کند؛ فصل دوم چگونگی پروسه ساختن پالیسی و مسایل مربوط آنرا معرفی می کند؛ فصل سوم چگونگی مداخله دولت در سکتور زراعت و مواد غذایی را به بحث میگیرد؛ فصل چهارم پالیسی های اقتصاد کلان تأثیرگذار بالای سکتور زراعت را مورد بررسی قرار می دهد؛ فصل پنجم پالیسی های اصلاح حقوق زمینداری، مدیریت آب و قرضه های روستایی را تشریح می کند؛ و فصل ششم روشهای تحلیل و ارزیابی پالیسی ها را توضیح می کند.

2- **اهداف آموزشی:** در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم، اساسات و ماهیت پالیسی های عامه را تشریح کنند.
- اهمیت و ضرورت پالیسی هایی زراعتی و مواد غذایی را تحلیل کنند.
- چگونگی مداخله دولت در فعالیت های اقتصادی و زراعتی را تشریح کنند؛
- پالیسی هایی تأثیر گذار بالای سکتور زراعت و انکشاف زراعتی را توضیح دهند؛
- مسایل و پالیسی های مربوط حقوق زمینداری، مدیریت آب و قرضه ها تشریح کنند.

3- **شیو های تدریس و آموزش**

کتاب درسی کورس مطابق به مفردات کورس آماده گردیده و در دسترس محصلین قرار دارد. استاد مضمون لکچرهای آزاد به شکل Power Point روی موضوعات مهم کورس ارایه میدارد. برای اجرای فعالیت های حمایتی تدریس، محصلین در گروپ ها تقسیم میشوند و هر گروپ روی یک موضوع که برای شان داده میشود یک تحقیق کتابخانه یی انجام میدهند و بعد نتیجه کار خود را در معرض تمام شاگردان کورس ارایه میدارند. همچنان در اخیر کتاب درسی تمام منابع معتبر علمی ذکر گردیده است تا محصلین بتوانند در صورت علاقه به آن مآخذ مراجعه و در باره مضمون معلومات بیشتر حاصل نمایند. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون پالیسی زراعتی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروژه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم اساسی و ماهیت پالیسی های عامه

اهداف آموزشی

- منشاء و معنی کلمه پالیسی
- مفهوم کلمه عامه (Public)
- تعریف های پالیسی عامه
- ویژه گیهای پالیسی های عامه
- تعریف پالیسی های عامه زراعتی و مواد غذایی
- ماهیت پالیسی ها عامه
- پیشینه علوم پالیسی (background of policy sciences)
- مشخصات تعریف کننده علوم پالیسی
- تکامل اقتصاد پالیسی های زراعتی
- اقسام پالیسی های عامه
- طبقه بندی پالیسی های عامه
- انواع پالیسی ها به اساس سکتور اقتصادی
- انواع پالیسی ها به اساس متأثر ساختن عوامل تولید یا محصولات زراعتی
- انواع پالیسی ها به اساس محصول یا سکتور فرعی زراعتی

- انواع پالیسی ها به اساس اینکه پالیسی مشوقات یا دسترسی به منابع مؤلد و عوامل تولید فراهم میکند
- بنیاد پالیسی های عامه
- تعریف ستراتیژی
- مراحل ساختن ستراتیژی سکتوری
- ضرورت داشتن یک ستراتیژی پالیسی جداگانه برای سکتور زراعت
- اجزای پالیسی زراعتی با اساس ضروریات مؤلدین
- ارتباط بین پروگرام، پروژه و پالیسی
- اهداف پالیسی های زراعتی
- پروگرام جامع ملی اولویت های انکشاف سکتور زراعت
- ستراتیژیها و پالیسی های سکتور زراعت در طی یکنیم دهه گذشته
- اساسات پالیسی های زراعتی
- اهداف انکشاف پایدار (SDGs) و پالیسی های سکتور زراعت
- تمرینات فصل

فصل دوم: پروسه ساختن پالیسی (Policy Making Process)

اهداف آموزشی

- تعریف و مفهوم پروسه ساختن پالیسی
- سیاست و پروسه ساختن پالیسی
- مدل مرحله وار (Stages Model) پروسه ساختن پالیسی
- انتقاد های وارده بر مدل مرحله وار پروسه ساختن پالیسی
- مدل پروسه ساختن پالیسی ایستون (Easton's Model)
- طیف سیاست (Political Spectrum) و تضامیم پالیسی
- تأثیر نظریات عامه و گروهها بالای تضامیم پالیسی: مثلث تأثیر گذاری
- فکتورهای تأثیر گذار بر تضامیم پالیسی
- سوالات مهم پروسه ساختن پالیسی
- پروسه ساختن پالیسی از درک مشکل تا یک راه حل سیاسی
- معیارهایی ارزیابی پالیسی و پروسه ساختن پالیسی
- تعامل علوم مختلف در ساختن پالیسی
- نقش اقتصاد دانهای زراعتی در پروسه ساختن پالیسی
- انکشاف زراعت و دهات به حیث ساحات کلیدی پالیسی در کشور
- مشکلات ساختن پالیسی در سکتور زراعت و دهات کشور
- موقف های پالیسی سازان در سکتور زراعت
- اشکال مختلف پالیسی

- در نظر گرفتن وضاحت در نوشتن اسناد پالیسی
- تمرینات فصل

فصل سوم: چگونگی مداخله دولت در سکتور زراعت و مواد غذایی

اهداف آموزشی

- مفهوم و اهداف مداخله دولت
- پیشینه مداخله دولت در سکتور زراعت کشور
- سهم مصارف دولتی بالای سکتور زراعت در مصارف مجموعی دولت
- مداخله دولت در سکتور زراعت و ضرورت آن
- ساحات مورد مداخله دولت
- شرایط منتج کننده به مداخله دولت
- درجات مداخله دولت و پالیسی های متنوع
- ارتباط بین سکتور دولتی و خصوصی
- مشارکت سکتور دولتی و خصوصی (Private-Public Partnership)
- منطق مشارکت سکتور خصوصی و دولتی
- انواع مشارکت بین سکتور خصوصی و دولتی
- ناکارایی مارکیت (Market Failure)
- مفهوم ناکارایی مارکیت
- انواع مختلف ناکارایی مارکیت
- عوامل ناکارایی مارکیت
- وظایف پnjگانه نهادها بخاطر بهبود کارایی مارکیت
- مشکلات فارم (The Farm Problems)
- اشکال مداخله دولت در سکتور زراعت
- مازاد مؤلد و مستهلک
- روش های تنظیم قیمت
- پالیسی سقف قیمت ها (Price Ceiling Policy)
- پالیسی حداقل قیمت حمایتی (Minimum Support Policy)
- پالیسی کشت نکردن بخش از زمین (The Set-aside Policy)
- سبسایدی های زراعتی (Agricultural Subsidies)
- مثالهای عملی پالیسی های حمایتی دولت
- تمرینات فصل

فصل چهارم: پالیسی های اقتصاد کلان تأثیرگذار بالای سکتور زراعت

اهداف آموزشی

- مفهوم اقتصاد کلان و پالیسی های اقتصاد کلان
- چگونگی ارتباط سکتور زراعت و پالیسی های اقتصاد کلان
- تأثیرات بالقوه پالیسی های اقتصاد کلان بالای انکشاف سکتور زراعت
- وسایل عمده (Principle Instrument) پالیسی اقتصاد کلان
- پالیسی بودیجه (Budget Policy)
- پالیسی های مالی و پولی (Fiscal and Monetary Policies)
- پالیسی نرخ تبادل اسعار (Exchange Rate Policy)
- پالیسی نرخ ربح (Interest Rate Policy)
- پالیسی دستمزد (Wage Rate Policy)
- پالیسی های تجارت (Trade Policy)
- تمرینات فصل

فصل پنجم: پالیسی های اصلاح حقوق زمینداری، مدیریت آب و قرضه های زراعتی اهداف آموزشی

- مفهوم اصلاحات اراضی
- وسایل اصلاحات اراضی
- محدوده اصلاحات زراعتی
- اجزایی اصلاحات زراعتی / اراضی
- اهداف عمومی اصلاحات اراضی
- اهمیت اصلاح حقوق زمینداری
- مسایل کلیدی پالیسی های اصلاحات اراضی
- اشکال مختلف حقوق زمینداری
- اشکال حقوق زمینداری در افغانستان
- اصلاحات اراضی در افغانستان
- اصلاحات اراضی در زمان حاکمیت دادو خان
- اصلاحات اراضی در زمان حاکمیت ترکی، امین و کارمل
- اصلاحات اراضی در زمان داکتر نجیب الله
- وضعیت زمینداری در زمان جنگ های داخلی
- وضعیت زمینداری در طی ۱۸ سال پسین
- پالیسی هایی مارکیت زمین
- بهبود دسترسی فقرا و خانم ها به زمین
- تحکیم اراضی (Land Consolidation)
- اهداف پالیسی سکتور آبیاری

- مسایل ستراتیژیک توسعه آبیاری
- مسایل عمده پالیسی سکتور آبیاری
- پالیسی های آبیاری در افغانستان
- اهمیت و اهداف پالیسی مالی روستایی
- پالیسی های مختلف قرضه هایی روستایی
- روشهایی مدیریت سازمانهای مالی روستایی
- اجزایی ستراتیژی انکشاف سیستم مالی روستایی
- سیستم قرضه های زراعتی و روستایی در افغانستان
- تمرینات فصل

فصل ششم: روشهایی تحلیل و ارزیابی پالیسی های زراعتی

اهداف آموزشی

- تحلیل پالیسی
- مفهوم تحلیل پالیسی
- ماهیت تحلیل پالیسی
- اهمیت تحلیل پالیسی های زراعتی
- انواع تحلیل پالیسی
- معیارها برای تحلیل پالیسی
- مراحل دوران تحلیل پالیسی
- ارزیابی پالیسی
- مفهوم ارزیابی پالیسی
- انواع ارزیابی پالیسی
- پروسه ارزیابی پالیسی
- معیارهای ارزیابی پالیسی
- میتود های ارزیابی پالیسی
- Pareto Optimality
- روش قبل و بعد (Before and After Analysis)
- روش با و بدون (With and Without Analysis)
- تحلیل فایده و زیان (Cost Benefit Analysis)
- ماتریکس تحلیل پالیسی (Policy Analysis Matrix)
- مدل کلایدوسکوپ (Kaleidoscope Model)
- مدل های ایکانومتریکی (Econometric Models)
- تمرینات فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون پالیسی زراعتی در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود:	نتایج متوقعه رشته		
		دهات با در نظر داشت تقاضای بازار.	منابع، مدیریت تشبُّثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری پالیسی ها.
		ن.م.ز.	ن.م.ز.	ن.م.ز.
1	مفاهیم، اساسات و ماهیت پالیسی های عامه را تشریح کنند.	3	3	3
2	اهمیت و ضرورت پالیسی هایی زراعتی و مواد غذایی را تحلیل کنند.	3	3	3
3	پالیسی هایی تأثیر گذار بالای سکتور زراعت و انکشاف زراعتی را توضیح دهند.	3	3	3
4	مسایل و پالیسی های مربوط حقوق زمینداری، مدیریت آب و قرضه ها تشریح کیند	3	3	3
مجموع		3.0	3.0	3.0
اوسط عمومی		3.0		
3= اعظمی ترین اشتراک		2= اشتراک متوسط		1= کمترین اشتراک

7- مأخذ اصلی

1- حسن زوی، نجیب الله. (1398). لکچرنوت پالیسی های زراعتی. پوهنتون کابل. کابل، افغانستان

- 2- Birkland, T. A. (2011). *An Introduction to Policy Process: Theories, Concepts and Models .Public Policy Making*. Landon & New York: Routledge.

8- مأخذ فرعى

- 1- Bellinger, W. K. (2007). *The Economic Analysis of Public Policies*. USA: Routledge.
- 2- Norton, Roger D. (2011). *Agricultural Development Policy: concepts and experiences*. John Wiley & Sons Inc.

مفردات مضمون اقتصاد منابع طبیعی

پوهنتون:	()
پوهنځی:	()
دپارتمنت: اقتصاد و توسعه زراعتی	
اسم مضمون: اقتصاد منابع طبیعی	
کود مضمون : AgEcEx 838	
تعداد کريدت : 2	
کتگوری مضمون: تخصصی	
پیش نیاز مضمون: مبادی اقتصاد زراعتی	
صنف (چهارم)	
سمستر (دوم)	

1- شرح مختصر مضمون

منابع طبیعی ثروت های خدا داد است که خداوند برای بشر ارزانی فرموده تا با استفاده پایدار و معقول آنها زمینه بقا و دوام حیات نسل های امروز و فردا تامین گردد. آگاهی محصلان، کارمندان دولتی، مردم عادی و کمپنی هاییکه با مسایل استخراج و استفاده منابع طبیعی سرو کار دارند یک ضرورت بسیار مبرم ملی بحساب می آید. تدریس این مضمون برای محصلین دپارتمنت اقتصاد زراعتی و توسعه این فرصت را مهیا میسازد تا منابع طبیعی سکتور زراعت را شناسایی نمایند، روشهای موثر مدیریت منابع طبیعی را یاد بگیرند و برای کسانیکه با مسایل استخراج و بهره برداری منابع طبیعی سروکار دارند مشوره های مفید بدهند. این کورس برای محصلین دپارتمنت اقتصاد زراعتی و توسعه و جنگلات و منابع طبیعی تدریس می شود تا آن ها را با مسایل عمومی منابع طبیعی و محیط زیست و مسایل منابع طبیعی سکتور زراعت مانند منابع زمین، آب، جنگل، علفچر، منابع ماهی و حیات وحش آشنا ساخته و در کنار ارتقای دانش و مهارت های شان، زمینه اشتراک فعال آنها را در انکشاف، بهره برداری و حفاظت پایدار منابع طبیعی مساعد سازد.

2- اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:

- مفاهیم اساسی اقتصاد منابع طبیعیو محیط زیست را تشریح نمایند.
- اهمیت منابع طبیعی در انکشاف پایدار اقتصادی و ارتقای سطح زندگی ساکنین کشور را تحلیل نمایند.
- روش های انکشاف پایدار، حفاظت و بهره برداری از منابع طبیعی خواهند آموخت.
- پیامد های ناگوار، تاثیر استفاده بی رویه منابع طبیعی را تحلیل نمایند.

3- شیو های تدریس و آموزش

کتاب درسی کورس مطابق به مفردات کورس آماده گردیده و در دسترس محصلین قرار دارد. استاد مضمون لکچرهای آزاد به شکل Power Point روی موضوعات مهم کورس ارایه میدارد. برای اجرای فعالیت های

حمایتی تدریس، محصلین در گروپ ها تقسیم میشوند و هر گروپ روی یک موضوع که برای شان داده میشود یک تحقیق کتابخانه یی انجام میدهند و بعد نتیجه کار خود را در معرض تمام شاگردان کورس ارا ینه میدارند. همچنان در اخیر کتاب درسی تمام منابع معتبر علمی ذکر گردیده است تا محصلین بتوانند در صورت علاقه به آن مآخذ مراجعه و در باره مضمون معلومات بیشتر حاصل نمایند. پالیسی کورس در روز اول در اختیار محصلین قرار داده خواهد.

4- شیوه های ارزیابی محصلان

برای این که محصلین بتوانند مضمون اقتصاد منابع طبیعی را مؤفّقانه سپری نمایند توصیه میشود که مواد درسی مضمون را به شکل درست مطالعه نمایند و سهم فعال در دروس روزمره مضمون داشته باشند. شیوه های ارزیابی محصلان قرار ذیل میباشد:

- فیصدی سهم گیری در فعالیت های صنفی (پروسه آموزش و تدریس)
- فیصدی پروژه های صنفی (کار خانگی)
- فیصدی امتحان وسط سمستر
- فیصدی امتحان نهایی

5- پلان درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: مفاهیم اساسی منابع طبیعی

اهداف آموزشی

- اهمیت منابع طبیعی از دیدگاه اقتصادی
- تعریف منابع طبیعی
- مشخصات منابع طبیعی
- طبقه بندی منابع طبیعی
- نقش منابع طبیعی در توسعه اقتصادی
- تحلیل امکانات، کشف، استخراج و بهره برداری منابع طبیعی تجدید ناشونده
- روند روبه افزایش استفاده منابع طبیعی
- منابع طبیعی افغانستان، فرصت ها، چالشها و اقدامات استراتژیک
- تمرین فصل

فصل دوم: اقتصاد زمین و استفاده پایدار آن

اهداف آموزشی

- مفهوم اقتصاد زمین
- مؤثریت استفاده از زمین
- فرق زمین با سایر عوامل تولید
- مطالعه زمین از دیدگاه های مختلف

- دیدگاه طبیعی
- دیدگاه سیاسی و اجتماعی
- دیدگاه اقتصادی
- دیدگاه حقوقی
- طبقه بندی زمین از نگاه شکل استفاده
- عرضه و تقاضا برای زمین
 - مفهوم عرضه زمین
 - جدول عرضه زمین
 - منحنی عرضه زمین
 - مفهوم تقاضای زمین
 - جدول تقاضای زمین
 - منحنی تقاضای زمین
- مارکیت زمین
- عوامل مؤثر برای تقاضای زمین در سکتور زراعت
- تمرین فصل

فصل سوم: منابع آب و روش های مؤثر استفاده از آن

اهداف آموزشی

- منابع آب
- کمیابی آب و روند استفاده آن
- مؤثریت استفاده از آب در آبیاری
- حوضه های آبرگیر افغانستان
- چالش های سکتور آب و آبیاری
- تدابیر عملی جهت رفع چالش ها
- عرضه و تقاضا برای آب
 - مفهوم عرضه آب
 - جدول عرضه آب
 - منحنی عرضه آب
 - مفهوم تقاضا برای آب
 - جدول تقاضای آب
 - منحنی تقاضای آب
- آب منحيث عامل توليد در زراعت
- طريقه های افزایش آب آشامیدنی و زراعتی

- مؤثریت استفاده از آب در زراعت
- عوامل که بر تقاضای آب در زراعت تأثیر دار
- مدیریت آب
- تمرین فصل

فصل چهارم: اقتصاد منابع جنگل و علفچر

اهداف آموزشی

- منابع جنگل در جهان
- منابع جنگل در منطقه
- اهمیت اقتصادی جنگل
- اهمیت اجتماعی جنگل
- اهمیت محیط زیستی جنگل
- مؤثریت استفاده از چوب چار تراش جنگل
- تابع رشد بیالوژیکی جنگل و استفاده از آن در تصمیم گیری مربوط به بهره برداری
- منابع جنگل در افغانستان
- طبقه بندی جنگل
- پرابلم اساسی احیای جنگلات پسته
- اهمیت اقتصادی جنگلات در افغانستان
- منابع علفچر
- عواملیکه در خرابی و از بین رفتن علفچر نقش دار
- تدابیر عملی برای حفاظت، احیا، و انکشاف جنگلات و علفچرها
- تنظیم آبریزها
- روش های تنظیم آبریزه
- تمرین فصل

فصل پنجم: اقتصاد منابع ماهی

اهداف آموزشی

- تاریخچه پرورش ماهی
- اهمیت اقتصادی منابع ماهی
- مصرف ماهی
- فواید تربیه ماهی
- نقش تربیه ماهی در انکشاف اقتصادی
- تجارت جهانی ماهی
- محدودیت های تربیه ماهی در روستاها

- عرضه و تقاضا برای ماهی

- تمرین فصل

فصل ششم: اقتصاد حیات وحش

اهداف آموزشی

- تنوع حیات وحش

- ارزش حیات وحش

- ارزش تفریحی و محیط زیستی

- ارزش بیالوژیکی و اقتصادی

- تمرین فصل

6. جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نمایش	نتایج متوقعه رشته		
	در نظر داشت تقاضای بازار.	مدیریت تشبثات زراعتی، ترویج و تعلیمات زراعتی و انکشاف دهات با (تیوریک) و عملی به محصلین در عرصه های اقتصاد زراعتی و منابع،	3- تهیه برنامه های آموزشی جهت تقویت مهارتها، و دانش نظری ها.
	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	مفاهیم اساسی اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست را تشریح نمایند.	2	2
2	اهمیت منابع طبیعی در انکشاف پایدار اقتصادی و ارتقای سطح زندگی ساکنین کشور را تحلیل نمایند.	2	2
3	روش های انکشاف پایدار، حفاظت و بهره برداری از منابع طبیعی خواهند اموخت.	2	2
4	پیامد های ناگوار، تاثیر استفاده بی رویه منابع طبیعی را تحلیل نمایند.	2	2
مجموع		2.0	2.0
اوسط عمومی		2.0	
3= اعظمی ترین اشتراک 2= اشتراک متوسط 1= کمترین اشتراک			

7- مأخذ اصلی

- 1- فضل، فضل الدین. (1394). کتاب درسی اقتصاد منابع طبیعی. پوهنتون کابل. کابل، افغانستان
- 2- دودیال، محمد بشیر. (1392). د طبیعی منابعو اقتصاد. ننگرهار پوهنتون. ننگرهار، افغانستان

8- مأخذ فرعی

- 1- Barry C. (2015). *Natural Resource Economics: An Introduction* (Ed. 3). Waveland Press.

منابع استفاده شده در تهیه نصاب تحصیلی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

مفردات دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی به اساس نیاز جامعه، شرایط کشور، بازار کار و در مطابقت با مفردات پوهنتون های منطقه ای و بین المللی (هندوستان، ایران، پاکستان، امریکا، اروپا، جاپان و غیره) توسط متخصصین اقتصاد و توسعه زراعتی به اتفاق آراء تهیه و ترتیب گردیده که لینکهای مربوطه در ذیل ذکر گردیده است.

1- پوهنتون پردو، دیپارتمنت اقتصاد زراعتی، ایالات متحده امریکا:

<https://ag.purdue.edu/agecon/Pages/default.aspx>

2- پوهنتون زراعت و تکنالوژی، توکیو جاپان: <https://www.tuat.ac.jp/en/>

3- پوهنتون زراعتی فیصل آباد پاکستان: <http://www.uaf.edu.pk/>

4- پوهنتون زراعتی پیشاور پاکستان : <https://www.aup.edu.pk/>

5- انستیتوت تحقیقات زراعتی هند: <http://www.iari.res.in/>

6- پوهنتون سینت ایشتون، هنگری: <http://sziu.hu/>

7- پوهنتون علوم زراعتی بنگلور، هند: <https://www.uasbangalore.edu.in/>

لست اعضای اشتراک کننده گاه جلسه تدوین، تنظیم و صحافت نصاب تحصیلی رشته اقتصاد و توسعه
زراعتی

شماره	نام	تخلص	رتبه علمی	دیپارتمنت	پوهنتون	مسؤولیت	امضاء
1	میرآقا	حسین خیل	پوهندوی	اقتصاد و توسعه زراعتی	کابل	رئیس کلستر	
2	سید محمد کبیر	مین	پوهاند	اقتصاد و توسعه زراعتی	کندهار	معاون کلستر	
3	محمد مسعود	مرادی	پوهنیار	اقتصاد و توسعه زراعتی	هرات	منشی کلستر	

لست مضامین پوهنتون شمول که توسط سایر پوهنځی ها تدریس می گردد:

شماره	نام مضمون	نوعیت مضمون	تعداد کریدت	سال	سمستر
1	ثقافت اسلام (1)	پوهنتون شمول	1	اول	اول
2	لسان انگلیسی عمومی (1)	پوهنتون شمول	2	اول	اول
3	تاریخ معاصر افغانستان (1)	پوهنتون شمول	1	اول	اول
4	آموزش کمپیوتر (1)	پوهنتون شمول	2	اول	اول
5	ثقافت اسلام (2)	پوهنتون شمول	1	اول	دوهم
6	لسان انگلیسی عمومی (2)	پوهنتون شمول	2	اول	دوهم
7	حفاظت محیط زیست	پوهنتون شمول	1	اول	دوهم
8	آموزش کمپیوتر (2)	پوهنتون شمول	2	اول	دوهم
9	مصونیت غذایی	پوهنتون شمول	2	اول	دوهم
10	ثقافت اسلامی (3)	پوهنتون شمول	1	دوهم	سوم
11	ثقافت اسلامی (4)	پوهنتون شمول	1	دوهم	چهارم
12	ثقافت اسلامی (5)	پوهنتون شمول	1	سوم	پنجم
13	ثقافت اسلامی (6)	پوهنتون شمول	1	سوم	ششم
14	ثقافت اسلامی (7)	پوهنتون شمول	1	چهارم	هفتم
15	ثقافت اسلامی (8)	پوهنتون شمول	1	چهارم	هشتم

مفردات درسی مضامینی که توسط سایر دیپارتمنت های پوهنخی زراعت تدریس میگردد

یادداشت: تهیه و ترتیب نمودن مفردات مضامین سایر دیپارتمنت های که در پوهنخی زراعت تدریس میگردد، مربوط دیپارتمنت های مربوطه میباشند. در تدوین، ترتیب و دیزاین آن دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی کدام نقش و مسولیت ندارد.

مفردات مضمون ثقافت اسلامی طی هشت سمستر

مفردات مضمون جهان بینی اسلامی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	جهان بینی اسلامی
کود مضمون:	SL-IC 0101
تعداد کریدیت:	1 کریدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	اول

شرح مختصر مضمون:

جهان بینی اسلامی در کاریکولم تحصیلی ثقافت اسلامی اولین و مهمترین مضمون از مضامین پوهنتون شمول ثقافت اسلامی است که محصلان را بعد از آشنایی به مفهوم ثقافت اسلامی و انواع جهان بینی های مطرح در جهان، به اساسات جهان بینی اسلامی به گونه علمی و مستدل آگاه می سازد. قرار گرفتن مضمون جهان بینی اسلامی به عنوان نخستین مضمون ثقافت اسلامی در کاریکولم تحصیلی ثقافت اسلامی بر حسب رعایت تسلسل منطقی و علمی صورت گرفته است، زیرا با توجه به اینکه عقاید و باور ها، اساس و بستر احکام تکلیفی به شمار می روند، این مضمون بنیادین، مناسبترین مدخلی برای سایر مضامین ثقافت به شمار می رود. محصلان در ختم سمستر با مطالعه و آگاهی از این مضمون توانایی خواهند داشت تا پیرامون موضوعات اساسی جهان بینی که عبارت از شناخت: خدا، انسان و هستی می باشد، همراه با براهین و به گونه اکادمیکی، شناخت کلی حاصل نموده و در نتیجه می توانند به تنظیم رابطه درست و شایان یک انسان آگاه و خردمند، با پروردگار هستی، انسان با انسان و چگونگی بهره گیری از نعمت عالم هستی اقدام نمایند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با مفاهیم اساسی ثقافت اسلامی، ابزار شناخت و گونه های شناخت، جهان بینی اسلامی و بیان آیات و احادیثی که در باره جهان بینی و عقاید اسلامی آمده است
- تشخیص و شناخت درست جهان بینی اسلامی و مقایسه آن با دیگر جهان بینی های غیر اسلامی.
- تبیین و توضیح نقش ایمان و عقیده اسلامی و ضرورت استفاده از وحی در تنظیم سالم حیات دنیوی و اخروی و بیداری حس حضور خدا در همه عرصه های زندگی.
- ارائه دلایل نقلی و عقلی بر اعتدال گرایی و فطری بودن ارزش های عقاید اسلامی و رابطه شرایع آسمانی و برتریت جهان بینی اسلامی بر سایر جهان بینی ها .
- توانایی دفاع علمی و اکادمیکی از عقاید و باور های اسلامی و تلاش در ترویج آن.

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- ورود به مضمون ثقافت اسلامی
 - تعریف ثقافت اسلامی
 - منابع ثقافت اسلامی
 - اهداف ثقافت اسلامی
 - فهم واستحکام عقیده اسلامی
 - فهم درست عبادات اسلامی
 - تربیه شخصیت اسلامی
 - دفاع ازمعتقدات و اندوخته های اسلامی
- تعریف و انواع جهان بینی
- انواع جهان بینی
- جهان بینی توحیدی، جهان بینی فلسفی و جهان بینی علمی
- تعریف دین ، ایمان ، اسلام و شریعت
- برتریت جهان بینی اسلامی
- موضوعات جهان بینی اسلامی
- ایمان
- بیان واژه های : معجزه ، کرامت – شفاعت – توسل اتفاقی و اختلافی.
- انسان شناسی
- معرفت
- عبادت

- اعمار زمين
- اقامت شريعت اسلامي
- طبيعت شناسي

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته					
		1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت	4. آرایه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسایل کلی اسلامی به مبتنی بر دلائل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعالیم حیات بخش اسلام	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی .
۱	آشنایی کامل با مفاهیم اساسی ثقافت اسلامی، ابزار شناخت و گونه های شناخت، جهان بینی اسلامی و بیان آیات و احادیثی که در باره جهان بینی و عقاید اسلامی آمده است	3	2	2	1	3	1
۲	تشخیص و شناخت درست جهان بینی اسلامی و مقایسه آن با دیگر جهان بینی های غیر اسلامی.	3	2	2	1	3	1
۳	تبیین و توضیح نقش ایمان و عقیده اسلامی و ضرورت استفاده از وحی در تنظیم سالم حیات دنیوی و اخروی و بیداری حس حضور خدا در همه عرصه های زندگی.	3	3	۱	2	1	1
۴	ارایه دلائل نقلی و عقلی بر اعتدال گرایی و فطری بودن ارزش های عقاید اسلامی و رابطه شرایع آسمانی و برتریت جهان بینی اسلامی بر سایر جهان بینی ها .	3	2	1	2	3	1
۵	توانایی دفاع علمی و آکادمیکی از عقاید و باور های اسلامی و تلاش در ترویج آن.	3	2	2	1	2	1
مجموع		3	2.2	1.8	2.4	2.4	1
۳= مطابقت کامل ۲= مطابقت نسبی ۱= کمترین مطابقت							

منابع یا مأخذ:	
ماخذ اساسی	جهان بینی اسلامی – دیپارتمنت ثقافت اسلامی
مأخذ کمکی	1. سلجوقی، صلاح الدین (1346)، تجلی خدا در آفاق و آنفس 2. مطهری، مرتضی صدرا (1377)، مقدمه بر جهان بینی اسلامی. 3. قرضاوی، یوسف (1388)، حقیقت توحید. 4. حوی، سعید، اسلام دین فطرت 5. ریگی شفا، عبدالرؤف (1394)، اسلام از دیدگاه عقل، اول (دیجیتال) www.Aqeedeh.com 6. افغانی، سید جمال الدین، رد نیچیریه 7. مودودی، ابو اعلی (1362)، مبادی اسلام، 1362، دارالعروبه للدعوه الاسلامیه 8. محمودی، بابک، (1395)، از نجوم شناسی تا خدا شناسی،

مفردات مضمون عبادات و حکمت های آن

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	عبادات و حکمت های آن
کود مضمون:	SL-IC 0201
تعداد کریدیت:	1 کریدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	دوم

شرح مختصر مضمون:

در کاریکولم تحصیلی ثقافت اسلامی عبادات و حکمت های آن دومین مضمون از مضامین پوهنتون شمول ثقافت اسلامی می باشد، که محصلان را به مفهوم عبادات که هدف اساسی آن بیان شمولیت عبادت در تمام عرصه های زنده گی انسان است به گونه علمی و مستدل آگاه می سازد. عبادات در حقیقت ثمره ایمان و شناخت معبود یکتا و آگاهی از نیاز های روحی و مادی انسانی است که در سمستر اول تحت عنوان جهان بینی اسلامی به بحث گرفته شده است و لزوماً مناسب دارد تا به تعقیب آن عبادات و حکمت های آن به بحث گرفته شود. محصلان در ختم سمستر با مطالعه و آگاهی از این مضمون توانایی خواهند داشت تا پیرامون مفهوم عبادات، انواع، شروط و حکم هر یک با حکمت ها و آثار مرتبه بر آنها شناخت کلی حاصل نموده و در نتیجه بدانند که عبادت یک ضرورت مبرم و فطری انسانی بوده، همانگونه که انسان جهت تقویه امور فزیکی خویش به آب و غذا ضرورت دارد؛ جهت تقویه امور روحی و معنوی خویش نیز به عبادت ضرورت دارد و با توجه به وسعت مفهوم عبادت، انسان را به عنوان عضو وقت شناس، منظم، مفید و پرتلاش در جامعه تقدیم می نماید.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با مفاهیم اساسی عبادات، انواع، شروط، احکام و حکمت های هر یک.
- شناخت و درک تفاوت عبادات اسلامی از عبادات شعایی سایر کیش های ساختگی بشری
- تشریح و توضیح احکام عبادات خاص و عام به گونه علمی و اکادمیکی، شناخت پیامد های فردی و اجتماعی ترک عبادات اسلامی در روشنایی دلایل شرعی.
- آرایه دلایل نقلی و عقلی بر حکمت ها و آثار مرتبه بر رعایت عبادات مالی و نقش آن در بر بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه اسلامی و انسانی.

- شناخت بدعت ها و آثار مرتبه بر آن ، دوری از قضاوت های افراطی و تفریطی در احکام عبادات.

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار

فصل اول : تعریف عبادت در لغت و اصطلاح

- شروط عبادت
- اهداف عبادت
- مراتب عبادت
- شمولیت و فراگیری عبادت در اسلام

فصل دوم: ارکان اسلام و حکمت های آنها

- کلمه شهادت و جایگاه آن در عبادات
- نماز و حکمت های آن
- روزه و حکمت های آن
- زکات و حکمت های آن
- حج و حکمت های آن

فصل سوم : حکم تارک عبادات

- تارک نماز
- تارک روزه
- تارک زکات
- تارک حج

فصل چهارم: بدعت در عبادات

- تعریف بدعت
- اقسام بدعت
- دلایل تحریم بدعت
- اسباب انتشار بدعت
- پیامد های زشت بدعت

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته					
		1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. ارائه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسایل کلی اسلامی به مبتنی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی .
۱	آشنایی کامل با مفاهیم اساسی عبادات، انواع، شروط ، احکام و حکمت های هر یک.	3	2	2	1	3	1
۲	شناخت و درک تفاوت عبادات اسلامی از عبادات شعائری سایر کیش های ساختگی بشری	3	2	2	2	1	1
۳	توضیح احکام عبادات خاص و عام به گونه علمی و آکادمیکی ، شناخت پیامد های فردی و اجتماعی ترک عبادات اسلامی در روشنائی دلایل شرعی.	3	3	2	2	3	1
۴	ارایه دلایل نقلی و عقلی بر حکمت ها و آثار مرتبه بر رعایت عبادات مالی و نقش آن در بر بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه اسلامی و انسانی .	3	2	2	2	1	1
۵	شناخت بدعت ها و آثار مرتبه بر آن ، دوری از قضاوت های افراطی و تفریطی در احکام عبادات.	3	3	2	1	2	1
	مجموع	3	2.4	2	1.6	2	1

۳=مطابقت کامل ۲=مطابقت نسبی ۱=کمترین مطابقت	
منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	عبادات و حکمت های آن – دیپارتمنت ثقافت اسلامی
2. مأخذ کمکی	1. قرضاوی، یوسف (1394)، عبادت در اسلام، اول (دیجیتال) www.Aqeedeh.com 1. اصلاحی، مولانا یوسف (1383)، فقه آسان، انتشارات میوند 2. قادر مرزی، ملا مسعود (1394)، تجلی حکمت در فلسفه ی پزشکی احکام، 1394 3. سید سابق (1394)، فقه السنه، 4. الموصلی (1377)، الاختیار لتعلیل المختار، 5. شیخ صدوق (1390)، علل الشرایع، انتشارات وانک

مفردات مضمون نظام اخلاقی اسلام

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	نظام اخلاقی اسلام
کود مضمون:	SL-IC 0301
تعداد کریدیت:	1 کریدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	دوم
سمستر:	سوم

شرح مختصر مضمون:

نظام اخلاقی اسلام که متأسفانه در جوامع اسلامی امروزی کمتر جنبه تطبیقی و عملی دارد ، در کاریکولم تحصیلی ثقافت اسلامی سومین مضمون از مضامین پوهنتون شمول ثقافت اسلامی می باشد، این مضمون ارتباط انسان را با نفس خودش و افراد جامعه از حیث اخلاق نیکو و یا رفتاری های نا شایسته مورد بررسی قرار می دهد. نظام اخلاقی در اسلام سرچشمه تمامی نظامهای دیگر است. از همینجاست که پیامبر اسلام اخلاق را مستقیماً با عقیده و عبادت ارتباط داده است. محصلان در ختم سمستر با مطالعه و آگاهی ازین مضمون توانایی خواهد داشت تا در مورد مفهوم اخلاق ، فضایل و مکارم اخلاق در فرد و جامعه و تأثیرات آن و در مورد رذایل اخلاقی در فرد و جامعه و پیامدهای بد آن ، راه های علاج آن، شناخت و معلومات کامل بدست آورده و در نتیجه ، با دوری از علل و اسباب آغشته شدن در اخلاق رذیله و تلاش در الگو گیری از اسوه حسنه می توانند خود را به اخلاق نیکو و حمیده مزین سازند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با مفاهیم اساسی علم اخلاق ، مبانی اخلاق اسلامی ، فضایل و رذایل اخلاقی از دیدگاه اسلام ارتباط اخلاق و عقاید و عبادات اسلامی.
- تشخیص و شناخت درست اخلاقیات اسلامی و مقایسه آن با دیدگاه سایر مکاتب اخلاق غیر اسلامی.
- شناخت مکلفیت های اخلاقی یک مسلمان از منابع اخلاق اسلامی و سهگیری فعالانه در نشر دعوت و ارزش های اخلاقی اسلام.
- ارایه دلایل نقلی و عقلی بر حکمت ها و آثار مرتبه ارزش های اخلاقی و پیامد گرفتاری به رذایل اخلاقی
- اسباب آغشته شدن به رذایل اخلاقی و طرق درمان آن از منظر اخلاق اسلامی.

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار - محتویات مضمون:

فصل اول: مفهوم نظام اخلاقی

- تعاریف نظام اخلاقی
- اخلاقی اسلام
- فلسفه انواع اخلاق
- منابع اخلاق اسلامی
- مبانی نظام اخلاق اسلامی

فصل دوم: ارزشهای اخلاقی در نگرش اسلامی

- فضایل اخلاق
- ارشادات قرآن، سنت و سلف صالح در ارتباط به اخلاق
- ارتباط اخلاق با ایمان ، عبادات و معاملات
- تربیه و پرورش اخلاق { تزکیه نفس - عرایز انسانی و طرق دیگر }

فصل سوم: مکارم اخلاق

- نمونه های از مکارم اخلاقی فردی
- نمونه های از مکارم اخلاقی اجتماعی
- پیامدهای مکارم اخلاقی در اصلاح فرد و جامعه

فصل چهارم : رذایل اخلاقی

- نمونه های از رذایل اخلاقی فردی
- نمونه های از رذایل اخلاقی اجتماعی
- علل و اسباب آغشته شدن به رذایل اخلاقی
- پیامدهای زشت رذایل اخلاقی در انحراف فرد و جامعه
- علاج رذایل اخلاقی در اسلام

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته						نتایج متوقعه مضمون	سپهر
6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعالیم حیات بخش اسلام	4. ارایه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسائل کلی اسلامی به مبتنی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .		
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.	ن.م.ر		
3	1	1	2	2	3	آشنایی کامل با مفاهیم اساسی علم اخلاق ، مبانی اخلاق اسلامی ، فضایل و رذایل اخلاقی از دیدگاه اسلام ارتباط اخلاق و عقاید و عبادات اسلامی.	۱
1	1	2	1	2	3	تشخیص و شناخت درست اخلاقیات اسلامی و مقایسه آن با دیدگاه سایر مکاتب اخلاق غیر اسلامی.	۲
2	1	1	2	2	3	شناخت مکلفیت های اخلاقی یک مسلمان از منابع اخلاق اسلامی و سهگیری فعالانه در نشر دعوت و ارزش های اخلاقی اسلام.	۳
3	2	1	2	3	3	ارایه دلایل نقلی و عقلی بر حکمت ها و آثار مرتبه ارزش های اخلاقی و پیامد گرفتاری به رذایل اخلاقی	۴
2	1	2	1	2	3	اسباب آغشته شدن به رذایل اخلاقی و طرق درمان آن از منظر اخلاق اسلامی.	۵
2.2	1.2	1.4	1.6	2.2	3	مجموع	
۳= مطابقت کامل ۲= مطابقت نسبی ۱= کمترین مطابقت							

منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	نظام اخلاقی اسلام - دیپارتمنت ثقافت اسلامی
2. مأخذ کمکی	1. محمد غزالی، اخلاق مسلمان 2. طباره، عقیف عبدالفتاح (1388)، روح الدین اسلامی، 3. محسنی، محمد آصف (1365)، روش جدید اخلاق اسلامی، انتشارات قبادی 4. امام غزالی (1393)، احیاء علوم الدین، فردوس 5. ناصع علوان، عبدالله (1394)، چگونه فرزندان خود را تربیت کنیم، دیجیتال

مفردات مضمون نظام اجتماعی اسلام

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	نظام اجتماعی اسلام
کود مضمون:	SL-IC 0401
تعداد کریدیت:	1 کریدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	دوم
سمستر:	چهارم

شرح مختصر مضمون:

نظام اجتماعی اسلام در سلسله ی مضامین ثقافت اسلامی، چهارمین مضمون است که با رعایت تسلسل منطقی میان مطالب ثقافت اسلامی در سمستر های چهارم تدریس می شود. آگاهی ازین نظام ، که روابط ذات البینی را میان افراد جامعه اسلامی و رابطه جامعه اسلامی را با سایر جوامع غیر اسلامی، مطابق به رهنمود های آیات قران مجید و احادیث پیامبر اسلام بیان می دارد، از ضرورت های مبرم جامعه اسلامی برای هر مسلمان شمرده می شود. محصلان بعد از مطالعه و فراگیری این مضمون معلومات کامل و مستدل را در مورد مفهوم نظام اجتماعی اسلام ، اصول، مبانی و ویژه گی های آن، در مورد ساختار فرد و ساختار خانواده ، انحلال خانواده و روابط و آداب اجتماعی ، مبارزه با انحرافات اجتماعی بدست آورده و در نتیجه، آداب و مکلفیت هایش را در عرصه های زندگی فردی و اجتماعی در پرتوی رهنمود های نظام اجتماعی اسلام رعایت و در بهبود اوضاع اجتماعی مسئولانه سهم فعال خواهد گرفت.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با نظام با اساسات نظام اجتماعی اسلام و بیان آیات و احادیثی که در باره اجتماع و زندگی اجتماعی آمده است.
- درک و شناخت رابطه میان ساختار های فردی نظام اجتماعی اسلام با مبانی ساختارهای خانواده گی و اجتماعی اسلام.
- شناخت دلایل و رهنمود های شرعی حاکم بر جامعه و تفکیک آن از عرف های ناپسند
- تشخیص اسباب خشونت خانواده گی و راه های حل آن
- توانایی دفاع علمی و اکادمیکی از ارزش ها و کفالت نظام اجتماعی اسلام و طرق روش مبارزه با انحرافات اجتماعی از منظر اسلام

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار - محتویات مضمون:

فصل اول: مفهوم نظام اجتماعی

- تعریف نظام اجتماعی اسلامی
- اصول و مبانی نظام اجتماعی اسلامی
- ویژه گی های نظام اجتماعی اسلامی
- اهداف نظام اجتماعی اسلامی { ذکر تشویق اسلام به برخی از خدمات اجتماعی و عام المنفعه ضروری هست }

فصل دوهفتم: ساختار جامعه اسلامی از دیدگاه اسلام

- ساختار فرد
- ساختار خانواده

فصل سوم: انحلال خانواده و راه های حل مشکلات آن

- اسباب انحلال خانواده
- اسباب خشونت خانواده گی و راه های حل آن
- تحدید نسل و تنظیم خانواده از دیدگاه اسلام

فصل چهارم: روابط واداب اجتماعی

- رابطه فرد با فرد
- رابطه فرد با اجتماع

فصل پنجم: مبارزه با انحرافات در جامعه اسلامی

- انحرافات اخلاقی
- اختلاط و مفاسد آن
- فحشاء و عریانی
- مسکرات و مخدرات
- قمار
- موسیقی و رقص
- سوی استفاده از ابزار های معاصر (انترنیت، شبکه های اجتماعی، وتلوویزیون)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون					
	نتایج متوقعه رشته					
	1. شناسی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. عطفی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی
	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
	۱	۳	۳	۲	۱	۱
	۲	۳	۳	۱	۲	۱
	۳	۳	۳	۲	۳	۱
	۴	۳	۲	۳	۱	۱
	۵	۳	۲	۱	۲	۱
مجموع						۱
۳= مطابقت کامل ۲= مطابقت نسبی ۱= کمترین مطابقت						۱.۶

منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	نظام اجتماعی اسلام - دیپارتمنت ثقافت اسلامی
2. مأخذ کمکی	1. علوان، ناصع (1385)، آداب خواستگاری زوجین، 2. زحیلی، وهبه (1394)، فقه خانواده، دیجیتال 3. مودودی، ابو الا علی (1394)، حجاب در اسلام، دیجیتال 4. قطب، سید، عدالت اجتماعی اسلام، انجمن تربیه افکار 5. ایوب، حسن، سلوک اجتماعی در اسلام 6. سباعی، مصطفی، همکاری های اجتماعی 7. مطهری، مرتضی (1360)، نظام حقوق زن در اسلام، انتشارات صدرا

مفردات مضمون نظام سیاسی اسلام

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	نظام سیاسی اسلام
کود مضمون:	SL-IC 0501
تعداد کریدیت:	1 کریدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	سوم
سمستر:	پنجم

شرح مختصر مضمون:

نظام سیاسی اسلام از جمله نظام هایست که امروزه بیشتر از هر زمان دیگر دوچار شبهات و تاخت و تاز قرار گرفته و حتی منجر به شیوع مفکوره پوچ جدائی دین از سیاست میان بعضی از مسلمانان نا آگاه گردیده است. در این نظام که در سمستر های پنجم تدریس می شود، محصلان در ختم این سمستر شناخت و معلومات کلی و مستدل را در مورد دلایل اثبات را بطنه مستحکم دین و سیاست ، اصول و مبانی ساختار سیاسی و اهداف نظام سیاسی در اسلام حاصل نموده و در نتیجه خواهند دانست که . دولت در نظام سیاسی اسلام چگونه تشکیل می شود؟ حقوق و وظایف رئیس دولت چیست؟ مکلفیت های رعیت کدام ها اند ؟ چگونه دولت اسلامی ارتباطات خویش را با دولت های دیگر باید قایم سازد؟ و همچنان در مورد جنگ و صلح و اهمیت آن در اسلام و اینکه چگونه اسلام صلح را تأمین نموده و گونه های مختلف صلح، صلح با تمام کشور های جهان طبق شروط و اهداف آن چگونه تحقق می یابد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با مفهوم سیاست ، نظریه سیاسی اندیشه اسلامی در منظومه نظام سیاسی اسلام ، شناخت اساسات نظام سیاسی اسلام حقوق و جایب رعیت و حاکم اسلامی .
- شناخت رابطه دین و سیاست از منابع شرعی و عقلی ، عوامل پندار جدایی دین و سیاست رابه اسلام و دموکراسی
- درک و شناخت منابع نظام سیاسی اسلام ، قوای متشکله و صلاحیت های هریک اهمیت شورای در نظام سیاسی اسلام
- شناخت طرق انتخاب حاکم اسلامی ، اسباب عزل و حکم خروج در برابر حاکم

- معرفت اصول تأمین عدالت اجتماعی، تعامل با اتباع غیرمسلمان و چگونگی رابطه دولت اسلامی با دولت های غیر اسلامی، حالات صلح و جنگ .

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار- محتویات مضمون: مفهوم نظام سیاسی در اسلام

- مبانی نظام سیاسی اسلامی
- ویژه گی های نظام سیاسی اسلامی
- اهداف نظام سیاسی اسلامی
- اسلام و سیاست
- دلایل اثبات وجود نظام سیاسی در اسلام
- عوامل جدائی دین از دولت یا سیاست
- پیامد های جدائی دین از سیاست
- اسلام و دموکراسی

فصل دوم: دولت در نظام سیاسی اسلامی

- تعریف دولت
- عناصر متشکله دولت
- ارکان دولت

فصل سوم: وظایف دولت در نظام سیاسی اسلام

- تحکیم شریعت و عدالت اجتماعی.
- تأمین امنیت
- تأمین آزادی های عمومی
- اقامه عدالت
- دفاع از حریم دولت
- امر به معروف ونهی از منکر
- جمع آوری زکات
- نشر دعوت
- تأمین حقوق رعیت و واجبات رعیت در برابر دولت
- تأمین خدمات وسهولت زنده گی برای مردم
- فراهم نمودن زمینه تربیت وتعلیم برای همه

فصل چهارم: روابط دولت

- روابط دولت اسلامی با دولت های اسلامی
- روابط دولت اسلامی با دولت های غیر اسلامی

فصل پنجم : صلح درنظام سیاسی اسلام

- تعریف صلح

- شروط صلح
- اهمیت صلح در اسلام
- انواع صلح
- نماد های صلح در اسلام.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته						نقشه مفهومی
1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. ارایه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسایل کلی اسلامی به مبتنی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعلیم حیات بخش اسلامی.	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی	
ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	
3	3	2	1	2	1	۱
3	2	3	1	2	1	۲
3	3	2	2	1	1	۳
3	2	2	1	1	1	۴

1	2	2	1	3	3	معرفت اصول تأمین عدالت اجتماعی، تعامل با اتباع غیرمسلمان و چگونگی رابطه دولت اسلامی با دولت های غیر اسلامی، حالات صلح و جنگ .	۵
1	1.6	1.4	2	2.6	3	مجموع	
2.3						اوسط عمومی	
۳= مطابقت کامل ۲= مطابقت نسبی ۱= کمترین مطابقت							

منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	نظام سیاسی اسلام – دیپارتمنت ثقافت اسلامی
2. مأخذ کمکی	1. استاد سیاف، دین و دولت (اصول نظام سیاسی اسلام) 2. سنهوری، عبدالرازق (1389)، نظریه دولت در فقه اهل سنت، 3. قرضاوی، یوسف (1384)، اصول فقه سیاسی اسلام، 4. محسنی، آصف (1353)، فقه سیاسی اسلام کتابفروشی جعفری، تهران 5. الرحمن، گوهر، اسلامی سیاست 6. خلاف، عبدالوهاب، سیاست شرعی

مفردات مضمون نظام اقتصادی اسلام

اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	نظام اقتصادی اسلام
کود مضمون:	SL-IC 0601
تعداد کريدیت:	1 کريدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	سوم
سمستر:	ششم

شرح مختصر مضمون:

اقتصاد به عنوان شاه‌رگ حیات بشری از ضرورت‌های مبرم بشر است. دین مقدس اسلام نه تنها در مورد نظام اقتصادی از خود احکام دارد، بلکه یکی از مهمترین عرصه‌های عبادت در اسلام عبادت مالی می‌باشد. بر همین اساس است که نظام اقتصادی اسلام در سمسترهای ششم در قالب کاریکولم ثقافت اسلامی تدریس می‌شود. محصلان بعد از ختم این سمستر معلومات کلی را در مورد نظام اقتصادی اسلام و سایر مکاتب معروف اقتصادی، مال و اهمیت و هدف آن در اسلام، انواع مالکیت، عواید و مصارف مال و شروط استفاده و جمع‌آوری حاصل نموده و در نتیجه طبق رهنمودهای اسلام در تطبیق اندوخته‌هایش در بهبود اقتصادی فردی و اجتماعی تلاش همگانی نماید.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با مفاهیم کلی مباحث نظام اقتصادی اسلام و کسب معلومات مقایسوی از مکاتب اقتصادی وضعی.
- درک تفاوت‌های اساسی مکاتب اقتصادی سوسیالیزم و کاپیتالیزم با نظام اقتصادی اسلام در موضوعات درآمد، مصرف و توزیع سرمایه.
- شناخت انواع مالکیت و خصوصیات هر یک در نظام‌های اقتصادی اسلام.
- معرفت اسباب مشروع مالکیت خصوصی و اسباب محرمه مالکیت در اسلام، شناخت انواع ربا، احکام و فلسفه حرمت آن و اجناس ربوی.
- شناخت انواع شرکت‌های مشروع، آشنایی با انواع بیمه حکم آن.

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: پیشگفتار- محتویات مضمون

- مفهوم اقتصاد اسلامی
 - تاریخ تدوین اقتصاد اسلامی
 - اهمیت اقتصاد اسلامی
 - ✓ اصول و مصادر اقتصاد اسلامی
 - ✓ خصوصیات وویژه گی های اقتصاد اسلامی
 - ✓ ارتباط اقتصاد با عبادت اسلامی
 - ✓ بررسی و نقد نظام های اقتصادی معاصر و برتری نظام اقتصادی اسلام
- فصل دوم: عواید دولت اسلامی (زکات، عشر، خراج، معادن، وقف و مالیات)

- نگاهی به مالکیت در اسلام
- انواع مالکیت
- اسباب مالکیت در اقتصاد اسلامی
- تعریف عقد شروط ارکان و انواع آن
- بیع و شراء
- ✓ تعریف بیع، شروط، ارکان و انواع آن
- ✓ بیع مشروع (سلم اجاره ..) و بیع نا مشروع { اشاره به احتکار و ربا نیز صورت گیرد }
- ✓ خيارات در بیع
- ✓ اجاره ، هبه ، وصیت،
- شراکت و انواع آن
- ✓ عنان- وجوه - ابدان - مضاربت - مزارعت و مساقات - مفاوضه - بانکداری - بیمه
- ✓ حقوق کارگر و کارفرما
- عقود تبرعات : وصیت هبه با ذکر ارکان و شروط آن. - قرض حسنه
- عقود امانات : عاریه - ودیعه - رهن

فصل سوم : مصارف مال

- مصارف مشروع و نا مشروع
- نفقه
- ✓ تعریف، شروط و انواع آن
- زکات { اشاره به علاج فقر با زکات مهم است }
- صدقات و کفارات

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	موضوع	نتایج متوقعه مضمون					
		1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. تربیه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسایل کلی اسلامی به مبتدی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعالیم حیات بخش اسلامی.	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی
۱	آشنایی کامل با مفاهیم کلی مباحث نظام اقتصادی اسلام و کسب معلومات مقایسوی از مکاتب اقتصادی وضعی.	3	2	1	2	1	
۲	درک تفاوت های اساسی مکاتب اقتصادی سوسیالیزم و کاپیتالیزم با نظام اقتصادی اسلام در موضوعات درآمد ، مصرف و توزیع سرمایه .	3	2	2	1	1	
۳	شناخت انواع مالکیت و خصوصیات هریک در نظام های اقتصادی اسلام.	3	3	1	3	1	
۴	معرفت اسباب مشروع مالکیت خصوصی و اسباب محرمه مالکیت در اسلام ،شناخت انواع ربا ،احکام و فلسفه حرمت آن و اجناس ربوی .	3	2	2	1	1	
۵	شناخت انواع شرکت های مشروع ، آشنای با انواع بیمه حکم آن .	3	2	1	2	1	

منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	نظام اقتصادی اسلام – دیپارتمنت ثقافت اسلامی
2. مأخذ کمکی	1. صدر، باقر، 1393، اقتصاد ما، انتشارات دارالصدر 2. عثمانی، تقی (1394)، اقتصاد اسلامی، دیجیتال 3. عبدالعزیز، نعمانی، نظام اقتصادی اسلام 4. مطهری، مرتضی (1380)، نظریه اقتصادی، 5. طهماسی، مبادی علم اقتصاد، انتشارات خجسته 6. قرضاوی، یوسف، مبادی اقتصاد اسلامی

مفردات مضمون قرآن و علوم معاصر

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	قرآن و علوم معاصر
کود مضمون:	SL-IC 0701
تعداد کريدیت:	1 کريدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	چهارم
سمستر:	هفتم

شرح مختصر مضمون:

قرآن و علوم معاصر عنوان هفتمین مضمون ثقافت اسلامی است که در سمستر های هفتم در قالب کاریکولم تحصیلی ثقافت اسلامی تدریس می شود. این مضمون به گونه ی کلی ارتباط مطالب قرآنی را با علوم امروزی بیان میکند و از ضرورت های مبرم جهت فهم درست اسلام میباشد. زیرا تکنالوژی امروزی برخی از جوانان را که از قرآن معلومات کاملی ندارند دوچار شک و تردیدهای خطیر نموده است، مانند این گمان که در عصرپیشرفت علم و تکنالوژی مطالب قرآنی قابلیت تطبیقش را از دست داده است. در حالیکه هر قدر علوم معاصر اکتشافات جدید را ایجاد نماید بجز بیان نمودن اشارات علمی که در قرآن مجید و سنت پیامبر اسلام قبل از یکهزارو چهارصد سال آمده است، چیزی دیگری نمیشد. محصلان بعد از فراگیری این مضمون در ختم سمستر معلومات کلی علمی را پیرامون مراحل و گونه های نزول قرآن کریم، حقوق قرآن کریم، ابعاد اعجاز قرآن کریم و رابطه اکتشافات علمی با مطالب قرآن را بدست آورده و در نتیجه به عظمت و گسترده گی اعجاز علمی قرآن کریم بیشتر آشنا شده و در تطبیق دستورات قرآن در زندگی فردی و اجتماعی خویش تلاش عاشقانه نموده و در تمام عرصه های حیات شان هدفمندتر گام برخواهند داشت..

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل به مباحث عمومی و کلی قرآن کریم، مراحل و گونه های نزول کریم ابعاد اعجاز و برخی از نمونه های اعجاز این کلام جاودانه الهی.
- شناخت و درک حقوق قرآن کریم، معرفت مقاصد و اهداف قرآن کریم
- شناخت ابعاد اعجاز قرآن کریم، رابطه قرآن کریم با اکتشافات علمی معاصر و چگونگی میزان اعتماد به نظریات ارایه شده علمی معاصر.
- آشنایی به مفاهیم معجزه، کرامت، استدراج و نمونه های از معجزات پیامبر اکرم (ص)

- شناخت مطالب قرآنی پیرامون خلقت سیارات ،حرکات منظومه ها، تطور خلقت انسان، نزول باران ، نظام زوجیت در هستی

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار- محتویات مضمون:

- قرآن
- مراحل نزولی قرآن
- جمع آوری قرآن
- فضائل قرآن کریم
- حقوق قرآن کریم
- نظریات برخی از دانشمندان غربی در مورد قرآن کریم
- خلاصه فصل اول
- پرسش ها
- مآخذ

فصل دهم : علوم معاصر

- تمهید
- مفهوم علوم معاصر
- قرآن کریم و اکتشافات علمی معاصر
- نظریات برخی از دانشمندان علوم معاصر در مورد قرآن کریم
- معیار ها و ضوابط اعجاز علمی
- پیشرفت ساینس در پرتوی قرآن کریم
- اشتباهات نظریات ساینسی
- خلاصه فصل دوم
- پرسش ها
- مآخذ

فصل سوم: اعجاز قرآن کریم

- انواع معجزات قرآن کریم
- وجوه اعجاز قرآن کریم
- نمونه های اعجاز علمی قرآن کریم
- خلاصه فصل چهارم
- پرسش ها

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته					
		1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. آرایه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسایل کلی اسلامی به مبتنی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعالیم حیات بخش اسلامی.	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی .
		ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
۱	آشنایی کامل به مباحث عمومی و کلی قرآن کریم ،مراحل و گونه های نزول کریم ابعاد اعجاز و برخی از نمونه های اعجاز این کلام جاودانه الهی.	3	2	2	2	1	
۲	شناخت و درک حقوق قرآن کریم ، معرفت مقاصد و اهداف قرآن کریم	3	1	2	2	1	
۳	شناخت ابعاد اعجاز قرآن کریم ، رابطه قرآن کریم با اکتشافات علمی معاصر و چگونگی میزان اعتماد به نظریات آرایه شده علمی معاصر.	3	2	۱	3	2	
۴	آشنایی به مفاهیم معجزه ، کرامت ، استدراج و نمونه های از معجزات پیامبر اکرم (ص)	3	2	2	1	3	
۵	شناخت مطالب قرآنی پیرامون خلقت سیارات ،حرکات منظومه ها، تطور خلقت انسان، نزول باران ، نظام زوجیت در هستی	3	2	1	2	1	
	مجموع	3	1.8	2.6	2	1.6	1.4
۳=مطابقت کامل ۲=مطابقت نسبی ۱=کمترین مطابقت							

مفردات مضمون تمدن اسلامی

اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنځی:	شرعیات
اسم دیپارتمنت:	ثقافت اسلامی
اسم مضمون:	تمدن اسلامی
کود مضمون:	SL-IC 0801
تعداد کريدیت:	1 کريدیت
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	چهارم
سمستر:	هشتم

شرح مختصر مضمون:

مضمون تمدن اسلامی که در سمستر های هشتم در قالب کاریکولم تحصیلی مضامین ثقافت اسلامی تدریس می شود ، در حقیقت جزء تاریخ فراموش شده اسلام در نزد مسلمانان امروزی و مخصوصاً قشر جوان جامعه بشمار می رود که آگاهی و فهم درست آن از نیاز های اساسی و ضرورت های مبرم محلصلان می باشد. محصلان عزیز در ختم سمستر معلومات کلی را پیرامون مفهوم تمدن ، عوامل ایجاد تمدن ها ، عناصر سازنده تمدن ها ، بخصوص عناصر تمدن اسلامی و نقش اسلام در اصلاح و تغییرات مثبت در روند های تمدنی بدست آورده و در نتیجه بتوانند علاوه بر بیان اساسات بعد وحیانی تمدن اسلامی از دستآورد های مسلمانان در عرصه های مختلف تمدنی با استناد به دلایل روشن در عرصه علوم مختلفه مانند : کیمیا، فزیک، ریاضی، طب، فارمسی، انجنیری، همچنان تاریخ ، جغرافیه ، فلسفه، علم فلک بر علاوه از علوم شرعی دفاع نموده و در نشر آن تلاش سازنده را انجام دهند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی کامل با عناصر سازنده تمدن ، تمدن های بشری قبل از اسلام،
- تبیین و توضیح عناصر سازنده تمدن به شکل عام و عناصر تمدن به شکل خاص همراه با
- ارایه دلایل مستند و قابل پذیرش علمی اکادمیکی.
- توانایی بر تشخیص اینکه رسول (اکرم ص) در دوره تأسیسی و توسعه تمدن اسلامی کدام تغییرات و اصلاحات را در تمدن بشری بمیان آورده و چی اصول را جدیداً پی ریزی نموده اند
- اینکه به توانند با ارایه نمونه های از کار کرد های تمدنی خلفای راشدین در عرصه توسعه و گسترش تمدن اسلامی نقش ایشان را در برآزندگی های فراموش شده تمدن اسلامی مسئولانه ایفا نمایند.
- دفاع مستدل ازین که به گونه عام تمدن امروزی بشریت مرهون سعی و تلاش مسلمانان دوره های نخستین تاریخ اسلام است.

شیوه های تدریس و آموزش:

ارایه ی لکچر، بحث آزاد و مناقشه، پاسخ به سوالات مربوط به عنوان درس بر اساس اصل محصل محوری.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

پیشگفتار - محتویات مضمون:

فصل اول: ورود به پدیده تمدن

- تعریف لغوی و اصطلاحی تمدن
- عناصر تمدن
- ویژه گی های تمدن اسلامی

فصل دوم: تمدن اسلامی

- اسلام و تغییر در تمدن بشریت
- مبانی علمی در کار نامه های رسول الله صلی الله علیه وسلم
- معرفی مختصر از کار نامه های : سیاسی، اقتصادی، اجتماعی ، اخلاقی و..... رسول الله صلی الله علیه و سلم
- نماد های از اندوخته های علمی خلفای راشدین
- بخشی از انجازات علمی و پیشرفتهای تکنالوژی مسلمانان پیشین
- نمونه های از اندوخته های علمی و تکنالوژی در عرصه های:
- نقش تمدن اسلامی در رفاه بشریت
- علت عقب مانده گی مسلمانان امروزی و راه های بیرون رفت
- گفتگوی تمدن ها

فصل سوم: جوامع اسلامی و مفاهیم جدید

- محیط زیست
- حقوق بشر و حقوق زن
- آزادی بیان
- نقد و بررسی بردگی در اسلام

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته					
		1. شنایی علمی و آکادمیکی محصلان رشته های مختلف تحصیلات عالی با اصول و مبانی کلی اسلام ، آشنایی با جهان بینی های مطرح و ارتباط اسلام با دستاوردهای علوم معاصر .	2. تربیه جوانان آگاه ، توانمند و ملتزم به ارزشها و اساسات فرهنگ و ثقافت اسلامی	3. تربیه کادر های متخصص ، متعهد و معتدل اسلامی که بتوانند به عنوان الگوی های عملی تربیه سالم اسلامی دور از افراط و تفریط میان سعادت دنیا و آخرت هماهنگی ایجاد نمایند.	4. ارایه دانش نظری جهت تبیین و توضیح مسائل کلی اسلامی به مبتنی بر دلایل نقلی و عقلی با بیان آثار و حکمت های هر موضوع.	5. بلند بردن سطح دانش دینی و اسلامی محصلان به منظور حضور سالم و فعال شان در عرصه های مهم انکشاف های حیاتی فردی و اجتماعی جامعه انسانی و عناصر مؤثر در تحکیم صلح و ثبات کشور در پرتوی تعالیم حیات بخش اسلامی.	6. انکشاف مهارت های تحقیقات علمی و توسعه فکری سالم اسلامی و انسانی جهت تنظیم رابطه درست انسان با پروردگار و جامعه انسانی و بهره گیری سالم از نعمات ارزنده عالم هستی .
		ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
۱	آشنایی کامل با عناصر سازنده تمدن ، تمدن های بشری قبل از اسلام،	3	2	2	2	1	1
۲	تبیین و توضیح عناصر سازنده تمدن به شکل عام و عناصر تمدن به شکل خاص همراه با ارایه دلایل مستند و قابل پذیرش علمی آکادمیکی.	3	2	3	1	2	1
۳	توانایی بر تشخیص اینکه رسول (اکرم ص) در دوره تأسیسی و توسعه تمدن اسلامی کدام تغییرات و اصلاحات را در تمدن بشری بمیان آورده و چی اصول را جدیدا پی ریزی نموده اند	3	2	3	1	2	1
۴	اینکه به توانند با ارایه نمونه های از کار کرد های تمدنی خلفای راشدین در عرصه توسعه و گسترش تمدن اسلامی نقش ایشان را در برآزندگی های فراموش شده تمدن اسلامی مسئولانه ایفا نمایند.	3	3	2	3	2	1
۵	دفاع مستدل ازین که به گونه عام تمدن امروزی بشریت مرهون سعی و تلاش مسلمانان دوره های نخستین تاریخ اسلام است.	3	3	2	2	2	1
مجموع		3	2.4	2.4	1.8	1.2	1
۳= مطابقت کامل		۲= مطابقت نسبی					
		۱= کمترین مطابقت					

منابع یا مأخذ:	
تمدن اسلامی - دیپارتمنت ثقافت اسلامی	1. مأخذ اساسی
1. صمیم، عبدالمجید (1397)، تمدن اسلامی. طبع اول، انتشارات قدس 2. سباعی، مصطفی (1420 ق)، من روائع حضارتنا. دارالوراف، ریاض. 3. رحیم زی، حسام الدین (2918)، تمدن اسلامی 4. علوان، ناصع، دست‌آورد های تمدن اسلامی و نقش آن در سیاست 5. ولایتی، علی اکبر، تمدن اسلامی 6. ابراهیم حسن، حسن، تاریخ سیاسی اسلام 7. گستاولوبون، تمدن اسلام و عرب	2. مأخذ کمکی

مفردات مضمون نباتات عمومی (General Botony)

اسم دیپارتمنت: اگرونومی

اسم مضمون: نباتات عمومی (General Botony)

کود مضمون: AgAgron 0111

تعداد کريدت: $2+1=3$

مضمون پیش نیاز: ندارد

صنف: اول

سمستر: اول

شرح مختصر مضمون

نباتات عمومی از جمله مضامین اساسی برای تمام دیپارتمنت های پوهنخوی زراعت محسوب شده که در سمستر اول سال تحصیلی به تمام رشته های زراعت تدریس می گردد. نباتات عمومی موضوعاتی را مورد بحث قرار میدهد که در جریان چهار سال محصلین پوهنخوی زراعت به آنها روبرو میشوند. مثلاً آشنائی با اصطلاحات مروجہ زراعتی، کسب معلومات لازمه در مورد نباتات، دانستن اهمیت نباتات و استفاده از آنها در موارد مختلف مثل مواد غذائی، پوشش تعمیرات، ادویه جات، احداث باغ های زینتی و پارک های تفریحی و سایر موارد دیگر را احتوا می کند. برعلاوه مضمون نباتات عمومی راجع به انواع مختلف نباتات و اعضای مختلف آنها (انواع مختلف برگ ها، ساقه ها، ریشه ها، گل ها و میوه ها) مفصلاً معلومات ضروری را توضیح میدارد.

اهداف آموزشی

- ❖ آشنائی محصلان راجع به اهمیت نباتات مختلف جهان
- ❖ معرفی مفاهیم کلی نباتات، منشأ و پیدایش، وظایف حجرات و انساج نباتی.
- ❖ استفاده از قسمت های مختلف نباتات به حیث منبع غذائی
- ❖ معرفی اعضای مختلف نباتات یعنی (تخم، ریشه، ساقه، برگ، پندک، گل و میوه).
- ❖ تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها

مفردات درسی مضمون

فصل اول: مقدمه

مفاهیم کلی راجع به نباتات، تفاوت میان اجسام حیه و غیر حیه، رشته های مربوط به نباتات بکار برد مفاهیم علمی راجع به نباتات، منشأ پیدایش نباتات، اهمیت نباتات

فصل دوم: نمو و تقسیمات حجروی

مایتوسیز و مراحل آن، مایوسیز و مراحل آن، فرق بین مایوسیز و مایتوسیز

فصل سوم: آناتومی نباتات (ساختمان داخلی نباتات)

ساختمان حجره، انواع حجرات، غشای حجروی، اجزای حجرات نباتی، پروتوپلازم، غشای پلازمایی، هسته، خلای حجروی، سائتوپلازم، مایتوکاندریا، پلاستیدها، رایبوزوم ها، اندوپلازمیک ریتوکلوم، سائتوسول و میکروفایلامنت ها، انساج نباتی، انواع اساسی حجرات و انساج، انساج پرنکیما، انساج کولینکیما، انساج سکلرینکیما.

فصل چهارم: تخم نباتات

نمایش عمومی ساختمان تخم، ساختمان تخم لوبیا، ساختمان تخم نخود، ساختمان تخم لوبیای کاستر، ساختمان تخم جواری

فصل پنجم: ریشه نباتات

سیستم های ریشه، تشکیل و تنظیم سیستم های ریشه، ساختمان داخلی ریشه، ساختمان ریشه های اختصاصی، وظایف ریشه، موارد استعمال ریشه

فصل ششم: ساقه نباتات

ساقه و وظایف آن، ساقه های اختصاصی، انواع ساقه ها، اناتومی ساقه ها، اناتومی ساقه، های یک مشیمه، اناتومی ساقه های دو مشیمه علفی، اناتومی ساقه های دو مشیمه خشبی، فرق بین ساقه و ریشه، ساختمان نباتات خشبی، کمبیم انتقالی، ترتیب حجرات کمبیم، زایلیم اولی و دومی، انواع حجرات چوبی، حلقات سالانه، فلویم اولی و دومی، پوست خارجی، کارک کمبیم.

فصل هفتم: برگ و پندک های نباتات

خواص و ساختمان خارجی برگ ها، حاشیه برگ ها، وسعت برگ ها، شکل برگ ها، ساختمان داخلی برگ ها، حجرات اپیدرمس برگ ها، حجرات میزوفیل برگ ها، انساج انتقالی برگ ها، دمچه برگ ها، رگبرگها و انواع آن، منشا و پیدایش برگ ها، برگهای یک مشیمه، برگهای دو مشیمه، انواع برگ ها، برگ های ساده و انواع آنها، تنظیم برگ ها بروی ساقه (Phyllotaxy)، انواع پندک ها، پندک های انجامی، پندکهای جانبی، پندک های Axillary، پندک های Accessory، پندک های Subpetiolar، پندک های متحوله، پندک های Caulin، پندکهای Radicals، پندکهای Epiphyllous، پندکهای اختصاصی، پندک های Bulbils.

فصل هشتم: گل و تولید مثل در نباتات

اجزای گل ها، اجزای گل های نباتات یک مشیمه، اجزای گل های نباتات، دو مشیمه، انواع مختلف گل ها و فورمول گلی در نباتات، تولید مثل در نباتات، تکثر غیر زوجی در نباتات، تکثر زوجی در نباتات، دوران حیات در نباتات، گامتوفایت در نباتات

فصل نهم: ساختمان گلی و گرده افشانی در نباتات

گرده افشانی غیر خودی، مرحله پختگی آله تذکیر و آله تأنیث جنین و انکشاف تخم.

فصل دهم: میوه در نباتات

انکشاف و تولید میوه، انواع میوه، تنوع و پراکنده گی تخم ها، طبقه بندی انواع میوه ها، میوه های ساده، میوه های مجتمه، میوه های مرکب. ناسازگاری گرده و ستگما، انواع گلهای مکمل گلهای ناقص، موقعیت تخمدان، عمل القاح در نباتات،

کارهای علمی مضمون

- ❖ معرفی مایکروسکوپ و انواع آن جهت بکار گیری درست و مناسب توسط محصلین تازه وارد در رشته زراعت، نشان دادن حجرات نباتی (حجرات در ورقه نبات پیاز) به محصلین، نشان دادن انساج در برگ نباتات ذریعه مایکروسکوپ در سلایط های تهیه شده، نمایش ویدیوئی تقیسمات حجروی به محصلین.
- ❖ مشاهده عملی تفاوت تخم غله جات و حبوبات، نمایش اناتومی ریشه های نباتی در سلاید ها، مشاهده تفاوت های ساقه نباتات یک مشیمه و دو مشیمه ای برای محصلین.
- ❖ مقایسه ساقه و ریشه از نگاه ساختمان و وظایف، مقایسه انواع مختلف برگهای نباتی
- ❖ مشاهده انواع مختلف برگهای نباتی، مشاهده گرده افشانی ذریعه سلاید، مشاهده گل و اعضای بدنی گراس ها، مطالعه و مشاهده انواع مختلف گلهای نباتی.
- ❖ نمایش ویدیوئی قلمه و پیوند کردن نباتات (به طریقه تکثر غیر زوجی)،
- ❖ شناسائی انواع مختلف میوه جات از طریق سلاید.

جدول نقشه مفهومی مضمون نباتات عمومی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون	شماره
7- تقویه سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی از طریق توزیع عادلانه غذا و بهبود بخشیدن مصونیت غذایی.	نمره	۴	۴	۴	۴	۴	۱- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته اگرچه	۱
6- استفاده از تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تولید محصولات مرغوب.	نمره	۱	۱	۱	۱	۱	۲- تقویه موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلک	۲
5- رفع کمبود مواد غذایی که از معضلات فعلی کثرت کشور های جهان و افغانستان می باشد.	نمره	۲	۲	۲	۲	۲	۳- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت تولید بهتر محصولات نباتات مزروعی.	۳
4- انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود، اصلاح و تولید بهتر محصولات نباتات مزروعی.	نمره	۳	۳	۳	۳	۳	۴- تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها	۴
3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدی نباتات مزروعی و دانش اقتصادی آنها.	نمره	۲	۲	۲	۲	۲	۵- مجموعه	۵
2- تقویه موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلک	نمره	۱	۱	۱	۱	۱	مجموع	
1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته اگرچه	نمره	۳	۳	۳	۳	۳	اوسط عمومی	
آشنائی محصلان راجع به اهمیت نباتات مختلف جهان	۳	۱	۴	۴	۴	۴	۳= مطابقت کامل	
معرفی مفاهیم کلی نباتات، منشأ و پیدایش، وظایف حجرات و انساج نباتی.	۳	۲	۳	۳	۳	۳	۲= مطابقت نسبی	
استفاده از قسمت های مختلف نباتات به حیث منبع غذایی	۳	۱	۲	۲	۲	۲	۱= مطابقت کم	
معرفی اعضای مختلف نباتات (تخم ، ریشه ، ساقه ، برگ ، پندک ، گل و میوه) .	۳	۲	۳	۳	۳	۳		
تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها	۲	۱	۲	۲	۲	۲		
مجموع	2.8	1.4	2.6	2.6	2.6	2.6		
اوسط عمومی	2.26							
۳= مطابقت کامل	۲= مطابقت نسبی	۱= مطابقت کم						

منابع اصلی

1. Martin, J.H. R.P. Waldern, D.L. Stamp. (2006). Principles of Field Crop Production. Fourth Edition. Pearson Education, Inc., New Jersey, Columbus, Ohio.
2. Reddy. SR. (2016). Agronomy of field crops. Kalyani publishing. New delhi.
3. Criag. C. and Kristine. M. (2016). Introduction to Agronomy of Food, crops and Environment.
4. Qarqin, A.B. Naem.(2016). General Botany. Qartaba Publisher.

منابع فرعی

1. Tim O'Leary. .chooly, J. (1997). Introduction to Botany.
2. Yellamanda, R.T., Sankara Reddi, G.H. (2016).Principles of Agronomy. KalyaniPublishes, Ludhiana New Delhi India.

مفردات مضمون زولوژی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
پوهنتون:	-----
پوهنچی:	زراعت
دیپارتمنت:	علوم حیوانی
اسم مضمون:	زولوژی (حیوان شناسی)
کود مضمون:	AgAnSc 0112
تعداد کرایدیت:	3 کرایدیت
نوعیت مضمون:	اساسی
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	اول
استاد مضمون	-

معرفی مضمون:

زولوژی مضمون تخصصی در رشته علوم حیوانی بوده و مضمون اساسی در سایر رشته های پوهنچی زراعت بوده که در سمستر اول هفته سه ساعت بدون در نظر داشت رشته اختصاصی محصلان تدریس میشود. در این کورس سعی به عمل آمده تا موضوعات کلی فایلیم های مختلف حیوانات را به شکل فشرده برای محصلان تمام رشته های زراعت مورد بحث و مطالعه قرار گردند.

اهداف آموزشی: در ختم این کورس

- محصلان باید دانش شناخت حیوانات فقاریان و غیر فقاریان را به شکل کلی آن داشته باشند.
- محصلان باید رابطه حیوانات را با زراعت بدانند.
- آشنایی محصلان با مارفولوژی، اناتومی و ساختار کیمیاوی حجره.
- محصلان آشنایی کامل با سیستم طبقه بندی حیوانات خواهند داشت.

فصل ها وزیر فصلهای مضمون

فصل اول: معلومات مقدماتی

تعریف، تاریخچه، اهمیت، شقوق زولوژی، خواص اجسام حیه (ترکیب، ساختمان، شکل، حرکت، تحریک پذیری، میتابولیزم، نمو و تکثر)، تفاوت ها و مشابهت ها بین حیوانات و نباتات

فصل دوم: حجره

حجره منحیث واحد اساسی حیات، تیوری حجروی، شکل و اندازه حجرات، ساختمان حجره، ساختمان مالیکولی حجرات (آب، کاربوهایدریت ها، پروتین ها، شحمیات، ویتامین ها و منرال ها)، غشای حجروی (اکتوپلازم و اندوپلازم)، وظایف غشای حجروی، سایتوپلازم (مایتوکاندریا، گلجی بادی، اندوپلازمیک ریتوکولم، واکیول ها، سنتروزوم ها، لایزوزوم ها، پراکسیزوم ها، مایکرو تیوبول ها، مایکروفلامنت ها، سلیا و فلاجیل)، هسته (هسته چه،

کروموزوم ها، اسید های هستوی)، تفاوت بین حجرات ایوکاریوت و پروکاریوت، تفاوت بین حجرات حیوانی و نباتی،
(، جوانه زدن. Interphase and M-phase دوران حیات حجرات، میتوزیس و میوزیس)

فصل سوم: انساج

تعریف نسج، انواع انساج، انساج بشروی، انساج عضلوی، انساج ارتباطی، انساج عصبی، عضو، سیستم، ارگانیزم

فصل چهارم: طبقه بندی حیوانات

(، دومین، عالم، فایلیم، Taxa تاریخچه و اهمیت طبقه بندی، سیستم های طبقه بندی، واحد های طبقه بندی)
کلاس، آردر، فامیل، جنس، سپیشیز، طبقه بندی زولوژیکی حیوانات فقاریه و غیر فقاریه (گاو، گوسفند، بز، مرغ،
مرغابی ماهی، زنبور عسل، کرم پیله)

فصل پنجم: پروتوزوا (حیوانات ابتدایی)

اهمیت پروتوزوا در زراعت، طبقه بندی پروتوزوا، صنوف عمده پروتوزوا، سارکودینا (آمیب)، فلاجیلاتا (جاردیا)، سلیاتا
(پارامیشیم)، سپوروزوا (پلازمودیم)، خواص پروتوزوا، حرکت و اجزاء حرکی پروتوزوا، تکثر در پروتوزوا، امراض مهم
(، (Phylum Schizozoyphyta پروتوزوایی (تیلاریا، بابیزیا)، خصوصیات پروتوزوا، فایلیم شایعوزومایکوفایتا
(Phylum)، فایلیم مایکوفایتا (Phylum Cyanophyta)، فایلیم سیانوفایتا (Ricketisae)، ریکتسیا
(Myecophyta)

میتوزوا (حیوانات کثیرالحجروی) فصل ششم:

(، سب فایلیم نیداریا Phylum Coelenterata، فایلیم مرجانها (Phylum Porifera) فایلیم اسفنجها
(Class)، کلاس سایفوزوا (Class Hydrozoa)، کلاس هایدروزوا (Sub Phylum Cnidaria)،
(، فایلیم Scyphozoa= Cnidaria)، سب فایلیم تینو فور (Sub Phylum Ctenophora)،
(، کلاس ترماتودا (Turbellaria)، کلاس تربیلاریا (Phylum Platyhelminthes) کرمهای پهن،
(Phylum Nematoda): فایلیم کرمهای مدور (Cestoda)، کلاس سیستودا (Termtodas)
(، فایلیم نرم تنان (Phylum Annelida)، فایلیم کرمهای حلقوی (Ascaris)، اسکاریس
(Phylum)، فایلیم بند پایان (Phylum Echinodermata)، فایلیم خارپوستا (Mullusca)
Arachnida، Insecta، صنف Myriapoda، صنف Crustacea، صنف Arthropoda

بخش دوم حیوانات فقاریه

Chordata فصل هفتم: فایلیم کرداتا

(، طبقه بندی (notochord, nerve cord, Gill slits, post anal tail) مشخصات عمومی کرداتا)
کرداتا (هیمی کرداتا، سیفالو کرداتا، یورو کرداتا، مهره داران)

فصل هشتم: ماهیان

منحیث نمونه، قسمت های خارجی ماهیان استخوانی، سیستم Perch خصوصیات ماهیان استخوانی، ماهی
اسکلیت، سیستم عضلات، سیستم هاضمه، سیستم دوران، سیستم تنفسی، سیستم اطراح، سیستم عصبی، اعضای
حسی و سیستم تناسلی مذکر و مونث

Reptilia فصل نهم: خزندگان

(، سیستم اسکلیت، سیستم Alligator، خصوصیات صنف خزندگان، اقسام خزندگان – Reptilia صنف خزندگان
هاضمه، سیستم دوران، سیستم تنفسی، سیستم اطراحی، سیستم اعصاب، اعضای حسی، سیستم تناسلی،
سنکپشتان، مارها، چلپاسه ها.

Aves فصل دهم: پرندگان

خصوصیات صنف پرندگان، کبوتر منحیث نمونه، ساختمان خارجی، ساختمان داخلی، سیستم اسکلیت، سیستم عضلو،
سیستم هاضمه، سیستم دورانی، سیستم تنفسی، سیستم اطراحی، سیستم عصبی، اعضای حسی، سیستم اندوکراین
و سیستم تناسلی (سیستم تناسلی مذکر و مونث)

فصل یازدهم: پستانداران

خصوصیات صنف پستانداران، علل اهلی ساختن پستانداران، پستانداران تخمگذار، مارسوپیل ها پستانداران پلاسنته دار، انسان منحیث نمونه، طبقه بندی، جلد، سیستم اسکلتی، سیستم عضلوی، سیستم هاضمه، سیستم دوران خون، سیستم دوران لمف، سیستم تنفسی، سیستم اطراحی، سیستم عصبی، اعضای حسی، سیستم اندوکرین، سیستم تناسلی (مذکرو مونث)

کارهای عملی:

اصول کار کردن در لابراتوار، وسایل لابراتوار و طرزاستفاده آن، انواع میکروسکوپ، قسمت های مختلف میکروسکوپ و استعمال میکروسکوپ، پرتوکول اول استعمال مواد بالای سلاید، پرتوکول دوم تنظیم سلاید و میکروسکوپ، پرتوکول سوم پیدا کردن حجره، انواع حجرات، تقسمات حجروی، مشاهده حیوانات وحید الحجروی (آمیپ، پارمیشیم)، تسلیخ بقه، ماهی و مرغ.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

موضوع	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه					
		1. تربیت کارشناسان ماهر و کادرهای ورزیده در سطح وفارم داران.	2. تقویه فکرعملی و اخلاق علمی در بین محصلان	3. انکشاف علوم حیوانی.	4. پیش رفت تحقیقات علمی در ساحات مربوطه بشکل انفرادی و گروهی.	5. ترویج و تعمیم علوم در بین جامعه.	6. رفع مشکلات مالداران در بخش غذا و تغذیه حیوانی، چراگاه ها، جنتیک و اصلاح حیوانات ومنجمنت و اداره فارم های حیوانی.
		ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
۱	محصلان باید دانش شناخت حیوانات فقاریان و غیر فقاریان را به شکل کلی آن داشته باشند.	1	2	3	2	2	0
۲	محصلان باید رابطه حیوانات را با زراعت بدانند.	2	3	2	1	1	0
۳	آشنایی محصلان با مارفولوژی، اناتومی و ساختار کیمیای حجره.	2	1	1	1	1	0
۴	محصلان آشنایی کامل با سیستم طبقه بندی حیوانات خواهند داشت.	2	1	1	1	1	0
مجموع		1.25	1.75	1.75	1.25	1.25	0
اوسط عمومی		1.291					

ماخذ اساسی

1. Cleveland P. Hickman. Jr, Larry S. Roberts, Allan Larson and David J. Eisenhour, 2006. **Integrated Principles of Zoology**, third edition.
2. E.J. underwood and N.F. Suttle, 1999. **The mineral nutrition of livestock**, third edition. CABI Publishing, 10 E. 40th Street, Suite 3203, New York, NY 10016 USA.
3. Eric Straus and Marylin Lisowsky, **Biology the web of life**, second edition, 2000. Scott Foresman – Addison Wesley, Glenview, Illinois, New York, New York.
4. Ernst Mayr, **Principle of Systematic Zoology**, Mc Graw Hill.
5. Jon G. Houseman, **Digital Zoology Version**, 2002. Mc Graw Hill, 1221 avenue of the Americas, New York, NY.

ماخذ کمکی

- 1- Richard Moyer, Lucy Daniel, Jay Hackett, Prentice Baptiste, Pamela Stryker and Joanne Vasquez, 2000. **Where living things live**. McGraw-Hill, school division, Two Penn Plaza, New York, New York, 10121.
- 2- Sargunam, TS. T. SARGUNAM STEPHEN Mony. D. D. Sudarsanam, **Zoology**, 2007. Tamil Nadu Text book cooperation, College Road, Chennai - 600 006

مفردات مضمون مبادی سیستماتیک

مقطع تحصیلی:		لیسانس
پوهنتون:		
پوهن‌خُی:		زراعت
دیپارتمنت:		جنگلداری و منابع طبیعی
اسم مضمون:		مبادی سیستماتیک
کود مضمون:		AgFNR0213
تعداد کَرِیدیت:		2+1 (3)
نوعیت مضمون:		اساسی
پیشنیاز مضمون:		ندارد
صنف:		اول
سمستر:		دوم

شرح مختصر مضمون:

منابع طبیعی از ارزشمندترین نعمتهایی است که خداوند(ج) به انسان عطا فرموده است، آشنایی با این ثروت های بزرگ خدادادی و آگاهی در باره طبیعت به ما کمک خواهد کرد که از این منابع عاقلانه و بطور صحیح استفاده کنیم، وقتی اطلاع ما در باره این منابع با ارزش و طبیعت اطراف ما اندک باشد، آنها را بطور نا معقول مورد استفاده قرار می دهیم.

اهداف آموزشی:

1. شناخت انواع نباتات بر اساس سیستم طبقه بندی علمی

2. شناخت اجزای نباتات و وظایف آنها

3. شناخت روش های مختلف تکثیر نباتات

فصل اول: مقدمه، مفاهیم کلی راجع به نباتات، تفاوت میان اجسام حیه و غیر حیه، رشته های مربوط به نباتات بکار برد مفاهیم علمی راجع به نباتات، منشأ پیدایش نباتات، اهمیت نباتات.

فصل دوم: نمو و تقسیمات حجروی، مایتوسیز و مراحل آن، مایوسیز و مراحل آن، فرق بین مایوسیز و مایتوسیز
فصل سوم: اناتومی نباتات (ساختمان داخلی نباتات)، ساختمان حجره، انواع حجرات، غشای حجروی، اجزای حجرات نباتی، پروتوپلازم، غشای پلازمایی، هسته، خلای حجروی، سایتوپلازم، مایتوکاندریا، پلاستیدها، رایبوزوم ها، اندوپلازمیک ریتوکلوم، سیتوسول و مایکروفایلامنتها، انساج نباتی، انواع اساسی حجرات و انساج، انساج پرنکیما، انساج کولینکیما، انساج سکلرینکیما.

فصل چهارم: تخم نباتات، نمایش عمومی ساختمان تخم، ساختمان تخم لوبیا، ساختمان تخم نخود، ساختمان تخم لوبیای کاستر، ساختمان تخم جواری

فصل پنجم: ریشه نباتات، سیستم های ریشه، تشکیل و تنظیم سیستم های ریشه، ساختمان داخلی ریشه، ساختمان ریشه های اختصاصی، وظایف ریشه، موارد استعمال ریشه

فصل ششم: ساقه نباتات، ساقه و وظایف آن، ساقه های اختصاصی، انواع ساقه ها، اناتومی ساقه ها، اناتومی ساقه، های یک مشیمه، اناتومی ساقه های دو مشیمه علفی، اناتومی ساقه های دو مشیمه خشبی، فرق بین ساقه و ریشه، ساختمان نباتات خشبی، کمبیم انتقالی، ترتیب حجرات کمبیم، زایلیم اولی و دومی، انواع حجرات چوبی، حلقات سالانه، فلویم اولی و دومی، پوست خارجی، کارک کمبیم.

فصل هفتم: برگ و پندک های نباتات، خواص و ساختمان خارجی برگ ها، حاشیه برگ ها، وسعت برگ ها، شکل برگ ها، ساختمان داخلی برگ ها، حجرات اپیدرمس برگ ها، حجرات میزوفیل برگ ها، انساج انتقالی برگ ها،

دمچه برگ ها، رگبرگها و انواع آن، منشا و پیدایش برگ ها، برگهای یک مشیمه، برگهای دو مشیمه، انواع برگ ها، برگ های ساده و انواع آنها، تنظیم برگ ها بروی ساقه (Phyllotaxy)، انواع پندک ها، پندک های انجاسی، پندکهای جانبی، پندک های Axillary، پندک های Accessory، پندک های Subpetiolar، پندک های متحوله، پندک های Caulin، پندکهای Radicals، پندکهای Epiphyllous، پندکهای اختصاصی، پندک های Bulbils.

فصل هشتم: گل و تولید مثل در نباتات، اجزای گل ها، اجزای گل های نباتات یک مشیمه، اجزای گل های نباتات، دو مشیمه، انواع مختلف گل ها و فورمول گلی در نباتات، تولید مثل در نباتات، تکثر غیر زوجی در نباتات، تکثر زوجی در نباتات، دوران حیات در نباتات، گامیتوفایت در نباتات.

فصل نهم: ساختمان گلی و گرده افشانی در نباتات، گرده افشانی غیر خودی، مرحله پختگی آله تذکیر و آله تأنیث جنین و انکشاف تخم.

فصل دهم: میوه در نباتات، انکشاف و تولید میوه، انواع میوه، تنوع و پراکنده گی تخمها، طبقه بندی انواع میوه ها، میوه های ساده، میوه های مجتمه، میوه های مرکب. ناسازگاری گرده و ستگما، انواع گلهای مکمل گلهای ناقص، موقعیت تخمدان، عمل القاح در نباتات.

کارهای عملی مضمون:

- ❖ معرفی مایکروسکوپ و انواع آن جهت بکار گیری درست و مناسب توسط محصلین تازه وارد در رشته زراعت، نشان دادن حجران نباتی (حجرات در ورقه نبات پیاز) به محصلین، نشان دادن انساج در برگ نباتات ذریعه مایکروسکوپ در سلایط های تهیه شده، نمایش ویدیوئی تقیسمات حجروی به محصلین.
- ❖ مشاهده عملی تفاوت تخم غله جات و حبوبات، نمایش اناتومی ریشه های نباتی در سلاید ها، مشاهده تفاوت های ساقه نباتات یک مشیمه و دو مشیمه ای برای محصلین.
- ❖ مقایسه ساقه و ریشه از نگاه ساختمان و وظایف، مقایسه انواع مختلف برگهای نباتی
- ❖ مشاهده انواع مختلف برگهای نباتی، مشاهده گرده افشانی ذریعه سلاید، مشاهده گل و اعضای بدنی گراس ها، مطالعه و مشاهده انواع مختلف گلهای نباتی.
- ❖ نمایش ویدیوئی قلمه و پیوند کردن نباتات (به طریقه تکثر غیر زوجی)،
- ❖ شناسائی انواع مختلف میوه جات از طریق سلاید.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون سیستماتیک نباتی

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون	شماره
7. تربیه کادرهای مسلکی و متخصص در بخش های مختلف رشته جنگلداری و منابع طبیعی.	6. تقویه بخش جنگلداری بر اساس دانش علمی و مسلکی.	5. کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدات محصولات	4. انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود و اصلاح مناطق حفاظت شده و حیات وحش.	3. رفع معضلات محیط زیستی در سطح کشور، منطقه و حیات.	2. استفاده از تکنالوژی های عصری در راستای تشخیص، نیازمندی های حمایتی، مبتنی بر اصول	1. تقویه سیستم های جنگلداری پایدار جهت مبارزه با جنگل زدای، صحرایی شدن، تغیر اقلیم و تهدید های شناخته شده محیط زیستی		
نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره		
	۳	۱	۲	۲	۲	۳	آشنایی محصلین با مفاهیم کلی راجع به نباتات، تفاوت میان اجسام حیه و غیر حیه، مفاهیم علمی راجع به نباتات، منشأ پیدایش نباتات، اهمیت	۱
	۳	۳	۳	۳	۳	۳	آشنایی محصلین با اناتومی نباتات	۲
	۲	۳	۳	۳	۲	۳	آشنایی محصلین با تخم نباتات، نمایش عمومی ساختمان تخم، ساختمان تخم لوبیا، ساختمان تخم نخود، ساختمان تخم لوبیای کاستر، ساختمان تخم جواری	۳
	۲	۲	۲	۲	۲	۲	آموزش محصلین در مورد ریشه نباتات، سیستم های ریشه، تشکیل و تنظیم سیستم های ریشه، ساختمان داخلی ریشه، موارد استعمال ریشه	۴
	۲	۲	۳	۳	۲	۳	تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها	۵
	2.4	2.2	2.6	2.6	2.4	2.8	مجموع	

اوسط عمومی	2.50
۱=مطابقت کم ۳=مطابقت کامل ۲=مطابقت نسبی	

منابع یا مأخذ:	
1. قهرمان، احمد. (1384) گیاه شناسی پایه، جلد اول. انتشارات دانشگاه تهران 2. نسیمی، محمد طاهر. (1395) تکسانومی نباتی. انتشارات پوهنتون بلخ. 3. اندرس، لوف. سید امیر شاه. (1353) سیستماتیک نباتی. جلد اول. چاپ هما 4. بهزاد، بهرام. (1380) سیستماتیک گیاهی یک. تهران دانشگاه پیام نور 5. مظفریان، ولی الله. (1379) رده بندی گیاهی. جلد اول. دانشگاه امیر کبیر	ماخذ اساسی
1. ALSTON, R. E., AND B. L. TURNER. 1963. Biochemical Systematics. Pre ntice Hall Inc. , Englewood Cliffs, New Jersey. 404 p. 2. CONSTANCE, L. 1988. Plant taxonomy in my time. Aliso 12: 1-5. CORRELL, D. S. 1971. Lloyd Herbert Shinnners-a portrait. Brittonia 23: 101 - 104. 3. DOYLE, J. J. 1992. Gene trees and species trees: molecular systematics as one-character taxonomy. Syst. Bot. 17: 144-163. 4. EUSENS, W. J., R. D. BOYD, AND A. D. WOLFE. 1992. Genetic and morphological divergence among varieties of Aphanostephus skirrrobasis (Asteraceae-Astereae) and related species with different chromosome numbers. Syst. Bot. 17:380-394. 5. EWAN, J. , AND N. D. EWAN. 1971. Biographical dictionary of Rocky Mountain naturalists. Bohn, Scheltema and Holkema, Utrecht, The Netherlands. Regnum Veg. 107: i-xvi. 1-235. 6. GRANT, V. 1992. Systematics and phylogeny of the /pomopsis aggregata group (Polemoniaceae): traditional and molecular approaches. Syst. Bot. 17: 683-691. 7. KELLOG, E. A., R. ApPELS, AND R. J. MASON-GAMER. 1996. When genes tell different stories: the diploid genera of Triticeae (Gramineae). Syst. Bot. 21: 321-347. 8. LENZ, L. W. 1986. Marcus E. Jones. Western geologist, mining engineer, & botanist. Rancho Santa Ana Botanic Garden , Claremont, California. 486 p.	ماخذ کمکی

مفردات مضمون حفاظت محیط زیست

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	
پوهنځی:	زراعت
دپارتمنت:	جنگلداری و منابع طبیعی
اسم مضمون:	مبادی محیط زیست
کود مضمون:	AgFNR0214
تعداد کريدیت:	2+1 (3)
نوعیت مضمون:	پوهنتون شمول
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	دوم

شرح مختصر مضمون:

آلودگی عبارت است از تجمع بیش از حد مواد مضره و یا افزایش خارج از اندازه معیاری مواد مفیده در داخل آب، خاک، هوا و... که غالباً توسط انسان تولید و انجام می شود. و در نهایت ساختار، عملکرد، ترکیب و خاصیت اولیه آنها را از بین می برد. ایجاد آلودگی یا پروسه آلوده شدن محیط زیست همان طوری که ذکر شد غالباً توسط انسان انجام می شود، ولی در حقیقت مجموعه ای از عوامل در این عملیه دخالت دارند که انسان در رأس همه آنها قرار دارد.

اهداف آموزشی:

1. شناخت محیط زیست و اهمیت آن
2. شناخت منابع آلودگی و روش های کنترل آن
3. شناخت منابع زباله ها و اثرات منفی بالای مردم

فصل اول : محیط زیست، تعریف محیط زیست، کره حیات (Biosphere)، قشر یا قسمت هوا (Atmosphere)، طبقه آبی (Hydrosphere)، طبقه خشکه (Lithosphere)، محیط زیست و مسئولیت های افراد جامعه، اجزای محیط زیست، منابع طبیعی، تأثیرات انسان بر محیط زیست، آب، خاک، هوا، آلودگی چیست، ماده های آلوده کننده.

فصل دوم: آلودگی هوا، وضعیت فعلی هوای افغانستان، الف : عوامل طبیعی آلودگی هوا، ب: عوامل مصنوعی آلودگی هوا، اوزون و لایه اوزون چیست ؟ اتموسفیر چیست؟ دانشمندان اتموسفیر را به پنج قسمت تقسیم میکنند نقش لایه اوزون و تأثیرات سوءتخریب آن، گازهای گلخانه ای (Greenhouse gasses)، اثر گلخانه ی و گرم شدن جهانی، وسایل عمده آلودگی هوا در حال حاضر، پیامد های عمده که از آلودگی هوا بوجود می آید، درمواقع آلودگی هوا چه باید کرد؟

فصل سوم: آلودگی آب، آبهای زیر زمینی، آبهای سطحی، مصارف آب، مصرف شهری و منازل رهاشی آب، مصارف زراعتی آب، مصارف صنعتی آب، آلودگی آب، آلودگی ناشی از باران اسیدی، تأثیر باران اسیدی روی نباتات و جنگلها ، عوامل آلوده کننده آب ، عوامل آلوده کننده آبهای زیرزمینی، عوامل آلوده کننده آبهای سطحی، علل آلودگی آبها ممکن است فیزیکی و کیمیای باشند.

فصل چهارم: خاک و آلودگی آن، خاکهای افغانستان، خاک و اهمیت آن، فرسایش خاک، آلودگی خاک، اثرات آلودگی خاک، شیوه جلوگیری و کاهش از آلودگی خاک، عوامل تخریب خاک، تاثیر زراعت بر خاک، تاثیر نفوس بر خاک، تخریب اراضی، صحرا گرایی، شور و باتلاقی شدن زمین ها، فقدان پوشش نباتی، تاثیر صنعت بر خاک.

فصل پنجم: آلودگی صوتی، مفهوم آلودگی صوتی و منابع مولد آن، منابع آلودگی صدا، عوامل کاهش دهنده در سطح شهر، کاهش آلودگی صوتی در محل کار، آثار آلودگی صوتی بر انسان، الف- اثرات مستقیم، ب- اثرات غیرمستقیم روش های کنترل آلودگی صوتی ، شیوه های کاهش سروصدای سرکها و جاده ها، شیوه های کاهش سروصدا درمیدانهای طیاره، شیوه های کاهش سروصدا در کارخانجات، شیوه های کاهش سروصدا در اطراف منازل مسکونی.

فصل ششم: زباله ها و اثرات آن، زباله و اهمیت آن ، وضعیت زباله ها در افغانستان، اثرات سوء زباله ها، انواع زباله ها، زباله های شهری، زباله های صنعتی، زباله الکترونیک، مشکلات بوجود آمده از زباله های الکترونیک، زباله های شفاخانه ها ، کثافات کیمیاوی خطرناک در سه بخش زیر تقسیم بندی میشوند. روش های دفع زباله ها، بازیافت کاغذ، پلاستیک ها ، دفن زباله، سوزاندن ، کمپوست، برای کاهش زباله ها چگونه مردم را آگاه سازیم.

فصل هفتم: انرژی تجدید پذیر، انرژی خورشیدی، سوخت های گیاهی و انرژی بیوم

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون مبادی محیط زیست دیپارتمنت جنگلداری و منابع طبیعی

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته						
		نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره
۱	آشنایی محصلین با محیط زیست، تعریف محیط زیست، و مسئولیت های افراد جامعه.	۳	۳	۲	۴	۲	۲	۴
۲	آشنایی محصلین با آلودگی هوا، وضعیت فعلی هوای افغانستان	۳	۲	۳	۲	۳	۲	۲
۳	آشنایی محصلین با آلودگی آب، آبهای زیر زمینی، آبهای سطحی، مصارف آب، مصرف شهری و منازل رهاشی آب، مصارف زراعتی آب، مصارف صنعتی آب، آلودگی آب، آلودگی ناشی از باران اسیدی، تأثیر باران اسیدی روی نباتات و جنگلها.	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۲
۴	آموزش محصلین در مورد زباله ها و اثرات آن، زباله و اهمیت آن ، وضعیت زباله ها در افغانستان	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۵	تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها	۳	۳	۳	۲	۲	۳	۲
مجموع		3	2.8	2.8	2.4	2.8	2.6	2.4
اوسط عمومی		2..69						
		۳=مطابقت کامل ۲=مطابقت نسبی ۱=مطابقت کم						

منابع یا مأخذ:	
1. امید، عبدالرحیم. (1390). حفاظت محیط زیست، لایه اوزون. 2. امیربیگی، مهندس حسن (1385)، اصول صحت محیط، انتشارات اندیشه رفیع، 3. کنت وات، ترجمه عبدالحسین و هاب زاده. (1372)، مبانی محیط زیست، چاپ انتشارات جهاد دانشگاه مشهد، 4. مخدوم، داکتر مجید. (1382). زیستن در محیط زیست، انتشارات دانشگاه تهران، 5. الکساندر کیز، مترجم محمدحسن حبیبی، (1379) حقوق محیط زیست، چاپ دانشگاه تهران	مأخذ اساسی
6. Nandini,N and Sunitha,N. Environmental Studies. 2013 7. Dhameja,K, suresh. Environmental Engineering and management.2012 8. Dhameja,K, suresh. Environmental Engineering and management.2012	مأخذ کمکی

مفردات درسی مضمون مسئولیت مواد غذایی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	هرات
پوهنځی:	زراعت
دپارتمنت:	تکنالوژی مواد غذایی
اسم مضمون:	مسئولیت مواد غذایی
کود مضمون:	FT215-Ag
تعداد کريدیت:	2 (2+0)
نوعیت مضمون:	تخصصی
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	دوم

معرفی مختصر مضمون:

پس از اتمام این کورس، محصلان باید بطور کلی معلومات کافی در مورد مسئولیت غذایی شامل عملیات زراعتی خوب، روش های خوب تولید مواد غذایی، حفظ الصحة غذایی، شناسائی خطرات مواد غذایی، قوانین و مقررات ملی و بین المللی مسئولیت غذایی و غیره را کسب خواهند نمود، تا بتوانند اقدامات کنترولی را برای حل یا رفع مشکلات بهداشتی مواد غذایی تعیین نمایند و در طرح پروگرام های حفظ الصحوی برای صنایع غذایی کمک نمایند.

اهداف آموزشی:

محصلان شامل این کورس اهداف زیر را تعقیب خواهند نمود:

- ❖ دانستن اهمیت حفظ الصحة، عملیات زراعتی و روشهای خوب تولید مواد غذایی
- ❖ آشنائی با خطرات مواد غذایی و مقررات و قوانین مواد غذایی
- ❖ شناسایی اقدامات کنترولی برای رفع مشکلات حفظ الصحوی در سیستم های تولید و پروسس مواد غذایی

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول: معرفی و اهمیت مسئولیت غذایی

- ❖ مقدمه
- ❖ معرفی کورس
- ❖ اهمیت مسئولیت مواد غذایی

فصل دوم: خطرات مواد غذایی

- ❖ خطرات بیولوژیکی
- ❖ خطرات کیمیاوی
- ❖ خطرات فیزیکی

فصل سوم: عملیات زراعتی خوب (Good Agriculture Practices)

- ❖ اهداف GAP
- ❖ حفظ الصحة آب
- ❖ صحت و بهداشت کارکنان

فصل چهارم: شیوه های تولید خوب (GMP) و تفتیش محصولات غذایی

❖ استفاده GMP

❖ سروی های بهداشتی کار خانه

❖ پاک کردن محیط کار

فصل پنجم: بهبود و تصفیه آب

❖ سالم سازی آب

❖ استفاده از کلور در آب

❖ روش های فیزیکی سالم سازی آب

فصل شیشم: مدیریت مواد زائد

❖ مدیریت ضایعات

❖ تصفیه آب کارخانجات

فصل هفتم: مدیریت آفت کش ها و ماده غیر اصلی (Extraneous Matter)

❖ معرفی آفت کشها

❖ آفت کش ها در مواد غذایی

❖ منجمت آفت کشها

فصل هشتم: پاک کاری و دیزاین تجهیزات

❖ معیار های اصلی گزینش محل کارخانه

❖ دسترسی به مواد اولیه مناسب

❖ آماده سازی محل کار

❖ روش های پاک کاری محل کار

فصل نهم: حفظ الصحه

❖ آشنائی با قوانین و مقررات ملی و محلی

❖ حفظ الصحه کارمندان

❖ حفظ الصحه سطوح در تماس

فصل دهم: بسته بندی، انبارداری و انتقالات

❖ روش های سالم بسته بندی مواد غذایی

❖ اثرات بسته بندی در سلامت مواد غذایی

❖ روش های حمل نقل درست مواد غذایی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نمایش	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه دیپارتمنت						
		1. کسب دانش و مهارت‌های مسلکی	2. به عنوان متخصصین کنترل کیفیت مواد غذایی	3. متخصصین در قسمت قوانین و استانداردهای ملی و بین‌المللی	4. ارتقای ظرفیت جهت مدیریت منابع به طور پایدار	5. جوانگویی به ضرورت‌های بخش تولیدی مواد غذایی	6. انکشاف، معرفی و ترویج تکنالوژی مناسب	7. سهم‌گیری در انکشاف صنعت مواد غذایی
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
۱	دانستن اهمیت حفظ الصحة، عملیات زراعتی و روشهای خوب تولید مواد غذایی	3	2	1	1	2	1	1
۲	آشنائی با خطرات مواد غذایی و مقررات و قوانین مواد غذایی	3	2	1	1	3	1	1
۳	شناسایی اقدامات کنترولی برای رفع مشکلات حفظ الصحوی در سیستم‌های تولید و پروسس مواد غذایی	3	2	2	1	2	1	2
مجموع		3	2	1.3	1	2.3	1	1.3
اوسط عمومی		1.7/3						
۳= اعظمی ترین اشتراک		۲= اشتراک متوسط		۱= کمترین اشتراک				

منابع یا مآخذ:	
ماخذ اساسی	1.
ماخذ کمکی	2. A-Z of food safety. Thorogood Publishing Ltd. 2007 (S. Jermemy).
	3. Owen, R. F., Marcus, K., Gary, W. S., Steven, R. T. and John, R. W., International Food Safety hand book. CRC press. New York.
	4. David, M., Nancy, R. and Richard, L., Essential of Food Safety and Sanitation. Prentice Hall Press. USA.

مفردات مضمون مبادی خاکشناسی

کود مضمون	نام مضمون	نام مضمون به انگلیسی	تعداد کریدیت
Ag SS0318	مبادی خاکشناسی	Fundamentals of Soil Science	$(1+2)=3$

پیش شرط مضمون: ندارد

معرفی مختصر مضمون:

این کورس معنی و مفهوم خاکشناسی را برای محصلین دوره لیسانس پوهنهی زراعت معرفی می نماید. بعد از فرا گرفتن این مضمون محصلان قادر به دانستن اهمیت، اجزا، خواص و انواع خاک، خصوصاً در رابطه به نمو، حاصل و کیفیت محصولات زراعتی خواهد گردید. بر علاوه بخاطر نیل به اهداف ذیل تدریس می گردد.

اهداف آموزشی

- درک اهمیت خاک، خصوصاً اهمیت خاکها در زراعت، شناخت عوامل و عملیه های تشکیل خاک، کسب معلومات درباره خواص فیزیکی، کیمیاوی و بیولوژیکی خاک و تأثیر خواص خاک بالای نباتات.
- تشخیص و شناخت پرابلم های عمده خاک، خصوصاً خاکهای افغانستان و برطرف نمودن این پرابلم ها.
- معرفی خاک به حیث وسط نمو و منبع مواد غذایی نباتات، معرفی سیستم های طبقه بندی خاک و اهمیت آن.
- شناخت عوامل و اسباب تخریب خاک و طرق کنترل تخریب خاک (حفاظت خاک).

مفردات درسی مضمون مبادی خاکشناسی

فصل اول: آشنایی با خاک

اهمیت خاک و تاریخچه علم خاکشناسی، تعاریف علم خاکشناسی، شاخه های علم خاکشناسی، تعریف برخی اصطلاحات خاکشناسی، انواع خاک و اجزای خاک.

فصل دوم: پیدایش و تشکیل خاک

ترکیب کیمیاوی پوسته زمین و منرال شناسی، انواع سنگها، سنگهای آذرین (Igneous Rock)، سنگهای دگرگونی یا متحوله (Metamorphic Rock)، سنگ های رسوبی (Sedimentary Rocks)، هوادیدگی (Weathering)، هوادیدگی فیزیکی (Physical Weathering)، هوادیدگی کیمیاوی (Chemical Weathering)، عوامل موثر بر شدت تخریب و تجزیه منرالها و سنگها، عوامل تشکیل دهنده خاک (Soil Forming Factors)، کلیاتی از پروسه های خاکسازی (Soil Forming Processes)

فصل سوم: فزیک خاک

بافت خاک (Soil Texture)، ساختمان خاک (Soil Structure)، کثافت حجمی (Bulk Density)، وزن مخصوص حقیقی خاک یا کثافت حقیقی خاک (Particle Density)، تخلخل خاک (Porosity)، رطوبت خاک (Soil Moisture)، حرارت خاک، رنگ خاک (Soil Color).

فصل چهارم: کیمیاای خاک

ساختمان و خواص منرال‌های رسی، منرال‌های سیلیکیتی، انواع رس‌های سیلیکیتی، رس‌های اکسایدی، سطح مخصوص ذرات خاک، منشا چارچ‌های منفی در خاک، ظرفیت تبادل کاتیونی (CEC)، فیصدی اشباع القلی خاک (Percentage Base Saturation - %BS)، pH خاک.

فصل پنجم: حاصلخیزی خاک

عناصر مورد نیاز گیاه، عناصر ضروری پر مصرف اولیه، عناصر ضروری پر مصرف ثانویه، عناصر ضروری کم مصرف، عناصر مفید و زهری، علایم کمبود عناصر ضروری، کودهای عضوی، کودهای غیر عضوی، فیصدی عنصر غذایی و برآورد کودی، مدیری، عناصر غذایی در خاک، آزمون خاک، اهداف آزمون خاک، روش‌های مصرف کود، مقدار و زمان مصرف کود.

فصل ششم: مواد عضوی و منشا آنها

اهمیت مواد عضوی خاک، منابع مواد عضوی خاک، ترکیب مواد عضوی خاک، محصولات تجزیه مواد عضوی خاک، نسبت کاربن و نایتروجن، روش‌های ازدیاد مواد عضوی خاک

فصل هفتم: حفاظت خاک و آب

اهمیت حفاظت خاک، عوامل فرسایش خاک، انواع فرسایش خاک، عوامل موثر در فرسایش خاک، اثرات فرسایش خاک جلوگیری از فرسایش خاک

فصل هشتم: بیولوژی خاک

میکروارگانیزم‌های خاک (Macro Fauna)، حشرات (Insects)، میکروارگانیزم‌های خاک (Micro Fauna)، نباتات خاک (Soil Flore)، نقش میکروارگانیزم‌ها در تغییر شکل عناصر غذایی، میکروارگانیزم‌های مضره در خاک.

فصل نهم: طبقه‌بندی خاک

سیستم طبقه‌بندی قدیم، سیستم جدید طبقه‌بندی (Soil Taxonomy)، دسته‌ها یا طبقات سیستم جدید (Categories of new system)، سیستم WRB، مقطع عمودی و افقی خاک (Soil profile)، آردرهای خاک‌شناسی (Soil Orders).

فصل دهم: خاک‌های شور و سدیمی

املاح خاک، مدیریت خاک‌های شور و سدیمی، منشاء و علل شور شدن خاک‌ها، عوامل موثر در شوری و سودیمی شدن خاک و آب، طبقه‌بندی خاک‌های شور و سدیمی، اثرات شوری و سدیمی خاک بر نبات و عکس‌العمل نبات به آن.

فصل یازدهم: آلودگی خاک و آب

معرفی آلودگی‌ها، منشا آلودگی خاک و آب، مدیریت آلودگی خاک و آب.

کار عملی: آشنایی با شرایط و لوازم لابراتوار، نمونه برداری خاک، تعیین فیصدی رطوبت خاک، تعیین بافت خاک، تعیین ساختمان خاک، تعیین کثافت خاک، پی‌اچ و هدایت برقی خاک و آب

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه						نتایج متوقعه مضمون مبادی خاکشناسی	مجموع
1. کسب دانش و مهارت مسلکی، شناخت و مدیریت سالم خاک‌ها و منابع آبی افغانستان و استفاده معقول و مؤثر از این منابع	2. تربیه و تقدیم کادرهای علمی و مسلکی در سطح ملی و بین‌المللی و ایجاد برنامه‌های فوق‌لیسانس	3. بهبود وضع اقتصادی دهاقین کشور از طریق نوآوری و معرفی تکنالوژی‌های مناسب تولید	4. خودکفایی کشور از لحاظ تولید مواد غذایی و افزایش صادرات محصولات با کیفیت زراعتی	5. سهم‌گیری فعال در تحقیقات زراعتی و ایجاد روابط با مراکز و مؤسسات علمی جهان	6. بهبود کیفیت خاک، آب و هوا یا در نظر داشت اصول حفاظت از محیط زیست		
ن.م.ر. 3	ن.م.ر. 3	ن.م.ر. 2	ن.م.ر. 2	ن.م.ر. 3	ن.م.ر. 2	شناخت خاکهای زراعتی	۱
3	3	2	3	3	2	دانستن خواص فیزیکی و کیمیاوی خاک	۲
3	2	2	3	3	2	دانستن خواص بیولوژیکی خاک	۳
3	3	1	3	3	2	کسب معلومات در مورد تمام مضامین مربوط خاکشناسی	۴
							۵
12	11	7	11	12	8	مجموع	
2.5						اوسط عمومی	
۱=کمترین اشتراک						۲=اشتراک متوسط	۳=اعظمی ترین اشتراک

منابع:

1. محمودی و دکتر جکیمیان. (1389). مبانی خاشناسی عمومی. انتشارات دانشگاه تهران، ایران.
2. شاهویی، صابر. 1385. سرشت و خصوصیات خاک‌ها. انتشارات دانشگاه کردستان، ایران
3. Das, D.K. 2011. Introduction to Soil Science, 3rd ed., Kalyani Publ., New Delhi, 110002, India
4. Brady, N.C. and R.R. Weil. 2017. The Nature and Properties of Soils. 14th Ed. Pearson Publications
5. Introductory of Soil Science .2016. The Indian Soil Society of Soil Science Book (ISSS) India, New Delhi.

مفردات مضمون مبادی ماشین آلات زراعتی

اسم دیپارتمنت: اگرونومی

اسم مضمون: مبادی ماشین آلات زراعتی (Principle of Agricultural Machinery)

کود مضمون: AgAgron 0215

تعداد کريدت: $2+1=3$

مضمون پیش نیاز: مبادی نباتات مزروعی

صنف: دوم

سمستر: چهارم

شرح مختصر مضمون

ماشین آلات زراعتی که شامل انواع و اقسام مختلف ماشین آلات ثابت و متحرک می باشند یکی از اجزای عمده و مهم عوامل تولیدی و تنظیمی محصولات زراعتی را به سطح جهانی تشکیل می دهد. زیربنای های ماشین آلات به اساس سه دهه جنگ های تحمیلی به حالت رکود باقی مانده است که تاثیرات منفی آن در کشور زراعتی ما بطور بارز محسوس است. باید یاد آور شد که ماشین آلات گوناگون زراعتی به کشور عزیز ما توريد گردیده اند ولی کارائی وعدم کارائی آن در شرایط موجود کشور سوال برانگیز است. دراینجاست که نیاز مبرم به شناخت ماشین آلات اعم از نوعیت، کیفیت، شرایط دست رسی به آن، مقایسه با ماشین آلات عنعنوی که در کشور موارد استعمال دارد، می باشد. بنا بر همین دلایل از بدو تاسیس پوهنخۍ زراعت مضمون مبادی ماشین آلات زراعتی شامل نصاب درسی پوهنخۍ گردیده که از جمله مضامین اساسی میباشد. چون مضمون ماشین آلات زراعتی یک مضمون مبادی بوده ازینرو محتویات آن (10) فصل مختلف را در برگرفته که در یک سمستر تدریس میشود. در حقیقت محتویات مضمون تقریباً معرفی کلی وسایل که در زراعت امروزی مورد استفاده قرار می گیرد احتوا می نماید. در نهایت موارد پیشرفته با استندرد های جهانی را ساده تر ساخته تا مطابق به شرایط افغانستان گردیده و حتی المقدور سعی بعمل آمده که موضوعات با عبارات عام فهم تحریر گردد.

اهداف آموزشی

- ❖ معرفی انواع ماشین آلاتیکه در شرایط کشور قابل تطبیق ویا درخور تطبیق شدن میباشد.
- ❖ بلند بردن سطح دانش و آگاهی محصلین در مورد اهمیت و شناسائی ماشین آلات با درنظر داشت شرایط موجوده افغانستان.
- ❖ انکشاف مهارت های محصلین درانتخاب و استفاده از ماشین آلات در شرایط اقلیمی کشور.
- ❖ روش استفاده از ماشین آلات زراعتی در ساحه کار های عملی

مفردات درسی مضمون

فصل اول : مقدمه

اهمیت ماشین در زراعت، تعریف ماشین و موتور، موتور، دوره تکامل یا پیشرفت **Error! Bookmark**

not defined. میکانیزه، ساختن زراعت، اهداف و اولویت ها در ماشینی ساختن مزرعه، مراحل

میکانیزه شدن زراعت، نظام های بهره برداری از ماشین آلات زراعتی، قوه حیوانی، قوه میخانیکی یا

ماشینیپ، قوه برقی، قوه بادی،

فصل دوم : تیلاج

عملیات نرم کردن و آماده ساختن زمین، اهداف عملیات بذری، انواع تیلاج، عملیات بذری و وسایل لازم

آن، وسایل و ماشین آلات تیلاج، اقسام قلبه، ماشین آلات کنترل میخانیکی گیاهان هرزه، وسایلیکه در

آماده کردن نهایی مزرعه به منظور کشت مورد استعمال قرار میگیرند، وسایل دستی، کلتیواتور، ماله ها،

ماله چوبی وطنی، ماله دسک، ماله دنداندار، ماله دنداندار فنی، هارو، خیشاوه کن، خیشاوه کن

داخل قطار ها، لوازم خیشاوه، روتیواتور یا روتوتلر، جویه کش، نهرکن، چقرک کن، تیلیج و رابطه آن با

تخریب آب، تیلیج و رابطه آن با تخریب باد، غلتک ها، غلتک صاف، غلتک جریدار، غلتک های دنداندار (

کیمبریج)، غلتک های سبدی یا ریزه کننده، فواید غلتک ها، وسایل شاخه بری درختان، تجهیزات و

ماشین های ادویه پاش، وسایل و ماشین آلات استعمال مواد کیمیاوی، محلول پاش ها، گروپهای عمده

محلول پاشها، محلول پاش های دارای حجم زیاد، محلول پاش های دارای حجم کم، محلول پاشهای

دارای حجم فوق العاده کم، ائروسول ها، مقادیر استعمال ادویه، اجزای محلول پاش، منبع قوه، انواع

محلول پاش ها، تجهیزات پودر پاشی توسط طیاره، ماشین های پودر پاش (گردپاش)، طرز نگهداری

ماشین های ادویه پاش.

فصل سوم : تخم پاش یا ماشین کشت

انواع تخم پاش ها، تنظیم مقدار پاشش تخم ها، نگهداری ماشین های، شت یا تخم پاش ها.

فصل چهارم : ماشین های کود پاش

انواع کود پاش ها، طرق استعمال کود، طریقه کود پاشی همراه با آبیاری، محلول پاشی کود، وسایل و ماشین آلات آبیاری،

سیستم آبیاری بارانی، آبیاری زیر زمینی، فواید آبیاری زیر زمینی.

فصل پنجم : تراکتور

تاریخچه و تکامل تراکتور در جهان، مقایسه توان تراکتور با حیوانات قلبه ای، انواع تراکتورها، طبقه بندی تراکتور به اساس

استعمال، تراکتور جهت استعمال عام، تراکتور کشت قطاری، تراکتور باغات، تراکتور صنعتی، تراکتور باغچه و چمن ها، تراکتور بر

اساس چرخها، شناخت قطعات ظاهری تراکتور، راهنمای کاربرد، راهنمای نگهداری، راهنمای قطعات، قسمت های اصلی

تراکتور، جاجزای ظاهری تراکتور، وسایل راه اندازی و کنترل تراکتور، صفحه وسایل اندازه گیری و هشدار دهنده و کنترل

(سوچ بورد)، چراغهای تراکتور، وسایل کنترل و هدایت تراکتور.

فصل ششم : تریشر ها

فواید تریشر، انواع تریشر ها، تریشر های ساده، تریشر های کامل، قسمت های عمده، یک تریشر، غربال ها، تریشر پایه یی،

تریشر محوری، تریشر الپاد، تریشر شالی جاپانی، تریشر چندین مقصده

فصل هفتم : ماشین های برداشت یا جمع آوری غلات

ماشین های ساده درو غلات، ماشین های درو و بسته بندی غلات، ماشین های درو و بسته بندی خود کار غلات، د: کمباین، انواع کمباین از نظر تأمین توان (انرژي) ، وظایف عمده کمباین، درو کردن، خرمن کوبی، غربال کردن، جدا نمودن کاه، انتقال دانه ها، کمباین های کششی ، کمباین های خودرو ، کمباین های کششی ، کمباین های کششی. کمباین های خودرو ، کمباین های خود رو، کمباین های خودرو بر اساس محل بهره برداری به دو دسته تقسیم شده اند ، کمباین های دشتی، کمباین های تپه ای، ساختمان و طرز کار کمباین جدا کننده استوانه ئی، اهمیت عمل خوب جدا کردن، انتقال دانه های جدا شده، پاک کردن، ماشین های برداشت جوار، ماشین برداشت برنج، ماشین های برداشت لبلبوی قندی، ماشین های برداشت پنبه، ماشین های برداشت نیشکر، ماشین های برداشت آفتاب پرست، ماشین های برداشت کچالو، زمان برداشت با کمباین، گندم ، جوار ، سایبین ، سایر نباتات معمول، نگهداری کمباین، نقاط قابل یادآوری در موقع ، استفاده از کمباین ها، انبار کردن کمباین.

فصل هشتم: ماشین های تخم پاکی و تخم شماری

ماشین های تخم پاکی ، ماشین های تخم شماری ، ماشین شمارش ، ماشین شمارش دارای خلاها ، وسایل وطرق هموار کاری زمین های زراعتی ، توسط پایپ آب (شلنگ تراز)، طریقه هموار کاری توسط آبیاری ساحه ، هموار کاری زمین های زراعتی توسط چوکات (A) ، هموار کاری زمین های زراعتی توسط لیزر

فصل نهم: ماشین های هموار کاری/لايزر ليولنگ و متفرقه

ماشین های هموار کاری لایزری، اجزای عمده یک ماشین لایزر، کاسه/ بکت(دلو) کش شونده، انتقال دهنده لیزر ، آخذه لیزر ، کنترلر باکس، سیستم هایدرولیک لیزر، فواید هموار کاری زمین توسط لیزر، محدودیت های هموار کاری توسط لیزر، روش استفاده از لیزر جهت هموار نمودن زمین، نتیجه گیری.

فصل دهم: ماشین آلات در رابطه به تربیه و پرورش حیوانات

ماشین شیر دوش ، ماشین پاستوریزه کردن شیر، سیستم تنور ، سیستم جاری، ماشین آلات تعقیم کردن شیر ، وسایل خصی کردن حیوانات ، ماشین آلات پشم کلی گوسفندان، ماشین آلات قطع کردن شاخ های حیوانات، وسیله سم گیری حیوانات، ماشین آلات جهت نشانی کردن حیوانات، ماشین آلات چوپه کشی، وسایل تشخیصی نقطه در تخم، وسایل قطع کردن منقار و ناخن چوپه مرغ، روش معلوم کردن وزن حیوان، وسایل القاح مصنوعی، ماشین آلات میده کردن مواد غذایی حیوانات.

کار های عملی مضمون

- ❖ مشاهده تراکتور معه ملحقات آن در شاپ و توضیح و تشریح قسمت های عمده آن.
- ❖ معرفی و مشاهده انواع وسایل قلبه، ماله وسایل خیشاوه کن یا کلتیواتور ها به محصلین.
- ❖ **موتور و ماشین** : مطالعه انواع موتور ها و ماشین های مورد استفاده در زراعت و طریقه های استفاده از انواع ماشین های زراعتی
- ❖ **محلول پاش**: مطالعه انواع ادویه پاش های کوچک متوسط و بزرگ و طریقه استفاده از هرکدام آنها مشمول بر مسایل حفظ الصحه و مدیریت ماشین های ادویه پاش
- ❖ **پودر پاش های**: مطالعه انواع مختلف پودر پاش ها برای استفاده از ادویه های پودری جهت چلوگیری از انواع آفات و امراض نباتی

- ❖ **وسایل کشت و تخم پاش ها:** آشنائی با انواع تخم پاش ها مانند خطی کار ها، قطاری کار ها، نهالی کار، چوکات و مقدار تخم پاش ها شامل این پروتوکول می‌گردد
- ❖ **ماشین های کود پاش :** آشنائی محصلین با ماشین های کود پاش برای انواع کود های جامد و مایع حیوانی، کود های کیمیایی و طریقه های مختلف استفاده از کود ها
- ❖ **مطالعه و آشنائی محصلین با انواع تراکتور ها و قسمت های مهم تراکتور، استفاده از تراکتور ها و مراقبت و نگهداری تراکتور ها**
- ❖ **معرفی پرزه جات بزرگ و ظاهری تراکتور ها به محصلین و استفاده از آن، میخانیکیت کار آنها و حفظ و نگهداری از پرزه جات تراکتور ها**
- ❖ **آشنائی انواع ماشین آلات برداشت محصولات زراعتی شامل ماشین های درو غلات، ماشین های بسته بندی، ماشین های خود کار درو و بسته بندی و غیره.**

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته						
		نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره
۱	معرفی انواع ماشین آلاتیکه در شرایط کشور قابل تطبیق و یا درخورتطبیق شدن میباشد.	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۱
۲	بلند بردن سطح دانش و آگاهی محصلین در مورد اهمیت و شناسائی ماشین آلات با در نظر داشت شرایط موجوده افغانستان.	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲
۳	روش استفاده از ماشین آلات زراعتی در ساحه کار های عملی	۳	۲	۳	۳	۳	۳	۲
۴	انکشاف مهارت های محصلین درانتخاب و استفاده از ماشین آلات در شرایط اقلیمی کشور.	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
مجموع		72.	2.2	2.5	2.7	2.2	3	2
اوسط عمومی		2.47						
۳=مطابقت کامل		۲=مطابقت نسبی		۱=مطابقت کم				

منابع اصلی

1. Ahmadi, M.S. and Mohammad Zarif, S. (2019). Weed Science. Said Hasebullah Publication, Kabul Afghanistan.
2. Ahmadi. M.S, Wakil Ahmad, S.Mohammad hakim O, Ahmad Fahim, S., and). Principle of Field Crop Production, Faculty of 8Shamsurahman, S. (201 Agriculture Kabul University.

منابع فرعی

1. Reddy. SR. (2016). Agronomy of field crops.. Kalyani publishing. New delhi.
2. Sharifi, M.Z. (2016). Industrial Crops. Aazem Publication, Kabul Afghanistan.
3. Yellamanda, R.T., Sankara Reddi, G.H. (2016).Principles of Agronomy. KalyaniPublishes, Ludhiana New Delhi India.

مفردات مضمون میکروبیولوژی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
تون:	-----
پوهن‌خ‌ی:	زراعت
دیپارتمنت:	تمام دیپارتمنت های زراعت
اسم مضمون:	مایکروبیولوژی
کود مضمون:	AgAnSc 0320
تعداد کريدیت:	3 کريدیت
نوعیت مضمون:	اساسی
پیشنیاز مضمون:	ندارد
صنف:	دوم
سمستر:	سوم
استاد مضمون	-

معرفی مضمون:

مایکروبیولوژی مضمون تخصصی در رشته علوم حیوانی بوده و مضمون اساسی در سایر رشته های پوهنجی زراعت بوده که در سمستر سوم هفته سه ساعت بدون در نظر داشت رشته اختصاصی محصلان تدریس میشود. در این کورس سعی به عمل آماده تا موضوعات کلی در مورد انواع، طرز زندگی و اهمیت مایکروارگانیزم ها را به شکل فشرده برای محصلان تمام رشته های زراعت مورد بحث و مطالعه قرار بگیرد.

اهداف آموزشی: در ختم این کورس

- محصلان باید دانش شناخت مایکروارگانیزم ها را به شکل کلی آن داشته باشند.
- محصلان باید مایکروارگانیزم ها را با زراعت و محصولات زراعتی بدانند.
- آشنایی محصلان با مارفولوژی، آناتومی و ساختار مایکروارگانیزم ها.

فصل ها وزیر فصل های مضامین

فصل اول: معلومات مقدماتی

مقدمه، تعریف مایکروبیولوژی، تاریخچه مایکروبیولوژی، اهمیت علم مایکروبیولوژی، شقوق عمده مایکروبیولوژی، مایکروبیولوژی خاک، مایکروبیولوژی مواد غذایی، مایکروبیولوژی صنایع، نام گذاری مایکروارگانیزم ها.

فصل دوم: ویژگی های ساختاری باکتری

تفاوت ساختار دیواره حجروی باکتری ها، غشاء حجروی، خصوصیات عمومی باکتری های حقیقی، شکل باکتری، انواع باکتری های حقیقی، اجزای اختصاصی دیواره حجروی باکتری های گرام منفی، انواع باکتری ها بر اساس تولید سپور داخلی، انواع باکتری ها بر اساس توانایی فوتوسنتز، انواع تولید مثل مایکروارگانیزم ها، پلازمید، شرایط تاثیرگذار بر رشد میکروب ها، نیاز به اکسیجن، گروپ بندی باکتری ها نظر به نیازشان به اکسیجن، نیاز های غذایی بر رشد باکتری، روش های اندازه گیری و تعیین تعداد باکتریها در محیط های pH باکتریا، درجه حرارت، تاثیر کشت، دوران حیات باکتریا، امراض مهم باکتریایی (حیوانی و نباتی).

فصل سوم: علم جنتیک میکروبی

، کودون، میوتیشن یا جهش، انتقال اطلاعات DNA تاریخچه علم جنتیک، تعریف علم جنتیک، تعریف جن، جنتکی در باکتری ها، نوترکیبی هومولوگ، ترانسفورمیشن، ترانسدکشن، باکتریوفاژ، کنجوگیشن

فصل چهارم: آنتی بیوتیک ها

اثر عوامل فیزیکی و کیمیاوی بالای باکتریا، آنتی بیوتیک ها، خصوصیات یک آنتی بیوتیک خوب، آزمایش تعیین حساسیت به آنتی بیوتیک ها، درمان ترکیبی، گروه های اصلی آنتی بیوتیک ها

فصل پنجم: قارچ ها

تاریخچه، خصوصیات عمومی قارچ ها، درماتوفیت و درماتوفیتوز، شاخه های مهم خاندان قارچ ها، فواید و اضرار قارچ ها در طبیعت، حجره قارچ، ساختمان حجروی قارچ ها، هسته، سیتوپلازم، غشاء سیتوپلازم، دیواره حجروی، انقلاب در قارچ ها، مورفولوژی در قارچ ها، قارچ های رشته ای، ساختارهای رویشی در قارچ ها، قارچ های مخمری و شبه مخمری، اختلافات عمده بین مخمرها و شبه مخمرها، شباهت های بین مخمر ها و شبه مخمرها، قارچ های دوشکلی، تولید مثل در قارچ ها، گلینگ ها، امراض مهم قارچی

فصل ششم: ویروس ها

منشاء ویروس ها، ساختمان ویروس ها، انواع تقارن ویروسی، پوشش ویروس ها، طبقه بندی ویروس ها، امراض مهم ویروسی

فصل هفتم: پروتوزوا

طبقه بندی پروتوزوا، کلاس های مهم پروتوزوا، حرکت و اجزاء حرکی پروتوزوا، تکثر در پروتوزوا، خاصیت بیماری زایی پروتوزوا، امراض مهم پروتوزوایی

فصل هشتم: ریکتسیا

مورفولوژی، طبقه بندی ریکتسیا از لحاظ تولید مرض (ریکتسیا بیماری زا و غیر بیماری زا)

فصل نهم: عفونت

ساپروفایت ها، پرازیت ها، تصنیف عفونت، طریقه های انتقال عفونت، خواص اساسی میکروب های بیماری زا، طریقه دخول میکروب، مکانیزم های بیماری زایی باکتری ها

فصل دهم: معافیت شناسی

ایمونیزیشن، سرولوژی، سیستم ایمنی، ماکروفاژها، موانع ایجاد شده به اساس پاسخ التهابی، مکانیزم دفاع اختصاصی میزبان، پاسخ معافیت اکتسابی، آنتی بادی، آنتی جن.

فصل یازدهم: واکسین شناسی

انواع ایمونایزیشن، ایمونایزیشن غیر فعال، ایمونایزیشن فعال، مشخصات واکسن خوب، واکسین های غیر فعال شده، واکسین های زنده، راه کارهای آینده برای واکسیناسیون

بخش لابراتوار میکروبیولوژی:

اصول اولیه کار در لابراتوار میکروبیولوژی، آشنایی با وسایل و تجهیزات لابراتوار میکروبیولوژی، استرلیزیشن در لابراتوار، استرلیزیشن توسط دستگاه اتوکلو، محیط های کشت، آماده سازی و استریل کردن محیط های کشت میکروبی، کشت باکتری، تهیه و رقیق کردن سمپل، لابراتوار مستقیم سمپل، رنگ آمیزی گرام، رنگ آمیزی کپسول، رنگ آمیزی اسید فست، رنگ آمیزی سپور، رنگ آمیزی پوینک ها، تست پتاشیم هیدرواکساید.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه					
		ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
۱	محصلان باید دانش شناخت مایکروارگانیزم ها را به شکل کلی آن داشته باشند.	2	3	3	3	3	3
۲	محصلان باید مایکروارگانیزم ها را با زراعت و محصولات زراعتی بدانند	2	2	2	3	2	3
۳	آشنایی محصلان با مارفولوژی، اناتومی و ساختار مایکروارگانیزم ها.	2	2	2	2	2	3
مجموع		2	2	2.33	2.66	2.33	3
اوسط عمومی		2.386					
۳= اعظمی ترین اشتراک ۲= اشتراک متوسط ۱= کمترین اشتراک							

1. Alton, G G-1990. Veterinary diagnostic bacteriology FAO
2. Nester, E W, A D Anderson and et al 2001. Microbiology third edition
McGram-Hill Company U S A
3. Pyatkin, K O and Yu s Krivoshein, 1987. Microbiology, Mir
Publisher, Moscow
4. rd ed WCB Talero, K P, A Talaro, 1999. Foundation in Microbiology, 3
McGraw, Hill Company, U S A

ماخذ کمکی

- 1- امین امین الدین و محمداکبر کرنمل، میکروبیولوژی، نشرات وزارت تحصیلات عالی و مسلکی ج د آ
- 2- انیکبیک، گرسټین عملیه ی میکروبیولوژی ترجمه، غضنفر سید الفشاه، ۱۳۸۸، انتشارات نعمانی، کابل،
افغانستان،
- 3- عبید، عبیدالله (۱۳۹۱) میکروبیولوژی طبی، جلد اول انتشارات عازم کابل افغانستان

مفردات مضمون مبادی مالداري

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	-----
پوهنځی:	زراعت
د پیاوړتیا:	علوم حیوانی
اسم مضمون:	مبادی مالداري
کود مضمون:	AgAnSc 0330
تعداد کړیدیت:	3 کړیدیت
نوعیت مضمون:	اساسی
پیشنیاز مضمون:	زولوژی
صنف:	دوم
سمستر:	سوم
استاد مضمون	-

معرفی مضمون

این مضمون از جمله مضامین تخصصی برای دیپارتمنت علوم حیوانی بوده و یک مضمون پوهنځی شمول می باشد و تمام دیپارتمنت ها مطلب به گرفتن آن می باشد. درین مضمون اهمیت اقتصادی مالداري در افغانستان و جهان، اساسات وراثت و نسلگیری حیوانات، اناتومی و فزیالوژی حیوانات فارم، اناتومی و فزیالوژی سیستم تناسلی پستانداران فارم مرغ های خانگی، القاح مصنوعی، اناتومی پستان و ترشح شیر، اناتومی و فزیالوژی جهاز هاضمه و هضم غذا در حیوانات فارم، گاوداري، گوسفند و بز پروری، مرغداری، تربیه و نگهداری حیوانات باربر و بارکش، ماهی پروری، زنبورداری در طول یک سمستر تدریس میگردند.

اهداف مضمون

1. آشنایی محصلان درباره اهمیت محصولات حیوانی من حیث باکیفیت ترین خوراکه های انسانی و مواد خام برای صنایع.
2. آشنایی محصلان درباره ارتقای پوتنسیال تولیدی حیوانات فارم با استفاده از علوفه جات، محصولات فرعی حیوانی و نباتی برای بدست آوردن محصولات حیوانی از قبیل شیر، گوشت، تخم مرغ، عسل، پوست، پشم و امثال آن که همی ناشی از مطالعه اساسات نسلگیری و اصلاح نسل، تغذیه مناسب و متوازن، حفظ الصحة و کنترل امراض و آفات، تعیین محل مناسب برای بودوباش حیوانات و بازاریابی محصولات حیوانی بمنظور ارتقای منع معیشتی دهاقین و رشد اقتصاد ملی کشور.
3. انکشاف مهارت های محصلان به ارتباط موضوعاتیکه در مضمون گنجانیده شده است.
4. تاکید برارتقای تولیدات حیوانی در شرایط کشور.

فصل ها و زیر فصل های مضامین

فصل اول: معلومات مقدماتی

تعریف مبادی مالداري، طبقه بندی حیوانات، تاریخچه مبادی مالداري، شقوق مبادی مالداري، عوامل ذیدخل شغل مالداري، تاریخچه اهلی ساختن حیوانات، اهمیت مالداري در جهان، اهمیت مالداري در افغانستان، علل پائین بودن سطح تولیدات حیوانی، وظایف شغل مالداري، سازمان خوراکه و زراعت ملل متحد

فصل دوم: اساسات وراثت و نسلگیری حیوانات

تیوری ارثی بودن حجره، جین و طرز فعالیت آن، فکتور های غالب و مغلوب، رابطه وراثت با محیط، انتخاب (Selection)، سیستم های نسلگیری

فصل سوم: اناتومی و فزیالوژی سیستم تناسلی پستانداران فارم و مرغ خانگی

اناتومی سیستم تناسلی پستانداران مذکر فارم، فزیالوژی تکثیری حیوانات مذکر فارم، اناتومی سیستم تناسلی پستانداران مؤنث فارم، فزیالوژی تکثیری پستانداران مؤنث فارم، اناتومی و فزیالوژی سیستم تناسلی مرغ خانگی

فصل چهارم: القاح مصنوعی

تاریخچه القاح مصنوعی، فواید القاح مصنوعی، طرق جمع آوری سمین، تمديد حجم سمین مایع، تمديد و بسته بندی سمین منجمد بقیه گاو، تطبیق القاح مصنوعی بالای ماده گاو، طرز مراقبت مناسب از امور القاح مصنوعی گاو، تطبیق القاح مصنوعی بالای گوسفند، القاح مصنوعی طیور

فصل پنجم: اناتومی پستان و ترشح شیر

اناتومی پستان، نمو و انکشاف غدوات پستان، ترکیب کیمیای شیر، ترشح شیر، تنظیم و کنترول ترشح شیر توسط هارمون ها، خارج شدن شیر از پستان، عواملیکه بالای تولید و ترشح شیر تاثیر وارد مینماید

فصل ششم: اناتومی و فزیالوژی جهاز هاضمه و هضم غذا در حیوانات فارم

اناتومی جهاز هاضمه، عملیه هضم خوراکه در حیوانات، هضم غذا در حیوانات معده ساده، هضم خوراکه در نشخوارکنندگان، جذب مواد غذائی، تاثیر بعضی فکتورها بالای قابلیت هضم خوراکه ها، مؤثریت تبادل خوراکه به محصولات مالداري، تاثیر بعضی فکتور ها بالای تبدیل خوراکه به محصولات حیوانی

فصل هفتم: اساسات غذا و تغذیه

ترکیب کیمیای انساج نباتات و حیوانات، تجزیه کیمیای خوراکه ها، معلوم کردن قابلیت هضم خوراکه، انرژی خوراکه ها

فصل هشتم: تشخیص خوراکه ها و فورمول بندی جیره

تشخیص خوراکه ها از نظر ترکیب شان، بیالانس جیره حیوانات، فورمول بندی مخلوط غذا بطریق مربع، فورمول بندی مخلوط خوراکه بطریق الجبری

فصل نهم: منجمت حیوانات فارم

منجمت و اداره گاوهای شیری، منجمت و اداره گاوهای گوشتی، منجمت و اداره گوسفندان، منجمت و اداره مرغها، مارکیتنگ حیوانات و محصولات آنها، خشکی زیر پای حیوانات، کود حیوانی

فصل دهم: امراض حیوانی و صحت انسان

انواع مرض، دفاع بدن در مقابل مرض، مقاومت حیوانات و انسانها در مقابل عاملین مرض، امراض عمده حیوانی قابل سرایت به انسان، امراض پرازیستی، نباتات زهری

فصل یازدهم: گاو داری

منشا و اهلی ساختن گاو ها، طبقه بندی نسل گاو ها، نسل گاوهای گوشتی، نسل گاو های شیری، مشکلات صنعت گاو های شیری در افغانستان

فصل دوازدهم: گوسفند داری و بز داری

مبدأ و منشأ اهلی شدن گوسفند، صنف بندی گوسفندان، نسلگیری گوسفندان، تغذیه گوسفندان، پشم و اهمیت آن، بز داری

فصل سیزدهم: مرغداری

پرورش چوپه مرغها، نژاد مرغهای خانگی، تغذیه و نگهداری مرغهای تخمی، پرورش مرغهای تخمی، ضرورت مواد غذایی مرغها، سایر مرغهای خانگی

فصل چهاردهم: تربیه و نگهداری حیوانات بار بر و بارکش

شتر، اسب، قاطر، مرکب

فصل پانزدهم: ماهی پروری

اهمیت غذایی و اقتصادی پرورش ماهی، تاریخچه پرورش ماهی، علم ماهی شناسی و طبقه بندی آن، ماهی پروری در افغانستان

فصل شانزدهم: زنبور داری

اهمیت غذایی و اقتصادی محصولات زنبور داری، انواع زنبور عسل، تولیدات عمده زنبور داری، زنبور داری در افغانستان

فصل هفدهم: پیله وری

تاریخچه پرورش کرم پیله، اهمیت اقتصادی ابریشم، دوران حیات کرم ابریشم (تخم، لاروا، پیوپا و حشره مکمل)، غده ابریشم

بخش کار عملی:

معرفی نمودن جایگاه رهایشی حیوانات اهلی، معرفی نسلهای مختلف حیوانات فارم، معرفی نژاد های طیور، معرفی نمودن اسکلیت مرغ، معرفی نمودن محصولات حیوانات، معرفی نمود انواع غذای حیوانی، مطالعه عملی تخم مرغ، تشریح پستان.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

ردیف	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه					
		۱. فارمها.	۲. داران.	۳. انفرادی و گروهی.	۴. انکشاف علوم حیوانی.	۵. پیش رفت تحقیقات علمی در ساحات مربوطه بشکل	۶. ترویج و تعمیم علوم در بین جامعه.
۷. رفع مشکلات مالداران در بخش غذا و تغذیه حیوانی، چراگاه ها، جنینیک و اصلاح حیوانات ومنجمنت و اداره فارم های حیوانی.		ن.۴۰۰	ن.۴۰۰	ن.۴۰۰	ن.۴۰۰	ن.۴۰۰	ن.۴۰۰
۱	آشنایی محصلان درباره اهمیت محصولات حیوانی منحصیث باکیفیت ترین خوراکه های انسانی و مواد خام برای صنایع.	۳	۳	۱	۲	۳	۱

۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	آشنایی محصلان درباره ارتقای پوتنسیال تولیدی حیوانات فارم با استفاده از علوفه جات، محصولات فرعی حیوانی و نباتی برای بدست آوردن محصولات حیوانی از قبیل شیر، گوشت، تخم مرغ، عسل، پوست، پشم و امثال آن که همی ناشی از مطالعه اساسات نسلگیری و اصلاح نسل، تغذیه مناسب و متوازن، حفظ الصحه و کنترل امراض و آفات، تعیین محل مناسب برای بودوباش حیوانات و بازاریابی محصولات حیوانی بمنظور ارتقای و منع معیشتی دهاقین و رشد اقتصاد ملی کشور.
۳	۳	۳	۳	۲	۳	۳	انکشاف مهارت های محصلان به ارتباط موضوعاتیکه در مضمون گنجانیده شده است
۲	۲	۲	۳	۲	۲	۵	تاکید برارتقای تولیدات حیوانی در شرایط کشور.
1.8	2.2	2	2	2	2.2	مجموع	
2.033						اوسط عمومی	

ماخذاساسی
1. J. R and Lesley 1975. The science of animal that serve mankind. McGraw hill book corporation, USA 2. ch.D.C.1986. livestock feeds and feeding second edition prentice hill. Englewood cliff N.J.USA 3. Gillespie, J.R.1983. Livestock and poultry production Delmar. USA 4. Pond. G. W and etal, 2005. Basic animal nutrition and feeding. John Wiley and son INC. USA 5. , K and A. Fraster, 1988. Complete book of raising livestock and poultry Pan Book Tuppan singapor. ماخذکمکی 1- ایر، استیون. 1382. اصول نوین زنبور داری، ترجمه حبیب اقدم، انتشارات پریور. ایران 2- شفر، کرسٹوفر جانانان 1378، پرورش تراکم ماهی، ترجمه مسعود ستاری، انتشارات دانشگاه کلان ایران

مفردات مضمون مبادی علم حشرات

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	...
پوهنچی:	زراعت
دیپارتمنت:	حفاظه نباتات
اسم مضمون:	مبادی علم حشرات
کود مضمون:	Ag PP 0425
تعداد کریدیت:	2+1
نوعیت مضمون:	اساسی
پیش نیاز مضمون:	ندارد
صنف:	دوم
سمستر:	چهارم

معرفی مختصر مضمون

مبادی علم حشرات (Principle of Entomology) منحیث اساسات برای شناسایی حشرات در سمستر چهارم تدریس می گردد. این مضمون شامل شش فصل می باشد. معلومات عمومی در مورد حشرات و اقارب آنها، ساختمان جلد، سر، سینه، شکم و ضمایم آنها، اناتومی و فزیالوژی داخلی، انواع تکثر، انکشاف تخم، انواع لاروا، شفیره، نمو و استتال حشرات، طبقه بندی و ایکالوجی حشرات را شامل می باشد. طبقه بندی شامل 29 آردر بوده و توجه بیشتر در قسمت شناسایی و طبقه بندی حشرات تا سطح فامیل بالای آردرهای که آفات عمده زراعتی را تشکیل می دهند، صورت گرفته است.

اهداف آموزشی مضمون

- ❖ تشخیص حشرات و سایر بندپایان؛
- ❖ طبقه بندی حشرات تا سرحد فامیلی و آردرهای آنها؛
- ❖ تهیه کلکسیون های حشرات و نگهداری آنها در لابراتوارها.

شیوه های تدریس و آموزش:

- ❖ ارائه لکچر در صنف بوسیله پروجکتور؛
- ❖ انجام کارهای گروهی در داخل صنف؛
- ❖ بررسی دروس گذشته و ایجاد انگیزه برای مطالب تدریس؛
- ❖ تقسیم محصلان به گروه های مشخص برای انجام فعالیت های آموزشی بیرون صنف؛
- ❖ انجام کارهای عملی در داخل لابراتوار؛
- ❖ انجام کارهای عملی در فارم تحقیقاتی پوهنچی.

شیوه های ارزیابی محصلان:

- ❖ ارزیابی محصلان در صنف 5%.
- ❖ پروژه های صنفی و کارهای عملی 15%.
- ❖ امتحان نیمه سمستر 20%.
- ❖ امتحان نهایی 60%.
- ❖ مجموعه: 100%.

مفردات مضمون

فصل اول عمومیات شامل: مقدمه، مروری بر حشره‌شناسی، کثرت و تنوع حشرات، طبقه‌بندی و خصوصیات صنوف بندپایان، خصوصیات حشرات، موقف حشرات، فواید و نواقص حشرات و ارتقاء در حشرات می‌باشد.

فصل دوم مورفولوژی حشرات شامل: ساختمان عمومی بدن حشرات، اسکلت خارجی، سر حشرات، انواع دهن و ساختمان آن‌ها، چشمان ساده و مرکب، شاخک و انواع آن، سینه حشرات، پا و انواع آن، بال و انواع آن، شکم حشرات، زواید تناسلی و غیرتناسلی می‌باشد.

فصل سوم فزیولوژی حشرات شامل: جهاز هاضمه، جهاز اطراحیه، جهاز دوران خون، جهاز تنفسی، جهاز عضلات و جهاز عصبی، اعضای حسی، آخذه‌های نوری، کیمیاوی، میخانیکی و سایر آخذه‌ها و جهاز تناسلی در حشرات می‌باشد.

فصل چهارم دوران حیات حشرات شامل: تکثر و انواع آن، القاح، نمو و انکشاف جنین در حشرات، نمو و استحاله، جفت‌گیری در حشرات، انکشاف حشرات بدون استحاله، انکشاف استحاله تدریجی، انکشاف استحاله نامکمل، انکشاف استحاله مکمل، دوران فصلی حشرات، یک نسله، چندین نسله و نسل به تعویق افتاده، دوره استراحت، کرختی یا دورمنسی، غدوات اندوکراین و اگزوکراین، هارمون‌ها و فرامون‌ها می‌باشد.

فصل پنجم ایکالوجی حشرات شامل: مفهوم جمعیت، ایکوسیستم و ایکوسیستم زراعتی، بروز حشرات، فکتورهای تعیین کننده ازدیاد جمعیت حشرات، تاثیرات محیطی بالای انکشاف حشرات و تنظیم جمعیت حشرات می‌باشد.

فصل ششم طبقه‌بندی حشرات شامل: اهداف طبقه‌بندی، طبقه‌بندی عمومی حشرات، تشریح مشخصات آردرها و فامیل‌های عمده، آردر عمده راست‌بالان، سخت‌بالان، فلس‌داربالان، ریشک‌داربالان، آردر عمده یکسان‌بالان، نیم‌بالان، دوبالان و غشائی‌بالان می‌باشد.

مفردات بخش لابراتوار و کارهای عملی

شامل: آشنایی و استفاده از میکروسکوپ، بندپایان و صنوف آن، اصطلاحات مربوط به ساختمان بدن حشرات، اسکلت خارجی و ساختمان مربوطه آن، سر حشرات و ساختمان‌های مربوطه، سینه و ساختمان‌های مربوطه، شکم و ساختمان‌های مربوطه، جهاز هاضمه، جهاز اطراحیه، جهاز دوران خون، جهاز تنفسی، جهاز عضلات، جهاز عصبی و آخذه‌ها، نمو و استحاله و انواع آن در حشرات، دوره استراحت، کرختی یا دورمنسی، غدوات اندوکراین و اگزوکراین، شناسایی و تشخیص آردرهای عمده حشرات، وسایل جمع‌آوری، ساختن یک کلکسیون خوب، جمع‌آوری، سنجاق و نگهداری حشرات می‌باشد.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته (مبادی علم حشرات)

نتایج متوقعه رشته		نتایج متوقعه مضمون							شماره
نمره	نمره	3	2	2	2	2	2	2	1
نمره	نمره	3	2	2	2	2	2	2	2
نمره	نمره	3	3	1	2	2	1	3	3
3.00	2.33	1.67	1.67	2.00	2.00	1.67	2.00	مجموع	
2.04							اوسط عمومی		
۳=اعظمی ترین اشتراک ۲=اشتراک متوسط ۱=کمترین اشتراک									

مفردات مضمون مبادی نباتات مرزوعی

اسم دیپارتمنت: اگراونومی

اسم مضمون: مبادی نباتات مرزوعی (Principle of Field Crops)

کود مضمون: AgAgron 0319

تعداد کريدت: $2+1=3$

مضمون پیش نیاز: نباتات عمومی

صنف: دوم

سمستر: سوم

شرح مختصر مضمون

نباتات مرزوعی که شامل غله جات، حبوبات (پلی دارها)، نباتات صنعتی و نباتات علوفه ئی بوده، زیربنای زراعت و اقتصاد را تشکیل میدهد. چنانچه بیشتر از 60 فیصد ساحه کشت نباتات مؤقتی را همین نباتات تشکیل داده و زنده گی ما از نظر خوراک و پوشاک مستقیم و یا غیر مستقیم بالای محصولات همین نباتات متکی میباشد. بنا بر همین دلیل از بدو تاسیس پوهنخُی زراعت مضمون مبادی نباتات مرزوعی شامل نصاب درسی پوهنخُی گردیده که از جمله مضامین اساسی میباشد. چون نباتات مرزوعی یک مضمون مبادی بوده ازینرو محتویات آن 10 فصل مختلف را در برگرفته که هر فصل آن در سمیستر های بعدی من حیث یک مضمون مستقل در کریکولم دیپارتمنت اگراونومی تدریس میشود. در حقیقت محتویات مضمون تقریباً معرفی کلی دیپارتمنت اگراونومی را پوشش میکند. در نهایت موضوعات بشکل بسیار ساده و مطابق به شرایط افغانستان و استندرد های جهانی پیشکش گردیده و حتی المقدور سعی بعمل آمده تا موضوعات به عبارات عام فهم به لسان دری تحریر گردد.

اهداف آموزشی

- ❖ معرفی همه عوامل تأثیر گزار بالای کشت و تولید نباتات مرزوعی که از شرایط اقلیمی کشت یک نبات شروع الی مراحل جمع آوری، ذخیره وپروسس آنرا دربر میگیرد.
- ❖ معرفی تکنالوژی مناسب بخاطر کشت و برداشت نباتات مرزوعی
- ❖ بلند بردن سطح دانش و آگاهی محصلین تمام رشته های زراعت در مورد اهمیت و شناسائی نباتات مرزوعی با درنظر داشت شرایط موجوده افغانستان.
- ❖ تأکید بر چالش های بلند بردن سطح تولید محصولات زراعتی در شرایط افغانستان.
- ❖ معرفی مقدماتی موارد ذیدخل در کشت نباتات مرزوعی و راه گشا برای سمستر های بعدی

مفردات درسی مضمون

فصل اول: علم و فن تولید نباتات مزروعی

مقدمه، تعریف زراعت، نظری به تاریخچه زراعت، پیشرفت های علمی در ساحه زراعت، تحقیقات علمی در اگرانومی، اهمیت نباتات مزروعی، نفوس، جهان و تهیه غذا، منشا و اختلاف در نباتات مزروعی، طبقه بندی نباتات زراعتی، نباتات عمده مزروعی دنیا، زراعت در افغانستان.

فصل دوم: رابطه نباتات با محیط

اقلیم، انواع اقلیم، اقلیم افغانستان، عوامل محیطی عمده در نمو نباتات مزروعی، بارنده گی، حرارت، طول فصل نمو، رطوبت، روشنایی یا نور، هوا، خاک، گروپ های عمده خاک و رابطه آنها در تولید نباتات مزروعی، تعامل خاک و رابطه آن با نمو نباتات، امراض، حشرات و گیاهان هرزه، حالات اقتصادی

فصل سوم: عملیات نرم کردن و آماده نمودن زمین

تاریخچه انجام عملیات بذری، عملیات بذری یا تیلیج، وسایل و لوازم عملیات بذری، وسایلیکه در آماده کرد نهایی مزرعه به منظور کشت مورد استعمال قرار می گیرد، شدیدار تابستانی.

فصل چهارم: کود های کیمیاوی، تناوب زراعتی و کشت مخلوط نباتات مزروعی

هدف استعمال کود، استعمال کود، انواع کود ها، کود های کیمیاوی یا غیر عضوی (تجارتی)، کود های طبیعی یا عضوی، کود حیوانی، کود سبز و نباتات پوششی، عناصر ضروری وتأثیر آن بالای نمو نباتات، تناوب زراعتی، اساسات تناوب زراعتی، عوامل تأثیر گذار بالای تناوب زراعتی، فواید تناوب زراعتی، ضرورت یک تناوب خوب، مثال های تناوب زراعتی، کشت مخلوط نباتات زراعتی.

فصل پنجم: آبیاری و نیاز آبی نباتات مزروعی

مقدمه، آبیاری و اهمیت آبیاری، تاریخچه آبیاری، انواع آبیاری، ضرورت آبیاری.

فصل ششم: اساسات تولید و تکنالوژی تخمهای بذری

اهمیت تخمهای بذری، ترکیب کیمیاوی تخمهای بذری، خصوصیات عمده تخمهای بذری اصلاح شده، صنف ها عمده تخمهای بذری، منابع تهیه تخم بذری، تصدی تخم های اصلاح شده بذری، مشخصات تخم های بذری ثبت شده و معیاری، معیار های بین المللی تخم های بذری

فصل هفتم: اساسات کنترول گیاهان هرزه

طریقه های کنترول گیاهان هرزه و رابطه شان با خصوصیات گیاهان هرزه، قدرت تولید تخم بوسیله گیاهان هرزه، حالت رکود تخم گیاهان هرزه، انواع گیاهان هرزه و رابطه شان با روشهای کنترول، خسارات ناشی از گیاهان هرزه، اختلاف در طول عمر گیاهان هرزه، طبقه بندی کنترول گیاهان هرزه، کنترول وقایوی، کنترول معالجوی، طریقه های میخانیکی، طریقه های بذری نباتی و رقابتی، کنترول بیولوژیکی، طریقه های کیمیاوی، استعمال گیاه کشها بگونه متفرقه، کنترول گیاهان هرزه ساحات مختلف زراعتی.

فصل هشتم: اساسات وراثت و اصلاح نباتات

قوانین وراثت، قانون جدا شدن، جینوتایپ و فینو تایپ، قانون جوره شدن آزاد، اصلاح نباتات، اهداف نسلگیری در نباتات، طریقه های اصلاح نباتات،

فصل نهم: خصوصیات نباتی نباتات مزروعی

خصوصیات نباتی فامیل گندمیان (گندم، جواری، برنج، جو، باجره، نیشکر، گال وارزن)، خصوصیات نباتی فامیل لگیوم ها (رشقه، شبدر، لوبیا و ماش، نخود، باقلی)، خصوصیات نباتی سایر نباتات عمده مزروعی (لبلیو، کچالو، آفتابپرست، زغر، پنبه).

فصل دهم: جمع آوری، ذخیره و پروسس محصول نباتات مزروعی

جمع آوری، وقت جمع آوری، طریقه های جمع آوری، جمع آوری نباتات تیل دار، ذخیره محصولات نباتات مزروعی، انبار ها و ذخیره گاه ها، جوانه زدن دانه ها در گدامها، اشکال ذخیره انبار دانه ها، ذخیره جواری، ذخیره حبوبات، ذخیره دانه های تیلدار، ذخیره کچالو، اساسات تولید روغنیا نباتی، اساسات تولید شکر از لبلیو قندی.

فصل یازدهم : مارکیتنگ محصولات نباتات مزروعی

وظایف مارکیتنگ، ستندرد و سورت، مارکیتنگ محصولات نباتات عمده زراعتی، مارکیتنگ بیده.

کارهای عملی مضمون

- ❖ معرفی انواع وسایل قلبه به محصلین (قلبه به وسیله حیوانات مثل گاو، اسب، مرکب، شتر) و قلبه توسط وسایل قلبه که توسط تراکتور اجرا میگردد. توضیح مفیدیت های قلبه و آماده سازی بستر مناسب برای کشت نباتات
- ❖ معرفی ماله و انوال آن مشمول بر ماله های وطنی که توسط انسان یا حیوانات اجرا میگردد و انواع ماله های ماشینی به محصلین جهت نرم کاری زمین و هموار کردن بستر کشت
- ❖ معرفی وسایل خیشاوه یا کلتیواتور ها، وسایل که جهت شکستادن کلوخ ها و نرم کردن زمین استفاده میشود
- ❖ مطالعه و تست جوانه زدن تخم های نباتات شامل شناسائی تخم های خوب قوه نامیه تخم، پاک بودن، محل نگهداری و غیره راجع به تخم های بذری
- ❖ مطالعه خالصیت و ضد عفونی کردن تخم ها جهت کنترل آفات و امراض و پیشگیری از تخریبات ناشی از بروز آفات و امراض نباتی
- ❖ رویانیدن تخم قبل از کشت و تست جوانه زنی تخم
- ❖ کمپوست و روش تهیه آن:
- ❖ معرفی و آشنائی با روش های تهیه کمپوست و انواع کود های عضوی، بیان مفیدیت ها و مشکلات آن
- ❖ معرفی کود سبز، انواع آن و طریقه های استفاده کود سبز برای افزایش حاصلخیزی خاک و پلان گذاری مناسب برای تهیه و استفاده از کود های سبز
- ❖ آشنائی با کود های عضوی مایع و طرز تهیه و استفاده از آن، آماده کردن، مقدار و روش استفاده از کود های مایع و حیوانی
- ❖ روش های کود دهی به نباتات شامل طریقه های مختلف کود دهی (تزریقی، پاش دادن، خطی، کناری، مایع، محلول پاشی و غیره).
- ❖ آشنائی با طریقه ها و استفاده از ملچ و اقسام ملچ شامل ملچ خاک، ملچ های مواد عضوی، ملچ های مواد مصنوعی و بقایای نباتی

جدول نقشه مفهومی مضمون مبادی نباتات مزروعی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته
--------------------	-------------------

7- تقویه سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی از طریق توزیع عادلانه غذا و بهبود بخشند: مصممنت غذا.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته آگرونومی.
6- استفاده از تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تبدیل نمودن زراعت عنعنوی به زراعت عصری.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	معرفی همه عوامل تأثیر گزاربالای کشت و تولید نباتات مزروعی که از شرایط اقلیمی کشت یک نبات شروع الی مراحل جمع آوری ، ذخیره وپروسس آنرا دربر میگیرد.
5- رفع کمبود مواد غذائی که از معضلات فعلی اکثریت کشور های جهان و افغانستان می باشد.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	معرفی تکنالوژی مناسب بخاطر کشت و برداشت نباتات مزروعی
4- انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود، اصلاح و تولید بهتر محصولات نباتات مزروعی.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	بلند بردن سطح دانش و آگاهی محصلین تمام رشته های زراعت در مورد اهمیت و شناسائی نباتات مزروعی با درنظر داشت شرایط موجوده افغانستان.
3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدی نباتات مزروعی و ارزش اقتصادی آنها.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	معرفی مقدماتی موارد ذیدخل در کشت نباتات مزروعی و راه گشا برای سمستر های بعدی
2- تقویه موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلکی.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	تأکید بر چالش های بلند بردن سطح تولید محصولات زراعتی در شرایط افغانستان.
1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته آگرونومی.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	مجموع
							اوسط عمومی
							۳= مطابقت کامل
							۲= مطابقت نسبی
							۱=مطابقت کم
							2.69
							2.4
							2.6
							2.8
							2.4
							2.8
							2.8
							3

منابع اصلی

1. Ahmadi ,M.S., Wakil Ahamd, S. (2016). Principles of Field Crop Production. Azeem publisher.
2.). Advanced in Agronomy. Volume 97.2016Ashraf. M. (

- Chandrasekaran. B., Annaduria. K. and Samasundaram. E. (2010). A Text Book of Agronomy. New Age International (P) Ltd., Publishers. New Delhi. .3
- Criag. C. and Kristine. M. (2015). Introduction to Agronomy of Food, crops and Environment. Second Edition. .4
- . Principles of field crop)2006(Martin, J.H. R.P. Waldern, D.L. Stamp. .5
production. Fourth Edition. Pearson Education, Inc., New Jersey, Columbus, Ohio.

منابع فرعی

- 1.Reddy. SR. Agronomy of field crops. (2016). Kalyani publishing. New delhi.
 2. Stewar. B.A. Advanced in soil science. Ohio state university, USA.
- Yellamanda, R.Y., Sankara Reddi, G.H. (2016).Principles of Agronomy. .1
KalyaniPublishes, Ludhiana New Delhi India.

مفردات مضمون هارتيكلچر

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	-----

پوهن‌خُی:	زراعت
دیپارتمنت:	هارتیکلچر
اسم مضمون:	اساسات هارتیکلچر
کود مضمون:	Ag.Hort. 427
تعداد کريدیت:	3 کريدیت (1+2)
نوعیت مضمون:	تخصصی/اساسی
پیشنیاز مضمون:	نباتات عمومی و سیستماتیک نباتی
صنف:	دوم
سمستر:	چهارم

شرح مختصر مضمون:

مضمون اساسات هارتیکلچر در صنف دوم پوهن‌خُی زراعت برای محصلین تمامی رشته های این پوهن‌خُی در سه کريدیت مشتمل دوساعت نظری و دو ساعت کار عملی تدریس می‌گردد. محصلین به اساس تدریس این مضمون میتوانند که به اهمیت هارتیکلچر، رشته ها ان، شناخت نباتات هارتیکلچری، تربیه ، تولید ، جمع آوری محصولات، ذخیره ، پروسس و مارکیت شناخت پیدا و توانایی حاصل نمایند تا سکتور هارتیکلچرانکشاف نماید که به اساس ان مصونیت غذایی و وضعیت صادراتی بهبود یافته که منجر به بهبود اقتصاد ملی می‌گردد.

اهداف آموزشی

- آشنا ساختن محصلین با مسایل و اساسات هارتیکلچر.
- از طریق تربیه کادر ها ، انکشاف ، معرفی و ترویج تکنالوژی مناسب هارتیکلچری .
- بلند بردن ظرفیتهای بشری غرض تدریس ، تحقیق و ترویج در سکتور هارتیکلچر.
- رشد و انکشاف سکتور هارتیکلچر برای تقویه بنیه اقتصادی و رفاه اجتماعی.

روش های آموزش و تدریس

تدریس به روش های متفاوت ذیل پیش بینی شده است:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.
- پروژه های صنفی
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعات درسی

شیوه های ارزیابی محصلان

اعضای کادر علمی دیپارتمنت هارتیکلچر از شیوه های مختلف ارزیابی برای فهم میزان درک و یاد گیری محصلین استفاده می نمایند که شامل ارایه کار های گروهی، کار خانگی، کار های صنفی و ساحوی در

جریان سمستر و نیز امتحانات صنفی، امتحان وسط سمستر و امتحان پایان سمستر میباشد. آماده نمودن پاورپاینت ها روی موضوعات مختلف و ارایه آن توسط محصلان، شکل دیگری از ارزیابی از میزان درک و عمل محصلان میباشد.

مفردات درسی مضمون (فصل ها وزیر فصل ها)

فصل اول معلومات عمومی:

- معرفی ، تاریخچه، اهمیت، شعبات
- وضعیت فعلی هارتیکلچر در جهان و افغانستان .

فصل دوم طبقه بندی نباتات هارتیکلچری:

- میوه جات
- سبزیجات
- گلها و نباتات زینتی
- نباتات طبی و مصاله ای.

فصل سوم ساختمان های محافظتی نباتات هارتیکلچری:

- ساختمان ها و انواع آن
- تجهیزات و ابزارها
- مطالعه و کنترل شرایط محیطی داخل ساختمان های محافظتی و بستر کشت (میدیا).

فصل چهارم تکثیر نباتات هارتیکلچری:

- تکثیر زوجی
- تکثیر غیر زوجی (قلمه، پیوند، خوابانیدن یا لیرینگ، کشت انساج و جداسازی)
- وسایل و مواد برای تکثیر.

فصل پنجم قوریه داری:

- معرفی، اهمیت و انواع قوریه ها
- انتخاب ساحه
- اجزاء قوریه
- عملیات مهم زراعتی در قوریه جات.

فصل ششم احداث باغ:

- معرفی، اهمیت و مشکلات احداث باغات
- انتخاب ساحه و محل برای باغ
- انتخاب نوع، وراثتی و نهال
- آماده ساختن زمین، نقشه و دیزاین
- غرس نهال
- عملیات زراعتی در باغ.

فصل هفتم تربیت و شاخه بری نباتات هارتیکلچری:

- معرفی، اهداف و فواید، سیستم های تربیت

- انواع تربیت نهال ها
- شاخه بری درختان و انواع آن
- زمان شاخه بری و لوازم شاخه بری نباتات هارتیکلچری.

فصل هشتم تکنالوژی تولید تخم نباتات هارتیکلچری:

- معرفی و اهمیت تخم
- بیولوژی گل و عادت گل دهی
- گرده افشانی
- طرق اصلاح و تکنالوژی تولید تخم نباتات هارتیکلچری.

فصل نهم هورمون ها و مواد تنظیم کننده رشد نباتی:

- معرفی و اهمیت هورمون ها و مواد تنظیم کننده نمو
- انواع مواد تنظیم کننده نمو
- موارد استعمال، طرق و زمان استفاده از هورمون ها و مواد تنظیم کننده رشد نباتی.

فصل دهم جمع آوری و عملیات بعد از رفع حاصل:

- شاخص های پختگی
- طرق جمع آوری
- سورت و درجه بندی، بسته بندی
- انتقال، ذخیره و پروسس
- بازاریابی نباتات هارتیکلچری.

فصل یازدهم روش های کشت نباتات هارتیکلچری:

- روش های کشت سبزیجات (باغچه خانگی، کشت تجارتي، کشت جهت فروش در ساحه دور و نزدیک)
- میوه جات
- گلها و نباتات زینتی.

کارهای عملی

آشنایی با ساختمان ها و ابزار هارتیکلچری، آشنایی با روش های تکثیر غیر زوجی (قلمه)، لیرینگ، جدا سازی، Stratification & Scarification، انواع پندک پیوند، انواع شاخ بیوند، نقشه و دیزاین باغ، انتقال و غرس نهال در باغ، آشنایی با روش های مختلف تربیت و شاخه بری نباتات هارتیکلچری، آشنایی با اجزای گلی، گرده افشانی، عقیم سازی، و کراسینگ نباتات هارتیکلچری، طرق مختلف استحصال تخم نباتات هارتیکلچری، آشنایی با انواع تنظیم کننده های رشد و طرق استعمال آنها، طرق و تعیین وقت جمع آوری، سرد سازی اولیه و کیورینگ، سورت، درجه بندی و بسته بندی، ذخیره و پروسس.

جدول نقشه مفهومی مضمون اساسات هارتیکلچر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون اساسات هارتیکلچر رشته هارتیکلچر

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون
-------------------	--------------------

		اجتماعی و اقتصاد جامعه						
نم.	نم.	نم.	نم.	نم.	نم.	نم.	نم.	
۱	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۳	
۲	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	
۳	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۲	
۴	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۳	
مجموع		3	3	1.25	3	2.5	3	
اوسط عمومی		2.61						
۳=مطابقت کامل		۲=مطابقت نسبی						
		۱=مطابقت کم						

ماخذ اساسي و كمكي:

- عبدياني، ع.س. (۱۳۹۸). ده هارتيكلچر (بني والي) اساسات. گودر خپرونديوه ټولنه. جلال آباد
- سعادت، م.ا. (۱۳۹۷). د سبو روزني اساسات. گودر خپرونديوه ټولنه. جلال آباد
- Das, J. S. (2010). Fruit Growing. Publ. kalyani. New Delhi. India. 1

2. Singh, Jitendra. (2018). Fundamental of Horticulture. Kalyani publishing center, India.
3. Sharma, R. R. (2015). Propagation of Horticulture crops: principles and practices 2nd edi. Publ. kalyani. New Delhi. India.
4. Singh, Jitendra. (2015). Basic Horticulture. Publ. kalyani. New Delhi. India.
5. George Acquaah. (2009). Horticulture Principles and Practices 4th edi. PHI Learning Pvt ltd. New Delhi. India.

مفردات مضمون اساسات جنگلداری

لیسانس

مقطع تحصیلی:

پوهنتون:

پوهنځی:	زراعت
د پیاوړتیا تمنت:	جنگلداري و منابع طبيعي
اسم مضمون:	مبادي جنگلداري
کود مضمون:	429AgFNR0
تعداد کريدیت:	2+1 (3)
نوعيت مضمون:	تخصصي
پيشنياز مضمون:	ندارد
صنف:	دوم
سمستر:	دوم

شرح مختصر مضمون:

مفکوره عمده معرفي اساسات جنگلداري کتاب مدرن که شامل موضوعات مختلف تعريفات ، نقش جنگل در زندگي بشر؛ تاريخچه، ساحه انتشار، جنگل و جهان معاصر، بيولوژي جنگل (FOREST BIOLOGY)، جمعيت درختان، سورت بندي (ASSORTMENT)، وضع جنگل ها در جهان و افغانستان، خواص عمومي درختان هميشه سبز يا مخروطي (CONIFER)، جنگلات برگريز (DECIDUOUS FOREST) ، انواع جنگلات برگريز ياپهن برگ در افغانستان، هميشه بهار ان يا مخروطي ها ، طريقه کشت، انواع درخت ارغوان، نقش جنگل در تنظيم پخش آبها، نقش جنگل در حفظ خاک ها، نقش جنگل از نظر نظامي، پوشش نباتي بعضي کشور هاي همسايه، جمع آوري تخم از لانه حيوانات، جنگلهای طبيعي افغانستان، درانکشاف ساختار جامعه مفيد مند ميباشد.

اهداف آموزشي

1. آموزش و درک مفهوم اساسي جنگلداري افغانستان .
2. کسب تجارب در مورد احداث جنگلات، اهميت اقتصادي جنگلات، احداث قوريه جات درختان جنگلي.
3. کسب دانش مديريت جنگلات و قوريه هاي بزرگ تجارتي

مفردات درسي:

فصل اول: مقدمه، جنگل تعريف جنگل درخت درختچه پيچک چوبي ، نقش جنگل در زندگي بشر، نقش جنگل در برآورده ساختن چوب مورد نياز، محصولات اصلي و فرعي جنگل توليد و مصرف چوب در سال، مصرف فعلي داخلي کشور، پيش بيني هاي آينده.

فصل دوم: نقش جنگل در آب وهوا، اثر جنگل در بارندگي، نقش درختکاري در کاهش آلودگي، اثر جنگل در بارندگي، اثر جنگل در جلوگيري از زيان باد هاي سخت، اثر جنگل در تصفيه هوا نقش جنگل در صنعت طبيعت گردی نقش جنگل در تنظيم پخش آبها، نقش جنگل در حفظ خاک ها، نقش جنگل از نظر نظامي ، نقش جنگل از نگاه حيوانات و نباتات در حال انقراض، نقش جنگل بحيث تفريحگاه، شرايط محيطي جنگل.

فصل سوم: تاريخچه جنگل داري، درختکاري از نگاه اسلام، نباتات قرانکریم، تاريخچه جنگل کاري در افغانستان

فصل چهارم: پيدايش جنگل ها جنگل وانواع آن، جنگل طبيعي و مصنوعي، احداث جنگلهای اقتصادي احداث جنگلهای محافظوي، احداث جنگل به منظور ايجاد فضای سبز، انتخاب انواع درختان به منظور جنگل کاري مصنوعي، شکل جمعيت نونهالان جنگلي، انبوهي جمعيت نونهالان جنگلي، برتري هاي اقتصادي، برتريهای بيولوژيکي.

فصل پنجم: دانش جنگل داري، دانش جنگل داري، تعريف و هدف، ضرورت و اهميت.

فصل ششم: جنگل و جهان معاصر، ساحه عمومي جنگلهای جهان و افغانستان، سرانه ساحه جنگلها ساحه جنگلهای افغانستان، کشور هاي مقدم در جنگلداري.

فصل هفتم: بيولوژي جنگل، علايم جنگلاتي جمعيت درختان، تشکل فورم، قرابت تاجها، انبوهي، غلو و پر بودن درختان، عمر يا سن، منشا، چگونگي سطح توليد (Bonneted)، سورت بندي.

فصل هشتم: بذر (تخم) جنگلی، روش های جمع آوری، بذر های جنگلی در خریطه های پلاستیکی، ترکیب خاک خریطه های پلاستیکی، بیوبلاک.

فصل نهم: قوریه، تعریف قوریه، انواع قوریه های دایمی و موقتی، نوع زمین، سمت و شکل ساحه قوریه، ارتفاع زمین، موقعیت قوریه، اطراف ساحه قوریه، آب قوریه، طرز احداث قوریه، آماده ساختن بسترهای بذر، تقسیمات ساحه قوریه.

فصل دهم: جمع آوری تخم درختان جنگلی، جمع آوری تخم درختان جنگلی، طرز و طرق جمع آوری وسایل مورد نیاز، جمع آوری تخم درختان جنگلی از روی درختان استاده، جمع آوری تخم درختان جنگلی از روی درختان قطع شد.

فصل یازدهم: انتشار جغرافیای جنگلها در جهان و افغانستان، وضعیت فعلی جنگلهای جهان و افغانستان، دسته بندی و مشخصات انواع مشهور مخروطی ها (همیشه بهاران) در جهان و افغانستان، دسته بندی و مشخصات انواع مشهور برگریزان (پهن برگان) در جهان و افغانستان، جنگلات مخروطی (همیشه سبز)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون مبادی جنگلداری دیپارتمنت جنگلداری و منابع طبیعی

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته						
		نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره
۱	آشنایی محصلین با نقش جنگل در زندگی بشر، نقش جنگل در برآورده ساختن چوب مورد نیاز، محصولات اصلی و فرعی جنگل تولید و مصرف چوب	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۳
۲	اهمیت اثر جنگل در بارندگی، نقش درختکاری در کاهش آلودگی، اثر جنگل در تصفیه هوا نقش جنگل در صنعت طبیعت گردی نقش	۲	۲	۲	۲	۳	۲	۲

۳	آشنایی محصلین با پیدایش جنگل ها جنگل وانواع آن،احداث جنگلهای اقتصادی احداث جنگلهای محافظوی.	۳	۳	۳	۳	۲	۱
۴	آموزش محصلین در مورد اهمیت جنگل درجهان معاصر، ساحه عمومی جنگلهای جهان و افغانستان	۲	۲	۳	۲	۲	۳
۵	تربیه محصلین و تقدیم آنها به سایر رشته ها	۱	۱	۳	۳	۲	۳
مجموع							2.2
اوسط عمومی							2.4
2.49							2.6
۳=مطابقت کامل							2.8
۲=مطابقت نسبی							2
۱=مطابقت کم							2.2

منابع یا مآخذ:	
1. ایریا،(1999). احیای مجدد جنگلات افغانستان "گزارش ورکشاپ زوپ " پشاور. 2. حسن یار و اکبری (1364). جنگلهای طبیعی افغانستان " انتشارات پوهنتون کابل . ص. 97. 3. دهپور ، ا.ع. (1374). تشخیص انواع درختان و بته های زینتی ساحات سبز مورد استفاده عمه شهر کابل " . پوهنتون کابل . مجله علوم طبیعی،(دور سوم شماره چهارم ششم)، صص. 52- 67 .	ماخذ اساسی
16. A-Z of food safety. Thorogood Publishing Ltd. 2007. S. Jermemy. 17. Owen, R. F., Marcus, K., Gary, W. S., Steven, R. T. and John, R. W., International Food Safety hand book. CRC press. New York. 18. David, M., Nancy, R. and Richard, L., Essential of Food Safety and Sanitation. Prentice Hall Press. USA.	ماخذ کمکی

مفردات مضمون مبادی علم امراض نباتی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	...
پوهنځی:	زراعت
دیپارتمنت:	حفاظه نباتات
اسم مضمون:	مبادی علم امراض نباتی
کود مضمون:	Ag PP 0430

تعداد کريدیت:	2+1
نوعيت مضمون:	اساسی
پيش‌نياز مضمون:	مايکروبيولوژی
صنف:	دوم
سمستر:	چهارم

معرفی مختصر مضمون

مبادی علم امراض نباتی در سمستر چهارم برای محصلان پوهنچی‌های زراعت تدریس می‌شود. در این مضمون عمومیات، پرازیتم و انکشاف مرض، طرز حملهٔ پتوجن‌های نباتی بالای نباتات میزبان، مقاومت و دفاع نباتات در مقابل پتوجن‌های نباتی، تأثیرات عوامل محیطی بالای انکشاف امراض ساری، تنظیم امراض نباتی، قارچ‌ها و امراض قارچی نباتات، پروکاریوت‌ها (بکتريا و مولیکوت‌ها) و امراض ناشی از آن‌ها، ویروس‌ها و امراض ویروسی نباتی، نيماتودها و امراض نيماتودی نباتی، نباتات عالی طفیلی و اختلالات فیزیولوژیکی (غیر پرازیتی) نباتات مورد بحث قرار می‌گیرد.

اهداف آموزشی

- ❖ آشنایی با عاملین امراض نباتی؛
- ❖ آشنایی با میخانیکیت‌های دفاعی نباتات؛
- ❖ آشنایی با روش‌های کنترل امراض نباتی.

شیوه‌های تدریس و آموزش:

- ❖ ارائه لکچر در صنف بوسیله پروجکتور؛
- ❖ انجام کارهای گروهی در داخل صنف؛
- ❖ بررسی دروس گذشته و ایجاد انگیزه برای مطالب تدریس؛
- ❖ تقسیم محصلان به گروپ‌های مشخص برای انجام فعالیت‌های آموزشی بیرون صنف؛
- ❖ انجام کارهای عملی در داخل لابراتوار؛
- ❖ انجام کارهای عملی در فارم تحقیقاتی پوهنچی.

شیوه‌های ارزیابی محصلان:

- ❖ ارزیابی محصلان در صنف 5%.
- ❖ پروژه‌های صنفی و کارهای عملی 15%.
- ❖ امتحان نیمه سمستر 20%.
- ❖ امتحان نهایی 60%.
- ❖ مجموعه: 100%.

مفردات مضمون

فصل اول عمومیات: مفهوم مرض و پتوجن در نبات، اهمیت امراض نباتی، تاریخچه امراض نباتی، طبقه‌بندی امراض نباتی، چگونه پتوجن‌های نباتی باعث امراض می‌گردند، تشخیص امراض نباتی.

فصل دوم پرازیتم و انکشاف مرض: ارتباط بین پتوجن و نبات میزبان، تغذیهٔ مایکروارگانیزم‌ها، انکشاف مرض، مثلث مرض، مراحل انکشاف مرض، اپیدیمیولوژی و رابطه آن با دوارن مرض.

فصل سوم طرز حملهٔ پتوجن‌های نباتی بالای نباتات میزبان: نفوذ پتوجن‌های نباتی بوسیله قوه میخانیکی، قابلیت‌های کیمیاوی پتوجن‌های نباتی، انزایم‌ها.

فصل چهارم مقاومت و دفاع نباتات در مقابل پتوجن‌های نباتی: امراض نباتی و مقاومت نبات در مقابل پتوجن، انواع مقاومت در نباتات، مقاومت حقیقی، مقاومت عمودی، مقاومت افقی، مقاومت فیزیکی و ساختمانی.

فصل پنجم تأثیرات عوامل محیطی بالای انکشاف امراض ساری: شرایط محیطی، تأثیر تغذیه نبات میزبان در ارتباط به امراض ساری.

فصل ششم تنظیم امراض نباتی: مفهوم تنظیم تلفیقی امراض نباتی، روش‌های مختلف تنظیم امراض نباتی.

فصل هفتم قارچ‌ها و امراض قارچی نباتات: تاریخچه، ساختمان‌های عمده قارچی، نمو و تغذیه، تکثر و وراثت، طبقه‌بندی، انتشار، علایم امراض قارچی، تنظیم تلفیقی امراض قارچی، امراض سرخی غلات.

فصل هشتم پروکاریوت‌ها و امراض ناشی از آن‌ها: بکتیریا و مولیکیوت‌ها، تاریخچه، اساسات بیولوژیکی، ساختمان حجره، تکثر و وراثت، طبقه‌بندی، انتشار، علایم امراض بکتریایی و مولیکیوتی، تنظیم تلفیقی امراض بکتریایی و مولیکیوتی، مرض بلایت آتشی سیب و ناک، مرض اکس (X) شفتالو.

فصل نهم ویروس‌ها و امراض ویروسی نباتی: تاریخچه، ترکیب، ساختمان و مارفولوجی ویروس‌های نباتی، موقعیت بیولوژیکی ویروس‌ها، پخش و انتشار ویروس‌ها، طبقه‌بندی و نام‌گذاری ویروس‌های نباتی، علایم امراض ویروسی نباتات، تنظیم تلفیقی ویروس‌های نباتی، مرض ویروس موزائیک تنباکو.

فصل دهم نیماتودها و امراض نیماتودی نباتی: مارفولوجی، طبقه‌بندی، دوران حیات، تکثر و انتشار، علایم امراض نیماتودی، اضرار نیماتودهای نباتی، تنظیم تلفیقی نیماتودها، نیماتودهای گره ریشه.

فصل یازدهم نباتات عالی طفیلی: خصوصیات مارفولوجیکی، علایم و نشانه‌های نباتات عالی طفیلی، انتشار نباتات عالی طفیلی، تنظیم تلفیقی نباتات عالی طفیلی، زردپیچک، سنگل، شاخل‌وحشی.

فصل دوازدهم اختلالات فیزیولوژیکی (غیر پرازیتی) نباتات: تشخیص اختلالات فیزیولوژیکی، کمبود و یا ازدیاد عناصر غذایی، کمبود و یا ازدیاد رطوبت، کمبود و یا ازدیاد نور، تیزابیت و یا قلویت خاک، سایر فکتورهای اختلالات فیزیولوژیکی، تنظیم اختلالات فیزیولوژیکی نباتات.

مفردات بخش لابراتوار و کارهای عملی

مایکروسکوپ: شناخت قسمت‌های مختلف مایکروسکوپ و طرز استفاده از آن، انواع مایکروسکوپ‌ها و کاربرد آن‌ها در لابراتوارهای امراض نباتی، قدرت بزرگ‌نمایی مایکروسکوپ، معرفی سامان، وسایل و مواد معمول لابراتوارهای امراض نباتی.

ساختن سلايدهای مؤقت: معرفی سلاید و کاربرد آن‌ها، انواع سلايدها، طرز تهیه سلايدها، استعمال سلايدها تحت مایکروسکوپ، رنگ‌آمیزی سلايدها.

تشخیص عاملین مرض‌آور مجهول: تطبیق فرضیه کوخ، طبقه‌بندی و راجستر نمودن، محیط‌های کشت (Culture media)، تهیه محیط کشت معمول، تهیه محیط کشت خاص، انواع محیط‌های کشت، ساختن محیط کشت معمول برای بعضی از قارچ‌ها و بکتیریا (PDA)، روش‌های جمع‌آوری نمونه‌های مصاب از ساحه، تجرید، و نگهداشت قارچ‌های معمول مرض‌زا، روش‌های معمول و عام تشخیص امراض نباتی در مزارع، روش‌های معمول و عام تشخیص امراض نباتی در لابراتوار، جمع‌آوری مواد مصاب از ساحه به شکل عملی، تشخیص ممکنه امراض مربوطه از مواد مصاب ساحات جمع‌آوری شده، ارزیابی راپورها و کارهای لابراتواری محصلان.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته (مبادی علم امراض نباتی)

نتایج متوقعه رشته							
نتایج متوقعه مضمون							
شماره							
1	آشنایی با عاملین امراض نباتی	3	3	3	1	3	2
2	آشنایی با میخانیکیت‌های دفاعی نباتات	1	2	2	1	2	3
3	آشنایی با روش‌های کنترل امراض نباتی	3	3	2	1	1	2
مجموع		2.33	2.67	2.33	1.00	2.00	2.33
اوسط عمومی		2.08					
۳= اعظمی ترین اشتراک ۲= اشتراک متوسط ۱= کمترین اشتراک							

منابع یا مأخذ:

منابع اساسی:

1. فیضی، غلام رسول. 1393. مبادی علم امراض نباتی. انتشارات عازم کابل.
2. Agrios, George N. 2005. Plant Pathology. New York, Academic press.
- منابع کمکی:
3. Aneja K. R. (2012). Experiments in Microbiology, Plant Pathology and Biotechnology. New Age International Publishers, Kurukshetra, India.
4. S. (2013). Plant Pathology. McGraw Hill Education, India. Mehrotra R.
5. Mondal kalyan K. 2011. Plant Bacteriology. Kalyani publishers, Kochi, India.
6. S. 2012. Mycology and Plant Pathology. Kalyani Publishers, Bangalore, Paul Y. India.
7. Ravichandra N. G. 2013. Fundamentals of Plant Pathology. Asoke K. Ghosh, Bangalore, India.
8. Sarbhoy A. K. 2006. Mycology. Kuldeep Sharma, Indian Council of agriculture research New Delhi.
9. فیضی، غلام رسول. 1393. ویروالوژی نباتی. انتشارات عازم کابل.
10. فیضی، غلام رسول. 1393. بکتریولوژی نباتی. انتشارات عازم کابل.

مفردات مضمون زراعت پایدار

اسم دیپارتمنت: اگرونومی

اسم مضمون: زراعت پایدار (Sustainable Agriculture)

کود مضمون: AgAgron 0536

تعداد کرایت: 2

مضمون پیش نیاز: ندارد

صنف: سوم

سمستر: اول

شرح مختصر مضمون

تاکید بر زراعت پایدار از این جهت مهم است که فهم ما نسبت به مشکلاتی چون محدودیت زمین‌های زراعتی دنیا، مشکل فراگیر تخریب خاک، کاهش سریع کیفیت محیط زیست، اثرات گلخانه‌ای، وابستگی شدید به منابع غیر قابل تجدید و نیاز به حفظ منابع خاک برای استفاده دراز مدت در مقابل بهره برداری از خاک برای استفاده کوتاه مدت روز به روز افزایش می‌یابد. در کشور های در حال توسعه مشکلات زیادی از ناحیه حاصل پایین، تخریب خاک، سوء تغذیه و قحطی ایجاد شده است. بنابراین مدیریت پایدار منابع طبیعی موضوع جهانی بوده و نیاز به هماهنگی و تلاش دراز مدت برای درک روابط، علت و توسعه راه حل های مناسب دارد. بنأ با درک مطالب فوق زراعت پایدار یکی از مضامین عمده دیپارتمنت اگرونومی بوده که موضوعات درسی آن در صفحه بعدی به طور مفصل توضیح گردیده است. موضوعات از قبیل زراعت پایدار چیست؟، تکامل تاریخی وراثتی های زراعتی، ضرورت تولید انواع و وراثتی های منحصر به فرد، مدیریت آفات در زراعت پایدار، روشهای پایدار کنترل گیاهان هرزه، روشهای پایدار برای حفظ حاصل خیزی خاک، قابلیت دسترسی عناصر غذائی، حبوبات و تناوب زراعتی و غیره موضوعات شامل پلان درسی این مضمون میباشد

اهداف آموزشی

❖ حد اقل استفاده از عوامل تولید، حد اکثر نفع اقتصادی، کاهش فرسودگی خاک و خطر آلودگی محیط و آب.

❖ مطالعه و تحلیل اثرات انکشاف زراعت و انقلاب سبز در زراعت و موثریت منابع زراعتی

❖ شناسایی منابع، دوران، روش های بکارگیری و میتود های مدیریتی آب در جهت استفاده مؤثر و پایدار آن در زراعت

❖ آشنایی با روند تکامل، ترکیب، سیستم های مدیریتی، مدیریت متداوم حاصلدهی و حاصلخیزی خاک در زراعت

❖ شناسایی عوامل تقلیل، تخریب و کاهش موثریت منابع بر مدیریت همه جانبه آفات و عوامل امراض نباتی و تربیه نیروی آگاه در جهت پایداری زراعت

مفردات درسی مضمون

فصل اول: مقدمه، تعریف زراعت پایدار

اهداف زراعت پایدار، خصوصیات و اجزای زراعت پایدار ، پالیسهای زراعت پایدار ، مقایسه خصوصیات
ایکالوجیکی سیستم های رایج و پایدار

فصل دوم: اجرای سیستم های زراعت پایدار

منجمت عناصر غذایی، کاهش تلفات خاک، کود حیوانی، فرسایش، دبی نایتریفیکیشن، شستشوی
خاک، مصرف مواد غذایی

فصل سوم: منجمت گیاهان هرزه

کنترل میخانیکی گیاهان هرزه، کنترل بیولوژیکی گیاهان هرزه، کنترل کیمیاوی گیاهان هرزه،

فصل چهارم: کنترل زراعتی، کنترل بیالوژیکی

IPM در سیستم های زراعتی،

فصل پنجم: تناوب زراعتی

اثر تناوب بر روی خاک

فصل ششم: انواع سیستم های زراعت پایدار

سیستم چندکشتی، کشت مخلوط، کشت درهم، کشت ردیفی، کشت نواری، کشت تاخیری، شخم حفاظتی،

سیستم جنگل-زراعتی، سیستم تلفیقی حیوان و نبات

فصل هفتم : تغییر اقلیم در زراعت پایدار

زمینه های زراعت پایدار در افغانستان،

فصل هشتم: بازاریابی جهت فروش محصولات

بازاریابی منطقوی، بازاریابی ملی، بازار یابی بین المللی، ایجاد کوپراتیف ها جهت بوجود آوردن زنجیره ارزشی
معقول و قابل قبول.

جدول نقشه مفهومی زراعت پایدار

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون	شماره
-------------------	--------------------	-------

7- تقویم سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی از طریق توزیع عادلانه غذا و بهبود بخشیدن مصیبت غذا.	نمره	۴					
6- استفاده از تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تبدیل نمودن زیادهای غنچه به زیادهای عصری.	نمره	۴					
5- رفع کمبود مواد غذایی که از معضلات فعلی اکثرت کشتی های جهان و افغانستان می باشد.	نمره	۴					
4- انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود، اصلاح و تولید مفت محصولات نباتات مزروعی.	نمره	۴					
3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدی نباتات مزروعی و	نمره	۴					
2- تقویم موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلک.	نمره	۲					
1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته آگرا نومی.	نمره	۳					
حد اقل استفاده از عوامل تولید، حد اکثر نفع اقتصادی، کاهش فرسودگی خاک و خطر آلودگی محیط و آب.	۱	۳					
مطالعه و تحلیل اثرات انکشاف زراعت و انقلاب سبز در زراعت و موثریت منابع زراعتی	۲	۲					
شناسایی منابع، دوران، روش های بکارگیری و میتود های مدیریتی آب در جهت استفاده مؤثر و پایدار آن در زراعت	۳	۲					
آشنایی با روند تکامل، ترکیب، سیستم های مدیریتی، مدیریت متداوم حاصلدهی و حاصلخیزی خاک در زراعت	۴	۲					
شناسایی عوامل تقلیل، تخریب و کاهش موثریت منابع بر مدیریت همه جانبه آفات و عوامل امراض نباتی و تربیه نیروی آگاه در جهت پایداری زراعت	۵	۲					
مجموع	2.4	2.2	2.6	2.8	3	2.4	2.8
اوسط عمومی	2.60						
۳= مطابقت کامل	۲= مطابقت نسبی						
۱=مطابقت کم							

منابع اصلی

1. The Evolution of Forage Seed)2012(Alemayehu Mengistu and Getnet Assefa. .1
Production in Ethiopia. In:
2. Livestock Input Supply and service)2010(Azage, T., Berhanu G.M. and Dirk H. .2
provision in Ethiopia: Challenges and opportunities for market-oriented
Development. Working Paper No.20. Improving Productivity and Market Success
(IPMS) of Ethiopian Farmers Project, ILRI, Addis Ababa, Ethiopia.
3. Sustainable crop production under protected cultivation.)2015(Reddy, P. V. .3
Springer.
4. Kalyani .Principle of Agronomy .)2016(Reddy, T. Y. and Reddy, G. H. S., .4
Publisher.

منابع فرعی

5. C.A. Francis and M.D. Clegg (1990). Crop Rotations in Sustainable Production .5
Systems. pp. 107–122 in Sustainable Agricultural Systems, C.A. Edwards, ed.
CRC Press,
6. Nagataki H, Noguchi K, Katsuma R, Yamauchi Y, Shibata N, Yasumoto K, Ito M .6
(2011) A Distance Learning System with Customizable Screen Layouts for
Multiple Learning Situations. In: 3rd International conference on computer
supported education (CSEDU 2011), Noordwijkerhout, The Netherland, pp 94–
102.

مفردات مضمون اساسات غذا و تغذيه

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنځی:	زراعت
پوهنتون:	-----

دیپارتمنت:	علوم حیوانی
اسم مضمون:	اساسات غذا و تغذیه
کود مضمون:	AgAnSc 0544
تعداد کريدیت:	3 کريدیت
نوعیت مضمون:	اختصاصی
پیشنیاز مضمون:	غذا و تغذیه
صنف:	سوم
سمستر:	پنجم
استاد مضمون	-

معرفی مختصر مضمون

مضمون غذا و تغذیه از جمله مضامین تخصصی دیپارتمنت علوم حیوانی بوده که با اضافه محصلین صنف سوم رشته علوم حیوانی به محصلین صنف سوم دیپارتمنت اقتصاد و توسعه نیز تدریس میگردد. مطالب شامل این کورس را غذا و مواد مغذی، وظایف مواد مغذی، تجزیه ی تخمینی و طریقه ی و انسوست، سیستم هاضمه و قابلیت هضم، مواد مغذی قابل هضم و استفاده از انرژی غذا، تغذیه انرژی، تغذیه پروتئین، تغذیه مواد معدنی، تغذیه ویتامین ها، مراحل فزیالوژیکی تولیدات حیوانی، انواع و تقسیم بندی خوراکه ها، چراگاه ها، تغذیه گاو های شیری، تغذیه گوسفند و بز، تغذیه اسب ها و تغذیه طیور تشکیل میدهند.

اهداف کورس

1. آشنائی محصلان درباره غذا، مواد مغذی، وظایف، تعیین ارزش غذایی گروپ خوراکه ها عمدتاً علوفه جات، دانه باب، کنجاره باب، و محصولات فرعی نباتی غرض استفاده مناسب از آنها در تغذیه حیوانات برای بدست آوردن حاصل مطلوب. آشنائی محصلان در ارتباط سیستم های انرژی و چگونگی مورد استفاده قرار گرفتن و نحوه تغذیه مواد مغذی اعم از انرژی، پروتئین، مواد معدنی و ویتامین و استفاده حیوانات ازین مواد در مراحل مختلف فزیالوژیکی تولیدات شان.
2. آشنایی محصلان با انواع و دسته بندی خوراکه ها و چگونگی تغذیه گاو های شیری، گوسفند و بز، اسب و طیور ازین خوراکه ها و نحوه تغذیه آنها به حیوانات فوق جهت بدست آوردن حاصل مطلوب.
3. انکشاف مهارت های محصلان در شناسائی و معرفت کامل در ارتباط خوراکه های مورد نیاز حیوانی و فراگیری پارامتر های چون ترکیب کیمیاوی، ارزش غذایی و غذاها و تطبیق فن تغذیه به شکل علمی در ساحه علمی بالای حیوانات با استفاده از خوراکه های حیوانی موجود در کشور. تاکید برافزایش سطح تولیدات حیوانی با استفاده از پوتنسیال های موجود و پیدوار محلی قابل دسترس در کشور.

فصل ها وزیر فصلهای مضمون

فصل اول: غذا و مواد مغذی

مقدمه، تعریف غذا و مواد مغذی، تقسیمات مواد مغذی خوراکه ها، آب، کاربوهایدریت ها، شحمیات، پروتئین، ویتامین ها، مواد معدنی،

فصل دوم: وظایف مواد مغذی

بחיث مواد ساختمانی، بحیث منبع انرژی، بحیث مواد کنترول کننده و تنظیم کننده

فصل سوم: تجزیه ی تخمینی و طریقه ی و انسوست

تجزیه تخمینی: تعیین مقدار رطوبت، تعیین مقدار پروتئین، تعیین مقدار شحم، تعیین مقدار کاربوهایدریت غیر منحل، تعیین مقدار مواد معدنی، تعیین مقدار کاربوهایدریت منحل، ب: طریقه و انسوست، مواد منحل در

محلول پاک کننده خنثی (NDS)، مواد منحل در محلول پاک کننده اسیدی (ADS)، مواد منحل در محلول پاک کننده لگنین (LDS)، اصطلاحات

فصل چهارم: سیستم هاضمه، هضم، جذب و انتقال و قابلیت هضم

انواع جهاز هضمی، انواع شیر هضمی، جذب مواد غذایی، نقش سیستم هاضمه در انتقال مواد غذایی، نقش خون و لیمف در انتقال مواد غذایی، قابلیت هضم و هضم قسمی یا ناتمام، اجرای تجارب هضم غذا بالای حیوانات

فصل پنجم: مواد مغذی قابل هضم (TDN) و استفاده از انرژی غذا

طرق محاسبه مواد مغذی قابل هضم، فکتورهای اثرگذار بالای ارزش مواد مغذی قابل هضم، سیستمهای بیان انرژی، تقسیمات انرژی در بدن، مقایسه مواد مغذی قابل هضم (TDN)، انرژی قابل هضم، انرژی قابل استقلال و انرژی خالص بمقصد ارزیابی ارزش خوراکها برای حیوانات

فصل ششم: تغذیه انرژی

کاربوهایدریتها، طبقه بندی کاربوهایدریتها، هضم و استقلال کاربوهایدریتها، لیپیدها، اسیدهای شحمی، پارچه شدن و صفات ضمیره شحم، ترکیب شحمیات، مشخصات شحم، دیگر لیپیدها، تبدیل کاربوهایدریتها و پروتئینها به شحم، اکسیدیشن لیپیدها، استقلال غیر نورمال لیپیدها

فصل هفتم: تغذیه پروتئین

نیازمندی حیوانات به پروتئین، پروتئینها و آمینو اسیدها، ارزش بیولوژیکی پروتئین، مکملهای پروتئینی، کیفیت پروتئین در تغذیه نشخوارکنندگان، پروتئین بحیث منبع انرژی، استفاده از مرکبات نایتروجندار غیر پروتئینی در تغذیه نشخوارکنندگان

فصل هشتم: تغذیه مواد معدنی

نیازمندی حیوانات به مواد معدنی، ترکیب منرالی بدن حیوان، عناصر زیاد مصرف، عناصر کم مصرف

فصل نهم: تغذیه ویتامینها

تغذیه ویتامینها به نشخوارکنندگان، تغذیه ویتامینها به حیوانات معده ساده

فصل دهم: مراحل فیزیولوژیکی تولیدات حیوانی

بقا، نمو، چاقی، تولید شیر، رشد جنین، تولید پشم، کار، تولید تخم مرغ

فصل یازدهم: انواع و تقسیم بندی خوراکها

خوراکها غیر متراکم، گراسها، لیگیومها، علوفه خشک، سایلجها، پسماندهای خشک محصولات زراعتی، خوراکهای متراکم

الف: خوراکهای متراکم کاربوهایدرتی: محصولات فرعی پروسس دانههای غلات، ملاسها و قالهها،

ریشهها و ساقههای زیر زمینی، چربیها و روغنها، چربیها و روغنها

ب: خوراکهای متراکم پروتئینی، کنجارهها، دانههای نباتات لیگیومی و سایر خوراکهای پروتئینی،

مرکبات نایتروجندار غیر پروتئینی، مکملهای معدنی و ویتامینی و افزودنیها

فصل دوازدهم: چراگاهها

تعریف چراگاهها، طبقه بندی چراگاهها، تاثیر مرحله بلوغیت علوفه چراگاه بالای محتوی ماده مغذی، استفاده از چراگاه در تغذیه حیوانات

فصل سیزدهم: تغذیه گاوهای شیری

تغذیه گوسالههای کوچک، تغذیه گوسالههای کلان (غناجیها)، تغذیه گاوهای شیری در چراگاه، تغذیه گاوهای شیری در شرایط جای بند

فصل چهاردهم: تغذیه گوسفند و بز

مواد مغذی مورد نیاز گوسفند و بز، تغذیه گوسفند در مراحل خاص فزیالوژیکی، تغذیه بزها

فصل پانزدهم: تغذیه اسبها

خوراکهای اسب، تغذیه مادبان باردار، تغذیه مادبان در ایام شیردهی، تغذیه کره اسبها، تغذیه کره اسبهای از سیر گرفته شده، کره اسبهای یکساله و دوساله در شرایط جای بند

فصل شانزدهم: تغذیه طیور

مواد مغذی مورد نیاز طیور، خوراکهای طیور، تغذیه مرغهای تخمی، تغذیه مرغهای گوشتی، تغذیه فیل مرغ، تغذیه مرغابی، تغذیه بونه

کار عملی

معرفی انواع غذاهای حیوانی، تحلیل و تجزیه مواد غذایی، هضم در نشخوارکنندگان، هضم در حیوانات معده ساده، معرفی سیستم هاضمه حیوانات نشخوارکنندگان، معرفی سیستم هاضمه حیوانات معده ساده، مخلوط مواد غذای از طریق الجبری.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نوع فعالیت	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه					
		ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	آشنائی محصلان درباره غذا، مواد مغذی، وظایف، تعیین ارزش غذائی گروپ خوراکه ها عمدتاً علوفه جات، دانه باب، کنجاره باب، و محصولات فرعی نباتی غرض استفاده مناسب از آنها در تغذیه حیوانات برای بدست آوردن حاصل مطلوب. آشنائی محصلان در ارتباط سیستم های انرژی و چگونگی مورد استفاده قرار گرفتن و نحوه تغذیه مواد مغذی اعم از انرژی، پروتئین، مواد معدنی و ویتامین و استفاده حیوانات از این مواد در مراحل مختلف فزیالوژیکی تولیدات شان.	2	2	2	2	3	3
2	آشنایی محصلان با انواع و دسته بندی خوراکه ها و چگونگی تغذیه گاو های شیری، گوسفند و بز، اسب و طیور ازین خوراکه ها و نحوه تغذیه آنها به حیوانات فوق جهت بدست آوردن حاصل مطلوب.	2	2	3	2	3	3
3	انکشاف مهارت های محصلان در شناسائی و معرفت کامل در ارتباط خوراکه های مورد نیاز حیوانی و فراگیری پارامیتر های چون ترکیب کیمیائی، ارزش غذائی و غذاها و تطبیق فن تغذیه به شکل علمی در ساحه علمی بالای حیوانات بااستفاده از خوراکه های حیوانی موجود در کشور. تاکید بر افزایش سطح تولیدات حیوانی بااستفاده از پوتنسیال های موجود و پیدوار محلی قابل دسترس در کشور.	3	3	3	3	3	3
مجموع		2.33	2.33	2.66	2.33	2.66	3
اوسط عمومی		2.55					

ماخذ اساسی

1. FAO. 2002. Protein sources for the animal feed industry Expert Consultation and Workshop in Bankok
2. Gillespie, J. R. 1998. Animal science publisher; Susan, simp fenderfer, USA
3. McDonald, P, R.A. Edwards, J.F.D Greenhalgh, and C.A. Morgan. 1995. Animal Nutrition. 5th Edi. Oliver and Boyd. Printed in Malaysia. PP: 125 – 201
4. McDoald, P. R.A.Edwards, J.F.D. Green haltgh and C.A. Morgan (2008). Animal Nutrition.6th edi. India Press. PP: 1-1
5. McDonald, P, R.A. Edwards, J.F. Greenhalgh, C.A. Morgan, L.A. Sinclair, and R.G. Wilkinson. 2010. Animal Nutrition. 7th Edition. Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, USA.

ماخذ کمکی

- 1- Pond, G.W, David C. Church, Kevin R. Pond, and Patricia A. Schoknecht. (2005). Basic Animal Nutrition and Feeding. 5th Edition. John Wiley and Son Inc. USA.
- 2- Perry, T.W, Arthur E. Cullison, and Robert S. Lowrey.(2003). Feeds and Feeding 6th Edition. Upper Saddle River, New Jersey, USA.
- 3- Reddy, D. V. 2010. Principles of Animal Nutrition and Feed Technology. 2nd edi. Printed at Chaman Enterprises, New Delhi, India. PP: 36 – 307.

مفردات اساسات آبیاری

کود مضمون	نام مضمون	نام مضمون به انگلیسی	تعداد کريدت
Ag SS0741	اساسات آبیاری	Principles of Irrigation	3=(1+2)

پیش شرط مضمون : کیفیت آب آبیاری

معرفی مختصر مضمون:

آب ماده حیاتی که بطور مستقیم و غیر مستقیم تامین کننده حیات در زمین می باشد. در موجودیت آب، نباتات در سیاره خاکی ما به نموی خویش ادامه داده که دوام نمو نباتات ضامن ادامه حیات بشر می گردد. یعنی انیکه نباتات توسط اجرای عملیه حیاتی ترکیب ضیایی و یا فوتو سنتیزس انرژی حرارتی را به کیمیاوی تبدیل نموده و تمام موجودات حیه با استفاده از انرژی کیمیاوی قادر به ادامه حیات میگرددند. واضح است که آب زمانی فعالیت درست را انجام می دهد که مطابق به ضرورت ارگانیزم تهیه گردد بناء کسب معلومات در مورد منابع آبی، استعمال آب، تطبیق روش ها معاصر جهت صرفه جوی، آبهای اضافی خاکها یکه سبب کاهش قدرت تولیدی می گردد، روش های دورنمودن آن و غیره وادار می سازد. و ما را قادر به مدیریت خوب آب برای آبیاری در فصول مختلف سال، نموی نباتات و تاثیرات آن بالای ایکوسیستم ها موجودات حیه، زیربنا های آبی زمین های زراعتی، جنگلات، چراگاه ها و غیره می سازد. چون در کشور ما مدرک قابل توجه دیگری غرض تدریس مضمون آبیاری وجود ندارد ویگانه راه برای آموزش معلومات تازه و بکر در مورد آبیاری و زهکشی در تدریس انستیتیوت های نو تاسیس مسلکی زراعتی، تخنیکم ها، و پوهنتون ها می باشد تامحصلان آموزش بگیرند. و این مضمون یک کورس اساسی است که برای اکثریت دیپارتمنت های بوهنخی زراعت ضرورت اساسی تلقی میگردد.

اهداف آموزشی

- ❖ در مضمون اساسات آبیاری و زهکشی محصلان با اهمیت، ضرورت و اهداف آبیاری؛ منابع سطحی و تحت الارضی آب، ذخیره و کنترل آب؛ چاه ها و استفاده از آنها برای مقاصد آبیاری؛ استعمال واتر پمپ ها، انتقال و اندازه گیری آب
- ❖ مشکلات نمکیات خاک؛ نیاز آبی نباتات؛ طریقه های آبیاری، تقسیم اوقات آبیاری
- ❖ زهکشی زمین های زراعتی آشنایی حاصل نموده که با فرا گیری آن قادر می گردند تا از آن در ساحه عمل استفاده مؤثر نمایند.

مفردات درسی مضمون آبیاری

فصل اول: تاریخچه، اهمیت و ضرورت آبیاری

تاریخچه، اهمیت و اهداف آبیاری، تاریخچه و قدامت تاریخی آبیاری، اهمیت و ضرورت آبیاری، اهداف آبیاری.

فصل دوم: منابع آب آبیاری و مدیریت آن

نابع آب، ذخیره و کنترل آب، منابع سطحی آب، منابع تحت الارضی آب، کنترل و تدارک منابع آب آبیاری.

فصل سوم: آب‌های زیر زمینی و آبیاری

استفاده از چاهها برای آبیاری، اهمیت چاهها، انواع چاهها، طرق حفر چاهها، محافظت و کسینگ چاهها، ظرفیت و طرق انکشاف چاهها، اهمیت، انواع و ظرفیت واتر پمپ ها.

فصل چهارم: انتقال و اندازه گیری آب آبیاری

انتقال و اندازه گیری آب آبیاری، اهمیت و ضرورت انتقال آب، ساختمان های انتقال آب، محافظت و حفظ و مراقبت کانال ها، ساختمان های ممد برای انتقال و هدایت آب، اندازه گیری آب و وسایل اندازه گیری آب.

فصل پنجم: رابطه خاک، آب و نبات، طبقه بندی آب خاک در رابطه به نبات

نفوذ و حرکت آب در خاک، ضایعات آب خاک و طرق کنترل آن، اندازه گیری آب خاک و اهمیت آن.

فصل ششم: کیفیت آب آبیاری

مشکلات نمک در خاک و آب آبیاری، منابع نمک در خاک و آب آبیاری، طبقه بندی خاکهای نمک دار، طرق اصلاح خاکهای نمک دار، رابطه نمک در خاک و آب آبیاری و نمو نباتات، کیفیت و جنسیت آب آبیاری، فصل هفتم: نیاز آبی نبات، آب مورد ضرورت نباتات، اوپوترانسپایریشن، طرق تخمین نیاز آبی نبات (اوپوترانسپایریشن)، ضریب نبات یا کراپ فکتور، آب مورد ضرورت آبیاری.

فصل هشتم: تقسیم اوقات و موثریت آبیاری

پروگرام تعیین اوقات آبیاری، وقفه، اندازه و مدت آبیاری، موثریت آبیاری.

فصل نهم: سیستم های آبیاری

طریقه های آبیاری، آبیاری غرقاب، آبیاری نواری (آبیاری بوردر ستریپ)، آبیاری خوضچه‌یی (آبیاری بسین)، آبیاری جویه-پشته، بیاری بارانی، آبیاری قطره ای.

فصل دهم: زهکشی زمین های زراعتی

مشکلات، اهمیت و ضرورت زهکشی، فواید زهکشی زمین های زراعتی، طرق زهکشی و انواع زهبرها.

فصل دوازدهم: آبیاری در افغانستان

هیدرولوژی و هواشناسی، خصوصیات باران، اندازه گیری باران، هیدرومتری یا آب سنجی، تقسیم بندی اقلیمی به اساس بارندگی سالانه، اندازه بارندگی منطقوی در محلات مختلف افغانستان، شرایط اقلیمی در افغانستان، دریاها و

دریاچه‌های افغانستان، طرز آبیاری افغانستان، مین‌های تحت آبیاری کشور، اصطلاحات آبیاری عنعنوی، چشمه‌ها و کاریزهای افغانستان، جوی‌های افغانستان، باران و رطوبت افغانستان، محاسبات آبیاری، پُر و خالی کردن کانال.

فصل یازدهم: آبیاری نباتات مختلف

آبیاری غلات، آبیاری درختان میوه، بیاری سبزیجات، آبیاری حبوبات، آبیاری نباتات صنعتی و روغنی، آبیاری نباتات علوفه‌ئی

کارهای عملی:

بررسی جوی‌ها و کانال‌های ولایت مربوطه، بررسی وضعیت آبیاری در ولایت مربوطه، تعیین اندازه تبخیر و تعرق، تعیین مقدار آب مصرفی در یک مساحت مشخص زمین.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه						شماره	نتایج متوقعه مضمون اساسات آبیاری
6. بهبود کیفیت خاک، آب و هوا یا در نظر داشت اصول حفاظت از محیط زیست	5. سهم‌گیری فعال در تحقیقات زراعتی و ایجاد روابط با مراکز و مؤسسات علمی جهان	4. خودکفایی کشور از لحاظ تولید مواد غذایی و افزایش صادرات محصولات با کیفیت زراعتی	3. بهبود وضع اقتصادی دهاقین کشور از طریق نوآوری و معرفی تکنالوژی‌های مناسب تولید	2. تربیه و تقدیم کادرهای علمی و مسلکی در سطح ملی و بین‌المللی و ایجاد برنامه‌های فوق‌لیسانس	1. کسب دانش و مهارت مسلکی، شناخت و مدیریت سالم خاک‌ها و منابع آبی افغانستان و استفاده معقول و مؤثر از این منابع		
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	۱	آشنایی با آب و منابع آب آبیاری در افغانستان و جهان
3	3	3	2	3	3	۲	آشنایی با سیستم‌های مختلف آبیاری
3	2	3	3	3	3	۳	آشنایی با روش‌های زهکشی زمین‌های زراعتی
3	3	3	2	3	3	۴	دانستن اصول زمان‌بندی آبیاری و تعیین نیاز آبی نبات
3	3	3	3	3	3	مجموع	
12	11	12	10	12	12	اوسط عمومی	
2.8							
۱= کمترین اشتراک						۲= اشتراک متوسط	
						۳= اعظمی ترین اشتراک	

منابع :

۱. ایوبی، عبدالغنی. 1385. اساسات آبیاری و زهکشی. مطبعه عازم کابل، افغانستان.
۲. فرداد، حسین و همکاران. 1388 آبیاری عمومی. دانشگاه تهران، ایران.
۳. Pandia, S.C. 2003. Praniciple practices of water management, Agro bios.

مفردات مضمون غله جات

اسم دیپارتمنت: اگرا نومی

اسم مضمون: غله جات (Cereal Crops)

کود مضمون: AgAgron 0743

تعداد کريدت: $2+1=3$

مضمون پيش نیاز:

صنف: چهارم

سمستر: اول

شرح مختصر مضمون

افغانستان یک کشور زراعتی است و انکشاف اقتصادی این کشور مربوط به چگونگی زراعت و مالداري می باشد. نقش منابع زراعتی در مرفوع ساختن احتیاجات اولیه مهم می باشد. که درین راستا رول غله جات از اهمیت حیاتی برخوردار میباشد. چون افغانستان یک کشور زراعتی است و مردم ما از طریق فروش محصولات غله جات زنده گی خود را به پیش میبرند و از جانب دیگر استفاده از غلات در سراسر دنیا به اشکال مختلف صورت می گیرد که در افغانستان گندم از غلات عمده محسوب گردیده و به حیث یک نبات استراتیژیک از اهمیت خاص برخوردار می باشد. غله جات یکی از مضامین عمده اختصاصی دیپارتمنت اگرا نومی بوده که در صنف چهارم برای اکثریت دیپارتمنت ها تدریس می گردد. در این کورس نباتاتی شامل گندم، جو، جودر، جواری، برنج، یولاف، باجره و غیره می باشد.

اهداف کورس

- ❖ بلند بردن سطح دانش محصلین در قسمت زرع و تولید غلات
- ❖ دانستن طرق کشت و طرز استفاده از غلات در زندگی روزمره مردم
- ❖ معرفی نبات عمده غله ئی جهان و افغانستان.

مفردات درسی مضمون

فصل اول: تاریخچه و اهمیت اقتصادی غلات.

فصل دوم: گندم Wheat

اهمیت اقتصادی گندم، تاریخچه کشت گندم، توافق گندم، خصوصیات نباتی، آرایش گل، ساختمان دانه گندم، گرده افشانی در گندم، سپیشز های گندم، طبقه بندی گندم، شرایط اکولوژیکی گندم، ورنیلازیشن، تناوب زراعتی، استعمال چونه و کود، عملیات زراعتی، کنترول گیاهان هرزه، جمع آوری حاصل

فصل سوم: جواری

اهمیت اقتصادی، تاریخچه، تاریخ کشت جواری، توافق و ضروریات اقلیمی، نمو و انکشاف، فصل نموئی، خصوصیات نباتی، خصوصیات بیولوژیکی، تجمع مواد خشک، خاک، آماده کردن زمین برای کشت جواری، جمعیت نبات و مقدار تخمیر، حاصل خیزی خاک، طرق کشت کردن، جواری بمقصد تخم، انتخاب تخم کنترول گیاهان و مراقبت بعد از کشت، تناوب زراعتی، انتخاب دورگه، ضرورت آب، آبیاری و زهکشی، مرحله بحرانی برای آبیاری، پختگی، موارد استعمال

فصل چهارم: برنج

اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت، توافق کشت، خصوصیات نباتی کشت، مشخصات بیولوژیکی، آبیاری، تناوب زراعتی، عملیات زراعتی، استعمال کود، کنترول گیاهان هرزه، درو و جمع آوری حاصل، موارد استعمال

فصل پنجم: جو

اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت ، توافق نبات، خصوصیات نباتی، طبقه بندی، طبقه بندی جو از نظر زراعتی، عملیات زراعتی، استعمال کود، تناوب زراعتی، آبیاری ، درو کردن یا برداشت حاصل، موارد استعمال

فصل ششم: یولاف

اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت ، توافق یولاف، خصوصیات نباتی ، دانه یولاف، طبقه بندی، انواع یولاف زراعتی، مشخصات بیولوژیکی ، تناوب زراعتی، استعمال کود، عملیات زراعتی ، کنترل گیاهان هرزه، جمع آوری ، موارد استعمال ، ترکیبات و ارزش غذایی.

فصل هفتم: جودر

اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت، توافق، خصوصیات نباتی، گرده افشانی، طبقه بندی، وراثتی ها، نموی نبات، عملیات زراعتی نبات، ترکیب کیمیاوی ، موارد استعمال.

فصل هشتم: ارزن، اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت و مبدا ارزن، توافق، خصوصیات عمده نباتی، اقسام ارزن، مشخصات بیولوژیکی ، استعمال و ارزش غذایی، عملیات عمده زراعتی.

فصل نهم: Sorghum، باجره، اهمیت اقتصادی، تاریخچه کشت ، توافق نبات ، عوامل اقلیمی، خصوصیات نباتی، طبقه بندی ، انواع باجره، وراثتی ها و دورگه های ، خواص بیولوژیکی، نمو و انکشاف نبات، تناوب زراعتی، عملیات زراعتی و طرق اساسی پرورش باجره، استعمال کود، جمع آوری حاصل، موارد استعمال،

فصل دهم: تریتیکی (Triticale)

اهمیت اقتصادی، مناطق کشت و حاصل تریتیکی، تاریخچه تریتیکی، اساسات جنتیکی تریتیکی، هدف از بمیان آمدن و اصلاح تریتیکی، موسسات داخلی و خارجی یکه بالای، تریتیکی کار کرده اند، خصوصیات نباتی، انواع تریتیکی، خصوصیات بیولوژیکی، عملیات زراعتی تریتیکی، تناوب زراعتی، کود، آماده ساختن زمین، آماده ساختن تخم بذری، انتخاب وراثتی، وقت کشت، طرق کشت، مقدار ، تخمیر، جمع آوری حاصل، کنترل گیاهان هرزه، موارد استعمال تریتیکی.

کارهای عملی مضمون

- ❖ آشنا ساختن محصلین به لابراتوار و باز دید از تجهیزات لابراتواری شامل ترازوی الکترونیک، داش تهویه، اوین، دیش ها و غیره
- ❖ معرفی سامات آلات مختلف که در بخش غله جات کاربرد دارد و محصلین در مورد نگهداری و پاکی لابراتوار نیز آموزش و توصیه شوه.
- ❖ بازدید محصلین از فارم تحقیقاتی: معرفی فارم در ساحه تحقیقی غله جات و نشان دادن طروق استفاده از فارم تحقیقاتی
- ❖ کشت حبوبات توسط محصلین و آموزش طریقه کشت غله جات
- ❖ آموزش جمع آوری ارقام از پلات ها
- ❖ آموزش نمونه گیری توسط محصلین
- ❖ نمونه گیری بخاطر تهیه مواد خشک
- ❖ جمع آوری حاصل
- ❖ اندازه گیری حاصل و اجزای آن در لابراتوار

جدول نقشه مفهومی مضمون غله جات

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته						
		نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره
۱	بلند بردن سطح دانش محصلین در قسمت زرع و تولید غلات	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
۲	معرفی مقدار مناسب کود و سایر عوامل تولیدی برای تولید غله جات در کشور	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۳	توسعه تولید غله جات به خصوص گندم که از جمله نباتات استراتیژیک محسوب می شود.	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۴	دانستن طرق کشت و طرز استفاده از غلات در زندگی روزمره مردم	۳	۳	۲	۲	۲	۲	۲
۵	معرفی نبات عمده غله ئی جهان و افغانستان.	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲
مجموع		2.8	2.8	2.6	2.6	2.2	2.4	2
اوسط عمومی		2.49						
۳=مطابقت کامل		۲=مطابقت نسبی		۱=مطابقت کم				

1. تاج بخش , م و همکاران.(1382). زراعت غلات, جهاد دانشگاه آذربایجان غربی, ایران.

- . Principle of Agronomy,. Kalyani)2016(1. Reddy, T. Y. and Reddy, G. H. S. Publisher.
- . Principles of Field Crop)2006 (2. Martin, J.H., Waldren, R.P. and Stamp, D.L. Production. Pearson Prentice Hall, Columbus. 1-945.
- . Principles of Crop Production. Pearson Prentice Hall, New Jersey.)2005(Aquuah, G. 1-945.
- . ISBN10: 8172335423.)2008(Das. N. R. Wheat Crop management. 1.

منابع فرعی

FAOSTAT 4. Food and Agriculture Organization of the United Nations Database. (2012) . <http://faostat.fao.org/site/567/default.aspx#ancor> . Accessed 18 May Marceb. I. C.2012

پوهنتون:	-----
پوهن خُی:	زراعت
دیپارتمنت:	هاریتیکلچر
اسم مضمون:	ذخیره و پروسس محصولات هاریتیکلچری
کود مضمون:	Ag.Hort.844
تعداد کریدیت:	3 کریدیت (1+2)
نوعیت مضمون:	تخصصی
پیشنیاز مضمون:	تولید سبزیجات ،میوه جات برگریز و همیشه سبز
صنف:	چهارم
سمستر:	هشتم

شرح مختصر مضمون

این یک مضمون تخصصی دیپارتمنت هاریتیکلچر میباشد که مسایل رفع محصولات هاریتیکلچری از قبیل (رفع محصولات ، سورت بندی ، درجه بندی) و در پهلوی آن ذخیره و پروسس محصولات هاریتیکلچری نیز بحث صورت میگیرد.مجموعاً چهار کریدیت را احتوا می کند که در سمستر هشتم تدریس می گردد.

اهداف آموزشی

- جلوگیری از ضایعات محصولات هاریتیکلچری
- کاربرد طرق معیاری ذخیره و پروسس محصولات هاریتیکلچری
- بلند بردن دانش محصلین در عرصه ذخیره و پروسس محصولات هاریتیکلچری
-

دیریت و اصلاح ارزش افزایی زنجیری تولیدات هاریتیکلچری و رشد تجار

- بلند بردن سطح حاصل و عواید دهاقین

روش های آموزش و تدریس

تدریس به روش های متفاوت ذیل پیش بینی شده است:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه دوطرفه بین استاد و محصلین
- کارهای گروهی و ارائه آن.
- پروژه های صنفی
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعات درسی

شیوه های ارزیابی محصلان

اعضای کادر علمی دیپارتمنت هارتیکلچر از شیوه های مختلف ارزیابی برای فهم میزان درک و یاد گیری محصلین استفاده می نمایند که شامل ارایه کار های گروهی، کار خانگی، کار های صنفی و ساحوی در جریان سمستر و نیز امتحانات صنفی، امتحان وسط سمستر و امتحان پایان سمستر میباشد. آماده نمودن پاورپاینت ها روی موضوعات مختلف و ارایه آن توسط محصلان، شکل دیگری از ارزیابی از میزان درک و عمل محصلان میباشد.

مفردات درسی مضمون (فصل ها و زیر فصل ها)

فصل اول معلومات عمومی :

- معرفی، تاریخچه ذخیره و پروسس محصولات هارتیکلچری
- اهمیت و اهداف ذخیره و پروسس
- وضعیت ذخیره و پروسس در جهان و افغانستان

فصل دوم فیزیالوژی بعد از رفع محصولات هارتیکلچری :

- تنفس محصولات و تبخیر
- تولید هارمون ها

- نشانی پخته شده میوه جات و سبزیجات

فصل سوم میکرو بیولوژی محصولات هارتیکلچری:

- شناخت میکروب های مضره
- میکانیزم فعالیت قارچها ، بکتریا ها و ویروسها
- تاثیر فعالیت محیطی با لای میکروبها و طرق جلوگیری میکروبها مضره

فصل چهارم عملیات زراعتی قبل از رفع حاصلات :

- عوامل محیطی (کیمیاوی، بیولوژیکی، فیزیکی، اجتماعی)
- وقت و طرق برداشت محصولات هارتیکلچری

فصل پنجم بعد از رفع محصولات و قبل ذخیره تاثیر بعضی عملیات :

- پریکولنگ و کیورنگ
- شستن، خشک کردن، پاک کردن ، جدا ساختن برخی غیر ضروری محصولات
- درجه بندی، سورت بندی و بسته بندی محصولات هارتیکلچری.

فصل ششم ذخیره کردن محصولات هارتیکلچری:

- اهمیت و اهداف ذخیره
- اقسام ذخیره، ذخیره خ سرد، ذخیره عصری
- عوامل موثر با لای ذخیره و جا بجا ساختن محصولات در ذخیره
- نگهداشت محصولات در ذخیره خانه و تنظیم ذخیره

فصل هفتم خشک کردن محصولات هارتیکلچری:

- اهداف خشک کردن محصولات و طرق خشک کردن
- وسایل و مواد خشک کردن

- خشک کردن میوه جات (انگور، زردالو، الوبخارا، انجیر و توت)
- خشک کردن سبزیجات (رومی بانجان، پیاز، خربوزه، مرچ، سبزیجات برگ‌گی، بامیه)
- خشک کردن نباتات طبی
- گالها (گلاب، جعفری و دغیره)

فصل هشتم بلند بردن ارزش محصولات هارتيکلچري در رابطه پروسس :

- مواد و وسایل بلند بردن ارزش محصولات
- ساختن مربا، جیلی، مارمالید و نیز ساختن جوسها، شربت‌ها، رب و کیچپ

فصل نهم اچارسازی :

- اچار و عملیه تخمر
- انتخاب محصول برای ساختن اچار
- مواد و وسایل
- اقسام اچار و طرق ساختن اچار سازی
- بسته بندی، ذخیره کردن، اچار سازی غیره سبزیجات و میوه جات

فصل دهم چپس سازی :

- انتخاب برای چپس سازی
- آماده کردن محصول
- مواد و وسایل لازمه در تولید چپس
- بسته بندی نگهداشت و ذخیره کردن و غیره

فصل یازدهم قطی کردن محصولات پروسس شده:

- اهمیت و تاریخچه قطی کردن محصولات
- آماده کردن محصولات
- عملیات ضروری و مواد و وسایل
- محصولات قطی شده ای میوه جات و سبزی جات
- بسته بندی شدن محصولات قطی شده
- ذخیره و نگهداشت آن

فصل دوازدهم سرد کردن محصولات هارتيکلچري:

- اهداف سرد ساختن محصولات
- آماده ساختن محصولات برای سرد شدن و طرق سرد شدن
- مواد و وسایل بسته بندی محصولات سرد شده و نگهداشت آن

فصل سیزدهم استعمال اشعه با لای نگهداشت محصولات هارتيکلچري:

- اهمیت اشعه، فواید و نواقص اشعه
- تاریخچه استعمال اشعه معامله کردن محصولات به اشعه

- اقسام اشعه و تدابیر احتیاطی در پروسه اشعه داندن به محصولات
- مواد ضروری و وسایل
- محاسبه کردن اشعه و غیره

فصل چهاردهم طرق نگهداشت تازه بودن گله‌ها:

- اهمیت تازه نگهداشت گله‌ها
- عوامل موثر با لای تازه بودن گله‌ها
- آماده ساختن گله‌ها برای تازه ماندن و طرق و اقسام تازه نگهداشت
- مواد و وسایل ضروری
- بسته بندی و ذخیره گله‌ها تازه

کارهای عملی

دیدن سرخانه ها، سورت ، درجه بندی محصولات، شستن محصولات، لیبل ، بازاریابی محصولات هارتيكلچري، كيورنگ، ساختن چپس، ساختن رب و كيچپ، ساختن اچار بادرنگ، بسنه بندی میوه جات و سبزیجات ، قطی کردن محصولات، و غیره.

جدول نقشه مفهومی مضمون ذخیره و پروسس محصولات هار تیکلچری

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون ذخیره و پروسس محصولات هار تیکلچری رشته هار تیکلچر

شماره	نتایج متوقعه مضمون	نتایج متوقعه رشته						
		7 2	6 1	5	4	3		
		نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	
		عرضه خدمات هارتیکلچری غرض انکشاف اجتماعی و اقتصاد جامعه	بلند بردن ارزش زنجیری و رشد تجارت	تشویق سرمایه گذاری در بخش هارتیکلچر	هارتیکلچری بلند بردن سطح کمیت و کیفیت محصولات غذایی	ایجاد فرصت های کاری و تامین مصونیت	تسهیل تطبیق پروژه های هارتیکلچری.	کسب آگاهی و مهارت های هارتیکلچری.
۱	جلوگیری از ضایعات محصولات هارتیکلچری	۴	۴	۴	۲	۴	۲	۴
۲	کاربرد طرق معیاری ذخیره و پروسس محصولات هارتیکلچری	۱	۴	۳	۳	۴	۴	۴
۳	بلند بردن دانش محصلین در عرصه ذخیره و پروسس محصولات هارتیکلچری	۳	۳	۳	۲	۳	۴	۴
۴	مدیریت و اصلاح ارزش افزایی زنجیری تولیدات هارتیکلچری و رشد تجارت	۳	۳	۲	۳	۲	۴	۴
5	بلند بردن سطح حاصل و عواید دهاقین	۳	۳	۲	۳	۲	۴	۴
مجموع		2.6	3	2.6	2.6	2.6	2.8	3
اوسط عمومی		2.74						
۳= مطابقت کامل		۲= مطابقت نسبی		۱=مطابقت کم				

ماخذ اصلی و کومکی

شیرزاد، باز محمد (۱۳۶۶). دھارتیکلچری محصولاتو سمون او ساتنه . کابل پوهنتون خپرونه

- i. Barche, S. and Kirad, K.S.,(2010), Postharvest handling of fruits, vegetables and flowers, (Jain brothers, New Delhi).
- ii. Khader, v., (2004), Preservation of fruits and vegetables, (Kalyani publishers, New Delhi, India).
- iii. Sharma, S.K. and Nautiyal, M.C., (2009), Postharvest technology of horticultural crops, (New India publishing agency, New Delhi).
- iv. Srivastava, R.P. and Kumar, S., (2009), Fruits and vegetable preservation, (Army printing press, Lucknow, India).
- v. Singh, I.S., (2009), Postharvest handling and processing of fruits and vegetables, (Mrinalgoel, Westville publication House, New Delhi).

اسم دیپارتمنت: اگرونومی

اسم مضمون: نباتات صنعتی (Industrail Crops)

کود مضمون: AgAgron 0848

تعداد کريدت: $2+1=3$

مضمون پیش نیاز: مبادی نباتات مزروعی

صنف: چهارم

سمستر: دوم

معرفی مختصر مضمون

نباتات صنعتی در پهلوی سایر نباتات زراعتی در رفع کمبود مواد غذائی جایگاه خاص را داشته ازینرو در بلند بردن سطح اقتصاد از طریق تهیه مواد خام برای فابریکات مختلف رول مهم و حیاتی را بازی میکند. نباتات صنعتی یکی از مضامین اختصاصی دیپارتمنت اگرونومی بوده که طی سالیان متمادی در کریکولم دیپارتمنت متذکره توسط استادان مختلف تدریس گردیده است. مفرات درسی این مضمون به اساس ضرورت و نیازمندی های جامع افغانی تهیه وترتیب گردیده است که مهمترین و با ارزشترین نباتات صنعتی که در جهان و افغانستان جایگاه خاص را دارند ، در برمیگیرد. محتویات این مضمون که معرفی ، توضیح و تشریح 6 نبات اقتصادی مهم را در بر گرفته به لسان بسیار ساده و عام فهم تحریر گردیده است. مضمون نباتات صنعتی در سمستر هشتم برای دیپارتمنت های اگرونومی، اقتصاد و توسعه زراعتی و بایوتکنالوژی و تولید تخمهای بذری تدریس می گردد. در این مفردات بالای هر نبات بطور جداگانه و مشخص صحبت صورت گرفته یعنی از آغاز کشت نبات الی جمع آوری و پروسس محصولات آنها بحث شده است.

اهداف آموزشی

❖ معرفی طریقه های کشت الی جمع آوری و پروسس محصولات نباتات صنعتی به شیوه بسیار ساده و عام فهم.

❖ بلند بردن دانش و آگاهی محصلین در باره نباتات صنعتی و رول آن در زنجیر غذائی.

❖ تأمین اقلام مهم خوراکی و پوشاکی، کاهش اتکا به واردات و رشد اقتصادی کشور

❖ انکشاف تولید و رونق بازار محصولات نباتات صنعتی کشور

❖ کسب دانش و مهارت های لازم در رابطه به تولید و مدیریت پرورش نباتات صنعتی

مفردات درسی مضمون

فصل اول : مقدمه

تاریخچه نباتات صنعتی در افغانستان ، اهمیت نباتات صنعتی در زراعت

فصل دوم : پنبه

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق پنبه، خصوصیات نباتی پنبه، انکشاف تولیدی، الیاف پنبه، تخم یا پنبه دانه، انواع پنبه، حوزه های تولیدی پنبه در افغانستان، استعمال کود ها، تناوب زراعتی، پرورش نبات پنبه، آماده کردن بستر تخم ، طریقه های کشت، کنترل گیاهان هرزه ، آبیاری ، جمع آوری، دورکرد برگها ، خشک کردن و شاخه زنی پنبه، پاکاری پنبه، استعمال پنبه، کیفیت الیاف پنبه در مارکیت

فصل سوم : لبلبوی قندی

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق لبلبو، خصوصیات نباتی لبلبو، انکشاف نمویی لبلبو، انکشاف گل و تخم، استعمال کود ها ، تناوب زراعتی ، پرورش لبلبوی قندی، آماده کردن بستر تخم ، طریقه های کشت ، یکه کردن یا طاقه کردن، کنترل گیاهان هرزه، آبیاری ، جمع آوری حاصل ، تولید قند،

فصل چهارم : نیشکر

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق، خصوصیات نباتی، انواع نیشکر، استعمال کود ها، تناوب زراعتی، پرورش نیشکر ، تهیه بستر تخم، کشت کردن، آبیاری، کنترل گیاه هرزه، جمع آوری، تولید شکر و شیر یا شربت.

فصل پنجم : کچالو

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق، خصوصیات نباتی، انواع کچالو، استعمال کود ها، تناوب زراعتی، مقدار تخمیر ، پرورش کچالو، آماده ساختن بستر تخم، طریقه های کشت، کنترل گیاه هرزه، آبیاری، شاخه بری، برداشت حاصل، ذخیره کچالو، استفاده از کچالو

فصل ششم : زعفران

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق زعفران، خصوصیات نباتی زعفران، انکشاف نموئی زعفران، استعمال کود ها، تناوب زراعتی، پرورش زعفران، آماده کردن بستر تخم ، طریقه های کشت، کنترل گیاهان هرزه، آبیاری، جمع آوری حاصل

فصل هفتم : تنباکو

تاریخچه و اهمیت اقتصادی، توافق، خصوصیات نباتی ، طبقه بندی ، استعمال کود های کیمیاوی، تناوب زراعتی، پرورش تنباکو، طریقه های کشت، انتقال نهالی ها در مزرعه، قطع بته های تنباکو، جمع آوری، تغییرات در کشت تنباکو، نمک زدن برگهای تنباکو، جمع آوری با دست و مارکیت، کیفیت تنباکو.

کارهای عملی مضمون

- ❖ شناسائی نبات و محصولات نبات پنبه: تشخیص و شناسائی مورفولوژیکی نبات پنبه و آشنائی محصلین با انواع محصولات نبات پنبه شامل پنبه دانه و انواع الیاف آن و تشخیص کیفیت الیاف در وراثتی های مختلف موجود در افغانستان.
- ❖ شناسایی انواع لبلبو و محصولات آن: شناسائی شکل مورفولوژیکی قسمت های مختلف نبات لبلبو شامل (تخم، ریشه، ساقه، برگ و غیره)
- ❖ شناسائی انواع و محصولات دومی نیشکر: انواع مختلف نیشکر، شناخت قسمت های مختلف نبات نیشکر، استفاده از نیشکر تحت پوشش این پروتوکول به محصلین فراهم میگردد
- ❖ شناخت کامل نبات کچالو و محصولات عمده آن: محصلین با مورفولوژی و خاصیت های نبات کچالو آشنا شده و محصولات که روز مره از آن در مارکیت های داخلی به مصرف میرسند آشنائی پیدا خواهند کرد
- ❖ شناخت نبات زعفران و پروسس محصولات آن : پیاز نبات زعفران، نیکتار آن همراه با طریقه بسته بندی مناسب با محصلین در میان گذاشته خواهند شد.
- ❖ تنباکو: معرفی انواع مختلف تنباکو و تشخیص وراثتی های آن در لابراتوار.

جدول نقشه مفهومی نباتات صنعتی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته	نتایج متوقعه مضمون	ردیف
-------------------	--------------------	------

1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته اگرانومی. 2- تقویه موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلکی. 3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدی نباتات مزروعی و ارزش اقتصادی آنها. 4- انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود، اصلاح و تولید بهتر محصولات نباتات مزروعی. 5- رفع کمبود مواد غذائی که از معضلات فعلی اکثریت کشور های جهان و افغانستان می باشد. 6- استفاده از تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تبدیل نمودن زراعت عنعنوی به زراعت عصری. 7- تقویه سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی از طریق توزیع عادلانه غذا و بهبود بخشیدن مصوونیت غذائی.	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره	نمره		
	۳	۲	۴	۴	۲	۲	۱	
	۳	۲	۴	۴	۲	۲	۲	
	۳	۲	۴	۴	۲	۲	۳	
	۳	۲	۴	۴	۲	۲	۴	
	۳	۲	۴	۴	۲	۲	۵	
	3	2.4	3	3	2.6	2.8		
مجموع								
اوسط عمومی							2.74	
3= مطابقت کامل							2= مطابقت نسبی	1=مطابقت کم

منابع اصلی

1. Managing Cover Crops Profitably. Third ed., Sustainable Agriculture network, Beltsville, M.D., U.S.A. 2007 (Clark, A. 1
2. Managing Cover Crops Profitably. Third ed., Sustainable Agriculture network, Beltsville, MO., U.S.D.A. 2007 (Clark, A. 2

- .3 . Weed Management Principles and Practice. Third Ed.)2010(Gupta, O.P. India.
 - .4 . Principles of field crop)2006(Martin, J.H. R.P. Waldern, D.L. Stamp. production. Fourth Edition. Pearson Education, Inc., New Jersey, Columbus, Ohio.
 - .5 . Principle of Agronomy,. Kalyani)2016(Reddy, T. Y. and Reddy, G. H. S. Publisher Fageria, N.K., V.C. Ballgar, C.A. Jones. (2003). Growth and Meneral Nutrition
 - .6 Sharifi, M.Z. (2016). Industrial Crops. Aazem Publication, Kabul Afghanistan
- منابع فرعی

- .1 (2012). Plant Nutrition and Soil Fertility Manual Jones Benton, J. and Jr. (2nd Edition). CRC press New Yark.
- .2 Monaco, T.J., Stephen C. Weller, Floyd M. Ashton. (2002). Weed Science Principle and Practicees. Fourth Edition. John Wiley and Sons, Inc., New Yark.
- .3 . Crop Production.)1994(Nazir, S.H., Bashir, E.L., and Bantel, R.O. Islamabad, Pakistan.

کود مضمون	نام مضمون	نام مضمون به انگلیسی	تعداد کردیت
Ag SS0884	حفاظت خاک و آب	Soil and Water Conservation	3=(1+2)

مضمون پیش شرط: مبادی خاکشناسی ، ایکالوژی خاک، اساسات آبیاری

معرفی مختصر مضمون:

خاک یکی از منابع عمده طبیعی برای تهیه متداوم ضروریات اصلی و اساسی می باشد. رفاه و بقا بشر روی زمین مستلزم حفاظت و نگهداری از کمیت و کیفیت منبع حیاتی و طبیعی خاک می باشد. ضیاع، تخریب و یا آلوده شدن خاک بشر را به مشکلات جدی و حتی خطر نابودی مواجه می سازد.

تشخیص و شناسایی انواع و اشکال تخریب خاک در شرایط اقلیمی کشور، عوامل تخریب خاک، تاثیر ناگوار تخریب خاک بالای قدرت تولیدی سکتور زراعت و آلوده گی محیط زیست، براسی خسارات اقتصادی ناشی از تخریب خاک، تخمین و اندازه گیری تخریب خاک، تخمین اندازه آب جاری به روی زمین و همچنان چگونگی مدیریت پایدار منابع حیاتی خاک و آب. چون در کشور ما مدرک قابل توجه دی گری غرض تدریس مضمون حفاظت خاک و آب وجود ندارد وی گانه راه برای آموزش معلوما ت تازه و بکر در مورد حفاظت خاک و آب در تدریس انستیتیوت های مسلکی زراعتی، تخنیکم ها، و پوهنتون ها می باشد تامحصلان آموزش بگیرند. این مضمون یک کورس اساسی و اختصاصی است که برای اکثریت دیپارتمنت ها ضرورت اساسی تلقی می گردد.

اهداف آموزشی

1. آشنایی محصلین با انواع و اشکال تخریب خاک، تاثیرات منفی تخریب خاک بالای انسان و محیط زیست آن، اسباب و عوامل تخریب خاک
2. توانایی سروی و تشخیص ساحات اسیب پذیر منابع خاک، تخمین اندازه آب جاری به روی زمین ، تخمین حدود قابل تحمل تخریب خاک، تخمین اندازه تخریب خاک
3. دانستن روش هایپهای بیولوژیکی و میخانیکی کنترول تخریب خاک، روش های حفاظت منابع آب
4. طرح و دیزاین پلان حفاظتی جهت کاهش تخریب خاک و جلوگیری از ضیاع آب، در نتیجه از تخریب منابع تولیدی خاک و محیط زیست جلو گیری صورت می گیرد.

مفردات درسی مضمون حفاظت خاک و آب

فصل اول: معرفی و شناخت خاک

پروفایل و هورایزونه‌های خاک، اجزای خاک، انواع خاک، خواص خاک. در این فصل خواص و اجزای مهم خاک خصوصاً آن اجزا و خواص خاک که بالای تخریب خاک تأثیر زیاد دارند و از نقطه نظر حفاظت خاک اهمیت دارند مورد بحث قرار خواهد گرفت.

فصل دوم: رابطه انسان و حفاظت خاک و آب

رابطه منابع طبیعی و نفوس جهان، پرایم‌های ناشی از تخریب خاک، تقسیمات جغرافیوی تخریب خاک، انواع و اشکال تخریب خاک، اهمیت نسبی انواع و اشکال تخریب خاک، حدود قابل تحمل و قابل قبول تخریب خاک

فصل سوم: قدرت تخریبی بارنده گی

عوامل مؤثر در ایروسیویتی بارنده گی، عوامل مؤثر در تخریب خاک، اندازه گیری قدرت تخریبی باران، شاخص (EI_{30})، شاخص ($KE > 25$)، آب چطور خاک را تخریب میکند.

فصل چهارم: تخمین آب روان بر روی زمین

جوانب مختلف رن آف، عوامل مؤثر در رن آف، اهمیت تعیین مقدار رن آف، طرق دریافت و تخمین رن آف، طریقه ریشنل، طریقه کوک، طریقه سرویس حفاظت خاکهای امریکا

فصل پنجم: حساسیت و مقاومت خاک در مقابل تخریب

حساسیت و مقاومت خاک در مقابل تخریب، عواملیکه حساسیت و مقاومت خاک در مقابل تخریب را تعیین میکند، تکه‌چر خاک (فیصدی سیلت جمع ریگ‌میده، فیصدی ریگ)، مقدار مواد عضوی، سترکچر خاک، پرمبیلیتی یا نفوذ پذیری خاک، نوموگراف تعیین عامل ایرودیپیلیتی خاک

فصل ششم: اندازه گیری تخریب خاک

اهمیت و ضرورت اندازه گیری تخریب خاک، معادله جهانی ضایعات خاک، تاریخچه مختصر اندازه گیری ضایعات خاک، کرد ستندرد، عامل بارنده گی یا ایروسیویتی، عامل ایرودیپیلیتی خاک، عامل توپوگرافیک، عامل تنظیم نبات، عامل حفاظت خاک، موارد استفاده و سؤ استفاده از معادله، پلان‌گذاری حفاظت خاک

فصل هفتم: تنظیم نباتات و تخریب خاک

روش بیولوژیکی محافظت خاک، رول تنظیم زمین در حفاظت خاک و آب، تنظیم یا استعمال مناسب زمین، کشت کانتوری و عملیات کانتوری، کشت نواری، پلان‌گذاری استعمال زمین، روش‌های بهره برداری از زمین در افغانستان، طبقه بندی ظرفیت زمین، اهمیت پوشش نباتی در حفاظت خاک، طبقه بندی نباتات در رابطه با تخریب خاک، اهمیت بقایای نباتی در حفاظت خاک، فعالیتهای زراعتی و تخریب خاک، روشهای مناسب زراعتی، تناوب زراعتی و تخریب خاک

فصل هشتم: اساسات حفاظت میخانیکی خاک

طرق میخانیکی حفاظت خاک، نامگذاری ووظایف ساختمانهای میخانیکی، زهکش یا زهبر سیلاب، راه های مصنوعی آب، جویه های چراگاه، تراسها و تراسبندی زمین، چینل تراسها،بنج تراسها،دیزاین ساختمانهای میخانیکی،اندازه گیری جریان آب

فصل نهم: تخریب خاک توسط باد و کنترل آن

عوامل مؤثر در تخریب بادی،توزیع جغرافیوی تخریب بادی، پرابلم های ناشی از تخریب بادی، منشأ گرد و غبار، جلوگیری وکنترول تخریب بادی، باد شکن ها

فصل دهم: حفاظت و مدیریت آب

منابع آب، منابع آبی جهان، منابع آبی افغانستان، دوران هایدرولوجیکی، ضایعات آب، تنظیم و کنترل منابع آب، بارنده گی مصنوعی، اصلاح آبهای نمکی، جلوگیری تبخیر، هاروستینگ آب،حفاظت منابع آب

کارهای عملی:

مشاهده از مناطق تخریب آبی و بادی، اندازه گیری تخریب خاک با استفاده از معادله جهانی ضایعات خاک، تخمین و اندازه گیری مقدار آب جاری به روی زمین، دریافت حساسیت خاک در مقابل تخریب

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه						نتایج متوقعه مضمون حفاظت خاک و آب	مجموع
6. بهبود کیفیت خاک، آب و هوا با در نظر داشت اصول حفاظت از محیط زیست	5. سهم گیری فعال در تحقیقات زراعتی و ایجاد روابط با مراکز و مؤسسات علمی جهان	4. خودکفایی کشور از لحاظ تولید مواد غذایی و افزایش صادرات محصولات با کیفیت زراعتی	3. بهبود وضع اقتصادی دهاقین کشور از طریق نوآوری و معرفی تکنالوژی های مناسب تولید	2. تربیه و تقدیم کادرهای علمی و مسلکی در سطح ملی و بین المللی و ایجاد برنامه های فوق لیسانس	1. کسب دانش و مهارت مسلکی، شناخت و مدیریت سالم خاک ها و منابع آبی افغانستان و استفاده معقول و مؤثر از این منابع		
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر		
3	3	2	3	2	3	آشنایی محصلین با انواع و اشکال تخریب خاک و تاثیرات آن بالای انسان و محیط	۱
3	3	2	3	2	3	دانستن عوامل تخریب خاک و تعیین حساسیت خاک در مقابل تخریب	۲
3	3	2	3	2	3	آشنایی محصلین با سروی و تشخیص ساحات آسیب پذیر منابع خاک	۳
3	3	2	3	2	3	دانستن روشهای بیولوژیکی و میخانیکی کنترل تخریب خاک و حفاظت منابع آب	۴
3	2	2	2	2	3	دانستن اصول طرح و دیزاین پلان های حفاظتی برای منابع خاک و آب	۵
15	14	10	14	10	15	مجموع	
2.6						اوسط عمومی	
۱=کمترین اشتراک ۲=اشتراک متوسط ۳=اعظمی ترین اشتراک							

منابع:

1. رفاهی حسینقلی. 1394. فرسایش آبی و کنترل آبی. انتشارات دانشگاه تهران، ایران.
2. رفاهی حسینقلی. 1391. فرسایش بادی و کنترل آبی. انتشارات دانشگاه تهران، ایران.

3. R.P.C. Morgan, Soil Erosion and Conservation. Third Edition. Blackwell Publishin